

Bibliothek der Sprachenkunde

Praktische
Grammatik
der
Finnischen Sprache

für den Selbstunterricht.

Von

M. Wellewill.

A. Hartleben's Verlag.

Wellewill, Finnisch.

U. J. K 4 '80

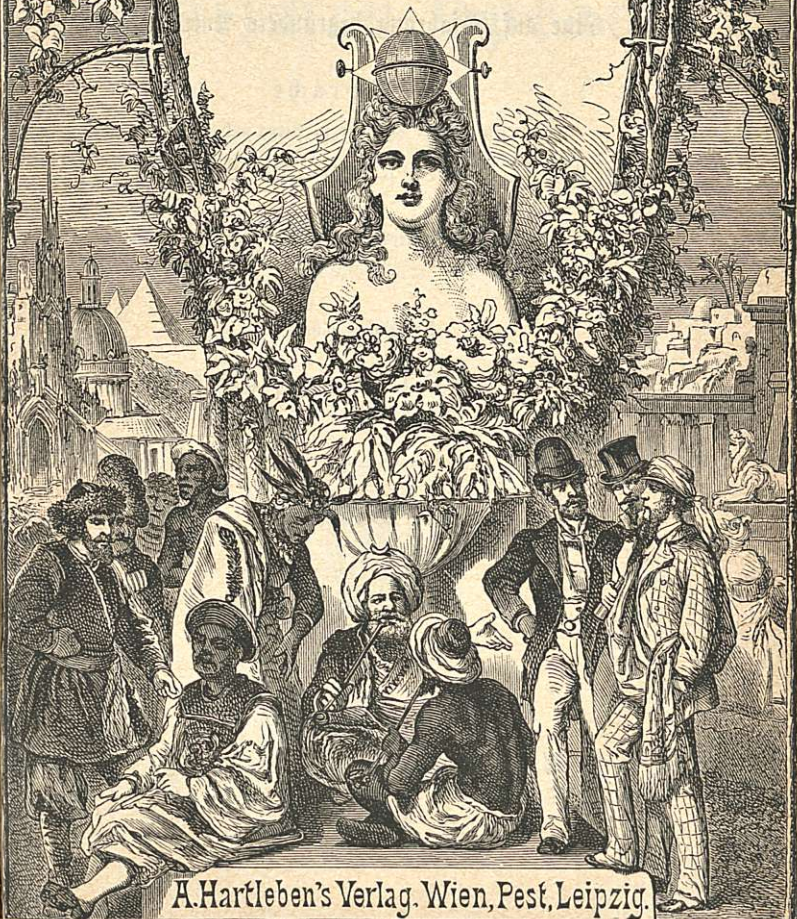

Praktische Grammatik
der
Finnischen Sprache.

A. Hartleben's Verlag. Wien, Pest, Leipzig.

Die

Kunst der Polyglottie.

Eine auf Erfahrung begründete Anleitung

jede Sprache

in kürzester Zeit und in Bezug auf

Verständniß, Conversation und Schriftsprache

durch Selbstunterricht sich anzueignen.

Dreißigster Theil.

Die finnische Sprache.

Von

M. Wellewill.

Wien, Pest, Leipzig.

A. Hartleben's Verlag.

(Alle Rechte vorbehalten.)

Praktische Grammatik
der
Finnischen Sprache

für den Selbstunterricht.

Mit LeseStücken, Gesprächen und Wörterbuch.

Von

M. Wellewill.

Wien. Pest. Leipzig.

A. Hartleben's Verlag.

(Alle Rechte vorbehalten.)

Praktische Grammatik

Chinesische Sprachlehre

für den Selbstunterricht

mit lateinischen Vokabeln und Hörbuch

H. W. Meyer

Leipzig, 1858

H. W. Meyer's Verlag

Druck von Ch. Reiser & M. Werthner in Wien.

Vorwort.

Bei dem gänzlichen Mangel praktischer Lehrbücher des Finnischen wird das vorliegende Werkchen Allen willkommen sein, welche diese wohlklingende Sprache behufs wissenschaftlicher, literarischer, mercantiler oder touristischer Zwecke schnell und leicht erlernen wollen. Der Verfasser war nach Möglichkeit bestrebt, in den folgenden Bänden eine klare, leichtfaßliche Anleitung zu bieten, welche eine rasche Aneignung der finnischen Schrift- und Umgangssprache auch ohne Lehrer vermitteln soll, und mußten demnach vorwiegend praktische Gesichtspunkte für die Vertheilung und Behandlung des Lehrstoffes maßgebend sein. Es war eine zwingende Nothwendigkeit, alle Schwierigkeiten, welche sich dem Anfänger beim Eindringen in das Labyrinth eines fremdartigen, ziemlich verwickelten Sprachbaues aufdrängen, thuntlichst zu umgehen und den Lernenden nur Schritt für Schritt, vom Leichterem zum Schwierigeren vorrücken zu lassen. Nach einer so deutlich und klar als möglich gehaltenen Einleitung über Aussprache, Betonung &c. beginnt der eigentliche Lehrgang, welcher in 60 Lektionen den zur praktischen Aneignung des Finnischen nöthigen Lehrstoff in leichtfaßlicher und übersichtlicher Darstellung vorführt. Die jede Lektion einleitenden Regeln sind — auf Grundlage der Werke der hervorragenden finnischen Grammatiker — einfach und bestimmt gegeben, so daß jede Zweideutigkeit ausgeschlossen erscheint, und werden dieselben durch zahlreiche Beispiele, tabellarische Uebersichten &c. erläutert. Eine große Anzahl von Uebersetzungsaufgaben bietet die Gelegenheit, jede Regel in den verschiedensten Combinationen sofort praktisch anzuwenden und einen reichen Wortschatz in spielender Weise zu erwerben. Zu diesen Uebungen treten in den späteren Lektionen zusammenhängende Gespräche und Lesestücke, um es dem Lernenden zu ermöglichen, die bereits gewonnenen Kenntnisse an

interessanteren, schwierigeren Materien zu üben und zu erweitern. Aus praktischen Rücksichten wurde mit dem Verbum so bald als möglich begonnen, da ja schon zur Bildung der einfachsten Sätze die Kenntniß einiger Formen des Zeitwortes nöthig ist; von der Satzlehre wird in den einzelnen Lectionen immer das mitgetheilt, was zur correcten Erledigung der Aufgaben und zum Verständniß der Leseübungen erforderlich ist. Dem Lehrgange ist ein kleines Wörterbuch beigegeben, welches in alphabetischer Reihenfolge (finnisch-deutsch und deutsch-finnisch) die unentbehrlichsten Worte für Reise und Conversation enthält und als Nothwörterbuch gute Dienste leisten wird.

Der Verfasser.

	Seite
XXXI. Lection, Der Conditional	59
XXXII. Lection	61
XXXIII. Lection	} Postpositionen und Präpositionen 63
XXXIV. Lection	
XXXV. Lection, Conjunctionen	67
Ueber die Apposition.	
XXXVI. Lection, Impersonale Zeitwörter. Passiv	70
XXXVII. Lection, Tempora und Modi des Passivs	72
XXXVIII. Lection, Auslassung von „kuin“	74
XXXIX. Lection, Das Prädicatswort	77
XL. Lection	} Der Infinitiv I 80
XLI. Lection	
XLII. Lection, Der Infinitiv II	84
XLIII. Lection	} Der Infinitiv III 87
XLIV. Lection	
XLV. Lection, Der Infinitiv IV	90
XLVI. Lection, Der Infinitiv V	93
XLVII. Lection, Repetition	95
XLVIII. Lection	} Die Participien 98
XLIX. Lection	
L. Lection, Adverbien	103
LI. Lection	} Weiteres über die Participien 105
LII. Lection	
LIII. Lection, Multiplicativa. Zahladverbien. Brüche. Bezeichnung des Datums	109
LIV. Lection, Reflexive Zeitwörter	111
LV. Lection	} Verkürzung von Nebensätzen mit „että“ 117
LVI. Lection	
LVII. Lection	
LVIII. Lection, Eintheilung der finnischen Zeitwörter in sechs Classen	121
LIX. Lection, Ausrufungssätze. Wortfolge	133
LX. Lection, Vermischte Beispiele zu allen Lectionen. Lesestücke	137
Nothwörterbuch für Reise und Conversation	150

Einleitung.

Die finnische Sprache ist das entwickeltste Glied des baltischen Zweiges der uralaltaischen Sprachenfamilie und gehört somit ihrem Grundcharakter nach zu den sogenannten agglutinirenden Sprachen. Männlich und wohlklingend, dabei reich und ungemein biegsam, vermeidet sie die Häufung von Consonanten und eignet sich sehr zum Gesang. Die finnische Grammatik bietet viel Eigenthümliches und Fremdartiges. Die mannigfachsten grammatischen Beziehungen werden durch Suffixe ausgedrückt, die den Wortstämmen lose angefügt werden, wobei gewisse Lautgesetze strenge zu beobachten sind. Die Declination des Nomens, die Conjugation des Verbums bieten eine Fülle eigenthümlicher Formen, wodurch die feinsten Schattirungen des ursprünglichen Begriffes bezeichnet werden können. Die Sprache ist reich an Allegorien, Pleonasmen und Hyperbeln und erhält dadurch schon im gewöhnlichen Gebrauch eine dichterische Färbung; so besteht auch der Werth der finnischen Literatur in dem reichen Schatze einer herrlichen Volksdichtung, welcher erst in neuerer Zeit besonders von Lönnrot gehoben wurde und auch im Auslande verdiente Beachtung gefunden hat.

Man unterscheidet mehrere Dialecte des Finnischen, von welchen der südfinnische (um Abo und Helsingfors) die Grundlage der neueren finnischen Schriftsprache bildet.

Von der Aussprache.

Die finnische Sprache bietet in dieser Beziehung keinerlei Schwierigkeiten, da die complicirten Laute anderer Sprachen, wie z. B. des Englischen, hier nicht vorkommen und ein jeder Buchstabe immer denselben Laut bezeichnet. Bei genauer Beachtung der wenigen Aussprache- und Betonungsregeln kann jeder Deutsche, der seine Muttersprache richtig spricht, in kürzester Zeit auch ohne Lehrer eine correcte Aussprache des Finnischen sich aneignen.

Die finnische Sprache hat 8 Selbstlaute, nämlich:

- harte: a, o, u,
- weiche: ä, ö, y,
- leichte: e, i.

Die Aussprache ist fast dieselbe wie im Deutschen. Das a, u, ö, i deckt sich vollständig mit den gleichen deutschen Lauten (nämlich der Schriftsprache); o wird immer rein, wie im deutschen Worte „doch“ ausgesprochen, ä immer offen, wie das französische ai in „air“; e lautet offen, ungefähr wie das deutsche e in „leer“; y ist ganz das deutsche ü.

Alle Selbstlaute sind im Finnischen von Natur kurz; sollen dieselben bei der Aussprache gedehnt werden, so wird der Selbstlaut verdoppelt, z. B.: aa, oo, uu, &c.

Diphthonge sind: uo, yö, ie, au, eu, iu, ou, äy, öy, ai, ei, oi, ui, yi, äi, öi.

In den Diphthongen sind beide Bestandtheile deutlich auszusprechen; es wird z. B. eu nicht wie in dem deutschen Worte „heute“ ausgesprochen, sondern so, daß e und u beide ihren reinen Laut beibehalten.

Die Mitlaute sind:

harte: k, t, p,

weiche: g, j, d, v,

leichtste: h, s, l, m, n, r,

welche so ziemlich wie im Deutschen ausgesprochen werden; g kommt nur nach dem n vor und bildet mit diesem einen Nasallaut; s lautet immer scharf; v wie das deutsche w. Die Mitlaute dürfen im Anlaute nicht zu scharf ausgesprochen werden; einen doppelten Consonantlaut schreibt man doppelt. Außer den bis jetzt angeführten Lauten hat die finnische Sprache noch eine Aspiration, welche als ein stärkerer Aushauch am Schlusse einiger Worte gehört wird; das Zeichen hierfür (') wird in der jetzigen Schriftsprache nicht mehr gesetzt. In Fremdwörtern, namentlich in Eigennamen, bedient man sich auch der Buchstaben: b, c, f, q, x, z, ä. Von diesen wird c und z wie scharfes s ausgesprochen; ä klingt zwischen a und o; die andern wie im Deutschen.

Finnische Buchstaben sind 21, nämlich: a, d, e, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, r, s, t, u, v, y, ä, ö, und wird diese Reihenfolge auch in den Wörterbüchern beobachtet.

Betonung.

Im Finnischen liegt der Hauptaccent immer auf der ersten Silbe des Wortes, z. B.: läulavat sie singen, koulu Schule; zwei- und dreisilbige Worte haben nur diesen Hauptaccent auf der ersten Silbe; in vier- und fünf- und sechsen- und sieben- und achtsilbigen Worten wird nebst der ersten auch noch die dritte Silbe, jedoch schwächer betont, z. B.: tuomitsévat sie richten. In fünf-, sechs-, sieben-, acht- &c. silbigen Worten findet sich nebst dem Hauptaccent auf der ersten noch ein schwächerer Ton auf jeder unpaarigen Silbe (der 3., 5., 7. &c.) mit Ausnahme der letzten, welche im Finnischen nie betont werden darf; wenn jedoch die dritte Silbe

mit einem einfachen Vocal schließt, so gehen die Nebenaccente auf die vierte, sechste etc. Silbe über, z. B.: *óppimättömällä* bei einem Ungelehrten, *óppimättömüudessa* in Ungelehrigkeit, *óppimättömüudessa* in feiner Ungelehrigkeit, *ávuttömüudessa* eben in feiner Hilfslosigkeit.

In zusammengesetzten Worten werden die Theile der Zusammensetzung den angegebenen Grundsätzen gemäß betont, jedoch so, daß das erste Wort immer den Hauptaccent hat, während die späteren Worte auf ihrer ersten Silbe schwächer betont werden, z. B.: *máan-tië* Landstraße, *týö-väki* Arbeitsleute, *kirkkoherra* Pfarrer, *laulajaherra* Sängerberr, *lúistija-kuningas* Schlittschuhkönig.

Stamm und Endung.

Die finnischen Worte bestehen aus zwei Theilen; dem Stamme und der Endung. Vor den Stamm tritt nie ein Präfix, wie in so vielen anderen Sprachen, sondern jedes Wort beginnt mit seinem Stamme. Alle finnischen Stämme schließen mit einem Selbstlaute, welcher der Binde selbstlaut genannt wird und mit dem vorhergehenden Mitlaute die Binde silbe bildet, welche sonach die letzte Silbe des Stammes ist. So sind in den Stämmen *toivo*, *kysy*, *isántä*, *o*, *y*, *ä* die Binde selbstlaute und *vo*, *sy*, *tä* die Binde silben. In manchen Worten besteht die Binde silbe nur aus dem Binde vocale, wie in *hope|a* Silber, *porstu|a* Vorhaus, *Hausflur* etc. Mit wenigen Ausnahmen erleiden vom Stamme nur die Buchstaben der Binde silbe eine Veränderung.

Vocalharmonie.

Unter Vocalharmonie versteht man die Eigenthümlichkeit des Finnischen, daß die sogenannten harten Selbstlaute (*a*, *o*, *u*) in einfachen (nicht zusammengesetzten) Wörtern nicht zugleich mit den sogenannten weichen Vocalen (*ä*, *ö*, *y*) vorkommen können. Die leichten (*e*, *i*) können sowohl mit den harten als den weichen zusammenstehen, ziehen jedoch die weichen vor. Zufolge dieses Lautgesetzes der Vocalharmonie haben die Endungen eine Form mit hartem Vocal und eine mit weichem Vocal. Kommt im Stamme ein harter Selbstlaut vor, so wird die harte Endung gebraucht; hat der Stamm weiche oder nur leichte Vocale, so muß die weiche Endung angewendet werden, z. B.: *otta-vat* sie nehmen, *kantavat* sie tragen, *meni-vät* sie gingen, *kyntä-vät* sie pflügen, *tie-llä* auf dem Wege, *pöydä-llä* auf dem Tische.

In Fremdwörtern kommen harte und weiche Vocale zusammen vor, z. B.: *kuvernöri* Gouverneur.

In zusammengesetzten Worten folgen die einzelnen Theile der Zusammensetzung den Gesetzen der Vocalharmonie, z. B.: *tuuli-*

mylly Windmühle, und die Endung ist hart oder weich, je nachdem der letzte Theil der Zusammensetzung harte oder weiche Vocale hat.

Die Trennung, das Abbrechen der Wörter

geschieht nach folgenden Regeln:

1. Ein Mittlaut zwischen zwei Selbstlauten gehört zur nächstfolgenden Silbe, z. B.: suo-ta-va, lu-ki-vat.

2. Von zwei Mittlauten gehört der erste zur vorhergehenden, der zweite zur nachfolgenden Silbe, z. B.: kir-ja Buch, ris-ti Kreuz, las-ku Rechnung.

3. Von drei Mittlauten gehören zwei zur vorhergehenden und einer zur nachfolgenden Silbe, z. B.: myrs-ky Sturm, kals-ke das Geräusch.

4. Zwei nebeneinander stehende einfache Selbstlaute werden, wenn sie keinen Diphthong bilden, auf beide Silben vertheilt; z. B.: lapsi-en des Kindes, vapa-us die Freiheit.

Es können nämlich in der zweiten und folgenden Silbe nur die mit i auslautenden Diphthonge vorkommen, und fallen sonach zwei verschiedene Vocale, von welchen der letztere kein i ist und die in der zweiten oder irgend einer folgenden Silbe zusammenstoßen, unter diese Regel.

5. Zwei gleiche Selbstlaute gehören zu derselben Silbe, falls sie nicht durch die Aspiration getrennt werden, z. B.: suun des Mundes, su-un des Geschlechtes.

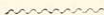
Zusammengesetzte Worte werden natürlich so abgetheilt, daß die Theile der Zusammensetzung beisammen bleiben, also: kirkko-isä Kirchenvater und nicht kirkkoi-sä, maan-tie Landstraße und nicht maant-ie.

Leseübung.

Anna myös ruokaa linnuille, jotka istuvat puutarhassa
sprich: ännäh miöss ruokā linnüillē, jōtkā issuwät pūtārhässsä
ja laulavat niin kauniisti. Hän on maksanut siitä paljon. Mitä
jä laulawät nīn kāunīsstī. hān on mākssānūt ssitā pāljon. mitā
hän on maksanut? Onko isä kotona? Hän on kirkossa.
hän on mākssānūt? önkö issä kōtōnā? hān on kirkōssssä.
Tyttö istuu kamarissa ja neuloo. Äiti ostaa Turusta tyttäreille
tüttö issstū kāmārīssssä jä neulō. äiti össtā türüstā tüttärēllē
kellon. Valtakunnan asukkaat rakastavat suuresti keisari.
kēllōn. wältäkūnnān ässukkāt rākāsstāwāt ssūrēsstī kēissāri.
Aleksandéria Suutari Pelkosen talo on palanut viimeiss yönä.
älekssāndēria ssūtāri pēlkōssēn tālō on pālānūt wīmeiss yōnā.

Grammatik mit Uebungsstücken.

I. Lektion.

1. Regeln.

Im Finnischen giebt es bei den Hauptwörtern keinen Geschlechtsunterschied. Soll das Geschlecht ausgedrückt werden, so bedient man sich entweder besonderer Wörter, wie ori Hengst, tamma Stute, oder man setzt zur Bezeichnung des männlichen Geschlechtes bei Menschen die Wörter mit mies, für das weibliche Geschlecht mit nais zusammen, z. B. miesopettaja Lehrer, naisopettaja Lehrerin; bei Thieren dienen hiezu für das männliche Geschlecht uros, koiras; für das weibliche emä, naaras.

Es existirt weder ein bestimmter, noch ein unbestimmter Artikel.

Das Wort, welches das Subject im Satze bezeichnet, steht im Nominativ. Der Nominativ der Einzahl hat keine Endung, für die Mehrzahl ist die Endung t.

Das Attribut richtet sich in Bezug auf Endung und Zahl nach seinem Hauptworte*).

2. Wörter.

kylä das Dorf	hyvä gut
kaivo der Brunnen	huono schlecht
suutari der Schuster	syvä tief
räätäli der Schneider	vanha alt
koira der Hund	iso groß
kissa die Katze	laiha mager
isä der Vater	lihava fett
äiti die Mutter	on er, sie, es ist
poika der Sohn	ovat sie sind
tytär die Tochter	ja und
tyttö das Mädchen	täällä hier
sisar die Schwester	siellä dort

3. Uebungen.

a) Kylä on iso. Iso kaivo on hyvä. Suutari ja räätäli. Koira on huono. Kissa on laiha. Isä on hyvä. Äiti on täällä.

*) Der Lernende wolle jedes finnische Wort laut aussprechen, um Zunge und Ohr an die Sprache zu gewöhnen.

Poika on siellä. Tyttö ja sisar ovat täällä. Vanha koira on huono. Kaiivot ovat syvät. Kissat ovat lihavat.

b) Die Schwester ist gut. Das Mädchen ist groß. Die Tochter ist dort. Die Söhne sind groß. Die schlechten Brunnen sind tief. Die fette Katze und der magere Hund sind hier.

II. Lektion.

1. Regeln.

Der Genetiv steht auf die Frage: Wessen? und hat in der Einzahl die Endung n.

2. Wörter.

veli der Bruder	menevät sie gehen
veljet die Brüder	kotona zu Hause
vaimo das Weib, die Gemahlin	lähestyi er näherte sich
talo der Hof, das Haus	minä ich
läävä der Viehstall	sinä du
istui er saß	hän er, sie
menee er geht	me wir
pois fort, weg	te ihr
minä menen kotia ich gehe zu	he sie
Hause	mutta aber

3. Uebungen.

a) Isä on kotona. Minä menen kotia. Isän veljet menevät pois. Kylän vaimot ovat täällä. Räätälin vanha koira on huono. Talon iso läävä on hyvä. Kylän läävät ovat huonot. Isän vanha veli istui, mutta vaimo menee pois. Suutarin vaimo on iso. Veli menee pois. Kylän iso koira lähestyi. Minä menen pois. Sinä ja me. Hän menee pois. Me ja te. He ovat kotona, mutta veljet menevät pois. Suutari istui täällä. Hän lähestyi.

b) Die Brüder des Vaters sind groß. Die Mutter ist gut. Die Brüder sind hier. Die Katze des Schneiders ist alt. Der Hof ist groß. Ich gehe zu Hause. Er geht fort. Sie gehen fort. Der Hund näherte sich. Die Weiber sind zu Hause. Die Brüder gehen fort. Der Sohn ist zu Hause. Der Hund der Tochter ist mager, aber die alte Katze des Mädchens ist fett. Ich und du. Er und der Vater. Wir und ihr. Sie sind zu Hause. Der Brunnen des Dorfes ist schlecht. Der Hund des Schusters ist fett. Der Schneider des Dorfes ist alt.

III. Lektion.

1. Regeln.

Dasjenige Wort, welches den Raum bezeichnet, in welchem etwas ist oder geschieht, wird in den sogenannten Inessiv gesetzt. Der Inessiv hat die harte Endung ssa oder die weiche Endung ssä.

2. Wörter.

Pappi der Priester
saarnaa predigt
kirkossa in der Kirche
istuin ich saß
puutarhassa im Garten
puut die Bäume
miehet die Männer
seisoivat standen
korkea hoch
orava Eichhorn
naapuri Nachbar
istuivat saßen
saunassa in der Badstube*)
ystävä Freund
talli Stall
puhuivat sprachen

varsa das Füllen
pelästyivät erschrafen
kun da, als
asuu er wohnt
tölli Hütte.
asuin ich wohnte
asui er wohnte
lukkari der Küstler
tulevat sie kommen
seisoi er stand
istuvat sie sitzen
juoksevat sie springen
juoksee er springt
tulette ihr kommt
tänne hieher
seisoimme wir standen

3. Uebungen.

a) Pappi saarnaa kirkossa. Minä istuin puutarhassa. Talon miehet seisoivat isossa puutarhassa. Puut ovat korkeat. Orava on vanhassa ja korkeassa puussa. Naapurin vaimo on talon vanhassa läävässä. Naapurin veljet istuivat saunassa. Isän hyvät ystävät puhuivat puutarhassa. Isä on kotona Talon lihavat varsat seisoivat hyvässä tallissa. Varsat pelästyivät, kun kylän isot koirat lähestyivät. Kylän räätäli asuu vanhassa töllissä Minä asuin vanhassa töllissä. Suutari asui täällä. Lukkari ja räätäli puhuivat. Räätälit tulevat tänne. Räätäli seisoi, mutta suutari istui. Kissat istuvat. Koirat juoksevat. Kissa juoksee pois, kun koira lähestyy. Minä menen pois, jos te tulette tänne. Hän istui. Me seisoimme.

b) Der Bruder des Priesters ist in der Kirche. Der Priester saß im Garten. Die Männer standen im Garten und sprachen. Ich saß in der Kirche. Die hohen Bäume sind im Garten. Die Nachbarn

*) Das Baden ist eine Nationalsitte der Finnen, und fast jeder Bauer hat bei seinem Hause eine besondere Badstube.

des Bruders saßen in der Badstube und sprachen. Die Freunde des Vaters gehen fort. Die Küllen erschrafen. Ich wohnte in der Hütte, er wohnte im Stalle. Die Freunde des Küsters kommen hieher. Die Hunde sprangen. Die Nachbarn sind in der Badstube. Die Priester gehen fort. Die Schuster kommen hieher. Wir standen hier.

IV. Lektion.

1. Regeln.

Die Personalendungen des Zeitwortes in der Gegenwart sind:

Einzahl:

Mehrzahl:

1. Person n	imme
2. Person t	tte
3. Person —	vat oder vät

z. B.

Einzahl:

Mehrzahl:

ich spreche puhun	wir sprechen puhumme
du sprichst puhut	ihr sprecht puhutte
er spricht puhuu	sie sprechen puhuvat.

Die dritte Person der Einzahl in der Gegenwart wird gebildet durch die Verlängerung des Bindevocals; sie ist gleich dem Stamme, wenn derselbe mit zwei Selbstlauten schließt. Im Imperfectum wird i zwischen den Stamm und die Personalendungen eingeschoben, z. B.:

Einzahl:

Mehrzahl:

ich sprach puhuin	puhuimme
puhuit	puhuitte
puhui	puhuivat.

2. Wörter.

siellä dort	laulan ich sänge
uin ich schwimme	voin ich kann
nauran ich lache	leikittelen ich spiele
itken ich weine	sinne dorthin
puhun ich spreche*)	neulon ich nähe.

3. Übungen.

a) Sinä asuit siellä. Me asuimme täällä. Hän ui. Me juoksemme sinne, mutta te istutte täällä. Me nauramme, jos te

*) Der Lernende conjugire die hier angeführten Zeitwörter im Präsens und Imperfectum.

itkette. He tulevat tänne, jos me menemme pois. Sinä istuit siellä, mutta he seisoivat täällä. Te asuitte täällä. Minä seisoin, mutta sinä istuit. Me seisomme siellä. Te nauratte. Sinä asuit täällä. Me lähestyimme. Sinä lähestyit. Lukkari ja räätäli puhuivat. Kissat istuvat. Koirat juoksevat. Minä uin, mutta te istutte. Isot varsat juoksevat pois, jos te menette sinne. Minä pelästyin, kun kylän iso koira lähestyi.

b) Du spiebst. Ihr spielet. Wir spielen. Ich nähere mich. Du nähertest dich. Du weintest. Ich stand. Sie saßen. Der Küstler kommt hieher und singt, aber der Schuster geht weg. Wir können. Der Schneider näht. Der Bruder des Schusters lacht, aber die guten Freunde weinen. Die Brüder gehen zu Hause. Die Mutter ist zu Hause. Wir standen im Garten und sprachen.

V. Lektion.

1. Regeln.

Das Wort, welches den Raum bezeichnet, aus dessen Innerem Jemand oder etwas sich entfernt, wird in den sogenannten *Clativ* gesetzt. Der *Clativ* hat die Endung *sta* oder *stä*.

Der Gegenstand, nach dessen Innerem sich etwas bewegt, wird durch den *Illativ* bezeichnet. Derselbe hat die Endung *h-n*, zwischen welche *Mitlaute* der dem *h* unmittelbar vorhergehende *Vocal* gesetzt wird. Von der Endung im *Illativ* wird gewöhnlich *h* weggelassen und die beiden kurzen *Silben* in eine lange zusammengezogen; z. B.: *metsä-hän* in *metsään*. Das *h* wird immer fortgelassen, wenn der *Bindeconsonant* *h* ist; z. B.: *puutarha*, *puutarhaan*.

2. Wörter.

isäntä der Wirt	sisaret die Schwestern
saunasta aus der Badstube	pojan des Knaben
kouluun in die Schule	mylläri Müller
koulusta aus der Schule	mylly Mühle
porstua Vorhaus, Hausflur.	joka welcher
metsästä aus dem Walde	lehmä Kuh
metsään zum Walde, in den Wald	nyt jetzt
hinein	kohta sogleich, gleich.
pojat die Söhne	

3. Uebungen.

a) Isäntä tulee saunasta. Minä menen kouluun. Naapurin poika seisoo saunan porstuassa. Hyvä mylly on kylässä. Poika juoksee pois porstuasta, jos te menette sinne. Isän veljet tulevat metsästä. Talon miehet tulevat kylästä. Naapuri laulaa puutar-

hassa. Mylläri menee myllyn. Mylläriin veljet istuvat myllyssä. Pojan sisaret menevät kylään. Mylläriin poika, joka istui porstuassa, pelästyi, kun naapurin iso koira lähestyi. Kylän lehmät ovat metsässä. Pojan sisar juoksee myllystä puutarhaan. Pojat juoksevat pois puutarhasta. Pojat menevät puutarhasta naapurin taloon. Naapurin sisaret, jotka (welche) nyt laulavat puutarhassa, menevät kohta kylään. He tulevat tänne. Kylässä on hyvä koulu. Pojat tulevat kotia koulusta.

b) Wir kommen aus dem Garten. Die Söhne des Nachbarn sind in der Schule. Sie gehen in die Schule. Sie kommen aus der Schule. Ich sitze im Garten. Du gehst in den Garten. Der Vater kommt aus dem Garten. Der Sohn des Nachbarn kommt aus der Badstube und geht in den Garten. Die Brüder des Müllers kommen aus der Mühle. Die Schwestern des Freundes begeben sich (menevät) in den Wald. Der Mann (mies) begiebt sich in die Mühle (myllyyn). Die Brüder gehen aus dem Garten in den Wald. Er fängt im Walde. Das Weib des Müllers sitzt in der Hütte.

VI. Lektion.

1. Regeln.

Der Adessiv bezeichnet den Ort, an welchem oder in dessen Nähe etwas ist oder geschieht. Er hat die Endung lla oder llä.

Der Ablativ bezeichnet den Raum oder Gegenstand, von dessen Außenem oder Nähe ein Entfernen stattfindet. Endung ist lta oder ltä.

2. Wörter.

lattialla auf der Diele	kallio Klippe
missä wo?	kynttilä Licht
viipyy er weilt (bleibt)	lapset die Kinder
kaivolla beim Brunnen	kamari Zimmer, Kammer
korkealta vuorelta von hohen Berg	nousen ich siehe auf
herab	eno Mutterbruder
tuolilla auf dem Stuhle	kalliolla auf der Klippe
matalalla tuolilla auf dem niedrigen Stuhle	ikkunalla auf dem Fenster
	maantie Landstraße.

3. Uebungen.

a) Poika istui tuolilla. Miehät tulevat alas (herunter) korkealta vuorelta. Seisoimme lattialla. Missä viipyy hän? Kaivolla. Pojat tulevat korkealta vuorelta. Enon on isän kamarissa. Enon veli istui tuolilla ikkunan vieressä (neben dem Fenster). Minä istuin matalalla tuolilla. Enon poika seisoivat lattialla. Miehät, jotka seisoivat matalalla vuorella, laulavat. Te istuitte korkealla

kalliolla. Mylläriin lapset juoksevat maantieltä puutarhaan. Kynttilät ovat kamarin ikkunalla. Lukkarin pojat laulavat korkealla vuorella. Pojka, joka istui tuolilla isän vieressä (neben dem Vater), pelästyi, kun enon iso koira lähestyi. Pojat tulevat alas vuorella. Pojan sisar istuu tuolilla enon vieressä. Kylän lehmät menevät maantieltä metsään. Varsat, jotka tulevat ovat lihavat. Lapset, jotka leikkitelevät maantiellä, pelästyvät, kun lehmät lähestyvät. Poika, joka istuu kamarin lattialla, nousee lattialta, kun eno tulee kamariin.

b) Wir stehen auf der Diele. Der Mutterbruder saß auf dem Stuhle. Der Mann, welcher auf dem Stuhle neben dem Fenster sitzt, ist der gute Freund des Vaters. Das Licht ist auf dem Fenster. Die Schwestern standen neben dem Fenster. Der Sohn saß auf dem Stuhle neben dem Mutterbruder. Die Männer des Hofes standen im Garten. Die Söhne, welche auf dem niedrigen Berge sind, spielen und singen. Die Freunde stehen auf der hohen Klippe. Der Mann, welcher sich in den Wald begibt, ist der Bruder des Vaters. Ich erhebe mich (nousen) vom Stuhle, wenn (jos) der Vater kommt. Die Kinder des Nachbarn spielen auf der Landstraße. Sie begeben sich von der Landstraße in den Garten. Der Knabe (poika) sitzt auf der Diele neben der Schwester. Das Kind erhebt sich vom Stuhle und geht in den Garten. Der Mann, welcher neben der hohen Birke (korkean koivun vieressä) im Garten steht, ist der Müller des Dorfes.

VII. Lektion.

1. Regeln.

Das Object im Satze wird in den Accusativ gesetzt. Der Accusativ hat in der Einzahl die Endung n, in der Mehrzahl t. Der sogenannte Allativ bezeichnet den Ort, nach dessen Ausserem sich etwas bewegt; desgleichen steht er auf die Fragen: wem? für wen? gegen wen? Die Endung ist lle.

2. Wörter.

On vienyt er hat gebracht
annoin ich gab
kukat die Blumen
veljelleni meinem Bruder
menivät sie gingen
katteini Capitän
pellolle auf den Acker
laiva Schiff
satama Hafen
palan ich brenne

kynttilärünü der Kronleuchter
myyn ich verkaufe
kuulen ich höre
kello Uhr
ääni die Stimme, der Klang
huomenna morgen
ostan ich kaufe
kynä Feder
iloitsen ich freue mich

3. Uebungen.

a) Isä on vinyt pojan kouluun. Annoin kukat veljelleni. Menivät pellolle. Pojan sisar nousee tuoilta ja menee kaivolle. Lapsi istui (setzt sich) tuoilille enon viereen (neben). Katteini seisoo laivalla, joka on satamassa. Katteinin veljet tulevat laivalle (auf das Schiff). Kynttilät palavat kynttiläruunussa. Lapset juoksevat vuorelle. Hän myy vanhan talon. Pojat tuovat (holen) lehmät kotia metsästä. Isä panee (legt) kirjat tuoilille. Me kuulemme kellon äänen naapurin talosta. Huomenna me menemme kylään. Lapset, jotka ovat puutarhassa, tulevat pois, kun kuulevat isän äänen. Poika saa (bekommt) kellon isältä (vom Vater). Isä ostaa kirjan tyttäreille. Pojan sisar saa ystäväältä hyvän kirjan. Mies, joka tulee taloon, myy hyvän kellon naapurin vaimolle. Pojka iloitsee, kun saa kirjan ja kynät (die Federn, Accusativ Mehrzahl) isältä. Naapuri myy hyvän talon tyttäreille. Isä on myllyssä. Hän tulee kohta myllystä. Eno menee saunaan. Hän nousee tuoilta ja menee kamarista ulos (aus dem Zimmer hinaus). Miehet, jotka juttelevat (plaudern) maantiellä, ovat enon ystävät. He menevät maantieltä ylös (hinauf) korkealle vuorelle, joka on maantien vieressä. Tyttäret panevat kynttilät ikkunalle.

b) Ich lege das Buch auf den Stuhl. Der Knabe kommt aus der Schule zu Hause. Er verkauft die schlechte Mühle und die gute Kuh. Das Schiff des Capitäns ist im Hafen. Er verkauft das Schiff. Wir hören die Stimme des Mannes. Ich kaufe eine Feder vom Händler (kauppamieheltä). Du bekommst eine gute Feder vom Mutterbruder. Die Tochter freut sich, da sie das Buch vom Vater bekommt. Der Knabe bekommt das Buch vom Küster. Ich höre den Klang der Uhr aus dem Hofe des Nachbarn. Der Müller begibt sich von der Mühle auf den Landweg, da er die Stimme des Bruders hört.

VIII. Lektion.

1. Regeln.

Eine Silbe, welche mit einem Selbstlaute schließt, nennt man offen; eine mit einem Consonanten schließende nennt man geschlossen.

Die harten Consonanten (k, p, t), wenn sie eine kurze Silbe beginnen, welche durch die Beugung geschlossen wird, werden folgendermaßen vermindert:

K nach n wird zu g: kaupunki Stadt, kaupungissa in der Stadt. Zwischen l, r einerseits und i, e andererseits, sowie auch zwischen h und e geht k in j über; z. B.: solki Schnalle, soljen, kurki Kranich, kurjen des Kranichs. Zwischen zwei u geht das k

in v über, 3. B.: suku das Geschlecht, suvun des Geschlechtes. In allen übrigen Fällen wird k weggelassen, 3. B.: halko Holz, halon des Holzes.

P nach p fällt weg, 3. B.: seppä der Schmied, sepän des Schmiedes; p nach m verwandelt sich in m, 3. B.: impi Jungfrau, immen der Jungfrau. In allen übrigen Fällen geht p in v über, 3. B.: tupa Stube, tuvassa in der Stube.

T nach t fällt weg, 3. B.: katto Dach, katolla auf dem Dache; t nach l, n, r geht in l, n, r über: pelto Acker, pellon des Ackers. In allen übrigen Fällen wird t in d verwandelt, 3. B.: kehto Wiege, kehdoissa in der Wiege.

K nach s und t, sowie auch t und p nach s werden nie vermindert, 3. B.: myrsky Sturm, myrskyn des Sturmes.

2. Wörter.

Kenkä Schuh	kasvan ich wachse
sänky Bett	veljeltä vom Bruder
kukka Blume	kirkko Kirche
luken ich lese	puku Anzug
musta schwarz	parta Bart
näkee er sieht	niitty Wiese
aitta Vorrathskammer	katto Dach
otan ich nehme	pöytä Tisch
kampa Kamm	linnut die Vögel
me ammuimme wir schießen	hän antaa er giebt.
leipä Brod	

3. Uebungen.

Naapurin tyttären menevät huomenna kaupunkiin. He ostavat kengät kaupungin suutarilta. Lapset juoksevat sänkyyn. He tulevat sängystä lattialle, kun kuulevat isän äänen. Kukka kasvaa puutarhassa. Sisar iloitsee, kun saa kukan veljeltä. Me menemme huomenna kirkkoon. Isä lukee kotona. Poika iloitsee, kun saa isältä hyvän puvun. Naapuri on pellolla. Naapurin poika istuu pellon mustassa multassa (multa Erde). Isä on pellolla. Hän tulee pellolta. Huomenna minä menen kaupunkiin. Isä antaa hyvät kengät tyttärelle. Naapurin poika, kun näkee suutarin mustan parran, pelästyy. Niitty on iso. Hän on niityllä. Miehet, jotka tulevat niityltä, menevät aittaan. Aitan (die Silbe an ist fur) katto on huono. Minä otan kengät tuoilta. Hän näkee pojat aitan katolla. Pöytä on lattialla. Isän kirjat ovat pöydällä. Tyttö joka tulee puutarhasta, antaa äidille kukan. Kampa on pöydällä; minä otan kamman pöydältä. Tyttären kampa on huono. Isää ostaa tyttärelle hyvät kammat. Kammat ovat pöydällä. Me ammuimme linnut, jotka istuivat aitan katolla. Sepän tupa on vanha. Mies, joka tulee tupaan, on suutari. Leipä on tuvan pöydällä. Hän antaa veljen pojalle hyvän kirjan.

IX. Lektion.

1. Regeln.

Die Casusendungen im Plural sind mit Ausnahme des Nominativs, Genetivs und Accusativus dieselben wie im Singular, nur wird ein i zwischen die Casusendungen und den Stamm gesetzt. Das verneinende Präsens des Zeitwortes wird gebildet durch das Verneinungszeitwort und den Stamm des zu verneinenden Zeitwortes. Die Schlußsilbe des Stammes wird durch die Aspiration geschlossen.

Singular:

Plural:

ich gebe nicht en anna

emme anna

2. Person et anna

ette anna

3. Person ei anna

eivät anna

En, et, ei, emme, ette, eivät sind die Personen des verneinenden Zeitwortes; anna (das letzte a von einem Aushauche begleitet), der Stamm des zu verneinenden Zeitwortes.

2. Wörter.

Kiikku Schaufel

heinä Heu

kasvan ich wachse

matto Matte

ulos heraus

seppä Schmied

pieni klein

viipyy er bleibt

et lue du liest nicht

sinne dorthin

me emme muuta wir ziehen nicht.

3. Uebungen.

Pojat ovat kouluissa. Lapset ovat kouluissa. Poika kaatui (fiel) kiikusta lattialle. Te istuitte kiikussa. Linnut (die Vögel) laulavat katoilla. Hyvä heinä kasvaa niityillä. Myllärit menevät myllyihin. Tyttö ottaa matot lattialta. Missä seppä on? Missä sepän pieni poika on? Lehmät tulevat kotia niityiltä. Isä ei ole (war nicht) kotona. Hän viipyy niityllä. Kirja on pöydällä. Sinä et lue. Me emme tule kotia. Pojat eivät lue. Sinä muutat kaupunkiin, mutta me emme muuta sinne. Poika ampuu linnun. Aiti ostaa Turusta (die Stadt Ubo in Finnland) tyttarelle kellon. Minä olin (war) kaupungissa. Minä olin kotona. Anna (gieb) kirja pojalle.

Das Kind geht in die Schule. Die Kinder gehen in die Schulen. Sie kommen aus den Schulen zu Hause. Er bleibt auf dem Acker. Die Katzen springen auf den Tisch. Die Kinder sitzen auf der Schaufel. Die kleinen Knaben des Schmiedes kommen. Du liest nicht. Wir kommen nicht zu Hause. Wo sind die Kinder

des guten Nachbarn? Ich bleibe in den Wiesen. Die Kinder sind in den Betten. Das gute Buch war nicht auf dem Tische, sondern im Garten. Die kleinen Knaben lesen nicht. Du nimmst die Matte aus der Hütte. Die Wiesen der Dörfer sind groß und gut. Die Brunnen sind tief. Was macht (Mitä tekee) das Mädchen? Wo ist der Knabe? Er war nicht in der Schule. Er kommt morgen (huomenna). Er bleibt lange (kauan). Die schwarze Erde des Gartens ist gut. Die großen Vögel singen im Garten. Die kleinen Knaben springen auf die Tische. Die Mutter kauft den Töchtern eine gute Uhr. Die Männer des Dorfes verkaufen die alten Kühe. Wo ist das Brod? Der Vater war nicht zu Hause. Wir kommen morgen nicht zu Hause *).

X. Lektion.

1. Regeln.

Das verneinende Imperfect wird gebildet durch das Verneinungszeitwort en, et, ei, emme, ette, eivät und das Particip II des Zeitwortes, welches verneint werden soll. Dieses Participium II hat in der Einzahl die Endung nut, in der Mehrzahl neet.

Beispiel: ich gab nicht:

Einzahl.

Mehrzahl.

en antanut
et antanut
ei antanut

emme antaneet
ette antaneet
eivät antaneet.

2. Wörter.

Minkätähden warum
hän kylpee er badet
poika tahtoo syödä der Knabe
will essen
minä en tahtonut sanoa ich wollte
nicht sagen
syön ich esse
tahdon ich will
hän tahtoo juoda er will trinken
sillä denn
mitä was

ruusu Rose
pyssy die Büchse, Flinte
pöllö Gule
ukko Greis
juon ich trinke
taidan ich kann
aina immer
vielä noch
kukoistan ich blühe
piispa Bischof

*) Es wird sehr nützlich sein, wenn der Lernende aus den bereits erlernten Worten weitere Sätze bildet und dieselben niederschreibt.

3. Uebungen.

a) Poika, joka seisoi pöydän vieressä, ei lukenut. Minkätähden te ette lukeneet? Minä istuin. Sinä et istunut. Me emme istuneet. Pöllö istui puussa. Mies ampui pöllön. Hän kylpee vanhassa saunassa. Ukko, joka seisoo tuvassa, ei istunut tuolille. Sinä et ampunut. Me emme ampuneet. Poika tahtoo syödä. Minä en tahtonut sanoa. Miehet eivät tahtoneet syödä. Lapsi ei tahtonut juoda. Katteinin pojat ampuivat metsässä, sillä eivät tohtineet (gewagt) ampua puutarhassa. Hän on kirjossa. Mies puhuu suomea (finnisch) sillä hän on suomalainen (Finne).

b) Der Greis schießt im Walde. Wir schießen nicht. Die Rosen blühen noch nicht. Der kleine Bruder des Mädchens liest noch nicht. Der Mann schießt die Gule auf dem Dache. Der Greis badet in der Badestube. Die Knaben wollen essen. Der Mann wollte nicht sagen. Ich esse und trinke. Ich will essen. Sie wollen trinken. Die Tochter wollte nicht sagen. Du willst noch nicht essen. Die Knaben, welche im Garten sitzen, wollen trinken. Die Knaben, welche neben dem Tische stehen, lesen nicht. Du standest nicht. Wir saßen nicht. Die alten Eulen sind im Walde. Der Greis sitzt in der Stube, er will essen und trinken. Die Männer wollten nicht trinken, denn sie gehen fort in das Dorf. Die Knaben wagten nicht, im Garten zu schießen, sie gehen in den Wald und schießen dort. Die Blumen blühen noch nicht. Du stehst im Garten. Er spricht finnisch, denn er ist ein Finne. Der Knabe will immer essen und trinken. Die Mädchen, welche im Garten sind, singen. Der Knabe will singen (laulaa). Er will sitzen (istua). Ich kann schießen. Die große Büchse des Mannes ist gut. Der Mann steht im Garten und will die Gule schießen. Die Gule sitzt auf dem Baume. Der Küster will in der Kirche singen. Der alte Schuster des großen Dorfes will trinken und essen, aber er kann nicht. Der Vater will den Vogel auf dem Baume schießen. Der Vater sitzt in der Badestube und badet. Der Mann kommt aus der Stadt, er will essen und trinken. Ich saß nicht, ich stand. Du standest nicht, du saßest in dem Garten.

XI. Lektion.

Veränderung der Selbstlaute.

Ein langer Vocal wird vor dem i kurz, z. B. saan ich bekomme, sain ich bekam; puu Baum, puissa in den Bäumen. Die Diphthonge uo, yö, ie werfen vor dem i den ersten Vocal ab, z. B. suo Sumpf, soissa in den Sümpfen; lyö er schlägt, löi er schlug; tie Weg, teillä auf den Wegen. In käyn ich gehe, geht das y vor einem Vocal in v über, z. B. kävin ich ging. Von den einfachen

Vocalen sind o, ö, u, y unveränderlich, a, ä, e, i dagegen veränderlich.

Vor dem i des Plurals bei Nominen und vor dem i des Imperfects bei Verben verändern sich a und ä auf folgende Weise:

1. Zweifelhige Stämme werfen das a ab, wenn in der ersten Silbe ein o oder u vorkommt; wenn dies nicht der Fall ist, so geht das a in o über, z. B. muna das Ei, munissa in den Eiern; ostan ich kaufe, ostin ich kaufte; annan ich gebe, annoin ich gab; pala, paloissa das Stück, in den Stücken. In suola Salz und puola Strickbeere geht a in o über; puoloissa.

2. Zweifelhige Verbalia auf ma, ja, va werfen das a immer ab; z. B. saama was man bekommen hat, das Erhaltene, saamilla mit den erhaltenen Dingen; saaja der bekommt, der Bekommende, saajilta von den Bekommenden; tuova der Bringende, tuovilla bei den Bringenden.

3. Zweifelhige Wortstämme werfen das ä immer ab, z. B. heitän ich werfe, heitin ich warf.

4. Mehrfelhige Verbalstämme, sowie auch die Stämme auf mpa oder mpä und die mit va, vä, sa, sä abgeleiteten Stämme werfen a und ä ab, z. B. odotan ich warte, odotin ich wartete, vanhempa älter, vanhemmita von den älteren; kuuluisa berühmt, kuuluisilta von den berühmten; viljava fruchtbar, viljavissa in den fruchtbaren.

5. Mehrfelhige Nominalstämme, die vor dem Bindevocal ein h oder einen andern Vocal als i haben, werfen a und ä ab; wenn aber dem Bindevocal zwei Consonanten vorangehen oder ein i in der vorangehenden Silbe vorkommt, so geht a in o, ä in ö über, z. B. kapea schmal, kapeilla mit den schmalen; vieraha fremd, vierahille den fremden; asia Sache, asioissa in den Sachen; harakka Elster, harakoista von den Elstern.

6. In den übrigen mehrfelhigen Nominalstämmen werden a, ä entweder abgeworfen oder verändert, z. B.: omena Apfel, omenilla oder omenoilla mit den Äpfeln. In isäntä Wirth und emäntä Wirthin wird das ä abgeworfen, z. B.: isännille den Wirthen, emännille den Wirthinnen.

Der Bindevocal i geht vor einem i in e über, z. B.: risti das Kreuz, risteille den Kreuzen; pappi Priester, papeille den Priestern.

Von einer Silbe zur folgenden übergeführt, wird das i in j verwandelt, z. B.: talo Haus, talojen der Häuser.

Der Bindevocal e fällt vor einem i immer weg, z. B.: kive Stein, kivillä mit den Steinen; ove Thüre, oville auf die Thüren.

Alle zweifelhigen Nominalstämme auf e gehen im Nominativ Sing. auf i aus; ein dem Bindevocal e vorangehendes t geht im Nom. Sing. und auch vor der Pluralendung i in s über, z. B.: reke Nom. reki Schlitten; ove Nom. ovi Thüre, kante Nom. kansi

Deckel, kansilla mit den Deckeln. Die Stämme itse selbst, kolme drei behalten das e auch im Nom. Sing. bei.

Alle mehrsilbigen Nominalstämme werfen den Bindevocal e im Nom. Sing. ab, z. B.: paimene, paimen Hirt; sisare, sisar Schwester, der Bindevocal e geht also in den zweisilbigen Nominalstämmen in i über, fällt aber in den mehrsilbigen weg.

Nominalstämme auf e, welche vor dem Bindevocal keinen anderen Consonanten als s haben, verwandeln im Nom. Sing. die Binde silbe se in nen, z. B.: hevose, hevonen Pferd; ihmise, ihminen Mensch; toise, toinen ein anderer, zweiter.

Vor den mit t anlautenden Silben fällt der Bindevocal e weg:

1. In allen mehrsilbigen Stämmen. Hevose Pferd hevosta; ihmise Mensch, ihmistä.

2. In zweisilbigen Stämmen, wenn dem Bindevocale kein k, p, v, m oder ht vorangeht, z. B.: hiiri Maus, hiirtä; hirte, Nom. Sing. hirsu Balken, hirttä den Balken. Die Stämme auf e, welche vor dem Bindevocal k, p, v, m oder ht haben, bekommen bei der Beugung anstatt der Endung ta, tä die Endung a, ä, vor welcher der Bindevocal e nicht wegfällt, z. B.: reke, Nom. Sing. reki Schlitten, rekeä; ove, Nom. Sing. ovi Thüre, ovea; lahte, Nom. Sing. lahti Bucht, lahtea; Suome, Nom. Sing. Suomi Finnland, Suomea.

Dies ist auch der Fall, wenn dem e zwei Consonanten vorangehen, von denen der letztere kein t oder s ist, z. B.: onne, Nom. Sing. onni Glück, onnea.

Die Stämme lume Schnee und lieme Brähe werfen das e weg; die Stämme itse selbst, sukse Schneeschlittschuh, sääkse Mücke, viikse Schnurrbart, ripse Wimper, tunte kennen, behalten ihren Bindevocal.

Bei Verben gelten die vorigen Regeln von dem Bindevocal e vor den mit k oder n anlautenden Silben; nämlich der Bindevocal e fällt weg in allen mehrsilbigen Stämmen und in zweisilbigen, wenn dem Bindevocale kein k, p, v, m oder ht vorangeht, z. B.: menen ich gehe, mennyt gegangen, tulen ich komme, tulkoon er mag kommen.

XII. Lektion.

Ergänzung der Regeln über die Declination.

Die finnische Sprache hat zwei Zahlformen, den Singular und den Plural und fünfzehn Casus. Doch bezeichnen die meisten dieser sogenannten Casus nichts als Präpositionalverhältnisse, wofür eben andere Sprachen sich der Präpositionen bedienen.

Die Endungen der Casus:

Casus	Singular	Plural
Nominativ	—	t
Partitiv	a, ä, ta, tä	ia, iä, ita, itä
Genetiv	n	en
Accusativ	n	t
Genessiv	ssa, ssä	issa, issä
Elativ	sta, stä	ista, istä
Illativ	h-n	ih-n
Adeßiv	lla-llä	illa, illä
Ablativ	lta, ltä	iltä, ilta
Allativ	lle	ille
Adeßiv	tta, ttä	itta, ittä
Translativ	ksi	iksi
Essiv	na, nä	ina, inä
Comitativ	(nicht gebräuchlich)	ine
Instructiv	n	in

Beim Decliniren werden die Endungen dem Stamme angehängt, und um ein Wort decliniren zu können, muß man daher den Stamm desselben kennen. Man erhält den Stamm aus dem Genetiv der Einzahl dadurch, daß man die Endung n wegnimmt. Beginnt aber die Binde silbe mit einem k, t oder p, so sind diese im Genetiv erweicht, was aus dem Nominativ ersichtlich ist; in diesem Falle muß der entsprechende harte Consonant im Stamme wieder hergestellt werden.

Von den Casus wurden bis jetzt der Nominativ, Genetiv, Genessiv, Elativ, Illativ, Adeßiv, Ablativ, Allativ und Accusativ behandelt, und haben die vorhergehenden Sectionen darüber hinlänglichen Uebungsstoff geboten; die noch übrigen Casus sollen nachstehend besprochen werden.

Der Partitiv ist der Casus für das unbestimmt partielle Subject und Object; sowie das Object in einem verneinenden Satze, z. B.: Poika lukee kirjaa der Knabe liest ein Buch, ukko sai kaloja der Greis bekam einen Fisch; isä ei ostaa kelloa der Vater kauft die Uhr nicht. Wie oben erwähnt, hat dieser Casus die Endung a, ä oder ta, tä. Die Endung ta, tä wird dem Stamme nach zwei Vocalen und auch mehreren Stämmen auf e beigefügt, z. B.: talo (Haus, Hof) taloa, puu Baum, puta; suo Sumpf, suota; hevonen (Stamm hevose) hevosta Pferd; hiiri Maus, hiirtä. Die Stämme auf ke, pe, ve, me, hte, in welchen das t im Partitiv zu schwierig auszusprechen wäre, haben im Partitiv die Endung a, ä, z. B.: käki Ruckuck (Stamm käke) käkeä, läpi (Stamm läpe) läpeä Loch; ovi (Stamm ove) ovea Thüre; sormi (Stamm sorme) sormea Finger, tähti (Stamm tähte) tähteä Stern.

Für die Bildung des Genetiv der Mehrzahl merke man folgende praktische Regeln: Der Plural bildet den Genetiv unmittelbar von dem Partitiv Plur. durch Veränderung des a, ä in en, 3 B.: poika Knabe, Part. Plur. poikia, Gen. Plur. poikien; talo Haus, taloja, talojen. Steht in diesem Falle vor dem en ein t, kann dieses auch verdoppelt werden, 3. B.: puu Baum, puita, puiden = puitten. Der Gen. Plur. kann auch, außer in einsilbigen Wörtern, auf dieselbe Weise aus dem Part. Sing. gebildet werden, wobei das e, nach einem andern Vocal als i, in i übergeht und mit dem vorangehenden Vocale einen Diphthong bildet, 3 B.: koirra Hund, koiraa, koirain; hevonen Pferd, hevosta, hevosten; talo, taloa, taloin.

Der Essiv bezeichnet die näher bestimmte Zeit, in welcher etwas geschieht und antwortet auf die Frage wann? 3. B.: vuonna 1885 im Jahre 1885, perjantaina lähdän Helsinkiin Freitag's reise ich nach Helsingfors.

Der Translativ bezeichnet den Zustand, in welchen etwas übergeht oder verwandelt wird, 3. B. Kalevalaa käännetään venäjäksi (Kalevala wird in's Russische übersetzt).

Der Absessiv bezeichnet den Mangel oder die Abwesenheit desjenigen, welches durch das Wort bezeichnet wird, und antwortet auf die Frage „ohne was?“ Des Nachdrucks halber wird manchmal noch „ilman“ dazugesetzt, 3. B.: ilman rahatta on vaikea elää ohne Geld ist es schwer zu leben.

Der Comitativ bezeichnet die Person oder den Gegenstand, in dessen Gesellschaft etwas vorgeht, und wird nie im Singular gebraucht.

Der Instructiv. bezeichnet das Mittel, zuweisen auch die Art, 3. B.: emin silmin mit eigenen Augen, jalan zu Fuß.

XIII. Lektion.

Die Nomina zerfallen nach ihrem Bindevocal in sechs Classen.

I.

Der Bindevocal ist ein Diphthong oder ein langer Vocal, 3 B.: maa, työ, tiistai Dienstag.

	Singular	Plural
Nom.	puu der Baum	puut
Part.	puuta Baum, den Baum	puita
Gen.	puun des Baumes	puitten
Accus.	puun den Baum	puut die Bäume
Iness.	puussa in dem Baume	puissa
Elat.	puusta aus dem Baume	puista
Allat.	puuhun in den Baum	puihin
Adess.	puulla bei, mit dem Baum	puilla

Ablat.	puulta von dem Baume	puilta
Allat.	puulle dem Baume, an den Baum	puille
Abess.	puulta ohne den Baum	puilta
Transl.	puuksi zum Baume	puiksi
Essiv	puuna als Baum	puina
Comit.		puine nebst Bäumen
Instruct.	puun vermittelst des Baumes	puin.

II.

Der Bindevocal ist o, ö, u, y.

	Singular	Plural
Nom.	talo Haus, Hof	talot
Part.	taloa	taloja
Gen.	talon	talojen
Accus.	talon	talot
Iness.	talossa	taloissa
Est.	talosta	taloista
Allat.	taloon	taloihin
Abess.	talolla	taloilla
Ablat.	talolta	taloilta
Allat.	talolle	taloille

u. s. w.

III.

Der Bindevocal ist a, ä, j. B.: tupa Stube, laiva Schiff, leipä Brod.

	Singular	Plural
Nom.	tupa, laiva, leipä	tuvat, laivat, leivät
Part.	tupaa, laivaa, leipää	tupia, laivoja, leipiä
Gen.	tuvan, laivan, leivän	tupien, laivojen, leipien
Iness.	tuvassa, laivassa, leivässä	tuvissa, laivoissa, leivissä
Allat.	tupaan, laivaan, leipään	tupiin, laivoihin, leipiin
Essiv	tupana, laivana, leipänä	tupina, laivoina, leipinä

u. s. w.

IV.

Der Bindevocal ist i.

	Singular	Plural
Nom.	risti Kreuz	ristit
Part.	ristiä	ristijä
Gen.	ristin	ristien
Iness.	ristissä	risteissä

u. s. w.

V.

Der Bindevocal ist e, 3. B.: riihi Dreischhaus, mäki Hügel

	Singular	Plural
Nom.	riihi mäki	riihet, mäet
Part.	riihtä mäkeä	riihä mäkiä
Gen.	riihen mäen	riihien mäkien
Clat.	riihestä mäesta	riihistä, mäistä
Adess.	riihellä mäellä	riihillä, mäillä
Transl.	riiheksi mäeksi	riihiksi, mäiksi
Essiv.	riihenä mäkenä	riihinä, mäkinä

u. s. w.

VI.

Zu dieser Classe gehören die Nom. Contr. Mehrsilbige Nominalstämme, welche auf zwei gleiche durch ein h getrennte Vocale enden, werfen im Nom. Sing. den Bindevocal weg und verändern das h entweder in s oder in eine Aspiration, 3. B. vieraha, vieras Gast. In den übrigen Casus fällt das h gewöhnlich weg, und die beiden kurzen Silben werden in eine lange zusammengezogen, 3. B.: vierahan, vieraan; die Nom. Contr. enden im Nlativ Sing. auf sen, im Nlativ Plur. auf sin. Der Partitiv Sing. wird am besten aus dem Nom. Sing. durch die Endung ta, tä gebildet, wobei die Aspiration vor dem t in t übergeht.

In diesen Wörtern fällt der Bindevocal vor dem i weg.

	Singular	Plural
Nom.	vieras, Gast	vieraat
Part.	vierasta	vieraita
Gen.	vieraan	vieraitten
Accus.	vieraan	vieraat
Iness.	vieraassa	vieraiassa
Nlat.	vieraasen	vieraisin
Adess.	vieraalla	vierailla
Transl.	vieraaksi	vieraiksi
Inst.	vieraan	vierain.

In Zusammensetzungen wird nur das letzte Wort declinirt, 3. B. maakunta Landschaft, maakunnan, maakunnassa.

XIV. Lection.

1. Regeln.

	Singular	Plural
2. Person	gieb anna	1. Person antakaamme 2. Person antakaa.

Vom Imperativ kommt im Singular gewöhnlich nur die 2. Person vor. Die Schlußsilbe des Stammes wird durch die Aspiration geschlossen.

Im Plural hat der Imperativ die 1. und 2. Person. Die 1. Person hat die Endung kaamme oder käämme, die 2. Person kaa oder kää.

Der verneinende Imperativ wird gebildet für die 2. Person Singular durch den Imperativ des Verneinungswortes und den Stamm des Zeitwortes, dessen Schlußsilbe durch die Aspiration geschlossen wird. Im Plural werden ko oder kö an den Stamm des Zeitwortes gefügt, z. B.: gieb nicht.

Singular	Plural
2. Person älä anna	2. Person älkäämme antako
	3. Person älkää antako

Steigerung der Eigenschaftswörter.

Der Comparativ hat im Nom. Sing. die Endung mpi, welche an den Stamm des Positivs angehängt wird, z. B.: huono. huonompi; iso, isompi.

Die übrigen Casus des Comparativs werden gebildet durch Anhängen von mpa oder mpä an den Positivstamm, wozu dann die Endungen treten, z. B.: iso, isomman, isommalle; huono, huonomman, huonommalle.

In zweisilbigen Positivstämmen gehen a, ä vor der Endung des Comparativs in e über, z. B. vanha, vanhempi.

Der Stamm des Superlativs wird durch die Endung impa, impä aus dem Positivstamm gebildet; im Nom. Sing. endet der Superlativ auf in, z. B.: huono, huonoimpa, huonoin. Die Bindenvocale a, ä, e, i fallen vor dem i des Superlativs weg, z. B.: syvä, syvämpä, syvin

Hyvä (gut) hat den Comparativ parempi (Stamm parempa), selten hyvempi, Superlativ: paras (Stamm paraha) oder parahin (Stamm parahimpa).

Die Comparative und Superlative gehören zur Declinationsklasse III (siehe vorige Lektion).

2. Wörter.

haen (-ke) ich suche *)	appi Schwiegervater
pidän (-tä) ich halte	anoppi Schwiegermutter
rakennan (-nta) ich baue	runko Stamm
odotan (-tta) ich warte	paksu dick
siksikun bis	terävä scharf
ennenkuin eher als	täti Base, Muhme
kuin als	kelkka Schlitten
nuori (-re) jung	varhain zeitig, früh.

*) Von jetzt an, werden bei allen Wörtern, wo es irgend notwendig ist, die Stämme angegeben.

3. Uebungen.

a) Pidä! Älä pidä! Pitäkää! Älkää pitäkö! Älkäämme pitäkö! Hae! Hakekaa! Rakentakaa! Rakentakaamme! Älkää rakentako! Rakenna! Odottakaa, siksikun minä tulen! Älkäämme istuko! Älkää istuko tuolille! Älä mene kotia niityltä, ennenkuin isäntä kääsee! Odottakaamme, siksikun isä ja äiti tulevat kotia kirkosta. Minä olen nuorempi kuin sinä. Isä antaa kirjan nuoremmalle pojalle. Talon miehet seisovat puutarhassa korkeamman koivun vieressä. Katteinin talo on pienempi ja huonompi kuin isän talo. Odottakaa tuvassa, siksikun miehet tulevat kotia kirkosta! Isännän appi ja annoppi asuvat isomassa kamarissa. Älä mene puutarhaan. Isän talo on isoin. Isä asuu isoimmassa talossa. Talon paras lehmä. He menevät isoimmalta pellolta metsään. Poika antaa paraimman kelkan sisarelle.

b) Suche! Suche nicht! Laßt uns suchen! Laßt uns nicht suchen! Suchet! Suchet nicht! Haltet! Halte! Haltet nicht! Halte nicht! Bauet! Bauet nicht! Baue nicht! Warten wir, bis die Brüder und Schwestern kommen! Wartet, bis ich aus der Stadt zurückkomme! Wartet nicht, bis der Vater vom Acker zu Hause kommt. Singe nicht, Knabe! Schießen wir im Walde! Schießet nicht! Ich bin jünger als du. Der Vater giebt dem jüngeren Sohne ein Buch. Der Baum ist höher als der Tisch. Die Wiese ist größer als der Acker. Die Bücher der jüngeren Tochter sind auf dem Tische. Ich kaufe dem jüngeren Sohne ein Buch. Der Schwiegervater und die Schwiegermutter kommen aus der Stadt. Der Berg ist höher als der Baum. Das kleine Mädchen sitzt auf dem höheren Stuhle. Er kauft einen größeren und besseren Hof. Der Stamm des Baumes ist dick. Der Stamm ist dicker. Die Uhr des Knaben ist die schlechteste. Der Schlitten der Schwester ist der beste. Sie saßen im besten Schlitten. Der tiefste Brunnen des Dorfes ist schlecht. Die Vögel singen auf dem höchsten Baume.

XV. Lektion.

1. Regeln.

Adjective, welche im Nomin. Sing. mit der Silbe ton oder tön schließen, bezeichnen den Mangel an Etwas. Man erhält den Stamm dieser caritiven Adjective, wenn man die Schlußsilbe des Nominativs in ttoma oder ttömä verwandelt. Dergleichen Adjective sind z. B.: viaton (viattoman) unschuldig; mitätön (mitättömän) unbedeutend. Sie gehören alle zur Declinationsclasse III.

yksi (-yhte) eins
 kaksi (kahte) zwei
 kolme drei
 neljä vier
 viisi (viite) fünf

kuusi (kuute) sechs
 seitsemän sieben
 kahdeksan acht
 yhdeksän neun
 kymmenen zehn.

Bei den Cardinalzahlen steht im Finnischen das Wort, welches das Ganze bezeichnet, von welchem die Cardinalzahl einen Theil ausdrückt, immer im Singular (im Partitiv), z. B.: neljä taloa, kaksi poikaa.

Wenn eine Cardinalzahl Subject des Satzes ist, so steht das Prädicat im Singular. Bei den Cardinalzahlen ist der Accusativ gleich dem Nominativ, nur yksi hat yhden.

2. Wörter.

tuntematon unbekannt
 isätön vaterlos
 onneton unglücklich
 huolimaton nachlässig
 kyynärä Elle
 verka Tuch
 penni Pfennig
 luu Bein
 suo Morast, Sumpf

markka Mark *)
 liha Fleisch
 paljo viel
 vähä wenig
 kuorma Fuder, Fuhr
 rauta Eisen
 voi Butter
 vyö Gürtel, Gurt
 suu Mund.

3. Uebungen.

a) Sinä olet tuntematon. Te olette tuntemattomat. Tyttö on isätön. Isä antaa markan isätömälle tytölle. Te, lapset, olette huolimattomat. Isä ostaa nuoremmalle pojalle hyvän kirjan. Nyt hän asuu kaupungissa. Hän on kylän isoimmassa talossa. Tuntematon mies, joka seisoi kamarissa, ei tahtonut istua tuolille. Isäntä puhui kauan tuntemattoman miehen kanssa (mit dem u. M.). Hän myy heinät, tuntemattomalle miehelle. Vähä maitoa (Milk; Partitiv von maito). Kolme poikaa (Partitiv). Neljä lintua istui puutarhan isomman koivun oksalla (oksa Zweig). Minä ammuin kaksi lintua koivun oksalta. Minä annan linnut nuoremmalle tyttarelle. Hän panee maidon ja leivät tuvan pöydälle. Emännän isompi tytär antaa vähän lihaa, kaksi leipää ja seitsemän markkaa onnettomalle ukolle, joka seisoo porstuassa. Hän ostaa kauppareheltä viisi kyynärää verkaa. Kauppareheltä ei myynyt. Isä antaa pojalle kaksi hyvää kirjaa. Sepän nuorempi poika tuo (bringt) kaupungista kuorman rautaa. Hän antaa kaupparehelle kymmenen markkaa ja yhdeksän penniä. Kaksi luuta on pöydällä. Tyttö ottaa luut pöydältä pois. Hän

*) Eine finnische markka ist circa 45 fr. ö. B.

ostaa kauppamieheltä kaksi hyvää vyötä. Hän antaa miehelle seitsemän markkaa ja kymmenen penniä. Linnut istuvat puun oksalla. Minä ammuin kymmenen lintua puutarhan isomman koivun oksalla. Hän on tuntematon. Viisi taloa. Kannu (eine Ranne) maitoa.

b) Der Knabe, welcher auf dem Stuhle sitzt, ist vaterlos. Der vaterlose Knabe ist unglücklich. Ich gebe dem vaterlosen und unglücklichen Knaben ein gutes Buch. Ein unbekannter Mann kommt aus der Stadt. Der unbekannte Mann geht fort, bevor der Freund des Vaters kommt. Der Sohn des unglücklichen Mannes steht neben dem Tische. Die Kinder sind nachlässig. Drei Knaben sitzen im Garten. Er giebt viel Brod, aber wenig Fleisch. Die Wirthin giebt zwei Brode dem alten Mann, der im Garten steht. Er kauft sieben Ellen Tuch von dem Händler, welcher in der Stadt wohnt. Fünf Kühe sind auf der Wiese. Der Hund sieht die Kühe. Der Vater gab zwei Mark zehn Pfennige den vaterlosen Knaben, welche im Garten standen. Zwei Vögel sitzen auf dem Zweige des höchsten Baumes. Der jüngere Sohn des Nachbarn schoß drei Vögel. Ich kaufe drei Ellen Tuch und viel Eisen vom Händler, welcher aus der Stadt kommt. Zwei Tische und vier Stühle sind im Garten. Das Bein ist im Maule des Hundes. Er giebt der jüngsten Tochter wenig Butter, aber viel Fleisch.

XVI. Lektion.

1. Regeln.

Das Subject des Satzes steht im Nominativ, wenn es total ist, d. h. wenn es das Ganze oder einen bestimmten Theil des Ganzen ausdrückt, z. B. die Vögel sitzen auf dem Zweige des Baumes, linnut istuvat puun oksalla.

Das Subject steht im Partitiv, wenn es partiell ist, d. h. einen unbestimmten Theil eines Ganzen bezeichnet, z. B. lintuja istuu puun oksalla (eine unbestimmte Anzahl von Vögeln). In diesem Falle steht das Zeitwort immer in der dritten Person Sing. Das Object steht im Accusativ, wenn es total ist, d. i. wenn die Handlung des Zeitwortes auf das Ganze gerichtet ist, z. B. ich sehe die Vögel auf dem Zweige des Baumes, minä näen linnut puun oksalla.

Das Object steht im Partitiv, wenn es partiell ist, d. i. wenn die Handlung des Zeitwortes bloß auf einen Theil des Ganzen gerichtet ist, z. B. minä näen lintuja (einige Vögel) puun oksalla.

In Verneinungssätzen steht das Object immer im Partitiv, z. B. poika ei löytänyt kirjaa, der Knabe fand das Buch nicht. Im Partitiv steht auch das Object eines Zeitwortes, welches eine fortgesetzte oder nicht abgeschlossene Handlung bezeichnet.

2. Wörter.

Ruoka die Speise, das Essen	löydän (-ä) ich finde
ilma Luft, Wetter	lyön ich schlage
kihhy die Taube	pusken ich stoße,
paatti das Boot, der Kahn	pukki Boß
verkko das Netz	tunnen (te) ich fenne
nikkari der Tischler	kaivan ich grabe
kelloseppä der Uhrmacher	keitän (-ttä) ich fochje.

3. Uebungen.

a) Ruoka on pöydällä. Ruokaa on pöydällä. Koivuja kasva metsässä. Koivut ovat korkeat. Leipää, voita ja lihaa on pöydällä. Viisi kirjaa on kamarin pöydällä. Kyhkyjä lentää (fliegen) puutarhaan. Koira näkee kyhyt. Kyhyt lentävät pois puutarhasta. Minä ammuin metsässä kaksi kyhkyä. Sisar ottaa voin pois pöydältä. Sisar panee voita. pöydälle. Minä ostan verkaa kaupпамieheltä. Lapset jotka istuvat pöydän vieressä, syövät leipää ja voita. Hän antaa ukolle kuusi markkaa. Isäntä antaa pieneemmälle pojalle leipää ja voita. Poika itkee, kun ei saa kirjaa veljeltä. Me emme tunne ukkoa. Pieni tyttö hakee äitiä. Tyttö itkee, kun ei löydä äitiä. Hän kaivaa. Talon miehet lyövät pukkia. Emäntä keittää ruokaa tuvassa. Tytär ei taida keittää ruokaa. Kelloseppä antaa kellon pojalle. Poika ei anna kelloa miehelle. Poika ei anna kelloa nuoremmalle veljelle. Poika menee nuoremman veljen kanssa talon isoimmalle niityille. Emäntä keittää ruokaa. Pojan veli lyö koiraa. Pieni isätön tyttö tulee tupaan. Emäntä antaa isättömälle tytölle leipää ja voita. Kaupпамies ei myynyt verkaa pojalle. Älä ota isän kirjaa pöydällä! Odottakaamme, siksikun isä tulee kotia! Älkäät antako kirjaa pienelle pojalle! Älkäämme ampuko puutarhassa! Minä sain kaksi hyvää kirjaa.

b) Die Vögel fliegen in der Luft. Vögel fliegen in der Luft. Die Birken sind hoch. Birken wachsen im Garten. Milch ist auf dem Tische. Brod, Butter und Milch sind im Garten. Die Wirthin stellt Speise auf den Tisch. Sie nimmt das Essen vom Tische. Die Kinder essen Brod, Butter, Fleisch und Milch. Sie nimmt das Brod und das Fleisch vom Tische. Ich kaufe Tuch vom Händler. Ein Boot ist im Hafen. Ich suche das Buch. Nimm die Bücher nicht vom Tische! Die Wirthin kocht Speise. Ein großer Boß steht im Garten. Der Bruder des Mädchens schlägt den Boß, welcher das Brod frisst. Die Männer graben einen tiefen Brunnen. Der Capitän will ein Boot vom Tischler kaufen, welcher im Dorfe wohnt. Der Tischler kennt den Capitän nicht. Der Greis verkauft ein Netz. Er fand das Boot nicht. Ich verkaufe das größte und beste Netz dem Händler. Der Vater kauft vom Uhrmacher eine gute Uhr. Gebt dem nachlässigen

Knaben keine Uhr! Der Knabe suchte, aber er fand das Buch nicht. Auf der höchsten Birke sitzen Vögel. Wir kennen den Tischler des Dorfes nicht, aber wir kennen den Schuster, welcher in der großen Stadt wohnt. Ich gebe dem Knaben drei Mark und zehn Pfennige. Er erhielt vom Schmiede neun Mark. Der Schmied suchte das Eisen. Die Männer tranken Milch. Ich kenne den Mann, welcher den Hund schlägt.

XVII. Lektion.

Wiederholung.

Wörter.

Kalja Bier	jää Eis
joukko eine Menge	hiljan neulich
penkki Bank	kylmä kalt
ruoka-tavarat Eßwaaren	kova hart, streng
maksan ich bezahle	lahja die Gabe
kalastan ich fische	rohkea muthig
kalastaja Fischer	rohkeasti muthig (Adverb)
ostaja der Käufer	opettaja Lehrer
myyja der Verkäufer	palkinto Belohnung
muna das Ei	hedelmä die Frucht
puuro Brei, gekochte Grütze	taitava geschickt
lahjoitan (-tta) ich schenke	kalaisa fischreich
hävitän ich zerstöre	apu Hilfe
pelastan ich rette	vasikka das Kalb
karkoitan (-tta) ich vertreibe	viheriä grün
opetan ich lehre	kävelen ich gehe, wandere
maisema Landschaft	pitempi länger
maalari Maler	pisin (-simpä) längst
maiseman-maalari Landschafts-	kivi (-ve) Stein
maler	mäki (-ke) Hügel
kuva Bild	ihminen (-se) Mensch
sanoma Nachricht, Zeitung	Ovi (-ve) Thüre
kuuluista berühmt	lohi (-he) Lachs
makuisa wohlgeschmeckend	hiili (-le) Kohle
harakka die Elster	auki offen
muu ein Anderer	lumi (-me) Schnee (part. lunta)
asukas (asukkaa) Bewohner	sataa lunta es schneit
tori Markt	kysyn ich frage
tavara Waare, Eigenthum	kysymys (-kse) Frage
marja Beere	rankaisen ich strafe
poimin ich pflücke	rangaistus (-ukse) Strafe
heitän ich werfe	käsi (-te) Hand

hiekkä Sand	hauki (-ke) Hecht
halpa billig	tiili (-le) Ziegel
järvi (-ve) See	poltan (-tta) ich brenne
paimen (-mene) Hirte	vesi (-te-) Wasser
hevonen (-se) Pferd	uusi (-te) neu.
jauhot Mehl	

Uebungen.

a) Joukko lintuja. Minä pöimän. Me istumme penkeillä, te istutte tuoleilla. Lapset toivat äidille marjat, jotka he pöimivät. Isä osti kirjoja hyville pojille. Sisar keitti munia. Pieni tyttö, joka istui pöydän vieressä, söi leipää ja maitoa. Tyttö heitti leipää koirille. Tytöt antoivat heiniä lehmille. Kukkia kasvaa puutarhassa. Minä lahjoitan hyvän kirjan nuoremmalle sisarelle. Äiti antoi lahjoja tyttärelle. Rohkea poika pelasti vanhan ukon. Isä antaa kirjoja isommille pojille. Me kalastamme kalaisissa viirroissa (Flüsse). Lintuja istuu puutarhan korkeammassa puussa. Antakaa, jos voitte, apua isättömille tytöille, jotka ovat tuvassa. Kalastaja kalastaa. Taitavia ja kuuluisia maiseman-maalareja asuu isossa kaupungissa. Joukko harakoita on viheriöllä oksilla. Vasikoita on läävässä. Sinä olet vanhempi. Minä olen vanhin. Me kävelemme kaupungin. Ukon koira on musta. Naapurin koira on mustempi. Isä antoi lahjoja pojalle. Järvi on iso. Paljo ihmisiä on kaupungin toreilla. Pieni kivi oli tuvan pöydällä. Lapsi heitti kiven pöydältä lattialle. Paimen toi lehmät kotia metsästä. Emäntä antaa ruokaa paimenelle. Älkää menkö! Isä osti nuorimmalle pojalle pienen kuvakirjan. Hän ei löytänyt pientä kuvakirjaa. Pukki puski paimenta. Talon tyttäret hakevat pukkia. Minä en tunne pientä poikaa, joka tulee koulusta. Satoi lunta. Pojan kirja on uusi. Minä en ampunut pientä lintua.

b) Das Fleisch ist billig, das Brot ist billiger, das Bier ist am billigsten. Eine Menge Vögel. Die Bänke stehen im Garten. Die Bewohner der großen Stadt kaufen Schwaaeren. Ich esse Beeren. Ich bezahlte 10 Mark 1 Pfennig. Ich sehe den Markt. Gib Eis in's Wasser. Der Käufer und der Verkäufer gehen zu Hause. Ich kaufte neulich Grütze und Bier. Ich zerstörte das größte Dorf. Der Lehrer lehrt. Ich vertrieb die Elstern aus dem grünen Garten. Ich bekam eine Belohnung. Die Frucht ist grün. Gib dem Manne die neueste Zeitung. Ich kaufe drei wohlschmeckende Früchte. Der Hügel ist kleiner als der Berg. Die Thüre ist offen. Der Lachs und der Hecht sind wohlschmeckende Fische. Die Frage ist neu. Im Mehle ist Sand. Der Mann verkauft Kohlen, Ziegeln, Sand. Wir fragten. Die Strafe ist groß. Gib dem Manne die Hand. Der große See ist tief. Der See ist tiefer und länger. Die Böcke, welche im großen Stalle sind, stoßen den Hirten nicht. Die Männer des Dorfes brennen Ziegel. Ich kaufte vom Fischer einen großen Hecht um

3 Mark. Wasser ist auf dem Tische. Die Männer, welche im Walde wohnten, kennen den Hirten.

XVIII. Lektion.

1. Regeln.

Um zu bezeichnen, daß jemand etwas hat oder besitzt, bedient man sich des Adessivs; das Zeitwort „haben“ wird dabei durch die 3. Person Sing. von „olen“ gegeben. Das Wort, welches den Gegenstand bezeichnet, welchen man hat oder besitzt, steht im Nominativ oder Partitiv.

Beispiele.

Der Knabe hat eine Uhr, pojalla on kello. Der Vater hat gute Uhren, isällä on hyviä kelloja.

2. Wörter.

Jalka	der Fuß	silmä	das Auge
hiukset	das Haar	evä	die Flosse
köyhyys (-te)	Armuth	sininen (-se)	blau
elän	ich lebe	punainen (-se)	roth
avain (aime)	Schlüssel	lukko	Schloß
pimeä	dunkel	yö	Nacht
päivä	Tag	luistin (-ime)	Schlittschuh
pitenen	ich werde länger	eläin (-ime)	Thier
lyhenen	ich werde kürzer	laulu	Gesang
metsästäjä	Jäger	lehti (-te)	Laub
valkoinen (-se)	weiß	kuiva	trocken, dürr
keltainen (-se)	gelb	sen	tähden daher
kurki (-jen)	Kranich	susi (te)	Wolf.

3. Uebungen.

a) Minä en tullut. Pojalla on siniset silmät. Pojan sisarella on mustat hiukset. Lapsilla on kuvakirjoja. Lapsset, jotka olivat metsässä, eivät löytäneet marjaa. Minä panin avaimen pöydälle. Minä en löydä avainta. Hiiri (die Maus) on pieni eläin. Suuria (große) ja pieniä eläimiä on metsissä. Lunta ei vielä ole maantiellä. Ovi oli lukossa. Pojalla ei ollut avainta. Seppä tekee avaimia ja lukkoja. Koirien vainu (Witterung) on hyvä.

b) Das Kind hat blaue Augen. Der Mann hat schwarzes Haar. Der Knabe hat einen neuen Schlitten Die Fische haben Flossen. Die Flossen des Fisches sind roth. Die Hunde haben gute Witterung. Der alte Mann, welcher in der rothen Hütte wohnt, lebt in großer Armuth. Ich sehe eine Menge Menschen auf der

Wiese. Die Pferde haben vier Füße. Ich finde den Schlüssel nicht. Pferde und Kühe sind auf der Wiese. Viel Schnee war auf der Landstraße. Große und kleine Thiere wohnen in den Wäldern. Wölfe sind im Walde. Ich kaufte vom Händler neue Schlittschuhe. Die Nacht ist dunkel. Die Nächte werden kürzer. Der Tag wird länger. Ich sehe die Zweige der hohen Birken. Das Laub der Bäume ist grün. Das Laub ist dürr und gelb. Die Thüre der Hütte ist weiß. Das Schloß der weißen Thüre ist gelb. Männer und Weiber sind auf den Wiesen des Dorfes. Das Auge des Thieres ist klein. Die Kinder haben blaue Augen. Der Sohn hat schwarzes Haar. Die Kuh hat vier Füße. Die Fische haben rothe Flossen. Der unglückliche Mensch lebt in Armuth. Der Schlüssel ist im Schlosse. Die Nächte sind dunkel. Der Tag und die Nacht. Gieb dem Manne die Schlittschuhe! Die Tage werden länger und die Nächte werden kürzer. Der Gesang der Vögel. Der Jäger schießt den Wolf im grünen Walde. Das Laub der Bäume ist nicht grün, sondern gelb und dürr. Der Kranich ist ein Vogel. Der Mann lebt in Armuth; gebt dem Manne daher Brot, Fleisch und Bier. Ich kaufte neue Schlittschuhe und bezahlte 10 Mark. Ich kaufe einen Schlüssel. Der Uhrmacher des Dorfes, welcher in der weißen Hütte wohnt, verkauft gute und billige Uhren. Die Büchse des Bruders ist gut. Er schießt im Garten und im Walde.

XIX. Lektion.

1. Regeln.

Das Perfectum wird gebildet durch das Präsens des Hilfszeitwortes olen und das Particip II z. B.: ich habe geschrieben minä olen kirjoittanut, wir haben geschrieben me olemme kirjoittaneet, du hast nicht geschrieben sinä et ole kirjoittanut, wir haben nicht geschrieben me emme ole kirjoittaneet.

Das Wort, welches das Mittel bezeichnet, womit etwas ausgeführt wird, steht im Adessiv; z. B. ich habe mit einer guten Feder geschrieben minä olen kirjoittanut hyvällä kynällä.

Das Plusquamperfect wird gebildet durch Vorsetzung des Imperfects des Hilfszeitwortes „olen“ vor das Particip II: ich hatte geschrieben minä olin kirjoittanut, ich hatte nicht geschrieben minä en ollut kirjoittanut, du hattest nicht geschrieben sinä et ollut kirjoittanut, wir hatten geschrieben me olimme kirjoittaneet.

Das Wort, welches den Stoff bezeichnet, aus dem etwas gemacht ist, steht im Elativ, z. B.: der Schmied macht Messer aus Eisen und Stahl seppä tekee veitsiä raudasta ja teräksestä.

In den Elativ wird auch das Wort gesetzt, welches die Ursache, aus welcher etwas geschieht, bezeichnet oder den Gegenstand, worüber man spricht, denkt, liest, weiß zc.

2. Wörter.

neula Nadel	pojan on jano der Knabe ist
houkku Hafen	durstig
pahlain (-aime) Angelruthe	pesen ich wasche
iloinen lustig, fröhlich, munter,	pää Kopf
vergnügt	syy Ursache
lähetän (-ttä) ich schicke	silmäneula Nähnadel
pyydän (-tä) ich fange	siima Angelleine
asia Sache, Angelegenheit	jättän (-ttä) ich lasse
lopetan ich schliesse	aurinko Sonne
teras (-kse) Stahl	tärkeä wichtig
aura Pflug	hukun (-kku) ich komme um
haava die Wunde	lauta Brett
onni (-ne) das Glück	kynnän (-ntä) ich pflüge
jollen = jos en jollet = jos et	sana das Wort
jollei = jos ei ajattelen ich	kuolen ich sterbe
denke	selkä Rücken
keppi Stod	nälkä Hunger
sarvi (-ve) Horn	ruma häßlich
pojan on nälkä der Knabe ist	kaula Hals
hungrig	pothaisen ich schlage aus
jano der Durst	kunnia Ehre.

3. Uebungen.

a) Kalastaja on pyytänyt kaloja koukuilla. Pojat ovat kirjoittaneet hyvillä kynillä. Tyttö on iloinen. Tyttö ei neulonut uusilla silmäneuloilla. Minä en vielä ole ampunut uudella pyssyllä, jonka olen saanut isällä. Minä olin saanut veitsen. Minä iloitsen ystävän sanoista. Hyvä ihminen ajattelee ja puhuu hyvää muista (von anderen) ihmisistä. Hyvä poika iloitsee ystävän onnesta. Älkäämme ajatelko hyvää muista ihmisistä! Isä puhuu poikain kanssa tärkeistä asioista. Ukko ja akka asuvat pienessä töllissä. Äiti puhui tärkeistä asioista. Miehet tekevät auroja. He kynäivät auroilla. Me olemme usein iloinneet lintuin lauluista. Minä olen ostanut uuden kirjan. Minä en maksanut kahta markkaa kirjasta. Aurinko oli jo (sichon) laskenut (gesunken), kun isä tuli kotia. Miesten oli nälkä ja jano. Akka löi pukkia kepillä. Aurinko oli jo noussut (aufgegangen). Poika meni lakitta ulos (ging aus ohne Rütze, Abschw) Älkäämme syyttä riidelkö (streiten). Poika oli tullut kirjatta ja kynättä. Vesi muuttuu jääksi (Translativ). Emäntä leipoi jauhot, jotka isäntä oli tuonut kaupungista, leiviksi. Ilma ei muutu selkeäksi (klar), ennenkuin pilvet (die Wolken), ovat kadonneet (verschwunden sind).

b) Fische sind im Boote. Wir sind auf dem See und fangen Fische. Die jüngeren Knaben haben noch nicht geschrieben. Die Base

hat dem Knaben neue Schlittschuhe geschenkt. Sie hat dem Mädchen eine Menge gute Nähadeln geschickt. Er ist noch nicht zu Hause gekommen. Ich habe Haken, Angelleinen und Angelruthen in der Stadt gekauft. Ich habe die Angelruthen im Walde gefunden. Die Fischer haben viele Fische mit Haken gefangen. Die Sonne war noch nicht aufgegangen, als der Wirth auf die Wiese ging. Die Sonne war schon untergegangen, als er zu Hause kam. Die Ziegel sind nicht gut. Die Schmiede machen Messer aus Eisen und Stahl. Wir sprechen von wichtigen Angelegenheiten. Eine tiefe Wunde ist an dem Fuße des unbekanntes Mannes. Er stirbt an der tiefen Wunde. Er verkaufte das beste Pferd dem Nachbarn. Er hat das Pferd noch nicht bekommen. Das Pferd schlug nach dem Knaben aus. Die Böcke haben Hörner. Sie stoßen mit den Hörnern. Wir freuten uns über den Gesang der Vögel. Wir hören den Gesang der kleinen Vögel, welche auf den grünen Zweigen sitzen. Er fängt viele Fische in den fischreichen Seen. Er hat den Stock nicht gefunden. Der ältere Bruder schlug den Bock mit einem dicken Stocke. Der Fischer hat eine tiefe Wunde im Rücken. Der Hund ist häßlich. Die Diele ist weiß, die Thüre ist weißer, das Dach ist am weißesten. Die Mädchen haben gestern die Thüren gewaschen. Er stirbt, wenn er nicht Speise bekommt. Sieb dem Manne die Nadel. Ich schloß. Ich ließ. Der Hund kommt um. Sieb das Brett in das Boot. Wir waschen Hals und Kopf. Ich kaufte ein Bild von dem berühmten Landschaftsmaler, welcher in der Stadt wohnte. Die Knaben gingen ohne Mütze aus. Ich bin ohne Buch. Wir sind ohne Federn. Der Knabe ist ohne Messer. Das Wasser wird zu Eis. Die schwarzen Wolken sind verschwunden.

XX. Lektion.

1. Regeln.

Personalpronomina sind: minä (Stamm minu) ich, sinä (Stamm sinu) du, hän (häne) er, sie, es; me wir, te ihr, auch „Sie“ als Anrede, he sie (die Stämme sind me, te, he).

	Singular			Plural		
Nom.	minä	sinä	hän	me	te	he
Part.	minua	sinua	hätä	meitä	teitä	heitä
Gen.	minun	sinun	hänen	meidän	teidän	heidän
Acc.	{ minun	{ sinun	{ hänen	{ meidän	{ teidän	{ heidän
	{ minut	{ sinut	{ hänet	{ meidät	{ teidät	{ heidät
Iness.	minussa	sinussa	hänessä	meissä	teissä	heissä
Abi.	minulta	sinulta	häneltä	meiltä	teiltä	heiltä
			u. f. w.			

Der Accusativ der Personalpronomina hat die beiden Endungen *n* und *t* beibehalten, von denen in andern Nominen jene nur im Sing., diese nur im Plural vorkommt.

Die possessiven Pronomina werden im Finnischen durch die sogenannten Suffixe wiedergegeben. Diese sind:

1. Person.	2. Person.	3. Person.
-ni mein	-si dein	-nsa { sein ihr
-mme unser	-nne euer, Ihr	

z. B.: taloni mein Haus, Hof; talomme unser Haus, Hof; talosi dein Haus, Hof; talonne euer Haus, Hof; talonsa sein, ihr Haus.

Wenn auf dem Besitzfürworte ein besonderer Nachdruck liegt, so muß nebst Anwendung des Suffixes auch der Genetiv des entsprechenden persönlichen Fürwortes vor das Hauptwort gesetzt werden, z. B.: dein Haus ist neu, aber mein Haus ist alt, wird übersetzt Sinun talosi on uusi, mutta minun taloni on vanha.

Wenn im Deutschen das Possessivpronomen als Prädicativwort des Verbs „sein“ steht, so setzt man im Finnischen den Genetiv des Personalpronomens, z. B.:

das Buch ist mein	kirja on minun
die Bücher sind euer	kirjat ovat teidän.

Wenn sich das Suffix der 3. Person nicht auf das Subject des Satzes, sondern auf irgend ein anderes Wort bezieht, so muß nebst dem Suffixe auch der Genetiv des dritten Personalpronomens angewendet werden, z. B.: isäntä myi talonsa, der Wirth verkaufte sein Haus; poika toi isännälle hänen kirjansa, der Knabe brachte dem Wirth das, sein (des Wirthes) Buch. Hätte ihm der Knabe sein eigenes Buch gebracht, so würde es heißen müssen: poika toi isännälle kirjansa.

Für die Anwendung der Suffixe ist Folgendes zu bemerken: Im Nom. Sing. fügt man das Suffix an den Stamm, z. B.: reki Schlitten, rekeni mein Schlitten; der Translativ endet vor dem Suffix auf *kse*, nicht *ksi*, z. B.: otti hänet lapseksensa nahm ihn zu seinem Kind auf.

Wenn das Wort, an welches das Suffix angehängt werden soll, mit einem Consonanten auslautet, so wird er weggelassen; wenn in einem solchen Falle die letzte Silbe mit einem vermilderten Consonanten endet, so muß man den entsprechenden harten Mitlaut wieder herstellen, z. B.: poikiesi (nicht poikiensi) kirjat ovat päydällä (die Bücher deiner Söhne sind auf dem Tische).

Durch die Suffixe wird keine Consonantenvermilderung bewirkt, z. B.: isäntämme (nicht etwa isännämme) unser Wirth. Für das Suffix der 3. Person existirt auch eine kürzere Form, nämlich *h-n* mit demselben Vocal zwischen *h* und *n* wie der dem *h* vorausgehende.

Gewöhnlich fällt das h weg, und die Vocale werden zusammengezogen, z. B.: lapsillensa oder lapsillehen = lapsilleen seinen Kindern. Diese Form darf jedoch nicht angewendet werden, wenn das Suffix an den Stamm gehängt werden soll oder an eine Endung, welche mit einem Consonanten auslautet; auch fügt man dieses Suffix nicht an den Illativ.

2. Wörter.

Metso Auerhahn	kipeä frant
teiri Birrhahn	lämpöinen warm
lääkäri Arzt	niin so.

3. Uebungen.

a) Minä odotan sinua. Kylän seppä tekee veitsiä hyvästä raudasta ja teräksestä. Minä ostin häneltä uuden veitsen. Minä maksoin hänelle kolme markkaa veitsestä. Isäntä tuli kipeänä kotia metsästä. Jos ilma tulee (weht) lämpöisemmäksi, niin lähemme huomenna kaupunkiin. Älkää tulko meille huomenna, sillä emme ole kotona.

b) Ich habe ein neues Buch. Er schenkte mir ein gutes Messer. Der Jäger gab mir drei Auerhähne und einen Birrhahn. Der Arzt zahlte mir drei Mark für die neue Büchse. Der Vater erwartet Sie im Garten. Mein Vater ist in der Kirche. Dein Vater ist zu Hause. Das Buch gehört dir.

XXI. Lektion.

Singular.

1. Person.

Nom.	tupani	tupamme meine, unsere Stube
Part.	tupaani	tupaamme
Gen.	tupani	tupamme
Iness.	tuvassani	tuvassamme
Transl.	tuvakseni	tuvaksemme

u. f. w.

2. Person.

Nom.	tupasi deine	tupanne eure, Ihre Stube
Part.	tupaasi	tupaanne
Gen.	tupasi	tupanne
Iness.	tuvassasi	tuvassanne
Transl.	tuvaksesi	tuvaksenne

u. f. w.

3. Person.

Nom.	tapansa	jeine, ihre	Stube
Part.	tupaansa		
Gen.	tupansa		
3neff.	tuvassansa		
Transl.	tuvaksensa		

u. s. w.

Plural.

1. Person.

Nom.	tupani	meine	tupamme	unsere	Stuben
Part.	tupiani		tupiamme		
Gen.	{	tupieni	tupiemme		
		tupaini	tupaimme		
3neff.	tuvissani		tuvissamme		
Transl.	tuvikseni		tuviksemme		

u. s. w.

2. Person.

Nom.	tupasi	deine	tupanne	eure, Ihre	Stuben
Part.	tupiasi		tupianne		
Gen.	{	tupiesi	tupienne		
		tupaisi	tupainne		
3neff.	tuvissasi		tuvissanne		
Transl.	tuviksese		tuviksenne		

u. s. w.

3. Person.

Nom.	tupansa	jeine, ihre	Stuben
Part.	tupiansa		
Gen.	{	tupiensa	
		tupainsa	
3neff.	tuvissansa		
Transl.	tuviksensa.		

2. Wörter.

Tyyni (-ne)	still	katselen	ich betrachte
pöytälaatikko	Schublade	sellainen (-se)	solcher
	Tisches	orpana	Vetter
sakea	trübe	tolppo	Tintenfaß
tupakka	Tabak	läkki	Linte
piippu	Pfeife	helmi (-me)	Perle
pullo	Flasche	aukaisen	ich öffne.
köysi (-te)	Strick		

3. Uebungen.

a) Vanhemmat (die Aeltern) hakevat meitä. Isä, joka seisoo maantiellä, odottaa minua. Minä ostin metsästäjältä kaksi metsoa ja kolme teiriä. Minä maksoin hänelle kymmenen markkaa linnuista. Isäni on kirkossa. Isäsi on kotona. Kirja on sinun. Minä haen kirjaani. Meidän talomme on huono; mutta teidän talonne on hyvä. Orpanamme lukee. Tyttö hakee äitiänsä. Veljeni on kaupungissa. Veljesi kirjat ovat pöydällä. Luistimeni ovat uudet. Hän polttaa (raucht) tupakkaa uudella piipulla. Minä kaadoin sinun pullostasi lätkkiä minun tolppooni. Isäntänne ei ole kotona. Minä annan pojalle hänen kirjansa. Rekeni on vajassa (im Schuppen). Uusi köytesi. Hanhienne seisovat maantiellä. Pieni sisaremmen katselee teidän hanhianne (hanhi Gans). Äitimme on vanha. Hän on vanhempi. Minä toin naapurille hänen hevosesensa. Minä toin sisarilleni heidän kirjansa.

b) Mein Bruder hat für das Buch zwei Mark bezahlt. Mein Vater ist alt; deine Mutter ist älter. Unser Nachbar kaufte ein Pferd von euerem Vater. Wenn das Wetter morgen still ist, so gehen wir in die Kirche. Ein solches Schiff ist gut. Das Wasser unseres Brunnens ist trüb. Die Uhr, welche auf dem Tisch ist, gehört mir. Die Pferde, welche im Garten stehen, gehören uns. Die Kinder erwarten ihre Eltern. Meine Schwester ist krank. Die Pferde deines Vaters sind besser. Euer Hirt kommt aus dem Walde. Die neuen Perlen deiner Schwester sind auf dem blauen Tische. Er legte meine Bücher in deine Tischlade. Mein Bruder raucht Tabak. Der Fischer, welcher gestern euerem Vater einen Lachs verkaufte, wohnt in unserer Stadt. Er verkaufte sein Schiff dem Jäger. Er kam zu Hause und öffnete die Thüre seiner Stube. Der Mann betrachtet meine neue Büchse.

XXII. Lektion.

Relativa sind: joka (Stamm jo) welcher, jommoinen (Stamm jommoise) jolcher, wie; mikä (Stamm mi) was, der, die, das, was; kuka, ken (Stämme: ku, ke oder kene) wer, welcher. Wie vorhin bemerkt, ist der Stamm für joka jo, an welchen ka in allen Casus angehängt wird, welche sonst einfilbig sein würden.

Singular	Plural
Nom. joka, jommoinen	jotka, jommoiset
Part. jota, jommoista	joita, jommoisia
Gen. jonka, jommoisen	{ joiden, jommoisien joitten, jommoisten
Geness. jossa, jommoisessa	joissa, jommoisissa

Jompi (jompa) welcher von Beiden, wird wie die Comparativformen der Adjective declinirt.

Interrogativa sind: kuka wer? mikä was? ken wer? kumpi (Stamm kumpa) welcher von Beiden?

Die Declination von kuka, mikä und ken bleibt dieselbe, ob sie nun als Relativa oder Interrogativa gebraucht werden. In kuka und mikä werden die Partikeln ka, kü allen einsilbigen Casus angehängt.

	Singular		Plural
Nom.	kuka mikä ken		kutka mitkä ketkä
Part.	kuta mitä ketä	od. kenen	— — keitä
Gen.	kunka minkä kenkä		— — keiden
Acc.	kunka, minkä kenkä od. kenen od. kenet		— — keitten
3ness.	kussa, missä kessä od. kenessä		— — ketkä
3ssat.	kuhun mihin kehen od. kenehen		— — keihin
Ad.	kulla millä kellä od. kenellä		— — keillä

u. s. w.

Der Plural von kuka wird außer dem Nomin. nur in dem Pronomen Indef. joku gebraucht. Der Plural von mikä ist außer dem Nomin. dem Singular gleich. Kumpa geht wie die Comparative.

Demonstrativa sind: tämä dieser, Plural nämä, tuo jener, Plural nuo; se der, die, das; aber auch er, sie, es, Plural ne.

	Singular		Plural
Nom.	tämä tuo se		nämä nuo ne
Part.	tätä tuota sitä		nämät nuot net (selten)
Gen.	tämän tuon sen		näitä noita niitä
3ness.	tässä tuossa siinä		näitten noitten niitten
3ssat.	tästä tuosta siittä		näiden noiden niiden
3ssat.	tähän tuohon siihen		näissä noissa niissä
Ades.	tällä tuolla sillä		näistä noista niistä
Ablat.	tältä tuolta siltä		näihin noihin niihin
3ssat.	tälle tuolle sille		näillä noilla niillä
			näiltä noilta niiltä
			näille noille niille.

u. s. w.

2. Wörter.

Autan (tta) ich	helfe	lukukirja	Legebuch
Suomi (-me)	Finnland	vai	oder
Suomalainen (se)	finnisch	varas (-kaa)	Dieb

saapas (-ppa) Stiefel	joki (-ke) Fluß, Strom
palli Ball	varastan idj stehle
portti Thor	vaatteet (-eiden) Kleider
kappa die Meße (Maß)	viisas (saa) schlau, klug
Ruotsi Schweden	nauris (-rii) Rübe
Ruotsalainen (-se) schwedisch	vieras fremd.
tiedän (-tä) idj weiß	

3. Uebungen.

a) Kirja, jota sisäresi lukee, on minun. Rengille, jolta varas vaatteet varasti, isäntä antoi uudet saappaat. Suutari tekee hyviä saappaita. Kaupungissa asuu paljo köyhiä ihmisiä, joita rikkaammat ihmiset auttavat. Kaksi vierasta miestä tuli teidän taloonne. Lapset, joille emäntä antoi ruokaa ovat isätömät. Sinä, joka olet vanhempi olet viisaampi kuin nuorempi veljesi. Tämä kirja on Suomalainen lukukirja. Nämät kirjat ovat hyvät. Nuot kirjat ovat veljeni. Ne eivät ole minun. Tuosta kirjastani minä maksoin kaksi markkaa. Älkää menkö tuohon taloon, jossa on niin vihaisia (böösartige) koiria. Noille köyhille lapsille vanhemmat antoivat vaatteita. Tämä puu on honka. Niitä puita kasvaa paljo Suomessa. Kenen kanssa sinä tänne tulit? Minä tulin nuoremman sisareni kanssa. Keitä te haette? Me haemme vanhempiamme. Keltä sinä ostit tuon kauniin (kaunis schön) linnun? Mikä mies tuo on? Mitä sinä nyt teet? Minä kirjoitan kirjetä ystävälleni.

b) Der Brunnen, aus welchem ihr das Wasser nahmt, ist schlecht. Die Knaben, welche im Garten sind, finden einen Ball. Die Bücher, für welche ich drei Mark bezahlte, sind gut. Die Kinder, welche die Eltern suchen, sind in den Wald gegangen. Die Uhr, welche du betrachtest, gehört meinem älteren Bruder. Die Knaben, deren Kleider und Stiefel hier sind, schwimmen im Flusse. Ich erhielt dieses Buch von meinem Freunde. Die Eltern jener Kinder sind im Garten. Dieser Mann kommt aus Schweden. Jener Capitän hat ein schwedisches Buch. Dieser Knecht öffnet deinem Vater das Thor. Wer ist dieser Mann? Ich weiß nicht. Wem gehört diese Flinte? Sie gehört mir. Von wem hast du dieses Messer bekommen? Von meinem Bruder.

XXIII. Lektion.

1. Regeln.

Das Reflexiv itse wird nur mit den Suffixen gebraucht und entspricht dem Deutschen mich, dich, sich u. s. w., z. B.

ich verlange für mich pyydän itselleni
sich zeigen näyttää itseänsä

Dieses itse kann auch Pronomen determinativum sein und wird dann nicht declinirt, wenn es seinem Hauptworte vorangeht; steht es aber nach seinem Hauptworte, so wird es gewöhnlich declinirt (im Plural jedoch selten), z. B. itse isäntä der Wirth selbst; itse isännälle oder isännälle itselle dem Wirthes selbst; itse isänniltä oder isänniltä itseltä von den Wirthen selbst.

Indefinita sind: 1. joku jemand, irgendein, besteht aus zwei Bestandtheilen jo und ku, die beide declinirt werden, z. B. Part. Sing. jotakuta, Part. Plur. joitakuita; Gen. Sing. jonkun, Gen. Plur. joidenkuiden, Allat. jollekulle, joillekuille u. s. w. 2. jompikumpi (Stamm jompakumpa) einer von beiden. Beide Bestandtheile werden declinirt, z. B. Gen. Sing. jommankumman zc. 3. jokin irgendein, kukin, mikin jeder. Bei diesen werden jo, ku, mi declinirt und kin den Endungen angefügt, z. B. Part. Sing. jotakin, kutakin, mitäkin; Iness. Sing. jossakin, kussakin, missäkin zc. 4. kukaan, mikään werden in zweifelnden, fragenden und verneinenden Sätzen gebraucht und bedeuten: Niemand, nichts; kaan, kään sind nur Anhangspartikel der skriven Stämme ku, mi, z. B. kussakaan, missäkään (nirgends) u. s. w. 5. jokainen jeder; Declination: Part. Sing. jokaista, Gen. Sing. jokaisen, All. jokaiselle u. s. w. 6. joka jeder bleibt undeclinirt. 7. muutama ein, einige, wird nach Classe III declinirt, z. B. muutamaa, muutamia, muutamalla, muutamilla u. s. w. 8. eräs, Stamm erähä, ein, ein gewisser; erästä, erään, eräältä, eräiltä, erälle u. s. w. 9. molempi, Stamm molempa, beide; molempia, molemmallo malemmilla u. s. w. 10. sama derselbe wird nach Classe III declinirt. 11. muu ein anderer gehört zu Classe I.

2. Wörter.

omena Apfel
 omenapuu Apfelbaum
 moitin (-tti) ich tadle
 oppi Lehre, Unterricht
 paikka Stelle, Platz, Ort
 tapa Gewohnheit
 pian bald
 opin (ppi) ich lerne

oppilas (-laa) Schüler, Lehrling
 Suomen kieli die finnische Sprache
 yhteen zusammen
 ikä Alter, Lebenszeit
 kieli (-le) Sprache
 koska nahe, nahebei
 juuri gerade.

3. Uebungen.

a) Mitä talon väki (Leute) tekee pellolla? Keltä isäntä osti kapan nauriita? Naapurilta. Mistä pellostä sinä toit nämät nauriit? Kumpi on vanhempi, isäsi vai äitisi? Isäni on vanhempi kuin äitini. Kelle sinä ostit tuon kirjan? Minä ostin sen itselleni. Keltä sinä sait rahaa? (Geld.) Itse isännältä, Mitä te pyysitte isännältä? Me pyysimme rahaa, mutta emme saaneet, sillä isännällä itsellä ei ollut rahaa. Tuossa talossa on kaksi

kaivoa. Kummassa kaivossa on parempaa vettä? Sitä en tiedä. Kuinka monta (moni viel; nur im Sing.) kirjaa sinulla on? Minulla on niin monta kirjaa, kuin tarvitsen (ich brauche). Molemmilla on kirjoja! Tuolla tulee joku. Antakaa apua noile köyhille ja isättömille lapsille! Kelle isäntä on aikonut (beabsichtigt) myydä tuon kauniin hevosen? Kuka puutarhassa on? Ei sinne kukaan ole mennyt. Ei missäkään tämän kylän talossa ole omenapuita. Kelle sinä lähetät omenia? Näitä omenia minä en lähetä kellekään. Nuot omenat minä olen aikonut lähettää eräälle ystävälleni. Missä veljenne nyt on? Sitä ei kukaan tiedä. Me emme ole vielä saaneet tietää missä hän on.

b) Jrgend ein Fremder ist in deiner Stube. Dein Bruder spricht mit Jemandem. In euerem Garten sind viele Apfelbäume. Sage etwas! Niemand weiß, was du denkst. Sieh dieses Buch Niemandem. Sprich mit Niemandem über diese Angelegenheit! Wer ist im Garten? Niemand ist dort. Viele schöne Birken wachsen im Garten. Ich sah viele Vögel auf den Zweigen der schönen Apfelbäume. Viele Menschen haben die schlechte Gewohnheit, daß sie Andere tadeln. Ein gewisser Mann kommt hieher. Ich habe denselben Mann gesehen, aber ich kenne ihn nicht. Ich gehe bald fort. Diese Lehre ist gut. Jener Mann lernt die finnische Sprache. Was wächst auf diesem Acker? Für wen kaufst du dieses Buch? Für mich selbst. Ich beehrte dieses Pferd vom Wirth selbst. Der Wirth braucht das Pferd jetzt selbst. Gute Menschen gewähren Anderen Hilfe. Wen suchst du? Ich suche meine Freunde. Wo ist ein Brunnen? Im großen Garten meines Freundes sind drei Brunnen.

XXIV. Lektion.

1. Regeln.

Liest du? Luetko? Wen suchst du? Ketä sinä haet? Ist der Wirth zu Hause? Onko isäntä kotona? Die einfache Frage wird durch die Anhängepartikel ko oder kö eingeleitet, welche man an das Wort fügt, durch welches die Frage betont wird; oder auch durch interrogative Pronomina und Partikeln.

Liestest du nicht? Etkö lue? Kommet ihr nicht in die Schule? Ettekö tule kouluun? Bei verneinenden Fragen hängt man die Fragepartikel an das Verneinungsverbum.

Liest du dieses Buch?

Luetko tätä kirjaa?

Ja. Nein.

luen. En lue.

Bist du morgen zu Hause?

Oletko kotona huomenna?

Ja.

Olen.

Fährst du zur Stadt?

Menetkö kaupunkiin?

Nein.

En mene.

Die Bejahung einer Frage erfolgt durch Wiederholung des Wortes, an welchem die Fragepartikel sich befindet, die Verneinung durch das Verneinungsverbum mit dem Worte, welches die Fragepartikel hatte, oder auch durch das Verneinungsverbum allein.

Wem gehört dieses Buch?	Kenen tämä kirja on?
Niemandem.	Ei kenenkään.
Wer ist in der Stube?	Kuka tuvassa on?
Niemand.	Ei kukaan.
Was machst du?	Mitä sinä teet?
Nichts.	En mitään.

Die Verneinung einer durch ein Fragepronomen oder Adverb eingeleiteten Frage geschieht durch das Verneinungszeitwort und das Fragewort.

Brachtest du dieses Buch mir oder meinem Bruder? Minulleko vai veljelleni sinä toit tämän kirjan?

In einer disjunctiven Frage wird das erste Glied durch *ko* oder *kö* hervorgehoben und das zweite durch die Partikel *vai* damit verbunden.

Kommst du mit uns, oder bleibst du zu Hause? Tuletko meidän kanssamme vai jäätkö kotia?

Wenn die einzelnen Glieder einer disjunctiven Frage nicht dasselbe Prädicat haben, so werden die Partikeln *ko* oder *kö* auch an das Wort gehängt, welches auf *vai* folgt.

Ich, du, er muß
minun, sinun, hänen pitää oder tulee
wir, ihr, Sie, sie müssen
meidän, teidän, heidän täytyy.

2. Wörter.

Tottelen ich gehorche	tarkasti genau, aufmerksam
jään ich bleibe	kuuntelen ich lausche.
valitan (-tta) ich klage, beklage mich	

3. Uebungen.

a) Onko isänne kirkossa? On. Kotonako veljesi on? Kotona. Opettavatko opettajat nyt oppilaita? Opettavat. Opettaako opettaja sinulle suomenkieltä? Opettaa. Vieläkö muut oppilaat ovat koulussa? Eivät ole. Mihin veljesi aikoo lähteä? Ei mihinkään. Kuka isänne huoneessa (Zimmer) on? Ei kukaan. Teettekö jotakin? Emme. Mitä sinä teet? En mitään. Vieläkö veljesi, jolla jo on niin paljo oppia, lukee ahkerasti (fleißig)? Vielä. Hän ei juuri muuta teekään kuin lukee. Minulleko vai sisarelleni sinä lähetit kauniin kuvakirjan? Minä lähetin sen sinulle. Mihin sinä nyt lähdet? En mihinkään. Huomenna minun täytyy mennä isäni kanssa kaupunkiin. Poikien täytyy lukea ahkerasti. Mitä tuo poika valitti? Ei juuri mitään. Tulitko sinä tänne

kotoa vai kylästä? Aiotko asua kaupungissa vai maalla? Minä viivyn päivän (einen Tag) kaupungissa (auf die Fragen wie lange? wie oft? das wievielte Mal? wird mit dem Objectscasus geantwortet). Sinä et viipynyt päivää kaupungissa. Minä olin siellä ensimmäisen kerran (das erste Mal). Sinä et ollut siellä ensimmäistä kertaa.

b) Geht ihr morgen in die Stadt? Ja. Ist dein Bruder zu Hause? Nein. Kauft Ihr Vater die Büchse für Sie? Ja. Wissen Sie, wie viel er dafür bezahlte? Ja. Er bezahlte für sie 10 Mark. Sind die Lehrer schon zu Hause gekommen? Nein. Wollen Sie die finnische Sprache lernen? Ja. Weißt du nicht, wo meine Feder ist? Nein. Wohin gehen Sie jetzt? Nirgends hin. Wem gibst du diese Äpfel? Niemandem. Die Kinder müssen ihren Eltern gehorchen. Sie müssen Ihr Buch lesen. Hören Sie aufmerksam auf die Worte dieses Mannes? Ja. Wissen Sie, ob der Mann, welcher jetzt hier war, in der Stadt wohnt? Nein. Nahm dein Bruder das Buch, welches auf dem Tische war, oder legte er es in die Kade? Das weiß ich nicht. Kommst du mit uns oder bleibst du in der Stadt? Wir bleiben einen Tag in der Stadt. Du bleibst nicht einen Tag in der Stadt. Du warst nicht das erste Mal dort. Waren Sie gestern in der Stadt? Ja, ich bin nicht das erste Mal dort gewesen. Ich habe auf dich zwei Tage gewartet. Ist dein Vater fort gewesen? Ja, er war zwei Tage fort.

4. Lesestück.

Pyhän Mattheuksen Evankeliumi
des heiligen Matthäus Evangelium. *)

15. Luk u. — 15. Capitel.

Silloin tulivat Jesuksen tykö kirjanoppineet ja Phariseukset
Da kamen Jesus zu Schriftgelehrte und Phariseer
Jerusalemista ja sainoivat:
Jerusalem aus und sagten:

XXV. Lektion.

1. Regeln.

Das Finnische hat 13 einfache Zahlwörter. Man bildet die Stämme der Ordnungszahlen durch die Endung nte aus den Stämmen der Grundzahlen. Im Nom. Sing. geht nte in s über.*

Cardinalzahlen	Ordnungszahlen
1 yksi (yhde)	ensimmäinen
2 kaksi (kahte)	toinen

*) Finnische Bibelübersetzung.

Cardinalzahlen	Ordnungszahlen
3 kolme	kolmas
4 neljä	neljäs (neljänte)
5 viisi (viite)	viides
6 kuusi (kuute)	kuudes
7 seitsemän	seitsemäs
8 kahdeksan	kahdeksäs
9 yhdeksän	yhdeksäs
10 kymmenen	kymmenes
100 sata	sadas
1000 tuhat	tuhannes
1,000.000 miljona	miljonas.

Diese Zahlwörter haben die gewöhnliche Nominalflexion, z. B.:

Nom. kuusi (kuute)	kuudes (kuudente)
Part. kuutta	kuudetta
Gen. kuuden	kuudennen
Elat. kuudesta	kuudennesta
Illat. kuuten	kuudenteen
Adess. kuudella	kuudennella
Transl. kuudeksi	kuudenneksi
Ess. kuutena	kuudentena.

Alle anderen Zahlen werden aus diesen einfachen Zahlen durch Zusammensetzung gebildet. Die Ordinalien von yksi, kaksi sind in Zusammensetzungen yhdes, kahdes, sonst ensimmäinen, toinen. Die geraden Zehner, Hunderter und Tausender werden aus den einfachen Zahlen gebildet, indem man das Zehner, Hunderter oder Tausender bezeichnende Zahlwort in den Partitiv Sing. setzt, z. B. kaksikymmentä 20, viisisataa 500, neljätuhatta 4000. Beide Bestandtheile werden declinirt, z. B. kahdelta-kymmeneltä lapselta von 20 Kindern.

20 kaksikymmentä	kahdeskymmenes
30 kolmekymmentä	kolmaskymmenes
40 neljäkymmentä	neljäskymmenes
50 viisikymmentä	viideskymmenes
60 kuusikymmentä	kuudeskymmenes
70 seitsemänkymmentä	seitsemäskymmenes
80 kahdeksänkymmentä	kahdeksäskymmenes
90 yhdeksänkymmentä	yhdeksäskymmenes
200 kaksisataa	kahdessadas
500 viisisataa	viidessadas
3000 kolmetuhatta	kolmastuhannes
4000 neljätuhatta	neljästuhannes
6,000.000 kuusimiljonaa	kuudesmiljonas

2. Wörter.

luokka Claffe

harmaa grau

3. Uebungen.

a) Kaksi kirjaa on pöydällä (siehe Section XV). Minä näin kaksi kirjaa pöydällä. Isäntä maksoi palkan (palkka Lohn) viidelle miehelle. Koulussamme on yhdeksän luokkaa. Tässä koulussa ei ole kymmenetä luokkaa. Montako hevosta isälläsi on? Hänellä on kuusi hyvää hevosta, kaksi mustaa, kolme punaista ja yksi harmaa. Lakki on naulassa (am Nagel). (Das Wort, welches den Gegenstand bezeichnet, an dem etwas befestigt ist, steht im Inessiv. Der Gegenstand, von dem etwas losgemacht wird, steht im Elativ.) Minä otan lakin naulasta. Minä panen lakin naulaan. Tuossa ovesta oli huono lukko. Seppä otti huonon lukon pois ovesta. Hän aikoo huomenna panna uuden lukon oveen.

b) Zwei Vögel flogen in der Luft. Der Jäger schoß drei schöne Vögel, einen Auerhahn und einen Wirrhahn. Ich sehe fünf Pferde auf der Wiese. Mein jüngerer Bruder schießt. Fünf Knaben sind im Garten. Der fünfte Knabe hat einen Ball in der Hand. Der Fischer verkaufte vier große Lachs. Ich bezahlte fünf Mark für den Lachs. Er kaufte vom Händler fünf Pferde und viel Mehl. Wie viel bezahlte dein Vater für dieses schwarze Pferd? 900 Mark. Er bezahlte für das graue Pferd 600 Mark. Der Mann, welcher in's Zimmer kam, begehrte 10 Mark von uns. Der Wirth bezahlte den vier Männern zusammen 8 Mark.

XXVI. Section.

1. Regeln.

Die Zahlen zwischen den geraden Zehnern werden gebildet, indem die Ordnungszahl des folgenden Zehners im Part. Sing. dem Einer nachgesetzt wird, z. B. yksi toistakymmentä (eins vom zweiten Zehner, d. h. 11), kuusi kolmattakymmentä (sechs vom dritten Zehner, d. h. 26); doch läßt man meistens kymmentä weg und sagt nur yksitoista (11) kaksitoista (12), visineljättä (35). In diesen Zusammensetzungen werden nur die Einer declinirt, also: yhdelle toistakymmentä oder yhdelletoista, Allativ von 11.

Die Zahlen 21—99 werden auch folgendermaßen gebildet: kaksikymmentä-yksi 21, viisikymmentä-kuusi 56, und werden in diesem Falle alle drei Theile declinirt, z. B.: neljäkymmenenkuuden Genetiv 46; die Ordnungszahlen zwischen den geraden Zehnern werden auf ähnliche Weise gebildet, z. B.: kolmas toistakymmentä oder nur kolmastoista 13te. In diesen wird nur der erste Bestandtheil declinirt; also: viidennentoista des 15ten, kuudennellekolmatta dem 26sten.

Man bildet die Ordinalien 21—99 auch, den Cardinalien gemäß, auf folgende Weise: viideskymmeneskuudes 56ste, yhdeksäkymmenes-yhdeksäs 99ste, wobei alle drei Theile declinirt werden, also: kahdennelle - kymmenennelle - kuudennelle dem 26sten. Uebersteigt die Zahl Hundert oder Tausend, so setzt man sata, tuhat voran, welche auch unverändert bleiben können, z. B.: satakolme, satakolmelle, satakolmannelle = sadanella - kolmanella 103, dem 103ten, den 103ten.

Beispiele der zusammengesetzten Zahlen:

Cardinalia.

- 11 yksitoista (vollständig yksi toistakymmentä)
- 12 kaksitoista
- 19 yhdeksäntoista
- 21 yksikolmatta oder kaksikymmentäyksi
- 36 kuusineljättä oder kolmekymmentäkuusi
- 85 viisiyhdeksättä oder kahdeksänkymmentäviisi
- 93 kolmekymmenettä oder yhdeksänkymmentäkolme
- 125 sataviisikolmatta oder satakaksikymmentäviisi.

Ordinalia.

- 11 yhdestoista (vollständig yhdestoistakymmentä)
  - 12 kahdestoista
  - 19 yhdeksästoista
  - 21 yhdeskolmatta oder kahdeskymmenesyhdes
  - 36 kuudesneljättä oder kolmaskymmeneskuudes
  - 85 viidesyhdeksättä oder kahdeksaskymmenesviides
  - 93 kolmaskymmenettä oder yhdeksäskymmeneskolmas
- (Von den Zahlen 91—99 wird die erstere Form äußerst selten gebraucht.)
- 125 sadas yhdeskolmatta oder sadas kahdeskymmenesviides.

Wenn einer Cardinalzahl außer yksi ein Pronomen vorausgeht, so steht sie im Plural, und wenn dieses Pronomen zum Subjecte gehört, so steht auch das Prädicat des Satzes im Plural. Näille viidelle miehelle. Nämät viisi miestä tulivat.

2. Wörter.

Kahden, kolmen neljän u. s. w.	piiritän (-ttä) ich belagere
2, 3, 4 u. s. w.	omistaja Besitzer
vuoden vanha Jahre alt	sotajoukko Kriegsheer
sokuri Zucker	päällikkö Anführer
kahvi Caffee	uros (-roon) Held
sotamies Soldat	urhoollisuus (-te) Heldenmuth
sairastan ich bin krank	urhoollisesti heldenmüthig.
sairas (-raa) krank	

3. Uebungen.

a) Tuossa isommassa hinkalossa on viisikymmentä tynnyriä (Tonnen) kauroja (Hafer). Tuossa kolmannessa hinkalossa on neljäkymmentä tynnyriä ohria (Korn). Kartanon (Grundbesitz) omistaja maksoi palkan kolmelle-kymmenelle naiselle ja kymmenelle miehelle. Kaupungin rikkain kaupamies osti tämän kartanon omistajalta neljä tynnyriä ohria kahdeksallakymmenellä markalla (Pfund) sokuria ja yhdeksän naulaa kahvia neljästäkymmenestä markasta. Kuinka vanha sisaresi on? Nuorin veljeni on kahdenkymmenen vuoden vanha. Nämät kolmetoista miestä tulivat äsken (joeben) pellolta. Isäntä maksoi palkan näille kolmelletoista miehelle. Nuot viisitoista lehmät, jotka tulevat pitkin (längs) maantietä, ovat tämän talon. Kaupungin suurimassa koulussa on kaksisataa kolmekahdeksatta oppilasta. Veljeni on kolmetoista vuoden vanha. Niillä kahdella markalla, jotka isäni lahjoitti minulle, ostin kirjan. Sodassa kaatui (fielen) yhdeksän sataa kuusikolmatta sotamiestä. Sodasta tuli kaksiteuhatta neljäviidettä miestä. Noille urhoollisille sotamiehille ja heidän päälliköillensä kuningas antoi suuret palkinnot.

b) Er erhielt 60 Tonnen Hafer und 40 Tonnen Korn. Er verkaufte dem reichsten Handelsmann der Stadt 30 Tonnen Hafer. Wie alt ist Ihr Vater? Mein Vater ist 70 Jahre alt. Meine Mutter ist 50 Jahre alt. Ein Kriegsheer kam in die Stadt. 2548 Mann belagerten die Stadt. Der König schickte in die Stadt 1765 Mann. Die Soldaten fielen heldenmüthig. Der König gab den Soldaten und ihrem Anführer eine große Belohnung. Der Vater ging mit sechzehn Männern in den Wald. Der Fischer verkauft 13 Pfund Fachs und 20 Pfund Hecht. In dieser Schule sind 246 Schüler. 2345 Soldaten fielen im Kriege. Mein Bruder hat 4567 Mark.

4. Lesestück.

P. Mattheuksen Evankeliumi.

21. Luku.

1. Ja kuin he lähestyivät Jerusalemia, ja tulivat und da sie näherten sich Jerusalem und kamen Betphagen Öljymäen tykö, lähetti Jesus kaksi opetuslasta.

Betphage Ölberg zu schickte Jesus zwei Jünger.

2. Sanoen heille: menkää kylään, joka on teidän. Indem sagte ihnen: gehet ins Dorf, welches ist euch edessänne: ja te löydätte kohta aasintamman sidottuna, vor und ihr werdet finden bald Eselin angebunden ja varsan hänen kanssansa: päästäkää ne, ja tuokaat minulle und Füllen ihr bei löset sie und führet mir.

Sinnisch.

3. Ja jos joku teille jotakin sanoo, niin sanokaat:
 Und wenn jemand euch etwas sagt, so saget:
 Herra niitä tarvitsee: ja kohta hän laskee heidän.
 Herr ihrer (deren) bedarf: und bald er wird lassen sie.

XXVII. Lection.

1. Regeln.

Paradigma des Hilfszeitwortes „olen“.

Indicativus.

Präsens.

olen ich bin	en	} ole	ich bin nicht
olet du bist	et		du bist nicht
on er ist	ei	} ole	er ist nicht
olemme wir sind	emme		wir sind nicht
olette ihr seid	ette	} ole	ihr seid nicht
ovat sie sind	eivät		sie sind nicht

Imperfectum.

olin ich war	en	} ollut
olit	et	
oli	ei	
olimme	emme	} olleet
olitte	ette	
olivat	eivät	

Perfectum.

olen	} ollut ich bin gewesen	en	} ole ollut
olet		et	
on		ei	
ollemme	} olleet	emme	} ole olleet
olette		ette	
ovat		eivät	

Plusquamperfectum.

olin	} ollut ich war gewesen	en	} ollut ollut
olit		et	
oli		ei	
olimme	} olleet	emme	} olleet olleet
olitte		ette	
olivat		eivät	

Paradigma des Verneinungszeitwortes. *)

Indicativ. Potent. Kondit.

Sing.	en nicht	Plur.	emme
	et		ette
	ei		eivät

Optativ.

Sing.	—	Plur.	—
	ällös		—
	älkөөn		älkөөt

Imperativ.

Sing.	—	Plur.	älkäämme
	älä		älkää(tte)
	(älkää)		(älkäät)

2. Wörter.

eno	der Bruder der Mutter	lanko	Schwager
karhu	der Bär	setä	der Bruder des Vaters.

3. Übungen.

a) Ruoka on pöydällä. Ruokaa on pöydällä. Eilen oli vävy (Schwiegerjohn) kaupungissa. Eno ei näe lintua. Veli ei ole ampunut lintua. Onko lanko ampunut karhua? Ampuiko setä karhun? Ampui. Oletko ollut kaupungissa? Me olimme sairastuneet. Viisaan suu on sydämmessä (im Herzen). Rahaa ei ole talossa. Missä olitte eilen? Minä olin eilen kaupungissa. Minä olin kotona. Onko hän antanut leipää hevoselle? On, sillä (denn) leipää on kyllä (genug) talossa. Eikö hän ole Suomessa oppinut suomea? Ei, sillä hän ei tahdo. Missä herra (der Herr) nyt asuu? Hän on kartanon omistaja ja asuu Asikkalassa (Asikkala ein finnischer Ort). Ovatko tytöt koulussa? Eivät. Onko isä kotona? Ei, hän on kirkossa. Kotonako äiti on? Kotona.

b) Wo ist dein Vater? Mein Vater ist nicht zu Hause; er und die Mutter sind in der Stadt. Wir sind im Dorfe gewesen. Waret ihr gestern in der großen Stadt? Ja. Nein. Brot ist genug im Hause. Ist der Jäger im Walde? Ja, er schießt Bären. Hat er eine Büchse? Er hat eine neue und gute Büchse. Meine Brüder waren im Garten und fangen. Wo sind die Bären? In den grünen Wäldern sind genug Bären und Wölfe. Meine Schwester ist im Garten und näht.

*) Siehe Section IX und X.

XXVIII. Lektion.

1. Regeln.

Alle finnischen Zeitwörter werden regelmäßig conjugirt. Unregelmäßige Zeitwörter finden sich im Finnischen eigentlich nicht. Um ein finnisches Zeitwort richtig abzuwandeln zu können, muß man vor Allem den Stamm kennen. Diesen findet man am leichtesten aus der 1. Person des Indicativs der Gegenwart im Activum, indem man die Personalendung -n wegläßt und den Consonanten in der Schlußsilbe, falls er vermildert wurde, wieder herstellt. An den Stamm werden dann die Modus-, Tempus- und Personalendungen gefügt. Die Regeln über Veränderung der Vocale und Consonanten gelten auch für das Verbum.

Das finnische Verbum hat sieben Modi:

1. Indicativ zur Bezeichnung einer wirklichen Thätigkeit.
2. Potential, welcher eine mögliche Thätigkeit bezeichnet.
3. Conditional, welcher bezeichnet, daß die Thätigkeit bedingt ist.
4. Optativ, welcher die Thätigkeit als gewünscht oder zugegeben bezeichnet.

bezeichnet.

5. Imperativ, die Befehlsform.
6. Infinitiv, bezeichnet die Handlung im Allgemeinen.
7. Particip.

Die fünf ersten Modi bilden das Verbum finitum, die Infinitive und Participien das Verbum infinitum.

Die Tempora des Indicativs sind:

1. Präsens, welches im Finnischen eigenthümlicherweise auch zur Bezeichnung des Futurums dient.
2. Imperfect.
3. Perfect.
4. Plusquamperfect.

In mehrsilbigen Stämmen, deren Bindeconsonant ein t ist, welches zwischen zwei einfachen Vocalen steht, wird im Präsens der Bindeconsonant t weggelassen und die beiden kurzen Silben in eine lange zusammengezogen.

Bei den zusammengezogenen Zeitwörtern wird der Bindevocal vor mit k, n, t beginnenden Silben weggelassen, worauf die gewöhnliche Consonanten-Vermilderung eintritt.

In diesen Zeitwörtern geht der Bindeconsonant t vor dem i des Imperfects in s über.

2. Wörter.

Lupan (lupata)	ich verspreche	avaan (avata)	ich öffne*)
palaan(palata)	ich kehre um, zurück	vaiva	Mühe, Beschwerde
	ich wende um	puoli (le)	halb

*) avain Schlüssel.

puolitoista anderthalb
 edeltä käsin im Voraus
 sirppi Sichel
 hinta Preis
 onnellinen (se) glücklich
 lainaan (-nata) ich leihe
 kauppaan (-pata) ich biete zum
 Verkaufe *)
 seuraan (-rata) ich folge
 neuvon ich rathe
 neuvo Rath
 hakkaan (-kkata) ich haue
 tapaan (-pata) ich treffe

herään (-rätä) ich erwache
 makaan (-kata) ich schlafe
 pelkään (-kätä) ich fürchte
 tuhlaaminen (se) Verschwendung
 tuhlaan (-lata) ich verschwende
 osaan (osata) ich kann
 sulan ich schmelze
 täytän (-ttä) ich erfülle
 vastaan (-tata) ich antworte
 loppu Schluß, Ende
 loppuun zum Schlusse
 rikkaus (-ute) Reichthum
 kehto Wiege.

3. Uebungen.

a) Kuka tuo nainen on, joka avaa aitan ovea? Hän on isännän vanhin tytär. Miksi et avaa porttia tuolle pienelle pojalle? Viivyttkö täällä vielä, vai palaatteko minun kanssani kotia? Meidän täytyy viipyä täällä vielä kaksi päivää. Mitä sinä lupaat vaivastani? Minä lupaan kymmenen markkaa vaivastasi. Seuratkaa vanhempainne neuvoja! Neuvokaa, vanhemmat, lapsianne! Sinä et ole täyttänyt, mitä olet luvannut. Älkäämme luvatko, mitä emme voi täyttää! Oletko lainannut tämän kirjan ystävältäsi? Tuo talonpoika on kaupannut rukiita kaupпамiehille. **) Tuo poika palasi eilen kaupungista. Hänen veljensä ei vielä ole palannut sieltä. Tapaistko sisartani? En tavannut Hakatkaa puut pieniksi! Naiset eivät palanneet sieltä. Ukko hakkasi puita metsässä. Tuo mies on aina (immer) ollut suuri tuhlaaja. Hän tuhlassi rikkauden, jonka oli isältänsä perinyt (geerbt). Tämä pieni poika hukkasi (verlor) kirjan, jonka nuorin veljeni oli hänelle lainannut.

b) Ich verspreche dir zwei Mark für die Mühle. Kehren Sie zurück? Anderthalb Tage. Wenn ihr versprecht, zu uns zu kommen, so sind wir zu Hause. Ich verspreche dir das Buch im Voraus. Der Knabe öffnet jetzt die Thüre. Die Luft ist wärmer, und der Schnee schmilzt. Das Weib, welches auf den Acker ging, hatte eine Sichel in der Hand. Dieser Mann hat Roggen zu billigem Preise zum Verkaufe geboten. Du antwortest nicht. Die Männer hackten Holz im Walde. Ein kleines Kind schlief in der Wiege. Der Mann erwachte nicht. Wem hast du das Buch geliehen? Ich habe den Jäger im Walde getroffen. Was fürchtest du? Ich fürchte den großen Hund des Dorfes. Dieser Mann ist ein Verschwender. Er hat den Reichthum verschwendet, welchen er von seinem reichen Vater geerbt hat. Zum Schlusse folgte ich seinem Rathe. Dieser reiche Mann ist

*) kauppa Handel, Kauf; kaupпамies Handelsmann. — **) talonpoika, talollinen Bauer; talonpoikainen bäuerisch.

glücklich. Ich habe das gute Buch verloren, welches mir mein Freund gestern geborgt hat.

XXIX. Lektion.

1. Regeln.

Vom Optativ, welcher die Thätigkeit als gewünscht bezeichnet und die Modusendung *ko, kö* hat, wird nur die 2. und 3. Person der Einzahl und die 3. Person der Mehrzahl gebraucht. Die 2. Person Sing. hat die Personalendung *s*, welche, weil sie die Silbe schließt, die Erweichung des *k* fordert. Die 3. Person Sing. hat die Endung *hon, hön*, die 3. Person Plur *hot, höt*; in diesen fällt jedoch das *h* weg, und die dem Stamme anzuhängenden Endungen sind also resp. *koon, köön* und *koot, kööt*.

Den negativen Optativ bildet man aus dem Optativ des Negationsverbuns in Verbindung mit dem Stamme, welcher die Modusendung *ko, kö* annimmt.

Beispiele:

Singular.

1. Pers.	—	—
2. Pers.	<i>tuo'os</i> bringe du	<i>ällös</i> <i>tuoko</i>
3. Pers.	<i>tuokoon</i>	<i>älköön</i> <i>tuoko</i>

Plural.

1. Pers.	—	—
2. Pers.	—	—
3. Pers.	<i>tuokoot</i>	<i>älkööt</i> <i>tuoko</i> .

Andere Zeiten als das Präsens kommen in gewöhnlicher Sprache nicht vor.

2. Wörter.

<i>Hiljaa</i> stille	<i>työ</i> Arbeit
<i>juoma</i> Getränk	<i>huominen</i> (se) der morgende Tag
<i>koska</i> wann	<i>ulkomaa</i> Ausland
<i>kelpaan</i> (- <i>pata</i>) ich taue	<i>sade</i> (- <i>tee</i>) Regen
<i>lahja</i> Geschenk, Gabe	<i>joulu</i> *) Weihnachten
<i>laina</i> Darlehen	<i>valmis</i> (mii) fertig
<i>minun on pakko</i> ich bin gezwun-	<i>esimerkki</i> Beispiel
gen, genöthigt	<i>lakkaan</i> (- <i>kkata</i> ich höre auf
<i>ylihuomenna</i> übermorgen	<i>syksy</i> Herbst
<i>toissa päivänä</i> vorgestern	<i>ulkomaalla</i> im Auslande.

3. Uebungen.

a) *Tännä vesi ei kelpaa juomaksi* (taugt nicht als Getränk; auf die Frage: Zu welchem Zwecke? steht der Translativ). *Minulla on työtä kolmeksi päiväksi.* (Auf die Frage: Auf oder für wie

*) Aus dem schwedischen *jul*.

lange Zeit? steht auch der Translativ.) Tuon suuren kartanon omistaja antoi minulle lainaksi neljä sataa markkaa kahdeksi vuodeksi. Minun on pakko lähteä kaupunkiin kolmeksi päiväksi. Sade on lakannut. Minä viivyn huomiseen asti. (Das Wort, welches die Zeit bezeichnet, bis zu welcher eine Handlung anhält, steht im Illativ. asti ist eine Art verstärkender Zusatz zum Illativ.) Minä en ole nähnyt sinua kolmeen päivään. (Im Illativ steht auch das Wort, welches die Zeit bezeichnet, innerhalb welcher die Handlung des Verbs nicht ein einziges Mal stattgefunden hat.) Minun on pakko lähteä ylihuomenna kaupunkiin.

Etkö ole saanut työtäsi valmiiksi. En ole. Kauanko sinä olet aikonut viipyä ulkomaalla? Minä olen aikonut viipyä siellä syksyyn. Koska isäsi, joka toissa-päivänä läksi kaupunkiin, sieltä palasi? Poika lukekoon tätä kirjaa! Pojat lukekoot näitä kirjoja. Oppilaat istukoot aina hiljaa koulussa. Lukekoon jokainen hyvä kirjoja.

b) Er möge dieses Buch lesen! Die Knaben mögen mit uns kommen! Möge er nicht hier bleiben. Jeder möge guten Beispielen folgen. Es möge euer Vater, welcher reich ist, diesem Manne ein Geschenk geben, denn er will essen. Ich bleibe bis zum morgenden Tage auf dem Acker. Mein Bruder, welcher vierzehn Jahre alt ist, war krank. Ich bin seit zwei Tagen nicht in der Stadt gewesen. Wir haben seit zwanzig Jahren nicht in der Stadt gewohnt. Dieser Mann taugt nicht zum Soldaten. Wann ist Weihnachten? Ich erhielt dieses Buch von meinem Freunde zum Geschenke. Ich gab diesem Manne drei Mark zur Belohnung für seine Mühe. Ich ließ mein Buch deinem Bruder auf drei Tage. Ich war gezwungen, auf zwei Tage in die Stadt zu gehen. Der Regen hört nicht auf; wir sind gezwungen, zu Hause zu bleiben.

XXX. Lektion.

1. Regeln.

Der Potential bezeichnet eine mögliche Thätigkeit und hat die Modusendung ne, welche zwischen den Personalendungen und dem Stamme steht.

Beispiele:

Präsens.

Singular.

Stamm saa	Singular.	saa-ne-n	ich bekomme wohl,
		saa-ne-t	ich werde wohl bekommen,
		saanee	
	Plural.	saa-ne-mme	
		saa-ne-tte	
		saa-ne-vat	

Stamm: puhuu	$\left\{ \begin{array}{l} \text{puhunen} \\ \text{puhuret} \\ \text{puhunee} \\ \text{puhunemme} \\ \text{puhunette} \\ \text{puhunevat} \end{array} \right.$	$\left. \begin{array}{l} \text{ich spreche wohl} \\ \text{Singular} \\ \\ \text{Plural} \end{array} \right\}$	$\left. \right\}$ Präsens.

Der verneinende Potential wird aus dem Verneinungszeitwort und dem Stamme gebildet, an welchen die Modusendung ne gefügt wird, z. B.:

Singular.	Plural.
en puhune	emme puhune
et puhune	ette puhune
ei puhune	eivät puhune.

Das Perfectum des Potentials ist aus dem Perfectum des Hilfszeitwörter und dem Nominativ des Participiums II zusammengesetzt, z. B.: Ich habe wohl gesprochen.

Sing.	Plur.
lienen puhunut	lienemme puhuneet
lienet puhunut	lienette puhuneet
lienee puhunut	lienevät puhuneet.

Ich habe wohl nicht gesprochen.

Sing.	Plur.
en liene puhunut	emme liene puhuneet
et liene puhunut	ette liene puhuneet
ei liene puhunut	eivät liene puhuneet.

2. Wörter.

Koetan ich versuche (-tta)	huudan ich rufe
koete Probe, Versuch	lahna Brachsen (ein Fisch)
nuotta Netz	idän (-tä) ich feime
lepään (-pätä) ich ruhe	kylvän ich säe
siemen (-mene) Same	rakastan ich liebe
rauha Friede	seppele (-lee) Kranz
vihaan (-hata) ich hasse	luulen ich vermuth
kangaspuut (-uiden) Webstuhl	kaunistan ich schmücke
tuotan (tta) ich lasse holen	kuningatar (-ttare) Königin
sota-ase (see) Waffen	pääsiäinen (-se) Ostern
(-se) loppiaainen heil. drei Könige	suoja Schutz
vartioitsen ich bewache	huvitan (-tta) ich ergötze
laakso Thal	helluntai Pfingsten
kalpea bleich, blaß	uhkaan (-kata) ich drohe.
taivas Himmel	

3. Uebungen.

a) Nämät kaksi kaunista koivua kasvanevat vielä karkeamiksi. Siinä viipynet kaupungissa huomiseen Isäsi ei ostane

näitä kahta hevosta. Pojat koettanevat uusia luistimiansa. Siemenet, jotka isäntä kylvi tuohon peltoon, eivät itäne. Talon miehet saanevat uudella nuotalla lahnoja. Te ette seuranne minua. Hän ei osanne (fann nicht) läksyäsä (läksy Section) vielä. Kuningas ei tuottanekaan sota-aseita ulkomaalta, vaikka me niin luulimme. Sinä saanet tuon kauniin seppeleen sisareltasi. Tuo lapsi lienee sairastanut, kun on niin kalpea. Isänne lienee mennyt maalle (maa Land) helluntaiksi. Tuon laakson korkeat koivut ja kauniit kukat huvittanevat teitä. Linnut hakevat suojaa puissa, kun taivas uhkaa sadetta.

b) Ihr Nachbar wird wohl seinen Hof verkaufen. Rufft du mich? Nein. Weißt du nicht, wen er rief? Ich weiß es nicht. Der Fischer fängt wohl viele Fische mit dem großen, neuen Netze. Er wird wohl die Fische in der Stadt verkaufen. Die Knechte werden wohl den Acker pflügen. Dein Bruder ruht wohl nicht. Wir fürchten den Krieg und lieben den Frieden. Diese zwei Soldaten lieben wohl den Krieg und hassen den Frieden. Mein Bruder wird wohl nicht kommen. Der Nachbar und seine Söhne hacken Holz im Walde. Der Tischler des Dorfes verkauft wohl gute Webstühle. Der König wird wohl Waffen aus dem Auslande holen lassen. Sie schmücken die Stadt mit Blumen und grünen Kränzen; sie erwarten wohl den König und die Königin. Du hast wohl deinen Freund erwartet. Du hast deinen Bruder wohl nicht getroffen. Der Mann, welcher dort sitzt und ein großes Buch liest, ist wohl krank gewesen; er ist so bleich. Er war vom heiligen Dreikönigstage bis Ostern krank. Wer bewacht diese kleinen Kinder, welche hier sitzen? Niemand bewacht sie wohl. Die Vögel suchen Schutz im Baume, denn es regnet. Sie haben wohl die schönen Blumen gesehen, welche in dem grünen Thale wachsen. Sie schmückten die grünen Kränze mit rothen Blumen. Sie haben für diesen Fisch in der Stadt wohl sechs Mark gezahlt. Der Fischer hat wohl Fische mit dem neuen Netze bekommen. Die hohen Birken und die schönen Blumen in diesem Thale ergötten uns. Mein Freund hat wohl seine neue Büchse in der Stadt gekauft. Er bezahlte 22 Mark. Sie haben wohl den neuen Tischler des Dorfes gesehen.

4. Lesestück.

4. Mutta tämä kaikki tapahtui, että täytettäisiin, kuin
Aber dieses alles geschah, daß erfüllet werde, als
sanottu oli propheetan kautta, joka sanoo:
gesagt war Prophet durch, welcher sagt:

5. Sanokaat Sionin tyttärelle: katso, sinun Kuninkaa
Saget Sions der Tochter: schau, dein König
tulee sinulle, istuen aasintamman päällä.
kommt zu dir, sitzend Eselin auf.

6. Niin opetuslapset menivät, ja tekivät niinkuin Jesus
 So Jünger gingen und thaten sowie Jesus
 heille käskenyt oli.
 ihnen befohlen war.

XXXI. Lektion.

1. Regeln.

Der Conditional hat die Modusendung isi, welche zwischen den Stamm und die Personalendungen tritt.

Die Selbstlaute a und ä bleiben, einsilbige Wörter ausgenommen, vor der Conditionalmodusendung isi unverändert.

Der verneinende Conditional besteht aus dem Verneinungszeitworte und dem Stamme, an welchen die Modusendung isi gesetzt wird.

In den zusammengezogenen Verben wird die ganze Binde silbe vor der Modusendung isi weggelassen.

Das Perfectum des Conditionals besteht aus dem Conditional des Hilfsverbums, nämlich olisin und dem Nominative des Particip II.

Beispiele:

Präsens

saisin	ich	erhielte	en	} saisi
saisit			et	
saisi			ei	
saisimme		emme	} saisi	
saisitte		ette		
saisivat		eivät		

Perfectum

olisin	saanut	ich	hätte	erhalten	en	} olisi saanut
olisit	saanut				et	
olisi	saanut				ei	
olisimme	} saaneet			emme	} olisi saaneet	
olisitte		ette				
olisivat		eivät				

Präsens

Sing.	}	sitoisin	muuttaisin	repisin	tulisin, lukisin					
		ich	bände	ich	veränderte	ich	risse	ansaitsisin	ich	käme,
							läse, verdiente			
		en	sitoisi	en	muuttaisi	en	repisi	en	tulisi, lukisi,	
									ansaitsisi	

Plur.	{	sitoisimme	muuttaisimme	repisimme	tulisimme	luki-
					simme, ansait-	
		emme si-	emme muut-	emme re-	emme tulisi,	
		toisi	taisi	pisi	lukisi, ansait-	
				u. s. w.	sisi	

2. Wörter.

Pahoitan (-tta) ich verunglimpfe,	rehellisyys Redlichkeit
beleidige	karitsa Lamm
muistutan (-tta) ich erinnere	keto Feld
oikein recht	valo Licht
kova scharf	koite (-ttee) Morgendämmerung
myrsky Sturm	vilkun (-kku) ich schimmere
onneton (-ttoma) unglücklich	riemuitsen ich juble
isänmaa Vaterland	luon ich schaffe
varallisuus (-te) Wohlstand	luonto Natur.
muistan ich erinnere mich	

3. Uebungen.

a) Naapuri ostaisi isäni talon, jos hänellä olisi rahaa. Isäntä menisi väkinensä pellolle jos sade lakkaisi. Minä en antaisi tuota kirjaa sinulle, jos et lupaisi pitää sitä hyvin. Älkää pahoittako tuon vanhan miehen mieltä. Jos pojat olisivat muistaneet, niin olisivat oikein kirjoittaneet. Talon miehet eivät olisi niin kauan viipyneet, jollei olisi käynyt niin kova myrsky. Isänmaa antoi suuret palkinnot sotamiehille. Aukkaat olisivat viheriöillä seppeleillä ja kukilla kaupunkia kaunistaneet.

b) Er würde den Hof verkaufen, wenn ihn Jemand kaufen würde. Sein Nachbar würde den Hof kaufen, wenn er Geld hätte. Ich würde das Buch lesen, wenn ich es finden würde. Das unglückliche Kind würde essen, wenn es Brot hätte. Der Wohlstand dieses Mannes würde nicht groß sein, wenn seine Redlichkeit nicht groß wäre. Ich würde das Lamm kaufen, wenn ich Geld hätte. Das Licht der Morgendämmerung schimmert auf dem Felde. Die Männer jubeln in den grünen Wäldern. Gott (Jumala *) schuf die Natur. Du würdest diese Bücher kaufen, wenn du Geld hättest. Ich würde ihm meine Flinte geben, wenn er mir das Buch geben würde. Ich würde in den Wald gehen, wenn meine Arbeit fertig wäre.

4. Lesestück.

P. Mattheuksen Evankeliumi.

8. Luku.

1. Koska hän astui alas vuorelta seurasi häntä paljo kansaa.
stieg herunter Volk.

*) Jumala antakoon Gott gebe! Jumalan kiitos Gott sei Dank!
Jumalan palvelus Gottesdienst, jumalaton gottlos.

2. Ja katso, niin tuli yksi spitalinen mies, kumarsi häntä
 ausfätige
 ja sanoi: Herra, jos sinä tahdot, niin sinä voit minun puhdistaa.
 reinigen.

3. Niin Jesus ojensi kätensä, sanoen: minä tahdon,
 streckte aus seine Hand,
 ole puhdas Ja hän puhdistettiin kohta spitalistansa.
 rein wurde rein von seinem Ausfatze.

XXXII. Lektion.

1. Regeln.

Postpositionen und Präpositionen.

Für die Präpositionen anderer Sprachen hat das Finnische sowohl Präpositionen als Postpositionen. Sie dienen zur Bezeichnung solcher zeitlicher, räumlicher, causaler Verhältnisse, wo die Casusendungen nicht ausreichen, den Begriff genau zu bezeichnen, oder die Anwendung der Casusendungen Zweideutigkeit zur Folge hätte. Die meisten derselben sind reine Nomina mit einer größeren oder geringeren Anzahl Casus, und deshalb erfordert der größte Theil derselben den Genetiv. Einige von ihnen werden sowohl als Präpositionen wie auch als Postpositionen gebraucht. Als Präpositionen fordern sie meist den Partitiv und als Postpositionen meist den Genetiv. Die meisten dieser Partikeln bezeichnen räumliche Verhältnisse.

Da, wie bereits gesagt, die meisten Post- und Präpositionen einzelne Casus von Nennwörtern sind, deren übrige Casus nicht mehr gebräuchlich sind, ist es unmöglich, dieselben alle anzugeben, und können hier nur die am häufigsten vorkommenden angeführt werden.

1. Ennen vor, eher, 3. B. ennen muita vor Andern.

2. Keskellä, keskeltä, keskelle; keskessä, keskestä, keskeen; keskenä, kesken, mitten, in, unter, 3. B.: keskellä päivää mitten am Tage; riensi keskelle taistelevia, er eifte mitten unter die Streitenden; tekivät liiton keskenänsä, sie schlossen ein Bündniß unter einander.

3. Kohden, kohtaan, kohti nach, gegen, 3. B.: minua kohtaan gegen mich.

Kohdalla, kohdalla, kohdalle bei, nicht weit von, 3. B.: kirkon kohdalla in der Nähe von, bei der Kirche.

4. Likellä, likeltä, likelle, lähellä, läheltä, lähelle in, aus der Nähe, in die Nähe von, 3. B.: tule lähelleni! nähere dich mir! lähellä, likellä häntä in seiner Nähe.

5. Päässä, päästä, päähän an dem Ende, vom Ende, an's Ende von etwas, weit, 3. B.: hän asuu peninkulman päässä

täältä er wohnt eine Meile weit von hier; huuto kuuluu virstan päähän der Schrei wird in der Entfernung von einem Werst gehört, d. i. das Geschrei ist so stark, daß Jeder, der einen Werst weit von dem Schreienden wäre, ihn hören würde; huuto kuuluu virstan päästä der Schrei wird aus der Entfernung von einem Werst gehört, d. i. die hörende Person befindet sich wirklich in dieser Entfernung und hört den Schrei von da aus; päällä, päältä, päälle auf (einem Gegenstande oder einen Gegenstand), von (etwas) herab, z. B.: maan päällä auf der Erde; panin takin päälleni ich zog den Rock an; riisui päältänsä er entkleidete sich.

6. Perässä, perästä, perään nach, z. B.: lapsi kulki isänsä perässä das Kind ging seinem Vater nach, folgte dem Vater; tultiin sinua perään man ist gekommen, um dich zu holen; viikon perästä nach einer Woche.

7. Jäljessä, jäljestä, jälkeen; jäljellä, jäljelle = perässä u. s. w., z. B.: joulun jäljestä oder jäljestä joulun nach Weihnachten.

8. Vastassa, vastaan wider, entgegen, z. B.: hän on sinua vastassa er ist dir entgegen, eigentlich wird dir entgegenkommen; vastassani mir gegenüber.

Vastoin wider, zuwider, z. B.: vastoin lakia oder lakia vastoin wider oder gegen das Gesetz, dem Gesetze zuwider.

Vasten, varten für, z. B.: tämä on sinua varten dies ist für dich; mitä varten oder vasten? wozu? warum?

9. Yli, ylitse über, z. B.: hypättiin puron yli man sprang über den Bach; yli vuorten ja maan über Berge und Land; yli-päätä, ylipäätänsä, ylipäänsä überhaupt.

2. Wörter.

Ennen kaikkia vor Allen	vihollinen Feind
ystävällinen freundlich	ajaan ich fahre
vaan sondern	armelias barmherzig
käskey Gebot	raastupa Rathhaus.

3. Uebungen.

a) Koira juoksee isännän perässä. Vuoden perästä palaan takaisin. Laiva on peninkulman päässä. Laulusi kuului virstan päähän. Lintu lensi pääni päältä. Riisu takki päältäsi. Lintu lensi järven ylitse. Vaattet ovat ylläni; otan vaatteet yltäni; panen vaatteet ylleni. Ennen kaikkia. Kesken työtäni. Poikain kesken. Ampui keskeen (in die Mitte). Kaupunkia kohti. Likeltä taloani. Menivät vihollista vastaan. Sitä vastoin. Pappi on ystävällinen kaikia kohtaan. He ajoivat kylää kohden. Mitä varten olit kotona? Sitä varten, että (daß) olin kipeä (krank). Sotamiehet menivät vihollisia vastaan. Älä ole kova köyhiä vastaan, vaan ole heitä kohtaan armelias. Älä lyö vasten silmiä. Vastoin opettajan käskey poika meni pois. Raastupa on keskellä

kaupunkia. Lukkari asuu likellä (= lähellä) kirkkoa. Trämän talon isäntä osti veljeltänsä

b) Die Soldaten sprangen über den Bach und gingen den Feinden entgegen. Dieses Buch ist für dich und deine Schwester. Die Vögel fliegen über Berg und Land. Ich nehme das Zimmer überhaupt nicht. Das ist gegen das Gesetz. Der Mann zog den Rock an. Ich werde nach Weihnachten in die Stadt kommen. Das Mädchen entkleidete sich. Mein Freund wohnt eine Meile von hier. Nähere dich mir nicht! Der Soldat eilte mitten unter die Streitenden.

XXXIII. Lektion.

1. Regeln.

Fortsetzung von XXXII.

10. Ympäri, ympärillä, ympäriltä, ympärille um, 3. B.: lahden ympäri oder ympäri lahtea um die Bucht herum; lapset ovat vanhuksen ympärillä die Kinder sind um den Greis (versammelt); tehkää aita pellon ympärille! machet einen Zaun um den Acker!

11. Läpi, läpitse, lävitse durch, 3. B.: seinän läpi durch die Wand.

12. Poikki quer über; halki mitten durch, 3. B.: joen poikki oder poikki joen quer über den Fluß; halki metsän durch den Wald.

13. Alla, alta, alle unter, 3. B.: kätki kirjeen kirjan alle er versteckte den Brief unter das Buch; maan alta unter der Erde hervor, aus dem Inneren der Erde.

14. Edessä, edestä, eteen vor, für, 3. B.: oikeuden edessä vor dem Gericht; mene pois edestäni! gehe mir aus dem Wege! Uskallatko astua hänen eteensä? hast du den Muth, vor ihn hin zutreten? Vapahtaja kuoli edestämme der Heiland starb für uns.

Edellä, edeltä, edelle vor, voran, 3. B.: kuka kulki edelläni wer ging vor mir her?

15. Takana hinter, takaa von hinten, taakse, taa nach hinten, 3. B.: talon takana on pieni puisto hinter dem Hause ist ein kleiner Garten.

16. Vieressä, vierestä, viereen neben, 3. B.: en henno lähtea äitini vierestä ich mag mich nicht von der Seite meiner Mutter entfernen.

17. Rinnalla, rinnalta, rinnalle = vieressä u. s. w.

18. Sisässä, sisästä, sisään; sisällä, sisältä, sisälle in, aus, hinein, herein, 3. B.: omenan sisässä oli mato in dem Apfel befand sich ein Wurm.

19. Seassa, seasta, sekaan; joukossa, joukosta, joukkoon unter, aus; kuka on kaatanut vettä maidon sekaan? Wer hat

Wasser in die Milch gegossen? Hän on paras joukosta er ist der Beste unter ihnen; menetkö sinäkin heidän joukkoosa? Willst du dich auch zu ihnen gesellen?

20. Välissä, välistä, väliin; välillä, väliltä, välille; välin zwischen, 3. B.: kirjan lehtien välissä zwischen den Blättern des Buches; niityn ja järven välillä zwischen der Wiese und dem See.

21. Luo, luoksi, tykö zu, 3. B.: lasten luo zu den Kindern; heidän luoksensa oder tykönsä zu ihnen.

Luona, tykönä bei, 3. B.: kenen luona? bei wem?

Luota, tyköä von, 3. B.: tulin veljenne luota, tyköä ich kam von Ihrem Bruder.

22. Kautta durch, 3. B.: helsingin kautta durch Helsingfors.

2. Wörter.

Joki Fluß	pilvi Wolke, Gewölk
Pekka Peter	Paavo Paul
suvaitsen es beliebt mir	hauta Grab
pudottan ich verliere	puisto Garten, Park
on kulkenut er ist gereist	huonosti übel.
halki koko Europan durch ganz	
Europa	

3. Uebungen.

a) Koira on pöydän alla. Hän tuli pöydän takaa. Tyttönen juoksi äitinsä tuolin taakse. Maantien vieressä. Tule, lapseni istu viereeni! Onko vettä maidon seassa! Isäni luona. Isäni tykönä. Hän on koivun alla. Hän tulee koivun alta. Hän kaatui koivun alle. Joen alitse käy tie. Hän tuli lääkärin tyköä. Hän oli lääkärin luona. Menen lääkärin luo. Menen hänen tykönsä. Tulin kotiin niityn kautta. Pekka istuu Paavon rinnalla. Älä mene rinnaltani. Suvaitsetteko konjakkia (Cognac) kahvin (Kaffee) sekaan? Vuoden takaa menen kouluun. Älä ole oven takana. Katso (Blide) taaksesi. Lapsi makaa äitinsä vieressä. Haudan vierellä. Oven välissä. Pudotin kirjani kodon ja koulun välille. Maa kiertää akselinsa ympäri (die Erde dreht sich um ihre Achse). Kartanon ympärillä on puisto. Hän on kulkenut halki koko Europan. Kautta kaupungin hän on huonosti tunnettu. Ikkunan läpi.

b) Vor Allem gehe ich zu Hause. Er kam eher als ich. Wir schießen in die Mitte. Sie gehen nach der Stadt zu. Die Soldaten stehen bei der Kirche. Du wohnst drei Meilen weit von hier. Du ziehst den Rock an. Wir entkleiden uns. Ich werde nach Weihnachten kommen. Wir gehen morgen gegen den Feind. Wir gehen über Berge und Land. Sie machen einen Zaun um den Acker. Er schoß durch die Wand. Ich schwimme quer über den Fluß. Der Jäger ging quer durch den Wald. Die Katze ist unter dem Stuhle. Dieses

Feuer kommt aus dem Innern der Erde. Gehen Sie mir aus dem Wege. Wer ging vor ihm her? Hinter dem Parke ist ein kleines Haus. Der Hund kam hinter dem Tische hervor. Das Kind lief hinter den Stuhl seines Vaters. In diesen Aepfeln sind Würmer. Das Mädchen hat Wasser in das Bier gegossen. Ich fand diesen Brief zwischen den Blättern des Buches. Du kamst von deinem Bruder. Die Kinder sind unter den Birken. Der Vogel fiel unter den Baum. Das Kind kam vom Lehrer. Diese Männer reisen durch ganz Europa. Die Katze ist unter dem Tische. Fermolai und das Weib des Müllers. Der Hof dieses reichen Bauern ist zwischen der Wiese und dem See.

4. Lesestud.

P. Mattheuksen Evankeliumi.

2. L u k u.

1. Koska siis Jesus syntynyt oli Bethlehemiissä Judan maalla, kuningas Herodeksen aikaan, katso, tietäjät tulivat idästä Jerusalemiin, ja sanoivat:

2. Kussa on se syntynyt Iuutalaisten kuningas? Sillä me näimme hänen tähtensä idässä, ja tulimme häntä kumartaen rukoilemaan.

3. Koska kuningas Herodes sen kuuli, hämmästyi hän, ja kaikki Jerusalem hänen kanssansa.

4. Ja kokosi kaikki ylimmäiset papit, ja kirjanoppineet kansan seassa, ja kyseli heiltä, kussa Christuksen syntymän piti.

Syntynyt geboren; tietäjät die Weisen; idästä aus dem Morgenlande; tähti Stern; tulimme häntä kumartaen rukoilemaan famen, um ihn anzubeten; hämmästyi erschrat; kokosi versammelte; kyseli erforſchte; kussa Christuksen syntymän piti wo Christus geboren werden sollte.

XXXIV. Lektion.

1. Regeln.

23. Pitkin entfang, längs, 3. B.: pitkin tietä oder tietä pitkin den Weg entfang.

24. Muassa, mukana, mukaan mit, 3. B.: Tulit tänne Antin muassa; lähde nyt minun mukanani pois! Du kamst hierher zusammen mit Andreas; komm nun mit mir weg!

mukaan gemäß, nach, 3. B.: tehköön mielensä mukaan! er mag nach seinem Sinn thun; er mag thun, wie es ihm gefällt; kolmannen pykälän mukaan dem 3. Paragraphen gemäß.

25. Myötä, keralla = mukaan mit.

26. Myöten (myöden) entlang, längs; auch gemäß, nach, 3. B.: tietä myöten den Weg entlang; aikaa myöten mit der Zeit.

27. Kanssa mit, 3. B.: kanssani mit mir; lasten kanssa mit den Kindern.

28. Ohi, ohitse, vorbei, 3. B.: ajoimme pappilan ohi oder ohitse, wir fuhren dem Pfarrhause vorbei.

Sen ohella, sen ohessa dabei.

29. Puolella (puolla) puolelta, puolelle. auf, von der Seite, auf die Seite, 3. B.: tällä puolella, auf dieser Seite; menkää toiselle puolelle huonetta oder huoneen toiselle puolelle! geht auf die andere Seite des Zimmers!

Puolesta, puoleen für, zu, 3. B.: Kenen puolesta? für wen? minä puolestani en tule ich meinerseits komme nicht; viran puolesta von Amtswegen.

30. Suhteen im Verhältniß, rücksichtlich, 3. B.; sen suhteen mit Rücksicht darauf.

31. tähden, vuoksi wegen, halber, 3. B.: Ahneutensa tähden on hän vihattu er ist wegen seines Geizes verhaßt.

Minkä vuoksi? weswegen, warum?

32. Paitsi, ilman ohne, außer, 3. B.: paitsi sinua oder sinua paitsi ohne dich, sitä paitsi oder paitsi sitä außerdem.

2. Wörter.

Kunta die Commune
rouva die Frau

ikä Alter
kerjäläinen Bettler.

3. Uebungen.

a) Otatteko minut mukaanne? Toisella puolella jokea. Tämä puu on pieni tuon korkean koivun suhteen. Tule minun kanssani. Onko sinulla rahoja muassasi? (Hast du Geld bei dir?) Lähde toisten mukaan. Katteinin käskyn mukaan. Kunnan päätöksen (Beschluß) mukaan. Talon ohitse. Ikänsä suhteen poika on hyvinkin kasvanut. Sisareni oli ulkomailla vuoden vaiheilla (ungefähr). Paitsi Paavaa oli papilla muitakin poikia. Rouva on rahaa paitsi. Kerjäläisiä kulkee pitkin maanteitä.

b) Sie kommen den Weg entlang. Ich nehme Sie mit (mir). Mit der Zeit werden Sie Finnisch lernen. Sie ist mit den Kindern zu Hause gegangen. Sie fahren an dem Pfarrhause vorbei. Ich ging auf die andere Seite des Zimmers. Der Fischer ist jenseits des Flusses. Diese Birke ist klein im Verhältniß zu jenen hohen Bäumen. Ich hasse ihn wegen seines Geizes. Kommen Sie mit mir. Hatte dieser Mann Geld bei sich? Um Gotteswillen, kommen Sie nicht! Meine Freunde waren ungefähr 9 Jahre im Auslande. Außer Peter hatte der alte Mann auch andere Söhne. Der Bettler wandert längs der Landstraße.

4. Lektio.

P. Johanneksen Evankeliumi.

18. Luku.

1. Koska Jesus nämät oli sanonut, meni hän ulos opetuslastensa kanssa Kedron ojan ylitse, siellä oli yrttitarha, johon hän meni sisälle ja hänen opetuslapsensa.

2. Mutta Judas, joka hänen petti, tiesi myös sen paikan: sillä Jesus tuli sinne usein opetuslastensa kanssa.

3. Koska siis Judas oli joukon kanssansa ottanut, ja palveliat ylimmäisiltä papeilta ja Phariseuksilta, tuli hän sinne lyhdyillä, ja sota-aseilla.

4. Koska siis Jesus tiesi kaikki, mitä hänelle tapahtuman piti, niin hän läksi ulos ja sanoi heille: ketä te etsitte?

5. He vastasivat häntä: Jesusta Nazarenusta. Sanoi Jesus heille: minä olen. Mutta Judas, joka hänen petti, seiso i myös heidän kanssansa.

6. Kuin siis Jesus sanoi heille: minä olen, astuivat he takaperin, ja lankesivat maahan.

Kedron ojan ylitse über den tapahtuman piti geſchehen ſollte
Kedronbach etsitte? ſucht ihr?

yrttitarha Garten

petti verrieth

paikka Ort

joukko Schaar

lyhdyillä mit Faceln

vastasivat antworteten

astuivat takaperin wichen zurück

lankesivat maahan ſanken zu

Boden.

XXXV. Lektion.

1. Regeln.

Viele Präpositionen und Postpositionen kommen oft als Adverbien vor, z. B.: herra ajaa edellä ja renki tulee perässä der Herr fährt voraus und der Knecht kommt nach. Andere wieder werden als Verstärkungsworte bei einzelnen Casus gebraucht, wie asti und ilman &c. An alle vorhin angeführten können Suffixe gehängt werden, ausgenommen ennen, ilman, kesken, kohden, myöden, pitkin, varten, vasten, vastoin.

Conjunctionen.

Ja und, sekä — että sowohl, als auch,
en (et, ei u. ſ. w.) — enkä (etkä eikä u. ſ. w.) weder, noch
eli, elikkä oder (verbindet gleichbedeutende Begriffe),
tahi, tai, taikka oder (bei entgegengesetzten Begriffen),
joko — tai (taikka) entweder — oder,
milloin — milloin bald — bald,

vai oder (in einer disjunctiven Frage),
 mutta aber, vaan aber, sondern,
 ei — ainoastansa — vaan myös nicht allein — sondern auch,
 sentähden, siksi deshalb,
 siis, niinmuodoin also, folglich,
 sillä denn, kun da, koska weil,
 kuin als, sittekun nachdem,
 ennenkuin eher, als,
 niinkauan kuin so lange als,
 että daß, jos wenn,
 ellen, jollen wenn ich nicht,
 vaikka obgleich, jos kohta wenn auch,
 kuitenkin doch, josko inwiefern.

Wenn ein Nomen appellativum ohne Bestimmungswort Apposition zu einem Nomen proprium ist, welches ein lebendes Wesen bezeichnet, so wird es nicht declinirt, z. B.: König Gustavs Verdienste sind groß. Kuningas Kustaan ansiot ovat suuret. Bezeichnet hingegen das Nomen proprium einen leblosen Gegenstand, so wird das Appellativum das Hauptwort, und der Eigename wird in den Genetiv gesetzt, z. B.: ich wohne in der Stadt Helsingfors. Minä asun Helsingin kaupungissa.

Wenn das als Apposition stehende Appellativum ein zusammengesetztes Wort ist und das Nomen proprium einen leblosen Gegenstand bezeichnet, so stimmt das Appellativum mit dem Proprium in Casus und Zahl überein, z. B.: In der Hauptstadt Helsingfors ist Finnlands Universität. Pääkaupungissa Helsingissä on Suomen yliopisto.

Bezeichnet das Proprium ein lebendes Wesen, so kann das Appellativum auch undeclinirt bleiben.

Abgeleitete Appellativa auf -nen stimmen mit dem Proprium immer in Casus und Numerus überein.

Wenn das als Apposition stehende Appellativum von einem Genetiv näher bestimmt ist (oder Suffix oder Adjectiv), wird es übereinstimmend mit dem Proprium declinirt, z. B.: in unserer Stadt Kuopio sind 6000 Bewohner, kaupungissamme Kuopiossa on kuusi tuhatta asukasta.

Wenn das Proprium einen leblosen Gegenstand bezeichnet, steht es gewöhnlich im Genetiv, und das Appellativum wird das Hauptwort.

2. Wörter.

Hyppään (pätä) ich hüpfte
 palvelen ich diene
 palvelija Diener
 palvelus (-kse) Dienst
 keisari Kaiser

suurruhtinas (naa) Großfürst
 valta Gewalt, Macht
 valtakunta Reich
 ansio Verdienst
 Venäjä Rußland

ruomalainen römisch
runoilija Dichter
runoelma Gedicht *)
tunnettu bekannt
Porvoo Borgå
Turku Åbo
Ranska Frankreich
Saksa Deutschland

kauppakaupunki Handelsstadt
tehdas (-taa) Fabrik
tehdaskaupunki Fabriksstadt
Parisi Paris
olen kotoisin ich stamme aus
Pietari Petersburg
mahtava mächtig
synnyinmaa Vaterland.

3. Uebungen.

a) Pieni lintu lensi ikkunasta sisälle (das Wort, das die Oeffnung bezeichnet, durch welche eine Bewegung stattfindet, steht im Elativ). Yliopisto oli ennen Turun kaupungissa. Keisari Aleksanterin ansiot ovat suuret. Suomenmaan asukkaat rakastavat keisari Aleksanteria. Runoilija Tegnerin **) runoelmat ovat Suomesakin tunnetut. Minä kävin viimeis kesänä Ranskan ja Saksan mailla (kesä Sommer). Tuo poika, joka on viidentoista vuoden vanha, on jo neljä vuotta käynyt koulua pääkaupungissa Helsingissä. Hänen vanhempansa asuvat Tampereen kaupungissa. Oletko aikonut lähteä Saksan ***) maalle? Olen. Minä viivyn siellä tulevan (kommend) vuoden. Tuo mies on kotoisin Ruotsin kaupungista Kalmarista. Hän meni höyrylaivalla (höyrylaiva Dampfschiff). Auralla Venäjän kaupunkiin Pietariin. Tuo mies on kotoisin Tampereelta. Anna tämä kirja tuolle pojalle! (Nach dem Imperativ und auch nach einem Infinitiv, der von einem Imperativ abhängt, steht das totale Object im Nominativ.) Muista antaa tämä kirje herralle! Lupaa olla hyvä aina, niin saat olla hyvien ihmisten seurassa. Kelle sinä kirjoitat kirjettä? Minä kirjoitan tärkeistä asioista herralle.

b) Alexander, Kaiser von Rußland, ist Großfürst von Finnland. Die Macht Kaiser Alexanders ist groß. Die Bewohner des Reiches lieben Kaiser Alexander. Virgilius war ein römischer Dichter. Die Gedichte des Dichters Virgilius sind in Finnland bekannt. Wen suchen Sie? Ich suche den Künstler Esko. Die Bewohner dieses Dorfes werden dem Müller Lehtonen Geld geben. Seine Eltern wohnen in der Stadt Borgå. In der Handelsstadt Åbo sind 22.000 Einwohner. In der Hauptstadt Helsingfors sind 42.000 Einwohner. Das Dampfschiff kommt von der Handelsstadt Åbo. Der

*) Runo bezeichnet das finnische Volkslied. Das Versmaß dieser runot besteht aus zwei trochäischen Dipodien (— — — — —). Der Reim kommt zuweilen vor, doch ist die Sprache dazu weniger geeignet. Die älteren Lieder dieser Art haben die Eigenheit, daß mehrere Verse nach einander denselben Gedanken wiederholen.

**) Berühmter schwedischer Dichter.

***) Da die Sachsen am häufigsten mit dem Osten in Berührung kamen, hat die finnische Sprache den Namen zur Bezeichnung für ganz Deutschland angewendet.

Fluß ist tief. Der Vater verkaufte das Pferd dem Handelsmann Pöjö. Die Stadt Tammerfors (Tampere [-roe]) ist die größte Fabrikstadt Finnlands. Diese Fabrik gehört (ist) dem Handelsmann Matikainen. Wir kamen gestern mit dem Dampfschiffe nach Helsingfors. In unserer Stadt ist eine Universität. Ich werde kommenden Sommer nach Paris gehen. Meine Eltern stammen aus Petersburg. Oeffne die Thüre dem kleinen Knaben! Leihe mir 25 Mark! Ich diene dem Kaiser Alexander. Kaiser Paul gab seinen Dienern Belohnungen. Der Dienst des Großfürsten ist gut. Unser Vaterland ist mächtig. Die Gedichte dieses römischen Dichters sind bekannt.

XXXVI. Lektion.

1. Regeln.

Impersonale Zeitwörter werden nur in der dritten Person Sing. gebraucht und können nicht neben einem persönlichen Subjecte angewendet werden. Rein impersonal sind:

pitää, tule, täytyy, soll, muß; sopii paßt; kelpaa taugt. Der Genetiv dient dann zur Bezeichnung dessen, von dem im Satze etwas ausgesagt wird, z. B.: pojan tulee (pitää, täyty) totella der Knabe muß gehorchen; ei minun nyt sovi antaa sinulle rahaa, es paßt mir jetzt nicht, dir Geld zu geben. Als impersonale Redensart kann auch das Verbum olla gelten (und bisweilen tulla) in Verbindung mit Substantiven, substantivisch gebrauchten Adjectiven und Nominalmodi, welche ein innerliches oder äußerliches Gefühl, Empfindung, Pflicht, Nothwendigkeit zc. ausdrücken, z. B. minun on (tulee) janoo ich bin durstig. Auch kommen mehrere persönliche Zeitwörter nur impersonaliter vor; z. B. janottaa ich bin durstig, viluttaa friere, unettaa bin schläfrig, väsyttää bin müde zc.; das deutsche Subject wird dabei Object und steht immer im Partitiv, z. B. ich bin durstig minua janottaa, er ist schläfrig häntä unettaa zc.

Das Finnische hat kein eigentliches Passiv; es existirt jedoch sowohl für transitive als auch intransitive Zeitwörter eine impersonale Form, welche man im Deutschen mit dem Pronomen „man“ und der 3. Person Sing. wiedergeben kann, und welche auch dazu dient, um das deutsche Passiv in's Finnische zu übertragen; der leidende Gegenstand wird aber Object.

Der Passivstamm wird durch die Endung ta, tä aus dem Activstamme gebildet. Vor dieser Endung wird der Bindevocal in den Verben auf e und den zusammengezogenen Verben den in Lektion XI dargestellten Veränderungen unterzogen. Hiezu ist noch Folgendes zu bemerken:

1. Das t in der Passivendung wird zwischen zwei einfachen Vocalen verdoppelt.
2. Das einfache a, ä geht vor dem t des Passivs in e über.

Beispiele:

Activstamm	Passivstamm
syö essen	syötä
leipo backen	leivotta
kaiva graben	kaivetta
purjehdin segeln	purjehditta
tule kommen	tulta
mene gehen	mentä
luke lesen	luetta
ansaitse verdienen	ansaitta
vastata erwidern	vastatta
lupata versprechen	luvatta
hakkata hauen	hakatta.

Die Personalendung des Verbum finitum im Passiv ist h-n, in dieser wird zwischen das h und n derselbe Vocal gesetzt, wie der dem h vorangehende. Das h fällt weg, und die Vocale werden contrahirt. Das t, mit welchem also die letzte Silbe anlautet, wird im Präsens vermindert.

Das Partic. II. Passivi hat die Endung u, y, vor welcher das a, ä wegfällt.

Passivstamm	Präsens Pass.	Partic. II. Pass.
leivotta	leivotaan	leivottu
kaivetta	kaivetaan	kaivettu
ansaitta	ansaitaan	ansaittu
luvatta	luvataan	luvattu.

Die verschiedenen Modi und Tempora im Passiv werden übrigens wie die entsprechenden Activformen gebildet.

2. Wörter.

Sieni (-e) Schwamm	pyhä heilig
puin ich dresche	kärsivällisyys (-te) Geduld
vilja Getreide	kärsivällinen geduldig
tuomitsen ich verurtheile	puhuja Redner
varas (-kaa) Dieb	tarkkuus (-te) Aufmerksamkeit
rakkaus (-te) Liebe	oivallinen vortrefflich
varastan ich stelle	eteläinen südlich
vaadin (-ti) ich fordere	tuomari Strafrichter.
vankeus (-te) Gefängniß	

3. Uebungen.

a) Poika pannaan kouluun. Minä otetaan myötä, mutta sinä jätetään kotia. Tuolle miehelle luvataan antaa kymmenen markkaa. Poika viedään kouluun. Poikia opetetaan koulussa. Kaikkia poikia ei opetata koulussa. Hyviä ja ahkeria poikia

rakastetaan, mutta laiskoja ja huolimattomia poikia ei rakasteta. Viljaa puidaan. Tämä kirja luvataan antaa minulle. Huonetta kaunistetaan kukilla ja seppeleillä. (Das totale Object zum Passiv oder einem davon abhängigen Infinitiv steht im Nominativ.)

b) Das Kind wird in die Schule geführt. Diese kleinen Kinder werden noch nicht in die Schule geführt. Aus dem Brunnen, welcher auf der grünen Wiese ist, bekommt man gutes Wasser. Man webt in der Stube. Dort webt man nicht. Im Herbst drischt man das Getreide. Dieser Dieb wird zum Strafrichter geführt. Die Kinder würden im Walde Schwämme gesucht haben, wenn es nicht geregnet hätte (sataa es regnet). Schwämme werden in unserem Lande nicht gegessen. Der Dieb, welcher unseres Nachbarn Pferd gestohlen hat, wird verurtheilt werden.

XXXVII. Lektion.

1. Regeln.

Einige Beispiele für die Bildung der Tempora und Modi des Passivs:

Imperfect.

Man ging mentiin, man ging nicht ei menty;
das Buch wurde dem Knaben versprochen kirja luvattiin pojalle,
das Buch wurde dem Knaben nicht versprochen kirjaa ei luvattu pojalle.

Perfect.

Das Buch ist gefunden worden kirja on löydetty,
das Buch ist nicht gefunden worden kirjaa ei ole löydetty.

Plusquamperfect.

Dem Knaben war eine Mark versprochen worden pojalle oli luvattu markka,
dem Knaben war nicht eine Mark versprochen worden pojalle ei oltu luvattu markkaa.

Potential.

Man verkauft wohl den Hof (wird wohl verkauft) talo myytäneen,
verneinend: taloa ei myytäne;
man hat wohl den Hof verkauft talo lienee myyty,
verneinend: taloa ei liene myyty.

Conditional.

Man würde sprechen puhuttaisiin,
man würde nicht sprechen ei puhuttaisi;

man würde den Hof verkaufen talo myytäisiin,
 verneinend: taloa ei myytäisi;
 man würde das Buch dem Knaben gekauft haben kirja olisi ostettu
 pojalle;
 verneinend: kirjaa ei olisi ostettu pojalle.

Dptativ.

Möge man versprechen luvatakoon,
 verneinend: älköön luvattako;
 möge man das Buch dem Knaben geben kirja annettakoon pojalle,
 verneinend: kirja älköön annettako pojalle.

2. Wörter.

Kirjoitus (-kse) Schrift	murhaan (-hata) ich morde
selkeys (-te) Klarheit	tulo Ankunft
selkeästi klar	köyhdyn (-ty) ich werde arm
järjestän (-tä) ich ordne	tutkistelen ich untersuche
omaisuus (-te) Eigenthum	tauti Krankheit
valloitan (-tta) ich nehme ein, be-	lukija Leser
mächtige mich	harva dünn
luonto Natur	oras (-raa) Eisborn
tietämätön (-ttömä) ungewiß, un-	kauneus (-te) Zierde, Schönheit
sicher,	sina Neftar
hallitsija Herrscher, Vorgesetzter,	häkki Käfig
Befehlshaber	leikkuu Ernte
ihastelen ich bewundere	kuuma heiß
mesi (-te) Honig	nuorukainen Sünbling

3. Uebungen.

a) Lapset, jotka leikkittelivät pihassa (im Hofe) olisivat juosseet portista maantielle, jos olisivat tohtineet. Koulusta lähdetään kotia. Kirja annetaan ahkeralle pojalle. Kirjoja ei anneta pienille lapsille. Hevonen tuotiin metsästä kotia, mutta varsaa ei löydetty. Vihaista koiraa pelättiin. Ukolle ei annettu työstä niin paljoa kuin luvattiin. Kaupungin asukkaat vietiin vankeuteen. Kirjasta, joka on pöydällä, on maksettu kolme markkaa. Puutarhaan on kauniita puita ja kukkia istutettu. Kyllä on tietämätöntä, onko kirjaa, jonka pieni veljesi hukkasi, haettu. Siellä saadaan ihastella luonnon kauneutta. Metsä on tullut harvaksi, kun sieltä niin paljo puita on hakattu. Pojalle ei oltu luvattu markkaa. Talo myytäneen. Taloa ei liene myyty. Jos mentäisiin tuolle korkealle vuorelle, joka on peltojen takana, niin sataisiin luonnon kauneutta ihastella. Olisi laulettu. Ei olisi laulettu. Michelle annettakoon markka vaivasta.

b) Die Krankheit wird untersucht. Diese Städte werden arm werden, wenn das Land vom Feinde eingenommen wird. Man gab ihm heißes Wasser, Cognac und Zucker. Der Mann wurde ermordet. Der Befehlshaber wäre ermordet worden, wenn man seine Ankunft gewußt hätte. Man haßt Holz im Walde. Der Käfig war dem Knaben gegeben worden. Die Bücher werden geordnet werden. Man wird ihm sein Eigenthum geben. In der Schrift wird Klarheit gefordert (vaadin [-ti] fordern). Ein guter König wird in jedem Lande geliebt. Dieses Buch ist klar geschrieben. Die Häuser werden mit schönen Blumen und grünen Kränzen geschmückt, weil man den Kaiser erwartet. Das Messer des Knaben, welches er im Garten verloren hatte, wurde nicht gefunden, obwohl es lange gesucht wurde. Die Stadt wurde nicht eingenommen. Von diesem hohen Berge, auf welchem jetzt der König mit seinen Söhnen ist, hat man oft die Schönheit der Natur bewundert. Das kleine Mädchen weinte, als man ihm sagte, daß der Mann ermordet worden war. Man wird wohl seit vielen Jahren eine so gute Ernte nicht gesehen haben. Wenn man nicht verschwenden würde, so würde man nicht arm werden. Die Stadt wäre vom Feinde eingenommen worden, wenn die Bewohner nicht heldenmüthig gewesen wären. Man möge nicht den Feind fürchten. Den Soldaten wurden große Belohnungen gegeben. Der Kaiser ist in der Hauptstadt seines Reiches erwartet worden.

XXXVIII. Lektion.

1. Regeln.

Bei einer Vergleichung kann nach dem Comparative „kuin als“ ausgelassen und das Wort, welches den Gegenstand bezeichnet, mit welchem die Vergleichung geschieht, in den Partitiv gesetzt werden, z. B.: die Birke ist höher als die Tanne koivu on mäntyä korkeampi. Eine höhere Birke, als diese, habe ich gesehen tätä korkeamman koivun minä olen nähnyt.

Wenn jedoch das Verbum, welches man nach dem ausgelassenen kuin dazu denken muß, ein anderes ist als „olen“, so wird der Partitiv nicht angewendet, z. B.: minä kasvan pitemmäksi kuin sinä (kasvat).

„Kuin“ muß gesetzt werden, wenn durch den Partitiv Zweideutigkeit entstehen würde, z. B.: minä en ole nähnyt ahkerampaa poika kuin tämä on.

Bei Adjectiven, welche Dimensionen bezeichnen, und bei Comparativen wird das Wort, welches das Maß angiebt, in den Partitiv gesetzt, z. B.: eine Elle hoch kyynärää korkeaa, ein Jahr älter vuotta vanhempi.

2. Wörter.

Toimelias (-aa) thätig, betriebsam	jalopeura Löwe
toimi (-me) Betriebsamkeit	raatelias (-aa) raubgierig
viekas (-kkaa) listig	syli Klasten
viekkaus (-te) List	seiväs die Stange
nurmi (-me) Wiese	norsu Elefant
rukki Spinnrocken	tiikeri Tiger
kehrään (-rätä) spinnen	pidän (mit essiv) ansehen für
toveri Kamerad	pitkä lang.
väkevä stark	

3. Uebungen.

a) Minä en ole nähnyt viisaampia miehiä kuin nämät ovat. Tuo poika on vanhempaa veljeänsä väkevempi. Tätä miestä on vihattu hänen viekkautensa tähden. Viekkampaa miestä, kuin hän on, ei tunneta. Isäntä osti kaksi uutta auraa. Niitä paremmilla auroilla ei ole kynnetty. Talon naiset kehrännevät tuvassa. Miehet lähtenevät nurmelle. Veljeni on vuotta vanhempi minua. Minä sain sedältäni lahjaksi paljoa paremman kirjan kuin se on, joka lahjoitettiin sinulle. Kaivo joka on puutarhassamme, on kymmentä sylvä syvä. Torni on viittä sylvä korkeampi kuin kirkko. Hän on vuotta vanhempi. Koivu on mäntyä korkeampi. Puu on kuutta sylvä korkea. Seiväs on kyynärää pitkä. Puu on kolmea sylvä pitkä. Mänty on koivua korkeampi. Kirkko on viittä sylvä korkeampi kuin torni. Hyvä lapsi rakastaa vanhempiansa.

b) Der Knabe ist älter, als seine Schwester. Die Schwester ist jünger, als der Bruder. Ihr Nachbar ist thätiger, als Sie. Die Betriebsamkeit ist groß. Dieses Pferd ist größer, als der Bär. Der Hund ist größer, als die Katze, aber die Katze ist listiger, als der Hund. Dieser Knabe wird für fleißiger gehalten, als seine Kameraden. Ich fuhr mit einem besseren Pferde, als dieses. Diese Birken sind höher, als jene Tannen. Eine höhere Tanne, als diese, habe ich noch nicht gesehen. Der Brunnen ist drei Klafter tief. Der See ist um zwei Klafter tiefer, als der Fluß. Das Netz, welches der Fischer im Schiffe hatte, war fünf Klafter lang. Der Weg ist sieben Werst lang. Die Birke, welche im Garten wächst, ist 10 Klafter hoch. Ich bin zwei Jahre älter, als mein Bruder. Der König kam in die Stadt zwei Wochen, bevor er erwartet worden war. Der Elefant ist größer und stärker, als der Löwe. Der Tiger wird für raubgieriger und stärker gehalten, als der Löwe. Der Brunnen, welcher in seinem Garten war, ist 10 Klafter tief. Die Kirche dieses Dorfes ist 10 Klafter höher, als der Thurm. Mein Bruder, welcher ein Jahr älter ist, als meine Schwester, ist gestern in die Stadt gegangen. Der neue Brunnen ist 17 Klafter tief.

4. Lesfestück.

Karhun nahka.

Kaksi metsästäjää sai kuulla, että läheisessä metsässä oleskeli karhu. Nämät tulivat siitä iloisiksi, päättivät ampua karhun ja riemuitsivat jo edeltäkäsän sen nahasta. „Jos minä ammun karhun,“ sanoi toinen, „niin annan tehdä turkin itselleni.“ „Minä aion ampua karhun,“ sanoi toinen, „ja myyn nahan, niin että minun kukkarossani rahat helisevät, kun muiden kukkarot ovat tyhjä.“

Toinen metsästäjä nyt sanoi: „Älkäämme viipykö, vaan lähtekäämme metsään, karhu ehkä muuttanee kohta asuinpaikkaa. Sitte miehet läksivätkin matkalle. Kun kuulivat karhun askeleitten äänen, niin pelko ja vavistus tuli heidän rintoihinsa. Kun karhu oli lähellä, alkoi se hirmuisesti karjua. Toinen metsästäjä pelästyi, heitti pyssynsä pois ja riensi ylös korkeaan puuhun. Toinen aikoi myös lähteä pakoon, mutta karhu oli jo liian lähellä, niin ettei hän ehtinytkään mennä pakoon. Onneksensa muisti hän kuitenkin, etteivät karhut kajoa kuolleisiin ihmisiin. Hän heitti itsensä maahan, pidätti henkensä ja teki itsensä kuolleeksi. Karhu tuli vihaisena hänen luoksensa. Mutta kun se havaitsi, että metsästäjä ei liikuttanut yhtään jäsentä, niin se luuli hänen kuolleeksi, jätti hänen siihen ja meni tiehensä. Kun karhu oli mennyt pois, pääsivät metsästäjät pellostansa. Toinen tuli alas puusta ja toinen nousi ylös maasta.

„Kuuleppas,“ sanoi hän, joka oli istunut puussa, „sano minulle, mitä karhu kuiskasi korvaasi.“ Toinen vastasi: „oikeaan korvaan se kuiskasi: ei ole hyvä myydä nahkaa, ennenkuin olet karhun ampunut, ja vasempaan: joka hädässä jättää ystävänsä, on huono mies; älä sentähden luule ystäväksi ketään, jota et ole hädässä koettanut.“

Toista miestä mainitaan.

Vaan ei suurista sanoista.

Wörter zum Lesfestück.

Karhu Bär	kukkaro Börje
läheinen (-se) nahegelegenen	tyhjä leer
oleskelen ich halte mich auf	riemuitsivat jubelten
helisen ich flinge	muiden andere (von muu)
päättivät beschloffen	matka Reise, Weg
edeltä käsin im Voraus	askele (-lee) Schritt
toinen — toinen der Eine — der	Vavistus (-ukse) Waben
Andere.	lähellä in der Nähe
asuinpaikka Wohnplatz	alkoi begann
nahka Haut, Fell	heitti warf
turkki Pelz	liian zu

aikoi myös lähteä pakoon wollte
 sich auch auf die Flucht begeben
 mennä pakoon = lähteä pakoon
 onneksensa zu seinem Glücke
 kuitenkin doch
 kuollut (-lle) todt
 korva Ohr
 oikea der rechte
 pidätän (-ttä) ich halte zurück
 Hän teki itsensä kuolleeksi er
 stellt sich todt
 havaitsi bemerkte
 etteivät = että eivät
 luuli hänen kuolleeksi hielt ihn
 für todt
 jätti-siihen ließ — dabei
 meni tiehensä ging seines Weges
 pääsivät pelostansa erholen sich
 von ihrer Furcht
 pelko Furcht

nousi ylös maasta erhob sich von
 der Erde
 mainitsen ich erwähne, ich spreche
 von
 rinta Brust
 karjun ich brülle
 hirmuisesti entsetzlich
 riensi ylös eilte hinauf
 pako Flucht
 hän muisti er erinnerte sich
 kajoon (-to) ich berühre
 jäsen (-ne) Glied
 kuiskaan (-kata) ich wisperere
 vasen (-mpa) der linke
 henki Athem
 ettei = että ei
 liikuttaan ich rühre
 hätä Noth
 hädässä in der Noth

XXXIX. Lektion.

1. Regeln.

Das Prädicatswort steht im Nominativ, wenn das, was aus-
 gesagt wird, sich blos auf sein Subject bezieht.

Wenn das Subject ein lebendes Wesen bezeichnet und im
 Singular steht, und ebenso das Prädicatswort im Singular, so steht
 letzteres immer im Nominativ; ebenso wenn das Subject einen
 Körpertheil bezeichnet.

Wenn das Prädicatswort etwas Totales ausdrückt, in dessen
 Umfang auch das Subject gehört, steht ersteres im Partitiv.

Wenn das Subject einen Stoff bezeichnet, muß das Prädicats-
 wort in den Partitiv gesetzt werden.

Wenn das Prädicatswort ein Substantiv ist, das im Plural
 steht, wird es meistens in den Partitiv gesetzt.

Das Prädicatswort steht im Essiv, wenn vom Subject blos
 etwas Zufälliges ausgesagt wird.

Der Nominativ kommt in Verbindung mit einem Nomen in
 irgend einem Localcasus oder im Essiv als Bestimmung zum Subjecte
 vor (nominativus absolutus).

In einem Passivsatze steht der Nominativus absolutus als
 Bestimmung zum Object.

2. Wörter.

Vahinko der Schaden	lehti Blatt
oppinut (-nee) gelehrt	likainen (-se) unrein
kaula Hals	liikanainen überflüssig, un-
kasvot (-vojen) Angesicht	nöthig
muoto Aussehen, Gestalt	Neekeri Neger
kasvojen muoto Gesichtszug	sormus (-kse) Ring
iho Haut	raikas (-kkaa) frisch, klar
sormi (-me) Finger	kultaseppä Goldschmied
kulta Gold	nelijalkainen vierfüßig
lusikka Löffel	risti Kreuz
hopea Silber	putoon (-toto) ich falle
ristissä kreuzweise	ongin (-ki) ich angle
mato kriechendes Thier, Wurm	kallella schief
mätäs (-ttää) Erdhöcker, Hügel	olka Achsel
pysty aufrechte Stellung	tyvi (-ve) Wurzelende
latva Gipfel	kipeä krank
laiska faul, träge	keltainen gelb.

3. Uebungen.

a) Ei vahinko tule kello kaulassa (Sprichwort). Lapsi on pieni. Tuon tytön kasvojen muoto on kaunis. Tuo mies on aina ollut laiska. Tämän lähteen vesi on kylmää ja raikasta. Rauta on kovaa. Tämä verka on sinistä. Nuot ovat urhoollisia sotamiehiä. Koira on nelijalkaisia. Kello, jonka sain lahjaksi enoltani, on hopeaa. Sormus, joka on sisaresi sormessa, on kultaa. Pöytä, jonka lienet ostanut nikkarilta, on koivua. Nuorin sisareni on kipeänä. Vanhin veljeni on pappina Tampereen kaupungissa. Tuon kauniin puun lehdet ovat jo keltaiset. Huoneet ovat kylminä. Isäntämme, joka toissa päivänä palasi pääkaupungista Helsingistä, on nyt kipeänä. Hevonen juoksee pää pystyssä. Poika istuu tuolilla kirja kädessä. Pojan sisar seisoo portailla pää paljana, kädet ristissä (pää paljaana mit entblößtem Kopfe). Talon poika makaa mättäällä pää paljaana. Puu kaadettiin tyvi ilmaan, latva maahan. Haukka (der Habicht) ammuttiin mato suussa.

b) Dieser Mann ist gelehrt. Er ist schon fünf Tage krank gewesen. Ihr seid jetzt glücklich. Diese Mädchen sind fleißig. Das Eisen ist scharf. Der Schnee ist weiß. Der Ring, welcher an deinem Finger ist, ist aus Silber. Die Gesichtszüge dieses Mädchens sind schön. Das Haar dieses Mädchens ist schwarz. Das Gesicht des Kindes ist unrein. Das Dorf der Neger ist klein. Das Schiff, auf welchem ich von der Handelsstadt zurückkehrte, ist alt. Die Söhne dieses gelehrten Mannes, welche in Helsingfors in die Schule gehen, sind fleißig. Er sitzt im Zimmer, die Mütze auf dem Kopfe. Der

Mann, welcher in der Stube steht, mit der Mütze in der Hand, ist der Tischler. Der Knabe sitzt am Strand mit entblößtem Kopfe und angelt Fische. Das Pferd springt mit aufrechtem Kopfe. Die Frau des Schneiders sitzt mit entblößtem Kopfe auf der Klippe. Der Jäger hakt Holz im Walde. Das Kind fiel vom Stuhle auf die Diele, den Löffel in der Hand. Der Greis sitzt mit gekreuzten Händen auf dem Stuhle. Ein großer Habicht sitzt auf dem Gipfel des Baumes mit einem Wurm im Schnabel (= im Munde).

4. Lesestück.

Hiiri ja Varpuset.

Kaksi pientä varpusta lensi ympäri pihassa. Nämät linnut löysivät nurkassa pienen kolon, johon alkoivat rakentaa pesäänsä. Ne kokoilivat heiniä, viheriöitä ruohoja ja pehmeitä höyheniä ja tekivät niistä pesänsä, jossa sitte asuivat niin hyvin, että lensivät sieltä ulos ainoastaan silloin, kun hakivat ruokaa itsellensä. Kun vähän aikaa oli kulunut, niin pesään tuli pieniä poikasia. Hiiri, joka asui lähellä tätä pesää, iloitsi, kun huomasi, että pesässä oli pieniä poikasia, sillä mielensä teki linnun paistia. Kerran, kun varpuset olivat lentäneet pesästä pois, hiiri alkoi hiipiä pesän luo. Kun oli päässyt pesään, niin otti kohta poikasen jalan suuhunsa ja alkoi iloisena vetää poikasta pesästä ulos. Mutta samassa tulivatkin varpuset takaisin ja, kun huomasivat mitä hiiri teki, niin syöksivät kohta sen päälle ja alkoivat hakata sitä sekä siivillänsä että noukillansa. Hiiri joka vähissä hengin pääsi pakoon, muutti pois pesän läheisyydestä, eikä sen tämän perästä enää koskaan tehnyt mieli linnun paistia.

„Ahneus viisaankin villitsee.“

Wörter zum Lesestück.

Varpunen	Fint	syökseen	ich	stürze
kolo	Höhle	villitsen	ich	verwirre
kokoilen	ich	nurkka	Ecke,	Winkel
höyhen (-ne)	Feder	pesä	Wohnung	
ainoastaan	nur	ruoho	Gras	
kun vähän aikaa oli kulunut		pehmeä	weich	
nach Verlauf	einiger Zeit	silloin	da	
poikainen	junger Vogel	huomaan (-maata)	gewahr wer-	
mieleni	tekee	ich	habe	Lust auf
paisti	Braten	den,	erfahren	
läheisyys (-yte)	Nähe	kerran	einmal	
hiivin (-pi)	ich	vetää	ziehen	
noukka	Schnabel	siipi	Flügel	
päässyt	geschlüpft	jalka	Fuß	
		ahneus	(-ute)	Gier.

XL. Lektion.

1. Regeln.

Das Verbum infinitum besteht aus Infinitiven und Participien, welche wie Nomina declinirt werden und die man Nominalmodi der Zeitwörter nennt. Es giebt fünf Infinitive, welche jedoch nicht in allen Casus vorkommen, und zwei Participien; letztere besitzen eine vollständige Declination und werden auch wie gewöhnliche Adjective gesteigert.

Vom Infinitiv kommt im Passivum gewöhnlich nur der Inessiv des Infinitivs II vor.

Alle diese Nominalmodi haben ihre besonderen Modusendungen, welche zwischen den Stamm des Zeitwortes und die Casusendungen treten. Der Infinitiv I hat die Modusendung ta oder tä; die Endung ist durch eine Aspiration geschlossen; das t ist daher zu mildern, und wenn es zwischen zwei einfachen Vocalen steht, geht es nicht in d über, sondern fällt weg.

Infinitiv I.

Partitiv: saada erhalten, tulla kommen, lukea lesen,
Translativ: saadaksi tullaksi lukeaksi.

Ueber den Gebrauch dieses Infinitivs wäre Folgendes zu bemerken:

Der Partitiv steht als Subject:

a) bei den impersonalen Zeitwörtern, z. B.: *minun täyty lähteä pois* ich muß weggehen;

b) beim Zeitworte „olla“, dessen Prädicatswort ein Adjectiv ist, wobei das Prädicat dem Subject vorausgeht, z. B.: *soma on sotahan kuolla* schön ist es, im Kriege zu fallen, *iloista oli kuulla* es war angenehm zu hören.

Der Partitiv des Infinitivs I kommt bei gewissen Zeitwörtern auch als Object vor, z. B.: *lapsi ei jaksa tehdä raskasta työtä* das Kind vermag nicht, eine so schwere Arbeit zu leisten. *Käske pojan tulla tänne!* Befiehl dem Knaben, hierher zu kommen. Hierbei ist zu beachten, daß bei *annan, sallin, suon* (ich erlaube), *käskän* (ich befehle) die Person, welche die Erlaubniß oder den Befehl erhält, im Genetiv steht.

Der Partitiv dieses Infinitivs wird auch gebraucht als Bestimmung:

a) Bei Substantiven, z. B.: *pojalla ei ole halua mennä kouluun* der Knabe hat keine Lust, in die Schule zu gehen;

b) bei Adjectiven, wobei die auf den Infinitiv sich beziehende Person im Genetiv steht, z. B.: *se on tarpeellinen sinun tietää* das zu wissen, ist dir nothwendig;

c) bei Zeitwörtern zur Bezeichnung des Zweckes der Haupt-handlung, wobei die zu dem Infinitiv gehörende Person im Genetiv steht, 3. B.: annoin kirjani pojan lukea ich gab mein Buch dem Knaben zum Lesen.

2. Wörter.

Sallin ich erlaube	helppo leicht
aamuisin des Morgens	pyyntö Begehren, Wunsch
sopii es paßt	mahdoton (-ttoma) unmöglich
lasku Untergang	virka Amt, Dienst
vaikea schwer	halu Lust
terveellinen heilsam	kukoistava blühend.

3. Uebungen.

a) Jokaisen tulee totella. Lapsi ei osaa lukea. Sallikaa lasten leikitellä. Isä ei anna pojan olla laiskana. Minulla ei ole aikaa tulla. Tämä työ on vaikea ukon tehdä. Isä antoi kirjan pojan lukea. Iloista oli kuulla hänen lauluansa. Lupaam tulla. Sallikaa lasten tulla minun tyköni! Suokaa hänen mennä. Tämä kirja on hyödyllinen lukea (nützlich). Minun täytyy mennä kouluun. Kyllä kelpaa työtä tehdä, kun annetaan hyvä palkka. Nyt sopii kaikkien olla iloisina, kun pelloista saadaan hyvä sato (Ernte). Minun ei sovi tehdä, mitä pyysit. Isäntä käski väen leikata ruista (den Roggen einernten) pellolla auringon laskuun asti. Terveellistä on juoda vettä aamuisin. Minun on mahdoton saada vettä. Vaikea on tuoda puita metsästä, kun on paljo lunta. Käske pojan viedä hevonen metsään. Mies salli lastin mennä puutarhaan. Hän ei sallinut lasten, jotka leikkittelivät puutarhassa, ottaa omenia puista. Minulla ei ole aikaa tulla teidän kanssanne järvelle. Pojalla ei ole halua mennä kouluun. Jos saisin luvan ottaa isäni pyssyn, niin menisin metsään. Minulla olisi halu ampua lintuja metsässä. Sinun kirjasi on hyödyllisempi (nützlicher) lukea kuin minun. Kaikki kirjat eivät ole hyödyllisiä lasten lukea. Pyyntösi on mahdoton kenenkään täyttää (erfüllen). Tämä vesi on terveellistä jokaisen juoda. Talon tyttö vei niitylle kaljaa väen juoda. Puut jätettiin ukon hakata.

b) Die Schüler müssen fleißig sein. Die Leute, welche auf die Wiese gehen, müssen bis Sonnenuntergang arbeiten. Du mußt dich erinnern, was du versprochen hast. Die Kinder müssen ihren Eltern gehorchen. Erlaube den Knechten nicht, faul zu sein. Ich muß diesen Brief dem Vater bringen, welcher jetzt mit seinen Knechten auf dem Acker ist. Es ist schwer, deinen Wunsch zu erfüllen. Es ist uns unmöglich, Alles zu thun, was befohlen wurde. Es ist gesund, im Sommer auf dem Lande zu wohnen. Angenehm ist es, am Morgen den Gesang der Vögel zu hören. Es ist gesund, im

frischen Wasser des Flusses zu schwimmen. Der Vater erlaubte dem Knaben nicht, in die Stadt zu gehen. Der Herr befahl den Knechten, vom Felde fort zu gehen, weil es zu regnen anfing. Der Müller läßt einen neuen Hof auf dieser großen Wiese bauen. Die Mutter erlaubt den Kindern nicht, nach Sonnenuntergang auf der Wiese zu sein. Es ist nützlich, gute Bücher zu lesen. Die Knaben können nicht lesen. Befiehl diesen Knechten, hieher zu kommen. Er hat nicht Zeit zu lesen. Diese Arbeit ist für den neuen Knecht zu schwer zu verrichten. Der Lehrer gab die Bücher den Schülern zu lesen. Der Vater erlaubte dem Knaben, zum Flusse zu gehen. Ich habe kein Geld, um dich zu bezahlen. Der Gutsbesitzer befahl den Knechten, auf dem Acker zu arbeiten, und erlaubte ihnen nicht, faul zu sein. Ich habe Lust, heute auf das Land zu gehen. Es ist nützlich, finnische Bücher zu lesen. Es ist dem Knecht unmöglich, die Wünsche des Gutsbesitzers zu erfüllen. Er gab dem armen Manne Brot zu essen. Dieses Wasser ist gesund zu trinken. Es ist mir unmöglich, finnisch zu sprechen. Der Finne gab das Buch seinem Freunde zu lesen. Es ist angenehm, diese blühenden Gärten zu sehen. Der Wirth gab seinem Knechte zum Fahren nicht das junge, starke Pferd, sondern das alte.

XLI. Lektion.

1. Regeln.

Der Translativ des ersten Infinitiv dient in Verbindung mit dem Suffix zur Bezeichnung des Zweckes der Haupthandlung, z. B.: poika juoksi, päästäksensä pian kotiin der Knabe lief, um bald nach Hause zu gelangen.

2. Wörter.

Soudan (-ta) ich rudere	vene Boot
astuun ich steige	seutu Gegend.

3. Uebungen.

a) Antakaa vettä juodakseni. Minä annan tämän kirjan sinun lukeaksesi. Me menimme taloon ja pyysimme venettä soutuaksemme. Tärkeä lähetettiin nämät kirjat teidän lukeaksenne. Pyysi vettä juodaksensa. Poika antoi uuden kirjansa ystävänsä lukea. Sinun lukeaksesi minä toin tämän hyvän kirjan, josta olen maksanut kolmelta markkaa. Menkäämme tuolle korkealle vuorelle katsellaksemme luonnon kauneutta.

b) Wir wohnen in diesen Gegenden, um finnisch zu lernen. Man schickte Ihnen diese Bücher zum Lesen. Der Knabe stieg auf den Stuhl, um den Wald zu sehen. Der Greis begab sich in den

Wald, um einen Vogel zu schießen. Die Wirthin gab uns Brot und Fleisch zu essen. Der Nachbar gab uns sein neues Boot zum Rudern.

4. Gespräche.

Paljoko kello on?	Wie viel Uhr ist es?
Kello on kolme.	Es ist 3 Uhr.
Kello on puoli viisi.	Es ist halb 5.
Kello on kymmenen minuttia yli yhdeksän.	Es ist 10 Minuten über 9 Uhr.
Kello on kymmentä minuttia vailla kymmenen.	Es fehlen 10 Minuten auf 10 Uhr.
Kello on neljänneksen yli kolmen.	Es ist $3\frac{1}{4}$ Uhr.
Kello on neljännestä vailla viisi.	Es ist $4\frac{3}{4}$ Uhr.
Kello käy kuudetta.	Es geht auf 6 Uhr.
Kello löi kaksitoista.	Es schlug 12 Uhr.
Kello istuu.	Die Uhr steht.
Kello käy.	Die Uhr geht.
Kello ei liene vedetty.	Die Uhr wird wohl nicht aufgezogen sein.
Kello on pysähtynyt.	Die Uhr ist stehen geblieben.
Kello on pysähtynyt, viittä minuttia vailla yksitoista.	Die Uhr ist 5 Minuten vor 11 stehen geblieben.
—	
Kerro luku viisitoista sadalla kahdeksallakymmenellä kahdeksalla: paljoko on tulos?	Multiplieire die Zahl 15 mit 188, was ist das Product?
Tulos on kaksituhatta kahdeksansataa kaksikymmentä.	Das Product ist 2820.
Ja'a luku kolmesataa kuusikymmentä neljä yhdeksällä-kymmenellä yhdellä: kuinka suuri on osamäärä?	Dividire die Zahl 364 durch 19, wie groß ist der Quotient?
Jos lasketaan yhteen puoli, kolmannes (kolmas osa), neljännes (neljäs osa) ja viidennes (viides osa), paljoko saadaan summaksi?	Wenn man $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ und $\frac{1}{5}$ addirt, wie viel erhält man als Summe?
Saadaan yksi kokonainen ja seitsemäntoista kuudetta-kymmenettä osaa.*)	Man erhält $1\frac{17}{60}$.

*) Derjenige, welcher die Absicht hat, eine Reise nach Finnland zu unternehmen, wird gut thun, sich durch fortgesetzte Uebungen die finnischen Zahlwörter auf das Genaueste einzuprägen; für den Reisenden ist in allen Ländern das Zahlwort der wichtigste Nothbehelf.

Voinka saada yhden huoneen kolmen sängyn kanssa?	Kann ich ein Zimmer mit drei Betten bekommen?
Miks'ei?	Warum nicht?
Mitä se maksaa vuorokaudessa? Kahdeksan markkaa; sitte her- rat saavat kynttilätkin.	Was kostet es auf 24 Stunden? 8 Mark; da bekommen die Herren auch Licht.
Mutta ei kahvia aamulla?	Aber Morgens keinen Kaffee?
Ei.	Nein.
Hyvästi siite. Aja „Abo“ ho- telliin.	Adieu. Fahren Sie zum Hotel „Abo“.
Onko täällä joutilasta huonetta? Vaikka useampia.	Ist hier ein leeres Zimmer? Sogar mehrere.
Kantakaa kalumme sisälle! Mitä teille tulee ajosta?	Tragen Sie unsere Sachen herein. Was kommt Ihnen für die Fahrt?
Markka.	Eine Mark.
Siinä on liikaa.	Das ist zuviel.
Eipähän, se on taksan mukaan.	O nein, das ist nach der Taxe.
Tuoss' on sitte.	Da haben Sie.

Mitä tahdotte?	Was wollen Sie?
Mitä käskette?	Was befehlen Sie?
Mitä suvaitsette?	Was wünschen Sie?
Suvaitsetteko viiniä?	Wünschen Sie Wein?
Mitä ruokaa on saatavana?	Was bekommt man zu essen?
Meillä on lihaa, kalaa, maitoa, marjoja ja hedelmiä.	Wir haben Fleisch, Fisch, Milch, Beeren und Früchte.
Eikö teillä ole munia?	Haben sie nicht Eier?
Ei (ole).	Nein.

XLII. Lektion.

1. Regeln.

Der Infinitiv II hat die Modusendung te und kommt in zwei Casus vor, im Inessiv und Instructiv, z. B.:

Stamm sano Inessiv sanoessa Instructiv sanoen
 „ juo „ juodessa „ juoden.

Ueber seinen Gebrauch ist Folgendes zu bemerken:

a) Ein temporaler Nebensatz wird im Finnischen verkürzt, indem man die Temporalpartikel wegläßt und das Prädicat, wenn es im Präsens oder Imperfect steht, in den Inessiv des zweiten Infinitivs setzt. Wenn das Subject des Temporalsatzes dasselbe ist wie im Hauptsatz, so wird es durch das entsprechende Suffix, sonst mit dem Genetiv wiedergegeben, z. B.: Sen kuulin tullessani das hörte ich, als ich kam (unterwegs); hän lauloi, lapsen maatessa er sang, während das Kind schlief.

b) Der Inessiv des zweiten Infinitiv wird auch im Passiv angewendet, z. B.: kirkkoa rakennettaessa während die Kirche gebaut wurde, järvellä oltaessa kävi kova tuuli als man auf dem See war, blies es heftig.

c) Der Instructiv des zweiten Infinitives dient zur Bezeichnung der Art und Weise der Haupthandlung. Wenn der Infinitiv ein Subject hat, steht es im Genetiv, z. B.: kaikkien nähden, kaikkien kuullen so daß es Alle sehen, hören.

2. Wörter.

Arvelen ich überlege, bedenke
puisto Park
viulu Violine, Geige
rannikko Küste
kehun ich prahle
kuusi Fichte
hullu dumm
runo Vers, Gedicht, Volkslied

soittan (-tta) ich spiele
leivonen(-se) Lerche
paukun (-kku) ich knistere, prassel
lappio Spaten
kulken ich fahre, reise, ziehe
pappila Pfarrhaus.
tullen mennän als ich kam und
auch als ich ging

3. Uebungen.

a) Toin kirjan tullessani. Lapsen iloitsivat vanhempien kotiin tullessa. Poika tuli laulaen huoneeseen. Mies puhui kehuja. Poika luki läksyensä isän kuullen. Hänen laulaessaan, lapsi makasi. Hän sanoi sen nauraen. Tuli itkien kotihin. Kuuset paukkuen palavat, hullut kulkevat kehuja. Olin tullen mennän pappilassa. Sinun lukeissasi, minä kirjoitan. Isäni lauloi minulle kauniita runoja minun pienenä ollessani. Miesten lähteessä sotaan heidän vaimonsa ja lapsensa itkevät. Kotiin tullessa löi kello kahdeksan. Nuotalla oltaissa nousi kova myrsky. Isäntä kävelee (spaziert) puistossa katsellen kukkia ja puita. Poika tulee juosten puistoon. Olin tullen mennän naapurin talossa. Hullut puhuvat kehuja. Mies istuu portailla soitellen viulua. Minä tuon hevosen tallista teidän nähdäkseenne.

b) Du holtest das Buch, als du kamst. Die Kinder freuen sich, wenn die Eltern zu Hause kommen. Die Zeit vergeht, während man überlegt. Die Männer fangen, während sie auf den Aekern pflügen. Die Knaben singen, während sie im Garten spielen. Es ist nicht leicht zu sagen, welcher von den Knaben am besten singt. Während ich hier saß und dich erwartete, sah ich einen Vogel auf dem Zweige des hohen Baumes. Der Schmied macht einen Spaten aus Holz und Eisen. Während ich auf dem Stuhle saß und mein Buch las, hörte ich den Gesang der Vögel vom Walde her. Als man die Pferde in den Wald führte, sah man zwei Bären. Die Soldaten erhielten gute Waffen, als die Feinde in unserem Lande waren. Die Mutter freute sich, als die Kinder zu Hause kamen. Während er schrieb, las ich. Als ich zu Hause kam, schlug es neun Uhr. Der Knabe kam

singend in's Zimmer. Diese Männer sprachen prahlend. Das Kind kam weinend aus dem Parke. Der Mann sitzt auf dem Stuhle im Zimmer, während er die Geige spielt. Das Holz brennt prasselnd. Der Vater befahl seinen Kindern zu lernen. Der Gesang der Lerchen ist angenehm zu hören. Die Eltern erlauben den Kindern nicht, in den Wald zu gehen. Die Kinder erhielten von den Eltern Erlaubniß, in den Park zu gehen und Blumen zu suchen. Das Wasser dieses Brunnens ist gesund zu trinken. Das hörte er unterwegs (= als er kam). Die Mutter sang, während das Kind schlief. Während die Mutter sang, schlief das Kind. Ich wohnte in der Stadt, während die Kirche gebaut wurde. Der Soldat sagte das lachend. Seine Frau kam weinend nach Hause. Diese Arbeit ist für den Knaben schwer zu verrichten. Der Vater gab dem Kinde ein nützliches Buch zu lesen. Das Schiff des reichen Handelsmannes kommt in die Nähe unserer Küste, indem es Gold und Silber bringt. Der Mann steht im Hofe, während er die Geige spielt. Das Mädchen kam singend in das Zimmer. Ich höre den Gesang der Lerchen, während ich im Garten spazieren gehe.

XLIII. Lektion.

1. Regeln.

Der 3. Infinitiv hat die Modusendung *ma* oder *mä*; er hat alle Casus mit Nominalbedeutung, z. B.:

Nom.:	saama das Erhaltene	sitoma das Gebundene
Gen.:	saaman	sitoman
3ness.:	saamassa	sitomassa
	u. j. w.	

Nom.:	muuttama das Veränderte	repimä das Geriffene
Gen.:	muuttaman	repimän
3ness.:	muuttamassa	repimässä
	u. j. w.	

Sanoma der Bericht, sanoman des Berichtes, sanomat die Berichte, sanomien der Berichte, tekemä Handlung, Werk, kuolema Tod u. j. w. Das Wesen dieses Infinitivs läßt sich in Kürze folgendes definiren: er bezeichnet das Resultat der vollendeten Handlung.

Das deutsche Präteritum Partic. Pass. mit dem Agent wird in's Finnische mit dem 3. Infinitiv überetzt, wobei der Agent durch den Genetiv oder das Suffix wiedergegeben wird, z. B.: *tämä puu on minun istuttamani* dieser Baum ist von mir gepflanzt; *sedän kirjoittamassa kirjassa on se asia selitetty* in dem vom Dunkel geschriebenen Buche ist die Sache erklärt.

Durch den 3nessiv des 3. Infinitivs wird die Handlung, mit welcher man beschäftigt ist, bezeichnet, z. B.: *olin kävelemässä* ich

war im Spazierengehen begriffen; nuori pappi on saarnaamassa der junge Priester predigt soeben.

Des Clativs des 3. Infinitivs bedient man sich zur Bezeichnung einer Handlung, mit welcher man aufhört, von der man abgerathen oder verhindert wird, z. B.: hän esti minua uimasta er verhinderte mich am Schwimmen

Der Plativ dieses Infinitivs bezeichnet:

a) Die Handlung, woran man sich gewöhnt, wozu einem gerathen wird, zu welcher man sich begiebt, worum man gebeten wird, z. B.: pyydettiin neittä laulamaan man bat, daß das Fräulein singe.

b) bei Eigenschaftswörtern die Handlung, wozu das Eigenschaftswort ein Bereitsein, eine Neigung u. s. w. ausdrückt, z. B.: sotamiehet ovat valmiit taistelemaan die Soldaten sind bereit zum Gefechte.

2. Wörter.

Uudestaan auf's Neue
suretan (-tta) ich betrübe
viljelen ich baue an, bebaue
ilahdutan (-tta) ich erfreue
vastaus (-ukse) Antwort
palkollinen (-se) Dienstbote
rae (-kee) Hagel

viheriöitsen ich grüne
pakoitan (-tta) ich zwinge
horjun ich wanke
taitan (-tta) ich breche
sovelias (-aa) passend, schicklich
taipuvainen (-se) bereitwillig
kastelen ich begieße.

3. Uebungen.

a) Kastelen istuttamaani puuta. Tuo puu on istuttamani. Luen isäni ostamaa kirjaa. Tämä kirja on isäni ostama. Kirje, jota isäntä lukee, on hänen poikansa kirjoittama. Puutarhassa on paljo minun istuttamiani puuta. Sisar ei osanuut lukea veljensä kirjoittamia kirjeitä. Ikkuna on rakeitten särkemä. Teidän viljelemässänne pellossa kasvaa hyvä ruis. Tässä setäni lahjoittamassa kirjassa on kauniita kuvia. Sedän lahjoittama kirja ilahduttaa pojan mieltä. Pojan kertoma (berichtet) asia on surettanut isän mieltä. Kirjoittamassansa kirjeessä ei poika ollut puhunut mitään kotiin tulostansa. Tuo kangas (Gewebe, Stoff) on äitini kutoma (gewebt). Veljen ostama kirja. Hän ei ole nähnyt sinun tuomaasi lahjaa. Veli tuli lukemasta. Menen lukemaan. Hevonen on hyvä juoksemaan. Lähettämäsi (die von dir gesendeten) kirjat olen saanut. Hän on hyvä juoksemaan. Hän palaa saarnaamasta. Palkolliset ovat pellolla ruista leikkaamassa. Rengit lähetettiin metsään puuta hakkaamaan. Isä meni poikinensa järvelle kalastamaan. Poika, joka otti isänsä antaman pyssyn naulasta, meni metsään lintuja ampumaan. Tyttö kun oli lakannut (aufgehört) lukemasta veljensä lähettämää kirjettä rupesi (begann) heti (sofort) kirjoittamaan vastausta veljellensä. Vanhempain tulee opettaa lapsiansa työtä tekemään.

Poika on valmis juoksemaan. Sinä et ole sovellias tätä asiaa toimittamaan (durchzuführen). Miehet, jotka tulivat metsästä lehtiä taittamasta, menivät heti pellolle kyntämään. Mies on valmis työhön menemään. Poika oli lähetetty metsään tuomaan hevonen kotia. Talon pojat ovat lintuja ampumassa. Tytöt ovat puutarhassa kukkia katselemassa. Ukko, joka tuli kaloja onkimasta, meni heti saunaan kylpemään.

b) Der Tisch ist vom Tischler gemacht. Der Wirth hat für den vom Tischler gemachten Tisch 28 Mark gezahlt. Schöne Bäume sind um den von mir gekauften Hof gepflanzt. Ich werde in dem von dir gekauften Hause wohnen. Dieser Brief ist von unserem Freunde geschrieben. Ich habe den von meinem Vater geschriebenen Brief noch nicht gelesen. Der vom Sohne geschickte Brief hat die Mutter betrübt. Die von den Bewohnern der Stadt gebauten Kirchen sind schön. Diese Bäume sind von mir gepflanzt. Die von Ihnen berichtete Sache hat uns erfreut. Die von dir gemachte Arbeit ist nicht bezahlt worden. Die von mir gepflanzten Bäume grünen. Die Knaben sind (beschäftigt) mit Schwimmen. Die Knaben kommen vom Schwimmen. Wir würden schwimmen gehen, wenn der Regen aufhören würde. Der Diensthote ist (beschäftigt) mit Fischfang. Dieser Mann ist bereitwillig zu singen. Der Greis ist auf dem See (beschäftigt), Fische zu fangen. Der Mann kehrt vom Fischfange zurück. Zwinget den faulen Knaben zu lesen. Der Nachbar ist auf dem Acker (beschäftigt), einen Brunnen zu graben. Der Bruder des Nachbarn ist in der Stadt, um Wein zu kaufen. Es paßt diesem Manne nicht, das zu thun, wozu ihr ihn gezwungen habt. Die Mädchen sind im Garten beschäftigt, Blumen zu pflanzen und zu begießen. Die Knaben gehen in den Wald, um Beeren zu sammeln. Sie versprochen, vom Beerenpflücken bald zurückzukehren. Ich war auf dem See gewesen (beschäftigt), Fische zu fangen. Wir werden jetzt in den großen Park gehen, um die von Ihnen gepflanzten Bäume zu betrachten und den Gesang der Vögel zu hören.

XLIV. Lection.

1. Regeln.

Des Aessivs des 3. Infinitivs bedient man sich, um die Handlung auszudrücken, welche das Mittel bezeichnet, womit die Haupt-handlung ausgeführt wird, z. B.: ostamalla kaikkia saadaan durch Kaufen erhält man Alles; sai hevosen ostamalla er bekam das Pferd durch Kaufen.

Der Aessiv dieses Infinitivs wird angewendet, um die Handlung auszudrücken, ohne deren Mitwirken die Haupthandlung sich ereignet, z. B.: mies meni pois sanaa sanomatta der Mann ging fort, ohne ein Wort zu sagen.

Hat der Infinitiv ein anderes Subject als der Hauptsatz, so steht dieses Subject im Genetiv oder wird durch ein Suffix gegeben, z. B.: läksi pois tietämättäni oder minun tietämättäni er ging weg, ohne daß ich es wußte; hän istui sanaakaan sanomatta er saß, ohne ein einziges Wort zu sagen; tulin tänne kenenkään huomaamatta ich kam hierher, ohne daß es Jemand merkte; menin pois tietämättäsi u. s. w.

Mit dem Zeitworte jään und jätän hat dieser Abessiv passive Bedeutung und, wenn er ohne Object vorkommt, auch bei olen und pysyn (bleiben), z. B.: työ on tekemättä ja tekemättä se jääkin die Arbeit ist unausgeführt, und unausgeführt bleibt sie auch; jätti työnsä tekemättä er ließ seine Arbeit ungemacht; poika jätti läksyn lukematta u. s. w.

2. Wörter.

Purjehdin (-ti) ich segle	koettan ich versuche
huomaan (-mata) ich merke, werde gewahr	laiskottelen ich faulenze
kulutan (-tta) ich nutze ab (bei Zeit) ich bringe hin	kulen ich reise, ziehe
	joutun ich komme, eile
	kutsun ich befehle, heiße.

3. Uebungen.

a) Lintu kulkee lentämällä. Älkää laiskotelko. Laiskottelemalla joudutaan köyhyyteen. Jos olisit koettanut elää peltoja viljelemällä, niin et olisi joutunut niin suureen köyhyyteen. Kaloja ei saada niin paljoa onkimalla kuin nuottaa vetämällä. Ostamalla kaikkia saadaan. Minä olisin tullut luoksesi kutsu-mattakin. Sinä olisit saanut minulta tämän kirjan pyytämättäkin. Poika meni metsään marjoja poimimaan kenenkään tietämättä. Hän ei vielä ole palannut marjoja poimimasta. Minkä kerran tekemättä jättää, se usein tekemättä jääkin.

b) Der Schuhmacher des Dorfes, welcher hierher gekommen ist, ist durch Faulenzen in große Armuth gekommen. Der Diensthote brachte seine Zeit mit Faulenzen hin. Das Kind vergeudet seine Zeit mit Spielen. Das Weib ging fort, ohne ein Wort zu sagen. Er kam in die Stadt, ohne daß es Jemand merkte. Du gehst fort, ohne mein Wissen. Der Knecht sitzt auf dem Steine, ohne etwas zu arbeiten. Der Mann, welcher in den Wald geschickt worden war, um das Pferd zu Hause zu bringen, kehrte zurück, ohne es zu finden. Die fleißigen Schüler lernen, ohne daß Jemand sie zwingt. Der Mann, welcher meine Sache besorgt hatte, ging fort, ohne eine Belohnung für seine Mühe zu begehren. Die Knechte waren im Walde, ohne zu essen, (beschäftigt) mit Schießen. Die Soldaten hatten keine guten Waffen, als die Feinde in's Land kamen.

4. Gespräch.

- A. Kenen oma on Aurora-laiva?
 B. Patroni Bergin ja kapteni Konkolan.
 A. Missä laivan omistajat asuvat?
 B. He asuvat Jämsän pitäjässä.
 A. Eikö Päijännettä kulje muita höyrylaivoja paitsi Aurora-laivaa?
 B. Kulkee; monta muuta. Saimaan järveä pitkin pääsee Lappeenrannasta Kuopioon.
 A. Eikö Saimaasta pääse suurille merille laivalla?
 B. Pääsee kyllä; Saimaan kanavaa pitkin pääsee Wiipuriin, ja sieltä sitten vaikka Amerikkaan. Lappeenranta on pieni, huonosti rakennettu kaupunki Saimaan eteläisellä rannalla, ja kuuluu Lappeeden pitäjään ja kihlakuntaan.

Wörter.

Oma (adject. Nom.) eigen	eteläinen südlich
Aurora-laiva das Schiff „Aurora“	omistaja Eigenthümer
patroni (Nomin.) Schiffspatron	meri Meer
pitäjäs Kirchspiel	kanava Canal
Saimaan järvi der Saimasee	monta muuta mehrere andere
Lappeenranta Willmanstrand	sitten hernach
huonosti rakennettu schlecht ge- baut	ranta Ufer kihlakunta District.

XLV. Lection.

1. Regeln.

Der Infinitiv IV bezeichnet die Handlung in einer rein substantivischen Form, z. B. hyvien kirjain lukeminen ei huvita häntä, das Lesen von guten Büchern interessiert ihn nicht.

Dieser Infinitiv hat die Modusendung mise (Nominativ minen), z. B.:

Nomin. saaminen das Erhalten, sitominen das Binden,
 Iness. saamisessa im Erhalten, sitomisessa im Binden,
 u. s. w. durch alle Casus.

Nom. muuttaminen das Verändern, repiminen das Zerreißen,
 Iness. muuttamisessa im Verändern, repimisessä im Zerreißen
 u. s. w. durch alle Casus.

Nom. tuleminen das Kommen, lukeminen das Lesen.

Verbal wird der Infinitiv IV im Nominativ mit dem Hilfszeitwort olla angewendet und bezeichnet dann eine Nothwendigkeit, wobei die Person, für welche die Handlung nothwendig ist, im

Genetiv steht, 3. B.: minun on antaminen tämä kirja veljelleni
ich muß dieses Buch meinem Bruder geben.

Der Partitiv des Infinitivus IV dient zur Bezeichnung des
partialen Object's des Hilfszeitwortes olla in negativen Sätze, 3. B.:
ei tätä ole hänelle sanomista es ist nicht rätzlich, ihm dies zu sagen.

2. Wörter.

Työläs (lää) mihjam	kokonansa ganz und gar
kerjään (jätä) ich bettle	kunnes bis
armahdan (-ta) ich erbarne mich	karja Vieh
kauppatavara Handelswaare	lammas Schaf
villat, villa *) Wolle	karva Haar
vasta erst	peruna Kartoffel.

3. Uebungen.

a) Kun ruis kasvaa hyvin, saadaan paljo rukiita. Perunat otetaan maasta vasta syksyllä. Lampaissa kasvaa villa, hevoissa karva. Kaksi on kaunista kesällä; lehti puussa, ruoho maassa. Kukiit, villat, perunat, karvat ja heinät myydään kaupungissa. Minulla ei ole mitään sanomista Pojan on meneminen kouluun. Kaikkien ihmisten on kuoleminen. Ei tätä ole hänelle sanomista. Ei sinne ole menemistä. Hyvien kirjojen lukeminen huvittaa ahkeria poikia. Minulla on paljo lukemista. Pojan on kotiin meneminen Tätä kirjaa ei ole pojalle antamista. Kukkien hoitaminen (warten, pflegen) huvittaa tyttöjä. Mitä sinulla on täällä tekemistä. Kerjäämisellä tuo ukko, joka nyt on järvellä kaloja onkimassa, on elänyt jo monta vuotta. Minun on tämä kirje vieminen kirkoherralle. Tyttö, jonka nyt on tuominen, karja niityltä kotia, on sisartani vuotta vanhempi. Tuota laiskaa ukkoa ei ole armahtamista. Ei ole järvelle menemistä, kun on niin kova myrsky. Ei ole kauppatavaroita tänne tuomista, niitä ei kuitenkaan osteta. Jos et kokonansa voi olla metsästäimättä, niin sinun kuitenkin (dodj) on jättäminen pienet linnut ampumatta. Tässä meidän on istuminen rannalla odottamassa, kunnes laiva tulee meitä ottamaan. Äidin on opettaminen lastansa rukoilemaan (beten). Jumalaa meidän on rakastaminen ja hänen käskyjensä muistaminen, jos tahdomme tulla onnellisiksi. Ei ole koira karvoihin katsomista.

b) Es ist mihjam, finnische Bücher zu lesen. Es ist für die Knaben nützlich, diesen Brief zu schreiben. Durch das Lesen dieses Buches wirst du viel lernen. Der Greis, welcher in die Stube

*) Alles, was noch auf dem Erdboden wächst oder auf Bäumen oder Thieren sich befindet, wird im Finnischen collectiv aufgefaßt und mit dem Singular ausgedrückt; hat jedoch eine Entfernung von dem ursprünglichen Plaze stattgefunden, wird der Plural angewendet.

kam, hatte mit dem Wirth viel zu reden. Der Wirth wird auf das Plaudern des Greises nicht hören. Ich habe jetzt so viel zu thun, daß ich nicht mit euch kommen kann, um Vögel im Walde zu schießen. Die Knechte mußten im Walde Holz hacken. Der Mann, welcher in jener Hütte neben der Landstraße wohnt, ist reich gewesen, aber dadurch, daß er Anderen half, in Armuth gekommen. Er muß betteln gehen, wenn nicht andere glücklichere Menschen sich seiner erbarmen. Man soll diesem Manne nicht helfen; er will nicht arbeiten, sondern geht in den Dörfern betteln. Mein Bruder hat viel zu lesen. Das Mädchen muß in die Schule gehen.

4. Gespräche.

A. Se hevonen, joka syö paljon, tulee kalliiksi elättää. Älä osta sellaista hevosta.

B. Mitä hevonen syö?

A. Hevonen syö heiniä. Ihmisen täytyy myös ostaa kauraja ja syöttää sitä niillä.

B. Kuinka kalliita ovat kaurat?

A. Kauratynnyri maksaa Turun torilla kymmenen markkaa.	
Kallis theuer	elättää füttern
sellainen sold	kaura hafer
syöttää füttern	tynnyri Tonne.
tori Markt	

A. Ruumiinsa puolesta on ihminenkin eläin ja luontokappale.

B. Vaan ihmisellä on ymmärrysja järki, jota muilla luontokappaleilla ei ole.

A. Näillä on sen sijassa syntyperäinen luonnonvietti eli vaisti omituisella tavallansa elä ja oleskella.

Ruumis Körper	puoli Seite
ruumiinsa puolesta in Bezug auf	ymmärrys Verstand
jeinen Körper	sensijassa dafür, an dessen Stelle
eläin Thier	luonnonvietti Naturtrieb
luonto Natur	omitusella tavallansa in ihrer
luontokappale Creatur	eigenen Weise
järki Vernunft	elä leben
syntyperäinen angeboren	vaisti Instinct
eli oder	oleskella existiren.

A. Tuo kerjäläinen, joka käy ryysyissä eikä viitsi tehdä työtä, ei ole kahteen päivään nähnyt ruokaa.

B. Eikö hänen ole nälkä?

A. On kyllä, mutta ihmiset eivät tahdo antaa hänelle ruokaa, kun eivät saa häntä tekemään työtä.

Kerjäläinen Bettler	minun on nälkä	} ich habe Hunger
käy ryysyissä in Lumpen einher=	oder:	
geht	olen nälissäni	} (verstärkt die Be-
eikä viitsi tehdä työtä und nicht	kyllä genug	
arbeiten mag		

XLVI. Lektion.

1. Regeln.

Die Modusendung des Infinitivs V ist maise, mäise. Es existirt nur Adestiv und Ablativ 3. B.:

Adest. saamaisilla, sitomaisilla, muuttamaisilla,

Abl. saamaisilta, sitomaisilta, muuttamaisilta.

Adest. repimäisillä, tulemaisilla,

Abl. repimäisiltä, tulemaisilta.

Der Adestiv, welcher nie ohne Suffix gebraucht wird bezeichnet eine Handlung, welche man eben im Begriffe ist auszuführen, 3. B.: olin juuri tulemaisillani ich war eben im Begriffe, zu kommen.

Der Ablativ wird höchst selten gebraucht.

Eine Handlung, welche im Begriffe ist, zu geschehen, kann auch durch den Adestiv Sing. des 3. Infinitivs ausgedrückt werden.

2. Wörter.

Purje (-jee) Segel	uskollisuus (-te) Verlässlichkeit,
linnoitan (-tta) ich befestige	Treue
muuri Mauer	väkivalta Macht, Gewalt
täysi (-te) voll	kolkutan (-tta) ich klopfe
kehto Wiege	juuri gerade
vapaa ledig, frei	lähtee er begiebt sich, fährt, reist ab
vastaanotan (-tta) ich empfangen	puton ich falle.
jo schon	

3. Uebungen.

a) Minä olin juuri tulemaisillani teille, kun lähetitte minua käskemään. Lapsi oli nukkumaisillansa (war nahe daran einzuschlafen) kun isä tuli. Lapsi makaa kehossa ja on juuri nukkumaisillansa. Kaupungin asukkaat olivat kaupunkia linnoittamaisillansa, kun viholliset lähestyivät. Laiva oli lähtemäisillensä, kun tulimme satamaan. Laiva kulkee jo täysin purjein. Mies näki lapsen virtaan putoomaisillansa. Palkollisten tulee totella isännän käskyja. Terveellistä on juoda vettä aamuin. Äiti käski lapsien mennä puutarhaan kukkia poimimaan. Puutarhan vartia ei sallinut lasten ottaa omenia puista. Sain luvan ottaa isäni kirjan. Tämä työ on vaikea pojan tehdä. Anna uusi kuvakirjasi veljeni katsella. Asiaa ei olisi ollut niin vaikea

ymmärtää. Mies, joka tuli taloon, pyysi hevosta ajaaksensa. Anna uusi kirjasi katsellakseni. Ukko meni tupaan saadaksensa ruokaa emännältä. Väki meni pellolle isännän kotiin tullessa. Metsästä tultaisa rupesi satamaan. Tyttö seisoo porstuassa kolkuttaen tuvan ovea Poika toi lapion puutarhasta tullessansa. Kaupunkiin mennessäni tapasin ystäväsi, joka tuli metsästä lintuja ampumasta. Poika rupesi laulamaan. Isännän ollessa metsässä lintuja ampumassa rupesivat rengit oja (oja Graben) kaivamaan. Isä torui (torun ich schelte) poikaa siitä, että oli jättänyt läksynsä lukematta. Poika meni itkein huoneesen läksyensä lukemaan. Tulin huoneesen pojan huomauttamatta (ohne daß es der Knabe bemerkte). Lapset ovat mansikoita (mansikka Erdbeere) poimimassa. Vanhempien on opettaminen lapsiansa rukoilemaan. Minun on kirje kirjoittaminen veljelleni. Tyttö meni juosten vastaanottamaan ystäviänsä, jotka tulivat maantiellä.

b) Wir waren gerade im Begriffe fortzugehen, als ein Sturm begann. Man sieht viele Segel auf dem Meer. Die Stürme zerstören oft die Segel der Schiffe. Das Schiff war gerade im Begriffe, in den Hafen zu segeln, als der Sturm begann. Die Leute waren gerade im Begriffe, auf den Acker zu gehen, als es zu regnen anfang. Der kleine Knabe war gerade im Begriffe, in den Fluß zu fallen, als sein Bruder kam. Die Städte werden mit hohen Mauern besetzt, wenn die Feinde in das Land kommen. Unsere Soldaten waren gerade im Begriffe, den Feind zu empfangen. Ein schöner Sommermorgen erfreut die Menschen. Es ist angenehm, den Gesang der kleinen Vögel im Walde zu hören. Es ist heilsam, sich in der freien Luft aufzuhalten. Der Herr erlaubte den Knechten, einen Tag frei zu sein. Der Vater befahl dem Diener, das Pferd von der Wiese in den Stall zu bringen. Der Vater erlaubt den Knechten nicht, ohne Arbeit zu sein. Der Wirth hat versprochen, dem Knechte für seine Verlässlichkeit eine Belohnung zu geben. Ich lasse eine neue Brücke über den Fluß bauen. Ihr dürft nicht auf die Brücke (silta) gehen, bevor (ennenkuin) sie fertig ist. Ich habe jetzt nicht Zeit, mit euch in den Wald zu gehen, um zu schießen. Der Herr hat die Macht, seine Knechte arbeiten zu lassen, wann er will. Dieses große neue Buch ist nützlich zu lesen. Dieses Wasser ist für die Menschen gesund zu trinken. Die Sache, welche dieser Mann uns erzählte, war nicht angenehm zu hören. Es ist für diesen Mann schwer, Wasser zu trinken. Der Soldat gab den Brief seinem Freunde zu lesen. Die blühenden Thäler sind schön. Der Gartenwächter gab den Knaben Aepfel zu essen. Es ist uns unmöglich, in diesem See zu schwimmen. Dein Bruder gab mir dieses schöne finnische Buch zu lesen. Das Mädchen ging hüpfend, um den Vater zu empfangen, welcher zu Hause kam. Der Knecht holte das Wasser für dich zum Trinken. Der Vater gab dem armen

Greise, welcher im Kriege ein tapferer Soldat war, Brot zu essen und Wein zu trinken. Gib mir Wasser zu trinken. Ich stand am Strande und wartete auf meinen Freund, welcher versprochen hatte, mir Fische zu geben; aber mein Freund kam nicht. Während du schriebeest, las ich mein neues Buch. Das Kind freute sich, als die Eltern zu Hause kamen. Hast du deinem Freunde Wein zu trinken gegeben? Als wir vom Schwimmen zu Hause kamen, war es zehn Uhr. Die Kinder begaben sich springend in den Garten. Ein alter Soldat sitzt im Garten, mit dem Wirthe sprechend. Der von deinem Bruder geschickte Brief hat mich erfreut. Die Feinde haben beschloffen, die Hauptstadt ihres Landes zu besfestigen. Dieser Tisch ist von meinem Bruder gemacht. Die Dienstboten sind auf dem See (beschäftigt) mit Angeln. Der Mann, welcher aus dem Walde zurückkehrte, begab sich auf den Acker, um zu pflügen. Befehle den faulen Knechten, auf dem Acker zu arbeiten. Alle Bewohner dieses Landes lieben ihren König, welcher befahl, die Hauptstadt zu besfestigen, als der Feind in das Land kam. Es ist für jeden Menschen nützlich, gute Bücher zu lesen. Er gibt dem Knaben Brot zu essen, bevor er Wasser trinkt. Das Schiff war gerade im Begriffe abzufahren, als die Soldaten zum Hafen kamen. Verschwendet nicht die Zeit, ohne zu arbeiten. Der Knabe ging auf den Berg, ohne es ihm zu sagen. Die Männer sind drei Tage in den Wäldern und Thälern gewesen, ohne zu essen. Dieses Buch wird ungelesen bleiben. Du würdest das neue Buch von mir bekommen haben, ohne es zu begehren. Es ist für Jedermann nützlich, dieses Buch zu lesen. Ich sitze am Strande des Meeres, um zu angeln. Wenn ihr euch nicht dieses alten Mannes erbarmt, so muß er betteln gehen. Als wir zum Pfarrhause kamen, war er gerade im Begriffe, in die Kirche zu gehen. Ich war gerade im Begriffe zu schlafen, als du an der Thüre klopftest.

XLVII. Section.

Wiederholung.

1. Wörter.

Saapuu er kommt an	riisuu er spannt aus
viipyy er bleibt	siitä (Elativ von se)
aina immer	uskonut geglaubt
nuttu Noth	kehunut gerühmt
pian bald	vakuutanut versichert
sairastui er, sie wurde krank	toivonut gehofft.

2. Uebungen.

Isäntä saapuu kaupungista tänäpäpä. Isäntä ei saavu tänäpäpä, sillä hän viipyy kaupungissa. Miksi (weshalb) isäntä

aina viipyy niin kauan, kun hän menee kaupunkiin? Siksi, että hän ostaa hevosen. Mitä hän on maksanut hevosesta? Hän on maksanut siitä paljon. Emäntä, joka on odottanut häntä, toruu. Onko emäntä odottanut jo kauan? On. Ei (ole). Onko isä kotona? Ei; hän on kirkossa. Koska isä tulee kirkosta? Hän tulee huomenna. Mitä tyttö tekee? Tyttö istuu kamarissa ja neuloo. Mitä tyttö neuloo? Hän neuloo nuttua. Missä poika on? Hän on koulussa. Tuleeko poika pian koulusta? Ei (tule); hän viipyy kauan Kotonako äiti on? Kotona. Ovatko tytöt koulussa? Eivät. Onko tyttö jo neulonut nutun? Ei; sillä hän sairastui. Puhuuko renki suomea? Puhuu, sillä hän on suomalainen. Mistä hän on kotoisin? Hän on kotoisin Kyröstä (von Kyrö). Herra ei puhu suomea; sillä hän on ruotsalainen, kotoisin Ruotsista. Missä herra nyt asuu? Hän on kartanon omistaja ja asuu Asikkalassa (in Åsikkala). Eikö hän ole Suomessa oppinut suomea? Ei, sillä hän ei tahdo. Jos hän kauan asuu Suomessa, kyllä hän sitten oppii suomea. Renki riisuu hevosen. Renki ei riisu hevosta. Renki siisuu hevosta ja antaa sille leipää. Käske rengin riisua hevonen. Älä käske rengi, riisua hevosta. Riisu hevonen renki, kun herra käskee. Riisuiko renki hevosen? Riisui. Onko hän antanut leipää hevoselle? On, sillä leipää on kyllä talossa. Anna myös ruokaa linnuille, jotka istuvat puutarhassa ja laulavat niin kauniisti. Poika ampuu linnun puun oksalta. Ukko on ampunut karhun, mutta poika ei vielä ole karhua ampunut. Äiti ostaa Turusta tyttärelle kellon. Paljonko äiti on maksanut siitä? Hän ei sitä sano. Jos äiti sanoisi, mitä hän siitä on maksanut, niin isä ei uskoisi. Kelloseppä oli kehunut kelloa ja vakuuttanut, että se oli hyvä. Pojalle äiti ei ostanut kelloa, vaikka poika oli toivonut. Missä olitte eilen? Minä olin eilen kaupungissa. Minä olin kotona. Akka (die alte Frau) pelästyi niin, että kaatui ja sairastui. Akka pelästyi hevosta, joka lehästyi taloa. Isä sanoo: anna kirja pojalle. Käskee viedä hevonen niittyyn. Rahaa on talossa. Lintuja lentää ilmassa. Poika lukee kirjaa. Ukko sai kaloja. Isä ei ostaa kelloa. Pappi saarnaa kirkossa. Eno matkusti (matkustan ich reife) tuulessa ja sateessa. Tyttö oli häissä (auf der Hochzeit). Miehellä oli huivi (Tuch) kaulassa ja lakki päässä. Väkeä tulee kirkosta. Tämä kello on tehty kullasta. Asiasta en enempää (weiter) puhuu. Otti lakiin päästä. Menen taloon. Vielä on kaksi viikkoa (viikko Woche) Maariaan (Marien tag). Äiti meni häihin. Pani lakki päähäsi. Kehoitin (ich ermahnte) poikaa ahkeruteen (ahkeruus Fleiß). Kalastaja soutaa järvellä. Minulla on kello. Hänellä on siniset silmät. Tyttö otti vettä kaivosta ja lähti kaivolta kotiin. Vieras lähti pois meiltä. Ylioppilas sai rahaa enoltansa. Tuli käsky keisarilta. Pane kirja pöydälle. Anna apua köyhälle. Minkä nuorena oppii, sen vanhana muistaa. Veljeni on nyt pappina

Oulussa (in Uleåborg). Vahingosta viisaaksi tullaan. Jumalan sana on ihmiselle opiksi. Ilman rahatta on vaikea elää. Mies vaimoinensa meni kaupunkiin. Näki omin silmin Isä ja äiti asuvat talossa. Heillä on poikia ja tyttäriä. Veli ei ole ampunut lintua. Kajaani on pieni kaupunki Suomenmassa. Oletko ollut Kajaanissa? En. Porissa asuu sukulaisia (sukulainen Verwandter) jotka usein kirjoittavat minulle. Me olimme sairastuneet.

Ukko ei uskonut heitä, vaan sanoi: en usko sitä. Linnut laulavat. Rahaa ei ole talossa. Vaimoja istuu tuvassa. Puutarhuri (Gärtner) istuttaa puun. Mies syö leipää ja kalaa. Puutarhuri ei istuta puuta tänäpäpä. Pappi lukee saarnaansa. Hän vihaa (hät) veljeänsä. Työstä luvattiin antaa markka. Minulla on lupa ottaa hevonen. Lintuja lentää metsässä. Minä ja sinä menemme. Sinä ja hän laulatte. Voitteko sanoa minulle, kuinka kauan pappi sunnuntaina viipyy kirkossa? Hän on hyvä lukkari. Suomen piispat (Bischofe) asuvat Turussa (Åbo), Porvoossa (Borgå) ja Kuopiossa. Kuinka kauan olette asuneet Helsingissä? En ole vielä asunut vuotta. Eilen olin koko päivän (den ganzen Tag) metsässä, mutta tänäpäpä en viivy koko (undecleinbar) päivää. Isäntä sanoi rengeille; olkaa metsässä koko päivä. Hän on sairastunut ja ollut poissa kirkosta neljä viikkoa. Sunnuntaina lähdin matkalle; matkustin koko maanantain (Montag), tiistaina (Dienstag), saavuin Sortavalan (Sortname), olin siellä keskiviikon (Mittwoch) ja tuorstain (Donnerstag), lähdin takaisin perjantaina (Freitag) ja tulin kotiin lauantaina (Sonabend). Hän ei asunut kaupungissa, vaan maalla. Hevonen on kaunis eläin. Hevosen pää ei ole iso. Rauta, hopea ja kulta ovat metalleja. Rauta on hyvä. Varpuset, jotka ovat lintuja, laulavat. Sormus (Ring) jonka eno osti minulle, on kultaa. Lapset, olkaa koko päivä ahkerat. Jumala, joka on maailman (maailma die Welt) luoja, rakastaa niitä, jotka häntä rakastavat. Koiran uskollisuus on suuri. Kartanon omistaja tuli kaupungista kahdella hevosella. Ihmisiä kävelee maantiellä. Maa on pyöreä (rund) kuin omena. Maassa kasvaa puita. Hän on ollut viikon kipeänä. Älä puhu tuolle vanhalle ukolle. Ahkera ihminen elää työllä. Ilman työtä ei voi elää. Kamari on kylmä. Kirkot ovat kylmiä. Varpunen on lintu. Äiti on tänäpäpä kipeänä. Äiti tuli kipeäksi. Aleksander, Venäjän keisari, asuu valtakunnan pääkaupungissa Pietarissa (Pietari Petersburg). Pietarin kaupungissa on komeita (komea prächtig) rakennuksia (Gebäude) niiden joukossa (unter) talvilinna (Winterpalast). Valtakunnan asukkaat rakastavat suuresti keisari Aleksanderia. Ketä haette? Me haemme herra Riuttasta, joka eilen on tullut rautatiellä Viipurin (Wiborg) kaupungista. Etkö lähde mahtavaan Parisin kaupunkiin? Eilen illalla (Abends) kirjoitin Turkuun ystävälleni. Minä en tunne seppä R., vaikka olemme kolme vuotta asuneet samassa pitäjässä. Vanhassa

Upsalan (Stadt in Schweden) kaupungissa on yliopisto. Hän asuu pääkaupungissa Berlinissä (Berlin). Hänellä on neljä renkiä. Aamulla miehet menevät metsään. Missä sinä nyt olet? Minä olen kamarissa? Onko siellä muita? On; siellä ovat myös veljeni ja sisareni. Mitä lapsi tekee tässä kauniissa huoneessa? Lapsi makaa ja leikkii täällä. Missä sinä istut, kun luet? Tuolilla pienen pöydän vieressä. Kuinka monta tuolia teillä on? Meillä on kuusi tuolia. Kukahan se lienee? Mitä nyt kello jo on? Se löi kolme.

XLVIII. Lektion.

1. Regeln.

Es giebt zwei Participien. Dieselben haben eine vollständige Declination und können auch wie gewöhnliche Beiwörter gesteigert werden.

Das 1. Participium hat im Activ die Modusendung *va* oder *vä*, das 2. *nut* oder *nyt* (*nehe*); 1. Part. im Passiv *va* oder *vä*, 2. Part. im Passiv hat die Endung *u* oder *y*, vor welcher die Vocale *a* und *ä* wegfallen.

Wie schon erwähnt, werden die Participien in allen Casus declinirt. Das *h* im Stamme des 2. Particips auf *nut* oder *nyt* fällt meistens weg, und man zieht beide *e* zusammen.

Die Participien können ihre temporale Bedeutung verlieren und reine Adjective werden, weshalb sie (mit Ausnahme das 2. Part. Pass.) comparirt werden können, wenn die Bedeutung es zuläßt, z. B.: *ei tekevältä työ lopu* dem Arbeitenden fehlt es nicht an Arbeit; *nuori naapuri on kylän luotettavin mies* der junge Nachbar ist der zuverlässigste Mann des Dorfes; *hän on oppinut, mutta hänen veljensä on oppineempi* er ist gelehrt, aber sein Bruder ist gelehrter.

Das 1. Part. Act. hat sowohl gegenwärtige als zukünftige Bedeutung; wenn es als Prädicatswort mit *olla* steht, erhält es stets die Bedeutung des Futurums, z. B.: *paha on saava pahan palkan* der Schlechte wird eine schlechte Belohnung erhalten; *kuuntelin laulavaa satakieltä* ich horchte auf eine singende Nachtigall; *hän on kiittävä teitä uskollisuudestanne* er wird euch für euere Treue danken.

Durch den Essiv des 1. Particips mit Suffix als Prädicatswort zu *olla* wird eine Verstellung bezeichnet. In dieser Bedeutung wird diese Form oft im Plural angewendet, z. B.: *hän on ymmärtävinänsä tämän asian* er stellt sich, als ob er diese Sache verstehen würde.

2. Wörter.

Säde (-tee) Strahl	mieli Sinn, Wunsch
sädehdin (-ti) ich strahle	kuu Monat, Mond
loistan ich leuchte, strahle	noudatan (-tta) ich willfahre
sokeri Zucker	katkeen (-kete) ich mangle
koen (-ke) ich versuche	sauva Stab, Stoc
lainehdin (-ti) ich schwele an	keittää er kocht
ontuva hinfend	eivät pelkää fürchten nicht
portti Thür, Thor	tähdet die Sterne (von Sing.
paistan ich scheine	tähti).

3. Uebungen.

a) Ontuvan miehen sauva katkesi. Emäntää keittää ruokaa tuleville vieraille. Kuuntelin laulavaa lintua. Sinä olet saava hyvän palkinnon. Olinitkevänäni. Poika on lukevinansa. Tulleitten vieraiden hevonen seisoo portaiden edessä. Vartia käski kukkia poimivan tytön pois puutarhasta. Setänne on ymmärtävin mies koko pitäjässä. Emme tunne ymmärtävämpää miestä kuin setänne on. Tämä mies on luotettavin kaikista tämän kylän miehistä. Lentävä lintu jotakin saa, istuva ei mitään. Hän on oppinut, mutta hänen veljensä on oppineempi. Sinä olet saava palkinnon. Rohkeat merimiehet eivät pelkää lainehtivaa merta. Merimiehet iloitsevat, kun kuu paistaa ja tähdet loistavat. Olet olevanasi oppinut. Kaikkia te olette tietävinänne. Et ymmärrä. mihinkä onnettomuutteen olisit joutuva, jos saisit noudattaa omaa mieltäsi. Isäntä, joka nyt on poikinensa metsässä lintuja ampumassa, on tietä kiittävä uskollisuudestanne. On aika mennä kotia. Tiedä se, että minä lähdin kotoa jo kello puoli kymmenen. Odota vähän. Ihmisen ruumiin pääosat (Haupttheile) ovat: pää, vartalo (Rumpf) käsivarret (Arme) ja koivet (koipi Bein, Fuß). Minä tiedän vielä jotakin. Suomessa on paljo oppineita miehiä. Rukiit ja perunat viedään Tampereen torille. Mies juoksee sauva kädessä. Isä istuu lapsi polvella (polvi Knie). Ukko kuoli kirja käteen. Lapsi makaa ruohossa pää paljaana. Hyvät herrat, antakaa minulle rahaa. Isännän täytyi myydä hevonen, jonka hän oli ostanut. Kenelle isäntä myi hevosen? Hän myi sen sisarenpojalle ja sai siitä kolme sataa markkaa. Niin kauan kuin elämme täytyy meidän tehdä työtä. Kyllä kelpaa tehdä työtä, kun saa hyvän palkan. Terveellistä on juoda vettä aamuisin ja iltaisin. Onko sinulla huomenna aikaa tulla minun tyköni? Ei minulla ole aikaa tulla, sillä minun täytyy kirjoittaa kirje, jonka olen luvannut lähettää. Meuronen (Eigennamen) kirjoiti minulle, että hänen vaimonsa oli sairastunut. Kuinka kauan on vaimo jo ollut sairaana? Hän sairastui viimeis (vergangenen) tiistaina. Sairas (der Kranke) pyysi lääkäriä tulemaan tykönsä. Lääkäri

salli sairaan mennä ulos. Kaikki kirjat eivät ole hyödyllisiä lasten lukea. Minä pyydän sinun kirjoittamaan minulle. Minun tulee paha olla, kun näen laihan ja laiskan hevosen. Hevonen kuuluu (gehört) luonnon ensimmäiseen luokkaan (Classe) eli eläinkuntaan (Thierreich). Vanhempain tulee opettaa lapsiansa työtä tekemään. Kuka on lapsien ensimmäinen opettaja? Lapsen vanhemmat. Kaikkein ihmisten täytyy kuolla, sillä kuolematonta (unsterbliche) olentoa (Wesen) ei Jumala ole maailmaan luonut. Isäntä antoi rengin valjastaa (anspannen) hevosen. Minulla ei ole aikaa tulla. Köyhän on vaikea elää. Kirkosta kotiin tultuani tapasin vanhan ystäväni. Minulla ei ollut aikaa mennä kotoa. Sallikaa lasten tulla minun tyköni, sillä sellaisten on Jumalan valtakunta. Minulla on kylliksi maitoa, lihaa ja voita.

b) Die Mutter gab dem weinenden Kinde Zucker. Er wird eine gute Belohnung erhalten. Der Knabe stellt sich schlafend. Die auf dem Acker pflügenden Männer singen. Ein hinkender Mann kommt durch das Thor in unseren Garten und bittet. Der hinkende Bettler hat einen großen Stock. Wir kennen den hinkenden Mann nicht. Mein Bruder versprach, dem alten Bettler einen Stock zu geben. Ein fliegender Vogel bekommt etwas, ein hinkender nichts. Ein großer Haufe (joukko) lachender Knaben ist auf dem Hügel. Die Eltern des lachenden Mädchens kommen aus dem schönen, großen Stadtgarten. Unser Nachbar ist der verlässlichste von allen Männern des Dorfes. Er gab dem verlässlichsten seiner Knechte eine große Belohnung. Das Schiff, welches auf dem wogenden (lainehtiva) Meere segelt, hat Waaren aus dem Auslande. Die Matrosen freuen sich, die leuchtenden Sterne zu sehen. Der Capitän des in den Hafen gekommenen Schiffes ist krank. Du wirst noch viel versuchen. Er ist meinem Wunsche nicht nachgekommen. Das Mädchen stellt sich weinend. Er stellt sich, als ob er viel verstehen würde. Der Bauer, welcher beim Tische sitzt, stellt sich, als ob er lesen würde. Der Mann wird diesem verlässlichen Knechte eine Belohnung geben.

XLIX. Lektion.

1. Regeln.

Das zweite Particip Act. bezeichnet eine vollendete Handlung; es wird, wie bereits auseinandergesetzt wurde, in Verbindung mit olla gebraucht, um die zusammengesetzten Tempora zu bilden, z. B. emme olleet heränneetkään, vielä, kun hän jo läksi wir waren noch nicht erwacht, als er schon wegging; hevonen oli kadonnut das Pferd war verschwunden; kadonnut hevonen löydettiin das verschwundene Pferd wurde gefunden.

2. Wörter.

Enää mehr	vapunpäivä der 1. Mai
paeta entfliehen	tapahtui geschah
omaisuus Eigenthum	onnettomuus Unglück
reuna Rand, Kante	Matti Mathias
karja Vieh	Wille Wilhelm
luikuri Hirtenpeife	taittoivat brachen
käki (-ke) Kuckuck	kaikeksi onneksi glücklicherweise
kukun(-kku) idj rufe (beim Kuckuck)	parantaa heilen.
välkyn (-kky) idj glänze, blinke	kykenen idj vermag
valo Licht	säästää sparen
vähenen idj vermindere mich	enenen idj vermehre mich
ylistän idj preise	äsken neulich, soeben
koittaa grauen, tagen	soin idj erwähle
sydän Herzen	hyvyys Vortheil

3. Uebungen.

a) Hän on sen jo sanonut. Olisitteko menneet hänen luoksansa eilen? Emme, vaikka hän olisi pyytännyt monta kertaa. Tuo vanha ukko ei enää kykene työtä tekemään. Pieni poika ei ymmärtänyt paeta vihaista koiraa. Jos et ole säästäväisempi, niin omaisuutesi ei voi enetä. Poika kävelee pihassa hakein kadonnutta veistänsä. Laskenut aurinko loi vielä säteitensä pilvien reunoille. Me ihastelemme äsken nousseen auringon kullalta loistavia säteitä. Paimenpoika kulkee laulaen karjansa perässä ja palaa illalla kotiin soitaen luikuriansa. Lapset kuuntelevat kukkuvaa käkeä. Lintujen äänet soivat ylistäen Jumalaa. Järvet välkkyvät koitteen valossa. Me ihastelemme koitteen valossa välkkyviä järviä. Hädän tuntenella ei ole niin kovaa sydäntä, kuin hädän tuntemattomalla. Kuka kirkossa oli saarnaamassa Vapunpäivänä? Itkien he kuuntelivat rakasta opettajaansa, joka viimeisen kerran heille saarnasi. Käyden mentiin pitkin jäätä, kun se ei enää pytänyt ajaa hevosella. Kevään tultua jäät heikkonevat (wird schwach). Sataan suvet tulevat, tuullen ilmat lämpiävät, sanoo sananlasku. Utta kansakoululuonetta (Volksschulgebäude) rakennettaessa tapahtui se onnettomuus, että Matti ja Wille mennessänsä katolle putosivat ja taittoivat jalkansa. Kuolivatko he? Kaikeksi onneksi eivät. Haettiin lääkäriä apua? Haettiin. Lääkäriä velvollisuus on tulla parantamaan sairaita. Ihmisten täytyy seurata lääkäriä antamia neuvoja. Kirkontornista on kaunis näköala (Ausicht). Torin alipuolella on satama. Sataman ulkopuolella näkyy monia kauniita saaria (Werder) ja niissä komeita huviloita (huvila Villa). Menkäämme nyt torille katsomaan, mitä siellä löytyy. Mitä maksaa (kostet) kannu maitoa? Neljäkymmentä penniä. Markka kymmenen penniä. Se on liian

(zu) paljon; markan saatte. Viisitoista markkaa. Se on halpa hinta (Preis) hyvästä tavarasta. Kuinka aikaisin alkaa jumalanpalvelus (Gottesdienst)? Kello yhdeksän ennen puolipäivää (Mittag). Ovat kirkonkellot (hier ist kello Glocke) kauniit? Ovat kyllä, mutta niitä ei aina soiteta hyvin. Onko lukkarilla hyvä ääni? Hän laulaa jokseenkin (ziemlich) hyvin. Soittaako (pelaako) hän urkujakin (Orgel)? Ei, mutta on urkuri (Organist). Mitä sinä olet lukenut?

b) Unser Nachbar ist den ganzen letzten Winter krank gewesen. Sein Eigenthum kann sich nicht mehr vergrößern. Ich will den Feinden entfliehen. Meine Mutter ist krank gewesen. Der Knabe vermag nicht zu arbeiten, denn er ist zu schwach. Möge sich deine Lust, zu lesen, nicht vermindern! Die Sonne strahlt. Die Kinder stehen im Garten und betrachten die Strahlen der untergehenden Sonne. Die Seen glänzen im Lichte der Sonne. Der Auehund ruft im Walde. Der Hirtenknabe spielt auf seiner Pseife. Es möge unsere Stimme erschallen, Gott preisend, welcher Alles erschaffen hat.

4. Gespräche.

- A. Eiköhän lääkäri usein erehdy tautia tutkiessa ja sen johdosta rohtoja määrätessä.
 B. Erehtyy, tietysti.
 A. Kaikki ihmiset erehtyvät, ja ihminenhän lääkärikin on.
 B. Lääkäriin täytyy kuitenkin taudin tullessa turvautua, sillä hän on perinpohjaisesti tutkinut ihmisruumiin.
 A. On Suomessa kuitenkin löytynyt haavureja, jotka paremmin kuin oppineet lääkärit ovat parannelleet erittäinkin ulkonaisia tauteja.
 B. On kyllä; mutta ne ovat olleet harvinaisia.
 A. Meidän kesken sanoen ja totta puhuen, niin löytyy meidän maassa, niinkuin muissakin maissa paljo nurkkalääkärejä, samoin kuin muitakin nurkkatohtoreja ja — maistereja,

Wörter zum Gespräch.

Erehtyy er irrt sich	hän on tutkinut ihmisruumiin er
tauti Krankheit	hat den menschlichen Körper studirt
tutkiessa beim Untersuchen	haava Wunde
tietysti natürlich	haavuri Chirurg
sen johdosta demzufolge	erittäinkin besonders
paremmin besser	ulkonainen äußerlich
rohtoja määrätessä bei Verord-	harvainen selten
nung der Medicin	totta Wahrheit
täytyy turvautua man soll sich	nurkka Winkel
verlassen	samoin kuin gleichwie
perinpohjaisesti gründlich	tohtori Doctor
pohja Boden, Grund	maisteri Magister.

L. Lektion.

1. Regeln.

Die am häufigsten vorkommenden Adverbien sind:

1. Anhängепartikeln: ko, kö wohl, han, hän ja, ki, kin auch, fogar, kaan, kään einmal.

2. Selbstständige Adverbien: a) primitive: jo schon, nyt jetzt, koska wann, ehkä wenngleich, heti sofort, mar gewiß, tokko wohl, aina immer, eilen gestern, tänään, tänään (tänäpäpä) heute, juuri gerade, vielä noch, äsken soeben, joskus bisweilen, poikki ab paitsi ausgenommen, asti, saakka bis, sangen ganz. b) Kasus von Nennwörtern, adverbial gebraucht: kyllä genug, paljo viel, paljon viel, kauan lange, enemmän mehr, vähemmän weniger, salaa heimlich, kotona zu Hause, hiljaa sachte, tosiaan wahrlich, takaa von hinten, varmaan sicher, ainoastaan nur, välistä bisweilen, muualla anderswo, alhaalla unten, ylhäällä oben, siellä dort, täällä hier, ulkona draußen, huomenna morgen, myös, myöskin auch, aivan, liian, varsin kovin zu, zu sehr, tosin sicherlich, kerran einmal, ennen vorher, ensin zuerst, kuhun wohin, kusta von wo &c. c) von Nennwörtern abgeleitete: somasti schön, somemmasti schöner, somimmasti (st. somimpa) am schönsten; tietysti natürlich, taitavasti geschicklich, taitavammasti geschicklicher, taitavimmasti am geschicklichsten, muuten anders, tänne hierher, sinne dorthin, rinnakkain neben einander, peräksyttäin nach einander, silloin dann, silloin tällöin dann und wann, jolloinkulloin bisweilen, muinoin vormals, muulloin sonst, hiljakkoin neulich, tuonoin (tuonain) seit einiger Zeit, kahdesti zweimal, kolmasti dreimal &c.

Mehrere Adverbien können gesteigert werden, z. B.: tuonnempa, tuonnemmaksi mehr dorthin, tännempänä, tännemmäksi mehr hierher; alla unten, alempana tiefer unten.

2. Wörter.

Norsu Elefant	pituus Länge
Antti Andreas	lyhyempi kürzer
kutsutaan nennt man	härkä Dohse
valaskala Walfsisch	vuolahampi reisender
vaski Kupfer	matalampi niedriger
raskas schwer	leveä breit
kapea schmal	paksu dick.
juoksu Flußlauf	

3. Uebungen.

a) Hevonen on iso. Norsu on hevosta isompi. Valaskala on isoin kaikista eläimistä. Veljeni on vanha. Kirkkoherra on

veljeäni vanhempi. Hän oli vanhin Suomenmaan papeista. Ahkerampaa poikaa, kuin Antti on, en ole nähnyt. Pekka on ahkerin. Koira on pieni. Kissa on pienempi. Kolibri on pienin lintu. Rauta, vaski, hopea ja kulta kutsutaan metalleiksi. Metallit ovat raskaimmat kappaleet. Rauta ei ole raskasta, mutta muita kalliimpia metalleja hyödyllisempi. Vaski on rautaa kalliimpi, vaskea paljoo kalliimpi on hopea, mutta kallihin ja raskahin kaikista metalleista on kulta. Vahvin on karhu, vahingollisin on susi. Suurimmat joet Europan venäjällä ovat Wolga ja Dnieper, mutta Dnieperin juoksu on paljoo vuolahampi Wolgan juoksua. Lehmä on hevosta kahta jalkaa matalampi, mutta ei pienempi pituudeltansa.*) Härän pää on hevosen päätä leveämpi ja lyhyempi, jalat ovat lyhyemmät ja vähää paksummat. Älkää koskaan unhottako (vergeffen), että aika on kultaa kalliimpi. Isäni on äitiäni vuotta vanhempi. En ole nähnyt vanhempan ihmistä, kuin tuo on.

b) Der Geistliche bleibt heute lange in der Kirche. Er wird heute nicht in das Pfarrhaus gehen, denn er ist krank. Dieser Mann ist schon vier Jahre Soldat gewesen. Er ist noch nicht ein Jahr hier gewesen. Er trinkt bisweilen Wasser. Arbeitet der Knecht immer? Nein, er schläft auch bisweilen. Die Schweden kamen im Jahre 1157 (vuonna 1157) dorthin und bauten eine prächtige Stadt. Wie lange (Kuinka kauan) haben Sie in Helsingfors gewohnt. Ich habe dort noch nicht ein Jahr gewohnt. Gestern war ich den ganzen Tag (koko päivän) im Walde, aber heute bleibe ich nicht den ganzen Tag. Er sagte zu den Knechten: Bleibet den ganzen Tag im Walde. Er ist krank geworden und vier Wochen auf dem Lande geblieben. Die Erde (multa) wird uns einmal Alle bedecken (peittää). Gieb den Vögeln, welche im Garten auf den Bäumen sitzen und so schön singen, Brot. Der Jäger hat noch nicht Bären geschossen. Wieviel hat der Vater für den neuen Hock gezahlt? Nicht viel, sechs Mark. Wo hat er ihn gekauft? In Helsingfors. Hast du schon zu Hause geschrieben? Schon gestern gab ich den Brief auf die Post (postiin). Was bezahltest du an Postporto (postirahaa; „was“ ist mit „paljonko“ zu geben)? Zwanzig Pfennige, natürlich. Erwarten Sie Geld? Ich hoffe morgen dreißig Mark zu empfangen. Hast du noch nicht überlegt (ajatellut), welche Laufbahn (minkä tien) du wählen (valita) willst? Noch nicht. Aber ich habe es gethan. Ich gedenke, Ingenieur zu werden (Minä ajattelen tullakseni insinööriksi). Ist dieser Wald das Eigenthum Ihres Vaters? Ja gewiß.

*) Die Sache, in Bezug auf welche eine Eigenschaft ausgesagt wird, setzt man in den Ablativ. So sagt man auch: nimeltä mit Namen, luvulta in der Anzahl etc.

LI. Lektion.

1. Regeln.

Der Translativ des Partic. II. Act. in Verbindung mit dem Zeitworte „tulla“ bezeichnet eine zufällig geschehende Handlung, z. B. tulin menneeksi kaupunkiin, vaikka en aikonutkaan, ich begab mich zufälligerweise nach der Stadt, obgleich ich es gar nicht beabsichtigte; olkoon meneeksi! mag sein!

Das Particip I. Pass. wird angewendet, um eine Handlung auszudrücken, welche geschehen muß; die Person, welcher die Handlung obliegt, steht im Genetiv, z. B.: lapset ovat vanhempain kasvatettavat die Kinder müssen von den Eltern aufgezogen werden; uusi kirja on pojalle ostettava dem Knaben muß ein neues Buch gekauft werden; tehtävä työ Arbeit, die gemacht werden soll; työ on tehtävä die Arbeit soll gemacht werden; sinun on ensiksi sanottava ajatuksesi du sollst zuerst deine Meinung sagen.

Der Translativ des Part. I. Pass. dient zur Bezeichnung des Zweckes der Haupthandlung, wenn derselbe passiv ausgedrückt ist, z. B.: jätti tämän minun tehtäväkseni er überließ mir dieses auszurichten; rc.

2. Wörter.

Suojelen ich schütze	tuomio Urtheil
esivalta Regierung	vahvistan ich bestätige
valitsen ich wähle	vaali Wahl
valmistan ich verfertige	viikate Senje
laitan (-tta) ich bessere aus	vene Boot
palvelen ich diene	maalaa er malt
huoli Sorgfalt	kasvu Gewächß.

3. Uebungen.

a) Isä toi poikansa kaupunkiin kasvatettavaksi. Tulin menneeksi kaupunkiin. Tulin sanoneeksi asian veljellesi. En tullut lukeneeksi kirjettäsi. Peltö on eläimiltä suojeltava. Pellon ympärille pannaan aita sen suojelemiseksi eläimiltä. Poika on veljensä opetettavana. Isä vei poikansa kouluun opetettavaksi. Viikatteeni on sepän laitettavana. Tämä työ on suurimmalla huolella valmistettava. Kirkoherra on pitäjän asukkaitten valittava. Asukkaiden vaali on esivallan vahvistettava. Tuomio on jätetty esivallan vahvistettavaksi. Uusi veneemme on maalattava. Maalari on rannassa uutta venettäme maalamassa. Mies, jonka töllin ympärille kauniita puita on istutettu, tekee työtä ahkeraan. Voitteko sanoa minulle, kuinka kauan pappi sunnuntaina viipyy kirkossa? Jumala, joka on maailman luoja, rakastaa niitä, jotka häntä rakastavat. Apostolit olivat Vapahtajan opetuslapsia. Ahkera ihminen elää työllä. Hän on ollut viikon kipeänä.

b) Er begab sich zufälligerweise in das Dorf. Der Knabe muß unterrichtet werden. Diese Sache soll von deinem Freunde nicht vergessen werden. Ich habe viele Arbeit, die gemacht werden muß. Der Gefangene wurde in die Stadt gebracht, um gerichtet zu werden. Das Urtheil muß von der Regierung bestätigt werden. Ein guter König muß geliebt und geehrt werden. Die Bewohner des Landes sind glücklich, wenn sie im Frieden leben können. Der Friede muß geliebt, der Krieg gehaßt werden. Im Kriege muß ein guter Anführer von den Bewohnern des Landes gewählt werden. Das muß mit größter Sorgfalt verfertigt werden. Viele Gewächse sind geschaffen worden, um von den Menschen geessen zu werden.

4. Gespräch.

- A. Aiotko illalla teateriin?
 B. En vielä tiedä, mutta huomenna aion mennä tuon maailman mainion viulunsoittajan (weltberühmter Violinist), professori W. konserttiin.
 A. Etkö viime tiistaina ollut hänen soittoansa kuulemassa? (Zness. des Inf. III.)
 B. En ollut silloin kaupungissa.
 A. Mene, veli kulta, kuulemaan; sitä et milloinkaan (niemäs) tule katumaan.
 B. Soittaako hän hyvin?
 A. Hän soittaa niin erinomaisen (außerordentlich) hyvin, ettei (että contrahirt mit ei) hänen vertaistansa (seines Gleichen) varmaankaan Helsingissä ennen ole kuultu vaikka Suomessa kyllä maailman kuuluisia viulunsoittajia on silloin tällöin (dann und wann) käynyt. Hänen soittonsa on täydellistä (vollkommen) kaikin puolin puhdasta.
 B. Olitko tilaisuudessa (in der Gelegenheit) kuulla tuon mainion nais-viulun-soittajan, M. T'n soittoa?
 A. Olin kyllä; mutta se ei ole itse soiton suuri taiteellisuus (Künstlerchaft), joka yleisöä (Publicum) niin suuresti viehättää (bezaubert), vaan tuon nuoren ja kauniin tytön koko esiintyminen (Erscheinung) yhteydessä (in Verbindung) erinomaisen sormitaidon (Fingerfertigkeit), joka tekee hänen niin lumoavaksi (bezaubernd).
 B. Kevään kuluessa on ollut Helsingissä hyvin paljo huvituksia (Zerstreuungen).
 A. Ihmetellen (mit Verwunderung) olen nähnyt että kuulijoita (Zuhörer) ja katselijoita (Zuschauer) kaikkiin näihin huvituksiin riittää (hinreichend sind).
 B. Erittäin on muutaman viikon kuluessa yleisö lukuisissa (in zahlreichen) konserteissa saanut kuulla oivallista (vortrefflich) sekä soitantoa että laulantoa.

A. Paitsi konserttejä, niinkuin orkesteri - yhdistyksen (des Orchestervereines) ja musiki - yhdistyksen konsertit, neiti (Fräulein) A. F'n, rouva (Frau). M'n on ollut muitakin huveja (Vergnügungen).

A. Viivytkö kauan Helsingissä?

B. Viivyin kaksi viikkoa. Huviteltuani kaksi viikkoa ja käytyäni katsellessa yliopiston kokoelmia (Sammlungen) matkustin (reiste ich) Helsingistä Pietariin.

LII. Lektion.

1. Regeln.

Das Participium II. Pass. hat in Hinsicht auf die Zeit dieselbe Bedeutung wie die entsprechende Form im Activum und wird auch auf dieselbe Weise angewendet, z. B.: liina on tytölle ostettu ein Tuch ist dem Mädchen gekauft worden; tyttö panee ostetun liinan kaulaan das Mädchen legt das gekaufte Tuch um den Hals; ei kannettu vesi kaivossa kestä getragenes Wasser hält sich nicht im Brunnen (finn. Sprichw.); älä lyö lyödyn mieltä, särje särjetyn sydäntä! schlage das Gemüth des Niedergeschlagenen nicht nieder, brich nicht das Herz des Gebrochenen! (Sprichw.)

Dieses Particip wird auch angewendet, um in einem verfürzten Temporalsatze eine Handlung auszudrücken, welche in Bezug auf die Haupthandlung schon vollendet ist, und hat hiebei active Bedeutung. Wenn das Subject der Nebenhandlung dasselbe ist wie im Hauptsatze, wird es durch das Suffix, sonst durch den Genetiv wiedergegeben, z. B.: tultuani kotiin rupesin heti lukemaan nachdem ich zu Hause gekommen war, begann ich gleich zu lesen; kevään tultua jäät sulavat wenn der Frühling gekommen ist, schmilzt das Eis; hänen mentyänsä rupesin kirjoittamaan nachdem er gegangen war, begann ich zu schreiben.

2. Wörter.

Karkoitaa (-tta) ich vertreibe	lataan (-tata) ich lade
jäähyväiset Abschied	omainen eigen, verwandt
tappelu Kampf, Streit, Gefecht	saarna Predigt.

3. Uebungen.

a) Älä lyö lyödyn mieltä. Luvattu lahja veljelleni jo annettiin. Veljeni on iloinnut annetusta lahjasta. Pojat, joiden ahkeruus on ollut oivallinen, ovat kiitettävät. Kalastamasta palattuamme menimme saunaan kylpemään. Kerran ammuttuansa latasi metsästäjä pyssyinsä uudestaan. Jäähyväiset vanhemmilleni

sanottuani menin heti metsään lintuja ampumaan. Lintuja ampumasta kotiin palattuani tapasin ystäväni, joka minun lintuja ampumassa ollessani oli tullut meille. Kissan lähdettyä huoneesta hyppäsivät (hüpfen) hiiret pöydälle. Saarnan kuultuani palasin heti kirkosta. Isännän kaupungista kotiin palattua läksi talon muu väki pellolle ruista leikkaamaan. Viholliset tappelussa voitettuaan (gesiegt, besiegt) lopetti kuningas sodan. Sodan onnellisesti lopetettuaan käski kuningas sotajoukon laulaa. Tässä viikatteessa, jolla minä eilen niitin, on hyvä terä. Isäntä maksoi yhdeksän markkaa niille naiselle, jotka koko päivän olivat tehneet työtä pellolla. Nuorin veljeni on kahdenkymmenen vuoden vanha. Sodasta tuli kaksituhatta neljäviidettä miestä. Mitä sinä lupaat vaivastani? Minä lupaan kymmenen markkaa vaivastasi. Tämä vesi ei kelpaa juomaksi. Minulla on työtä kolmeksi päiväksi. Minä viivyn huomiseen asti. Minä en ole nähnyt sinua kolmeen päivään. Pieni lintu lensi ikkunasta sisälle. Kirja annetaan lahjaksi ahkeralle pojalle. Kirjasta, joka on pöydällä, on maksettu kolme markkaa. Kirja on löydetty. Kirjaa ei ole löydetty. Pojalle oli luvattu markka. Pojalle ei oltu luvattu markkaa. Talo myytäneen. Taloa ei myytäne. Talo lienee myyty. Taloa ei liene myyty. Kirja olisi ostettu pojalle. Puutarhan kukkia ja muita kasveja kasteltakoon. Tätä korkeamman koivun minä kyllä olen nähnyt. Huoneet ovat kylminä. Minun on mahdoton saada työni valmiiksi huomiseen. Isäntä käski väen leikata ruista pellolla auringon laskuun asti.

b) Das dem Knaben geschenkte Buch ist schön. Der Knabe freut sich über das geschenkte Buch. Nachdem er seinen Eltern Lebewohl gesagt hatte, begab er sich in den Krieg. Der König wird den Krieg beendigen, nachdem er die Feinde vertrieben hat. Die Soldaten kehrten zurück, nachdem der Krieg beendigt worden war. Nachdem der Frühling gekommen ist, kehren die Vögel aus den fremden Ländern zurück und erfreuen uns mit ihrem Gesange. Dem Knaben wurde ein Hock gekauft. Er zog den gekauften Hock an. Nachdem mein Bruder zu Hause gekommen war, begann er sofort einen Brief an seinen Freund zu schreiben. Nachdem das Eis geschmolzen war, fingen die Fische an, Fische zu fangen.

4. Rejesteiif.

Kettu ja kukko.

Kettu näki joukon kanoja kukkoinensa. Kettu, jonka oli nälkä ja jonka teki mieli kanan lihaa, riensi heidän luoksensa. Muta kannat, kun näkivät ketun, lensivät korkealle puun oksalle. Kettu alkoi nyt ajatella petosta. Se hiipi puun puurelle, tervehti ystävällisesti kanoja ja sanoi: minkätähden siellä istutte juuri kuin pelkäisitte minua? „Ettekö ole kuulleet iloista uutista,“

jatkoi kettu puheensa. „Me emme juuri pidä lukua uutisista, ja sentähden emme saakaan tietää paljoa,“ vastasi kukko. „Nyt minä taidan,“ sanoi kettu, „teille kertoa hyviä ja hauskoja uutisia.“ „Eilen kaikki eläimet tekivät ijankaikkisen rauhan keskenänsä, niin ettei ole tästedes toiselle pelkoa toisesta.“ Tätä iloista sanomaa minä nyt olen tahtonut tuoda teille. Kukko, joka ymmärsi kavaluuden, kohotti päätänsä ja loi silmänsä pellolle päin. „Mitä katselette, herra kukko,“ kysyi kettu. Kukko vastasi: „minä näen kaksi suurta koiraa, jotka juoksevat tännepäin. Hekin tuonevat sitä iloista rauhan sanomaa.“ „Vai niin,“ sanoi kettu, „hyvästi sitte, minä en nyt voi viipyä enempää.“ „Miksi ette voi,“ kysyi kukko, „emmekö voisi kaikki yhdessä iloamme viettää, kun koiratkin tulevat.“ „Kyllä niinkin,“ vastasi kettu, „mutta pelkään, etteivät koirat vielä ole saaneet tietoa rauhasta.“

Wörter zum Lesestück.

Kettu Fuchs	kukko Hahn
kana Henne	petos (-okse) Betrügerei
juuri (re) Wurzel	tervehdin (-ti) ich grüße
puhe (-hee) Gespräch	jatkan ich setze fort
ystävällisesti freundschaftlich	pelko Furcht
vai niin ja so	vietän (-ttä) ich bringe zu
uutinen (-se) Neuigkeit	juurikuin gleich wie
eläin (-me) Thier	ijankaikkinen (-se) ewig
tästedes hernach	kavaluus (-te) List, Nachstellung
kohotan (-tta) ich erhebe	pidän lukua ich bestimme mich
hiipi er sächlich	um
keskenänsä untereinander	iloinen fröhlich.

LIII. Lektion.

1. Regeln.

Zu den Zahlwörtern gehören außer den in Lektion XXV und XXVI behandelten noch:

1. Multiplicativa: yksinäinen einfach, kaksinainen doppelt, kolminainen dreifach u. s. w., monimainen mannigfaltig. Dieselben können auch gebildet werden durch Zusammensetzung des Instructivus des Zahlwortes mit der Endung kertainen; z. B. yhdenkertainen oder yksinkertainen, kahdenkertainen oder kaksinkertainen etc.

2. Zahladverbien: kerran, yhdesti einmal; kahdesti zweimal; kolmesti oder kolmasti dreimal u. s. w.; ensisti das erste Mal; toisesti das zweite Mal; kolmannesti das dritte Mal u. s. w.

3. Brüche, welche im Finnischen so ausgedrückt werden, daß als Zähler der Nominativ der Cardinalzahl und als Nenner der Part. Sing der Ordnungszahl zugleich mit dem Worte osaa gesetzt

wird; 3. B. neljä viidettä osaa ($\frac{4}{5}$). (Wenn die Einheit den Zähler abgiebt, wird er nicht ausgedrückt, und der Nenner kommt in den Nominativ; 3. B. viides osa [$\frac{1}{5}$]). Wenn der Nenner eine zusammenge-setzte Zahl ist, wird deren letzter Theil als Ordnungszahl in den Part. Sing. gesetzt, wozu das Wort osaa tritt; aber die vorhergehenden Theile stehen als Cardinalzahl: der erste im Nomin. Sing., die übrigen im Partit. Sing., 3. B. neljäkymmentä neljä kaksi sataa viisikymmentä viidettä osaa ($\frac{44}{255}$), der Zähler wird regelrecht declinirt (d. i. bei einer zusammenge-setzten Zahl alle Theile), vom Nenner nur das Wort osaa; der übrige Theil des Nenners wird nicht declinirt; 3. B. Genetiv: neljäkymmenen neljän kaksi sataa viisikymmentä viidettä osan. Der Nenner einer Bruchzahl wird auch durch ein aus der Cardinalzahl gebildetes Wort auf -nes (St. -nekse) ausgedrückt; 3. B. kolmannes ($\frac{1}{3}$), neljännes ($\frac{1}{4}$), sadannes ($\frac{1}{100}$), viisi kahdeksannesta ($\frac{5}{8}$) zc.; und werden dann Zähler und Nenner declinirt, 3. B. seitsemälle kymmenekselle.

Die Jahreszahl wird im Finnischen mit der Cardinalzahl gegeben, vor welcher vuosi in den Casus gestellt wird, welchen der Satz fordert. Bei den Localcasus (Zness., Clat., Illat., Adess., Ablat., Allat.) und dem Essiv bleibt die Jahreszahl undeclinirt, 3. B. keisari Aleksander II hallitsi vuodesta tuhat kahdeksansataa viisikymmentä viisi vuoteen tuhat kahdeksansataa kahdeksankymmentä yksi (Kaiser Alexander II. regierte von 1855 bis 1881).

Die Bezeichnung des Datums geschieht, indem man zuerst den Monatsnamen in den Genetiv setzt, dann die Ordnungszahl, welche den Tag angibt, in den Casus, welchen der Satz fordert, 3. B. Maaliskuun toisena päivänä (Maalisk. 2: nä p: nä) 2. März; man kann auch das Datum angeben, indem man die Ordnungszahl zuerst setzt und dann den Monatsnamen im Partitiv, 3. B. neljäntenä päivänä Lokakuuta den 4. October.

Die Stunden werden mit der Cardinalzahl angegeben, 3. B. kello on kuusi es ist sechs Uhr; kello lyö kuusi es schlägt sechs Uhr; wenn die Satzstellung die Declination der Cardinalzahl fordert, so bleibt doch das Wort kello undeclinirt, 3. B. ennen kello kahta vor zwei Uhr; minä nousen kello kuudelta ich sehe um sechs Uhr auf. Nach yli wird die Cardinalzahl in den Genetiv oder Nominativ gesetzt, aber nach vailla und puolivälissä in den Nominativ, wobei vor vailla das Wort, welches das Zeitmaß angiebt, in den Partitiv tritt, 3. B. kello on minutin yli viisi oder viiden es ist eine Minute über fünf Uhr; aber: minuttia vailla viisi eine Minute fehlt auf fünf Uhr.

2. Wörter.

rupla Rubel
kopekka Kopeke
milloinka wann?

penni Pfennig
syntyntyt geboren
vilja Getreide

3. Hebungen.

a) Kuinka vanha olette? Minä olen kolmekymmentä viisi vuotta vanha. Veljeni on minua kuutta vuotta vanhempi. Milloinka olette syntyneet? Olen syntynyt Elokuun viidentenä päivänä vuonna tuhat kahdeksansataa viisitoista. Turku (Åbo) paloi tuhat kahdeksansataa kaksikymmentä seitsemän. Kuinka paljo kylvätte (jään)? Kolme tynnyriä rukiita ja kuusi tynnyriä kauroja. Talon viljasta saadaan kaupungissa kolmesataa neljäkymmentä markkaa ja seitsemänkymmentä viisi penniä. Kirkontorni on neljäkymmentä yhdeksän kyynärää korkea ja kymmenen kyynärää leveä. Vihollisia kuoli tappelussa hyvin paljo; kuolleita oli kolmetuhatta kuusisataa neljäkymmentä viisi, haavoittuneita (Verwundete) vähää enemmän (mehr). Mihin aikaan näytäntö (Vorstellung) alkaa teaterissa? Kello kahdeksalta. Puoli kahdeksan. Neljänestä vailla kahdeksan. Neljänneksen yli kahdeksan. Kello on viittä minuuttia vailla viisi, Viisi minuuttia yli viiden. Shakspeare on kirjoittanut kolmekymmentä seitsemän näytelmää (Stücke); hän oli kuollessansa viisikymmentä kaksi vuotta vanha. Aleksander Suuri kuoli Babylonissa vuonna kolmesataa kaksikymmentä kolmeennen Vapahtajan syntymää; Pietari Suuri kuoli Pietarissa Helmikuun (Februar) kahdeksantena päivänä v. tuhat seitsemänsataa kaksikymmentä viisi jälkeen Kristuksen syntymän. Kaksi kertaa sata yksitoista kaksi sataa kaksikymmentä neljättä osaa tekee kaksi sataa kaksikymmentä kaksi kaksi sataa kaksikymmentä neljättä osaa.

b) $\frac{3}{5}$; $\frac{6}{7}$; $\frac{7}{8}$; $\frac{9}{10}$; $\frac{5}{6}$; $\frac{3}{8}$; $\frac{9}{10}$; $\frac{17}{23}$; $\frac{1}{2}$; $\frac{3}{4}$; $\frac{5}{9}$; $\frac{3}{10}$; $\frac{1}{100}$; $\frac{25}{64}$; $\frac{3}{17}$. Wie alt ist dein Bruder? Er ist 45 Jahre alt. Was kostet dieses Buch? Es kostet 3 Rubel 12 Kopfen. Haben Sie finnishes Geld? Ja, ich habe 47 Mark 23 Pfennige. Wann ist Ihr Sohn geboren? Am 23. Februar 1856. Diese alte Kirche brannte im Jahre 1812. Wie viel jäen Sie? 2 Tonnen Hafer. Im Gefechte sind 4607 Soldaten gefallen; etwas mehr wurden verwundet. Um wie viel Uhr gehen Sie ins Theater? Um 7 Uhr. Wie viel Uhr ist es jetzt? 4 Uhr. Mein Bruder ist am 19. März 1887 in Åbo gestorben. Drei Minuten fehlen auf 5 Uhr.

LIV. Lektion.

1. Regeln.

Die reflexiven Zeitwörter im Finnischen sind nicht mit einem Personal- oder Reflexivpronomen verbunden, wie in anderen Sprachen, sondern sind selbstständige Verba, welche von den transitiven Zeitwörtern abgeleitet werden.

Die Ableitungsendung ist utu, yti, welche an den Stamm des transitiven Zeitwortes gefügt wird, z. B. annan (Stamm

anta, ich gebe) refl. antaudun ich gebe mich; käännän (Stamm kääntä, ich wende) refl. kääntäydyn ich wende mich. Die Binde- silbe (tu, ty) kann auch wegfallen, wodurch eine verkürzte Form auf u, y entsteht, z. B. antaun; vetäyn ich ziehe mich; oder es kann auch die Binde silbe mit einem n verlängert werden, wodurch eine verlängerte Form auf untu, ynty entsteht, z. B. antaunnu (Stamm antauntu).

Bezüglich der Conjugation der verkürzten Form auf u, y ist Folgendes zu bemerken:

1. Die 3. Pers. Sing. Präs. Ind. Act. bekommt die Endung pi, z. B. antaupi.

2. Von der Endung utu, yty wird der Bindeconsonant t beibehalten, im Imperf. mit s vertauscht, z. B. antausin.

3. Dasselbe t wird auch im Inf. I u. II und im Passiv beibehalten.

Reflexive Zeitwörter werden zuweilen auch von Nennwörtern abgeleitet; z. B. velkautun von velka Schuld.

2. Wörter.

Muoto Form, Aussehen,

pettää er betrügt

lämminyt erwärmt

kylmä kühl

virtaa er, sie, es strömt

syntyy es entsteht

liikunto Bewegung

tuuli Wind, Sturm

jäähtyy wird kalt (kühlt sich ab)

lämpömittari Thermometer

hoikka schmal

lasipilli Glasröhre

alapäässä am unteren Ende

pallomainen kugelförmig

laajennus Erweiterung

merkitsee es bezeichnet

laskeutuu es senkt sich.

3. Uebungen.

a) „Muoto pettää.“ sanoo sananlasku ihmisistä. Lämpömittari eli termometri on hoikka lasipilli, jonka alapäässä on pallomainen laajennus. Jos elohopea (Quecksilber) kohoaa, niin se merkitsee lämpenemistä, jos se laskeutuu kylmenemistä. Kun lämminyt ilma nousee ylös ja kylmä virtaa sen sijaan, syntyy siitä ilmassa liikunto, jota kutsutaan tuuleksi. Vesi- ja lumisateesta sekä rakeista jäähtyy ilma ja siitä syntyvät enemmän tai vähemmän rajut (heftige) tuulet. Tuulet syntyvät siis (sonach) pääasiallisesti ilman kovasta lämpiämisestä tai kovasta jäähtymisestä.

b) Das Quecksilber sinkt im Thermometer; man sieht, daß die Luft sich abgekühlt hat. Die kalte Luft strömt (virtaa) in's Zimmer. Befindet sich nicht am unteren Ende des Thermometers eine kugelförmige Erweiterung? Ja. Wenn die Sonne sinkt, werde ich vom Acker zu Hause gehen. Jeder Mensch verändert sich (muuttautuu). Der Soldat zieht sich zurück (peräytyy).

4. Lesehiid.

Korkealla äyräällä lahden pohjassa oli iso ja komea talo, jossa asui eräs ylhäinen herra. Tämän ison ja komean talon ja vielä muuta tavaraa paljon hän oli perinyt isältänsä. Hän oli niitä onnen lapsia, joilla on yltäkyllin, mitä tarvitsevat, jotka elävät huokeita päiviä eivätkä tarvitse levätä töistänsä eivätkä vaivoistansa. Rikas kun oli, menetti hän paljon rahoja huvituksiinsa ja kartanonsa kaunistamiseksi, mutta köyhille ja vaivaisille ei hänellä koskaan ollut vähääkään antaa. Kerran, kun tämä herra istui portaillansa ja luki sanomalehteä, tuli eräs köyhä orpopoika pihaan ja istui maahan aidan viereen. Poika oli tuskin tähän ehtinyt, ennenkuin herra jo portailta kovalla äänellä hänelle huusi: „Sinun pitää heti lähteä pois, sillä tässä ei ole mikään vaivaishuone.“ Talon vanha ruoti-ukko, joka oli kuullut nämät sanat, meni herran luo ja puhui hänelle näin: „Te kaunistatte kaikella tavalla kartanoanne. Sen kaunistamiseen sekä muihin huvituksiin te panette tavaroistanne paljon. Te elätte aikanne, kuolette ja muutatte toiseen elämään, mutta kartanonne ja kaikki muut tavaranne jäävät kuitenkin tänne. Parempi ja onnellisempi teille olisi, jos tavaroillanne tekisitte hyvää lähimmäisellenne, jos auttaisitte köyhiä ja vaivaisia, sillä niinmuodoin ehkä rakentaisitte itsellenne pysyväisemmän ja vakavamman asunnon taivaassa“. Nämät ukon sanat liikuttivatkin herran sydäntä niin, ettei hän enää laskenutkaan poikaa pois, vaan otti hänen kasvatti-pojaksensa, oli hänelle aina hyvä, kasvatti ja piti häntä ihan kuin omia lapsiansakin.

Wörter zum Lesehiid.

Äyräs (-rään) Abhang	komea prächtig
lahti Budt	pohja Boden, Grund
ylhäinen (-se) vornehm	yltäkyllin im Ueberfluß
tavara Waare, Eigenthum	huvitus (-kse) Vergnügen
menetän (-ttä) ich gebe aus	kaunistaminen Verschönerung
vaivainen (-se) nothleidend	huokea leicht
sanomalehti Zeitung	orpopoika Waisenfnabe
tuskin faum	huusi er rief
heti sofort	näin so, in folgender Weise
lähimmäinen (-se) der Nächste	vakava sicher, fest
niinmuodoin in solcher Weise	pysyväinen beständig
kasvattipoika Pflegesohn	kasvatan (-tta) ich ziehe auf
liikuttivat rührten	ihan ganz, gerade.
ruoti-ukko Aufsecht	

LV. Lektion.

1. Regeln.

Wenn ein mit että (daß) eingeleiteter Nebensatz bei einem Zeitworte als Object steht, kann derselbe verkürzt werden, indem man die Conjunction wegläßt und das Prädicat in den Genetiv Sing. des Particip I setzt, wenn die Handlung des Nebensatzes mit der Haupthandlung gleichzeitig ist, oder im Vergleich mit derselben bevorsteht; in den Genetiv Sing. des Particip II, wenn die Handlung im Vergleich mit der Haupthandlung vollendet ist.

Das Subject wird mit dem Genetiv wiedergegeben, wenn es total ist; mit dem Partitiv, wenn partial; mit dem Suffix, wenn das Subject des Nebensatzes ein persönliches Fürwort ist und sich auf das Subject des regierenden Satzes bezieht.

Die Zeitwörter, welche mit einem solchen verkürzten Nebensatze stehen, bezeichnen gewöhnlich ein Fühlen, Vernehmen, Erfahren, Glauben, Außern u.

2. Wörter.

toivon ich hoffe, wünsche
aikaa voittain mit der Zeit
uhri Opfer
poteva krank
katovuosi (-te) Mißjahr

eksyn { ich verirre mich
          { ich irre mich
hyödyn ich vermehre mich, ich
          nehme zu, ich mache Fort-
          schritte.

3. Uebungen.

a) Kuulen linnun laulavan (ich höre den Vogel singen). Tiesitkö siellä vieraita olleen (wußtest du, daß Gäste dagewesen sind)? Sanoi tulleeensa kaupungista (er sagte, daß er aus der Stadt gekommen sei). Lulee näkeväsä kummituksia (er glaubt, daß er Gespenster sehe). Kuulen lintujen laulavan. Mies lulee saavansa hyvän palkinnon. Mies sanoi saaneensa hyvän palkinnon. Isä luuli poikien menneen kouluun. Tiesin vieraita tulleen taloon. Nähdessäsä ystävän tulevan tietä myöten meni poika juosten häntä vastaan ottamaan. Kuultuani veljesi, joka käy koulua kaupungissa tulleen kotia, riensin tänne saadakseni häntä tavata. Kävellessämme metsässä kuulimme lintujen laulavan puitten oksilla. Nähtyäni vieraita tulleen huoneesen menin niitä tervehtimään. Äiti sanoo poikansa sairastavan ja hänen ehkä vasta viikon perästä tulevan kouluun. Kerjäläinen, joka äsken tuli tänne, sanoi eksyneensä metsään ja olleensa siellä kaksi päivää syömättä. Isäntä suuttui (zürnte) nähdessäsä kylän poikien juoksevan niityllä. Mies, joka näki lintuja istuvan puutarhassa koivun oksalla, otti pyssyn naulasta niitä ampuaksensa. Poika toivoi saavansa hyvän palkinnon, kun löysi kalliin sormuksen,

jonka talon emäntä oli hukannut puutarhassa kävellessänsä. Emäntä oli jo luullut sormuksen kadonneen eikä sitä enää koskaan löytävänsä. Kuultuansa pojan löytäneen sormuksen tuli emäntä iloiseksi ja päätti antaa pojalle hyvän palkan. Kenen kanssa yhdessä sinä matkustat? Sisareni kanssa. Mikä lintu tuo on? Se on viheriä-varpunen (Zeifig). Tunnetko tätä lintua? Eikös se ole teeri (Birrhahn)? Katselkaa sen kiiltäviä höyheniä (Federn). Tuota lintua ette varmaankaan (gewiß) tunne. Ah kuinka se on pieni! Mikä se on nimeltä (wie heißt er)? Se on Kolibri nimeltä, kotoisin Amerikasta ja pienin tunnettu lintu. Teidän Antti ajaa hyvin, hän on oivallinen ajaja (Sutcher). Hän on palvellut meillä kymmenen vuotta; semmoisia renkejä ei ole monta. Se hyvä akka on nyt sokeana (blind). Eihän se sitte tunnekaan ketään. Hän tuntee ihmiset äänestä. Sinä olet kasvanut sitte joulun, mutta laihempi sinä olet. Onko varsani paljon kasvanut? Ainahan vähän. Rouva käski minun tulla sanomaan, että perunat (die Kartoffeln) ovat valmiina. Tule nyt! Rientäkämme. Hyvää huomenta! Mihin menet? Minä kuulen musiikkia. Niin minäkin, sekä rumpuja (Trommeln) että torvia (Hörner). Osaatko Herran rukouksen (Gebet) eli „Isä meidän“ (Waterunjer)? Mitä maksaa kannu nuorta maitoa? Neljäkymmentä penniä. Jalassa on viisi varvasta (Zehen). Eikös polvi (Knie) ole reiden (reisi Schenkel) ja säären (sääri Schienbein) välillä? Mitä suussa on? Kieli (Zunge) ja hampaat (Zähne).

b) Der Knabe freut sich, da er sieht, daß der Vater zu Hause kommt. Die fleißigen Knaben hoffen, daß die Eltern sie für ihren Fleiß belohnen werden. Der Hirtenknabe freut sich, da er sieht, daß die Sonne aufgegangen ist und er die Vögel auf den Zweigen der Bäume singen hört. Der Bettler, welcher im Hause bettelte, sagte, daß er von der Stadt gekommen sei. Als ich hörte, daß der Jäger aus dem Walde gekommen sei, glaubte ich, er würde uns Vögel geben. Wir hörten, daß unbekannte Männer zu euch gekommen wären, welche erzählten, daß die Kirche der Stadt gebrannt hätte. Der Mann, welcher aus dem Walde gekommen ist, sagte, daß er zwölf Wölfe und zehn Fische gesehen hätte. Der Nachbar erzählte, daß sich sein kleines Mädchen im Walde verirrt hätte. Er sagte, daß er das Mädchen schon gefunden hätte. Die Bewohner des Landes können hoffen, daß die Mißjahre mit der Zeit abnehmen werden. Der Knecht glaubt, daß er eine große Belohnung erhalten wird, da er den goldenen Ring der Königin gefunden hat. Der Bettler erzählte, er wäre 20 Tage im Walde gewesen.

4. Gespräch.

A. Hyvää huomenta, herra kauppa mies!

B. Iumal' antakoon!

A. Mitä maksaa harmaa serttinki (Shirting)?

- B. Viisikymmentä penniä kyynärä.
A. Eikö sitä saa halvemmalla hinnalla?
B. Kuinka monta kyynärää haluatte (wünschen Sie)?
A. Minä tarvitsisin (würde benöthigen) kahdeksan kyynärää.
B. Sitte en voi tinkiä (nachlassen); mutta jos saan mitata (abmessen) teille vähintäänkin (wenigstens) kymmenen kyynärää, niin sopii hintaa alentaa (herabsetzen) neljääkymmeneen seitsemään penniin.
A. Saanko nähdä useampia lajeja (laji Sorte) niin että voin valita (wählen).
B. Kernaasti (gerne), mutta niillä on samat hinnat.
A. Antakaa minulle kaksitoista kyynärää tuota tummempaa (tumma dunfel) lajia.
B. Tahdotteko vielä jotakin?
A. Olkaa niin hyvä ja antakaa minulle tusina (Dutzend) ruskeita (braune) luunappeja (Beinfnöpfe) ja kaksi vihkoa (Doden) mustaa silkkiä (Seide).
B. Tässä on monta lajia, parempia ja huonompia, kalliimpia ja halvempia.
A. Minä otan noita nappeja, kunhan eivät olisi heikkoja.
B. Ei, sen minä vakuutan, ne ovat hyvin vahvoja (stark).
A. Mikä on tusinan hinta?
B. Ainoastaan kolmekymmentä penniä.
A. Mitä silkki maksaa vihko?
B. Sitä myyn viidestäkymmenestä pennistä.
A. Mutta eihän siinä ole oikein kaunis väri (Farbe), näen mä (= minä); minun mielestäni te, herra, siis pyydätte liian paljon.
B. Se ei ole liian suuri hinta.
A. Minun täytyy siis maksaa se. Mitä nyt tekee kaikki tyyni (alles zusammen).
B. Malttakaa (warten Sie etwas) minä lasken. Kaksitoista kertaa neljäkymmentäviisi tekee viisisataa neljäkymmentä, s. o. (se on) 5 markkaa 40 penniä; siihen lisäksi (dazu kommt) 30 penniä napeista ja vielä 2 kertaa 50, joka tekee yhden markan; niin muodoin on koko summa 6 markkaa 70 penniä.
A. Tässä on kymmenen markan seteli (Banknote).
B. Teidän tulee siis saada takaisin (zurück) 3 markkaa 30 penniä. Eikös niin?
A. Aivan oikein (ganz richtig). Paljon kiitoksia (vielen Dank).
B. Ei kestä kiittää (nicht Ursache zu danken).
A. Vielä yksi asia! Punnitkaa (wägen Sie ab) minulle puoli naulaa (Pfund) viikunoita (Feigen). Mitä se maksaa?
B. Ei mitään. Hyville ostajille annetaan kaupanpäällisiäkin (in den Kauf).
A. Kiitän nöyrimmästi! (ergebenst).

LVI. Lektion.

1. Regeln.

Wenn das Prädicat des Nebensatzes aus dem Zeitworte „olla“ mit einem Prädicatswort besteht, so bleibt letzteres in demselben Casus wie im unverkürzten Satze; doch geht der Nominativ Sing. in den Genetiv über, wenn das Subject des verkürzten Satzes auch im Genetiv steht, z. B.: poika sanoo olevansa kipeä der Knabe sagt, daß er krank ist; luulemme tämän veden olevan hyvää wir glauben, daß dieses Wasser gut ist; valitti lapsen olleen kipeänä (että lapsi oli ollut kipeänä) kolme vuorokatta er klagte, daß das Kind drei Tage und drei Nächte krank gewesen sei; pelkään tämän työn olevan turhan (että tämä työ on turha) ich fürchte, daß diese Arbeit vergeblich sei; tiedän hänen ennen olleen hyvän (että hän oli hyvä) ja uskon hänen nytkin olevan saman (että hän on sama) kuin ennenkin ich weiß, daß er vormals gut war, und bin überzeugt, daß er noch derselbe ist wie vorher.

Im verkürzten Nebensatze kann olevan ausgelassen und das Prädicatswort in den Translativ gesetzt werden; das Subject des unverkürzten Nebensatzes wird hierbei Object, z. B.: valitti aikaansa ikäväksi (aikansa olevan ikävän) er klagte, daß ihm die Zeit lang sei; hän toivoi saavansa palkinnon, mutta huomasi toivonsa turhaksi er hoffte, eine Belohnung zu erhalten, fand aber, daß seine Hoffnung vergeblich sei.

2. Wörter.

Todenmukainen (se) wahrheits- toivo Hoffnung, Wunsch
getreu terve gesund.

3. Uebungen.

a) Poika sanoo olevansa nyt jo terve. Kuulin teidän olevan erittäin ahkerat lukemaan. Luulen tämän työn vaikeaksi. Isä toivoo poikien olevan ahkerat. Luulin veljesi olleen kipeänä. Minä olen kuullut tuon pojan olevan ahkeran. Isä kehuu poikaansa ahkeraksi. Minä vakuutan tätä kirjaa hyväksi. Talon vanha ukko, jonka tapasin kalastamasta tullessani, sanoi olevansa kipeä. Opettajat sanoivat näitten poikien olleen laiskat koko lukukauden (leisure). Poika toivoo ystävänsä olevan terveenä. Minä toivon huoneitten, joihin viikon perästä olen aikonut muuttaa, olevan lämpöisiä. Luulen toivonne olevan turhan. Hevosen, jonka annoit ajaaksemme, luulemme huonoksi. Emme luule tätä työtä vaikeaksi. Luulen tuon miehen puheen olevan todenmukaisen. Minä en luule puhettasi turhaksi. Minä toivoin saavani hyvän palkan työstäni, mutta huomaan toivoni turhaksi. Istäväni vakutti tulevansa minun kanssani

huomenna metsään lintuja ampumaan. Lapsi makaa ja leikkii täällä. Heidän tulee pestä (waschen) itsensä hyvin. Mitä tärkeitä osia päässä on? Siinä on otsa (Stirne), nenä (Nase), silmät, suu, korvat, leuka (Kinn) ja posket (die Wangen). Pane lakki päähäsi. Ihmisellä on sielu (Seele). Tämä sormus on tehty kullasta. Miniä (Schwiegertochter) otti vettä kaivosta.

b) Der Mann, welcher die ganze letzte Woche krank war, sagt, daß er schon gesund ist. Du weißt, daß das Wasser aus dem Brunnen unseres Dorfes gesund zu trinken ist. Ich glaube, daß Ihre Arbeit vergeblich ist. Ich glaube nicht, daß seine Erzählung wahrheitsgetreu ist. Der Mann, welcher im Garten mit dem Soldaten spricht, glaubt gelehrt zu sein. Ich habe gehört, daß die Zimmer, in welchen der Jude (juutalainen) wohnt, kalt sind. Mein Nachbar begab sich gestern in die Stadt, denn er hatte gehört, daß sein jüngster Sohn, welcher dort wohnt, krank ist. Ich merke, daß meine Mühe umsonst ist. Ich glaube nicht, daß dieser Knecht fleißig ist. Die Tochter unseres Nachbarn, welche den ganzen Tag näht, sagt, daß sie krank ist. Mein Bruder, welcher sie gestern gesehen hat, glaubt nicht, daß sie krank ist, denn sie isst und trinkt den ganzen Tag. Ich glaube, daß die Erzählung dieses Mannes wahrheitsgetreu ist. Ich hoffte, für meine Mühe eine gute Belohnung zu erhalten. Mein Freund versicherte dem Kaufmanne, daß er ihm im Februar alles Geld zahlen würde. Das Mädchen sagt, daß es jetzt schon gesund ist. Mein Freund glaubt, daß das Wasser aus diesem tiefen Brunnen besser ist als das Wasser aus jenem Flusse.

4. Gespräche.

- A. Kolme piletiiä (Eisenbahnfarten) Simolan pysäyspaikkaan (Station)!
- B. Missa loukassa (Classe)?
- A. Kolmannessa. Mitä minun tulee maksaa?
- B. Kolme markkaa neljä kymmentä-kaksi penniä. Mutta onko teillä tasaiset rahat?
- A. Ei, eikä mulla enää ole aikaa mennä vaihtamaan (wecheln). Minun pitää saada takaisin kymmenen markan setelistä.
- A. Hyvää huomenta, herra suutarimestari.
- B. Terve, terve!
- A. Tulen teetämään itselleni yhdet saappaat (ein Paar Stiefel).
- B. Hyvä se, otetaan sitte mitta (Maß)
- A. Älkää vaan tehkö niitä liian ahtaita (enge).
- B. Minulla on kyllä sopivia lestejä (Leisten).
- A. Mitä ne tulevat maksamaan?
- B. Mimmoisesta (mimmoinen wie beschaffen) nahasta ne ovat tehtävät, rasvanahasta (Schmierleder) vai kiiltonahasta (Glanzleder).

- A. Rasvanahasta.
 B. Sitte maksa pari (ein Paar) yksitoista markkaa.
 A. Milloin ne valmiiksi tulevat?
 B. Viikon päästä.
 A. Älkää unhottako (vergeffen) panettaa kaksinkertaisia anturoita (Sohlen) ja älkää tehkö korkoja (Absätze) korkeiksi.
 B. Kyllä tehdään niin.

- A. Mistäs olet?
 B. Raätäli N . . . ta.
 A. Tuotko sinä mustan vaatekertani (Anzug) jonka tilasin (bestellte) kuukausi sitten?
 B. Tässä ne ovat, hännystakki (Jacket), housut (Beinkleider) ja liivi (Weste).
 A. Odota vähän, minä koetan, kuinka ne sopivat (passen). Hännystakissa on liian pitkät hihat (Ärmel), housut ovat liian avarat (weit) ja liivin vuori (Futter) ei suinkaan kauan pidä (hält feineswegs lange). Ota nyt vaatteet takaisin ja rätinki (Rechnung) myös.
 B. Mutta mestari sanoi, että tarvitsee rahaa.
 A. Hyvin mahdollista (möglich), mutta minä en maksa mitään, ennenkuin vaatteet ovat laitetut (geändert). Hyvästi vaan! (Adieu.) Kuuleppas vielä! Vie kanssasi tämä takki, tervehdä mestaria minulta ja sano, että minä tahdon napinreikiä (Knopfsöcher) korjatuiksi (reparirt).
 B. Meillä korjataan ainoastaan semmoisia vaatteita, jotka ovat meillä tehtyjä.
 A. Se on hyvin tyhmästi (dumm).

LVII. Lektion.

1. Regeln.

Wenn das Prädicat des Nebensatzes ein Zeitwort im Passiv ist, so wird es, im Falle die Handlung gegenwärtig ist, durch den Genet. Sing. Part. I. Pass. wiedergegeben; wenn die Handlung zukünftig ist, durch den Gen. Sing. Part. II. Pass., z. B. tiedän tuota miestä kiitettävän (että tuota miestä kiitetään) ich weiß, daß man diesen Mann lobt; luulin heille palkintoa annettavan (että palkintoa annetaan) ich glaubte, daß man ihnen eine Belohnung geben werde; kelle olet kuullut palkintoa annetun? hast du gehört, wem man eine Belohnung gegeben hat?

Für den Gen. Sing. Part. II. Pass. gebraucht man häufig den Transfativ, z. B. luulen työn jo tehdyksi ich glaube, daß die Arbeit schon vollendet ist.

Bei den Zeitwörtern: näkyy, näyttää scheint, kuuluu man sagt (eig. lautet); tuntuu fühlt sich an, richtet sich das Prädicatswort nach den Regeln für das Prädicat in den mit että eingeleiteten verführzten Sätzen, z. B. talo näyttää olevan vanha, das Haus scheint alt zu sein.

2. Wörter.

Lämmin (-pimä) warm   epäilen ich zweifle.
 lempeä mild

3. Uebungen.

a) Poika näkyy tulevan. Hän näki koivun kasvavaksi (= kasvavan). Sanotaan laivan hukkuneen. Poikkaa luulaan ahkeraksi. Poika näkyy lukevan. Poika näyttää olevan ahkera. Ilma tuntuu olevan lämmin. Minä olen kuullut tuota miestä kiitettävän. Poika vakuutti ahkeruuttansa kiitetyksi. Me saimme tänäpänä kuulla talon, joka on toisella puolella virtaa, myydiksi miehelle. Tämä vesi tuntuu olevan hyvää. Isäntänne, joka oli kipeänä koko viimeisen kuukauden, näyttää nyt olevan terve. Sanotaan uuden papin tulevan tähän pitäjään ja hänen olevan hyvän saarnamiehen. Kuultuansa uuden papin tulleen ja hänen sunnuntaina saarnaavan sekä häntä sanottavan hyväksi saarnaajaksi, meni talonväki kirkkoon häntä kuulemaan.

b) Wir haben gehört, daß man den Fleiß dieser Knaben lobt. Ich zweifle, daß man diese Arbeit thun wird. Jetzt zweifle ich nicht mehr, sondern freue mich, daß ich das Pferd bekommen werde. Die Eltern freuen sich zu hören, daß ihre Kinder in der Schule belobt werden. Ich hörte, daß der Fleiß dieses Knechtes belobt wurde. Wir wissen, daß man in der Stadt den König erwartete. Wir glauben auch, daß man die Häuser der Stadt deshalb mit Blumen und Kränzen geschmückt hat. Mein Bruder hofft nicht, daß man seine Uhr, welche er verloren hat, als er aus der Stadt kam, finden wird. Die Landesbewohner freuen sich zu hören, daß der Krieg beendet werde. Man sagt, daß die Kirche der Stadt gebrannt hätte. Ich habe gehört, daß der Pfarrer krank ist. Man glaubt, daß der Kaiser bald in die Stadt kommen wird. Man sagt, daß der König milde sei.

4. Lesestück.

Susi ja koira tapasivat toinen toisensa metsässä. Susi sanoi: „Mistä se tulee, että sinä aina olet niin lihava, minä laiha, vaikka olenkin sinua väkevämpi ja sentähden luulisin paremmin voivani saada ruokani?“ „Se tulee siitä,“ vastasi koira, „että minä palvelen isäntääni ja saan häneltä ruoan palkakseni, sinulle ei kukaan anna ruokaa, sen vaan saat, minkä itse voinet

löytää.“ Mikä palvelus*) se on,“ kysyi susi. „enkö minäkin sitä taitaisi täyttää?“ „Kyllä taidat,“ vastasi koira, „kun vaan pidät vahtia pihalla ja yöllä varjelet taloa varkailta.“ Siihen lupasi susi mielellään ruveta ja koiran piti toimittaa hänelle palveluspaikkaa kylässä. Heidän tiellä juostessansa rinnatusten loi susi silmänsä koiran kaulaan ja kysyi: „Kuinka sinä olet miin karvaton kaulastasi ja mikä siitä on karvat vienyt?“ Kun sanotaan minua liian äkeäksi ja vielä pelätään juoksen-televanikin kotoa pois, vastasi koira, niin minua toisinaan päiväksi pannaan kahleisiin, yöksi taas lasketaan irki ja annetaan minulle leipäpaloja, luuta ja muuta ruokaa yltäkyllin.“ „No, et sinä sitte.“ kyysi susi, päivällä pääsekään menemään, minkä tahdot?“ „En kyllä aina,“ vastasi koira. „No, hyvästi sitte,“ sanoi susi, „hyvästi itse ja kaikki onnellisuutesi, siitä onnellisuudesta minä en huoli, jota kahleissa nautitaan“. Erosi sitte koirasta susi ajatellen: parempi köyhyyskin kuin toisen valta.

Wörter zum Lesestück.

Vahti	Wacht	toisinaan	bisweilen.
karva	Haar	sidon (-to)	ich binde
karvaton (-ttoma)	haarlos	kahle (lee)	Band, Fessel
nautin (-tti)	ich genieße	hyvästi	lebe wohl
rinnatusten	neben einander	eroon (-oto)	ich trenne mich.

LVIII. Lektion.

Sämmtliche finnische Zeitwörter werden von den finnischen Grammatikern, so wie die Nomina, je nach der Beschaffenheit des Bindevocals in sechs Classen eingetheilt; um den Lernenden einen klareren Ueberblick über die Verba zu gewähren, wird diese Classeneintheilung nachstehend behandelt unter Beifügung solcher Bemerkungen, welche behufs richtiger Conjugation noch irgendwie nöthig sind.

I. Classe.

Zu dieser gehören die Verba, deren Stamm einsilbig ist, ebenso solche mit mehrsilbigen Stämmen mit der Endung oi. Ueber deren Beugung:

1. Der Bindevocal verschwindet vor dem i des Imperfects und Conditionalis nach denselben Regeln, wie vor dem Plural i der Nomina, z. B. saan (ich bekomme) sain, saisin;

2. t in der Infinitivendung (ta, tä, te) vermindert sich in d, z. B. saan: saada, saaden, saadessa;

*) Die Wörter auf us, ys mit Stamm auf te sind in ihrem Begriffe mehr Abstracta und werden von Nennwörtern abgeleitet; die auf kse sind mehr Concreta und werden gewöhnlich von Zeitwörtern abgeleitet.

3. das Partic. Präsens hat auch zuweilen die Endung pa, pä, 3. B. saapa, syöpä;

4. die 3. Person im Präs. Indicat. Sing. ist gleich mit dem Stamme oder kann auch die Endung pi erhalten, 3. B. vie oder viepi (er führt).

II. Klasse.

Hierher gehören Verba mit unveränderlichem Bindevocale (o, ö, u, y). Ueber diese ist nur zu bemerken:

1. t in der Infinitivendung (ta, tä, te) zwischen zwei einfachen Vocalen verschwindet, 3. B. sanota: sanoa, sanoten, sanoen;

2. t im Passiv zwischen zwei einfachen Vocalen wird verdoppelt.

III. Klasse.

Bindevocal ist a, ä:

1. Der Bindevocal wird vor dem i des Imperfects nach denselben Regeln verändert, wie bei Nomina vor dem Plural i, 3. B. anta-in, antoin, annoin (ich gab);

2. vor der Passivendung verwandelt sich der Bindevocal in e, 3. B. anta-tta-han: antettaan, annettaan, annetaan (wird gegeben, man giebt);

3. t in der Infinitivendung (ta, tä, te), zwischen zwei einfachen Vocalen, verschwindet, 3. B. anta-ta: antaa, anta-ten: antaen;

4. wenn t Bindeconsonant ist, verwandelt es sich vor dem i des Imperfects in s.

IV. Klasse.

Bindevocal ist i.

1. Derselbe fällt weg vor dem i des Imperfects und dem isi des Conditionals, 3. B. repi-in: revin, repi-isin: repisin;

2. t in der Infinitivendung (ta, tä, te) verschwindet, 3. B. risti-tä; ristiä (taufen).

V. Klasse.

Bindevocal ist i.

1. Derselbe fällt weg vor dem i des Imperfects und dem isi des Conditionals, 3. B. mene-isin: menisin;

2. er fällt weg vor k, n, t bei allen mehrsilbigen und den zweisilbigen Stämmen, deren Binde silbe le, ne, re oder s ist, wobei t vermindert und n nach l und r in l und r verwandelt wird, 3. B. tule-ta: tulla, mene-köön: menköön, iloitse-ta: iloita, iloitnut: iloinnut. In mehrsilbigen Zeitwörtern mit der Binde silbe ne verwandelt sich n vor t und k in t; 3. B. pakene-koon (pakenkoon, paketkoon): paetkoon;

3. in zweisilbigen Stämmen mit der Binde silbe ke, pe, te bleibt der Bindevocal, wobei t in der Infinitivendung (ta tä te) verschwindet, 3. B. luke-ta: lukea, kylpetä: kylpeä zc.

VI. Classe.

Sieher gehören die Verba contracta

1. Die Aspiration ' (wird häufig nicht geschrieben) vertritt den Bindeconsonanten;

2. der Bindevocal fällt vor Silben, welche mit k, n, beginnen, fort, und die Aspiration verwandelt sich vor n in n, vor t und k in t, z. B. maka'a-ta' (maka'ta, maa'ta, ma'atta): maata;

3. vor dem i des Imperfects fällt der Bindevocal weg, und die Aspiration verwandelt sich in s, z. B. laina' a-in (laina'in) lainasin;

4. der Bindevocal und die Aspiration verschwinden vor der Endung isi des Conditionals, z. B. hauta'asin: hautaisin.

Uebersicht über sämtliche Formen des finnischen Zeitwortes, nach Classen geordnet.

I. Classe.

syön (Stamm syö) ich esse; en syö ich esse nicht.

Activum.

Indicativ.

Präsens.		Imperfect.	
Sing.	syön en syö	Sing.	söin en syönyt
	syöt et syö		söit et syönyt
	syö ei syö		söi ei syönyt
Plur.	syöimme emme syö	Plur.	söimme emme syöneet
	syötte ette syö		söitte ette syöneet
	syövät eivät syö		söivät eivät syöneet
Perfectum.		Plusquamperfect.	
olen syönyt en ole syönyt	olin syönyt en ollut syönyt	u. s. w.	

Potential.

Präsens.		Perfect.	
syönen en syöne	lienen syönyt en		
syönet et syöne	liene		
syönee ei syöne	syönyt		
syöemme emme syöne	u. s. w.		
syönette ette syöne			
syönevät eivät syöne			

Conditional.

Präsens.		Perfect.	
söisin en söisi	olisin syönyt en olisi		
söisit et söisi	syönyt		
söisi ei söisi	u. s. w.		
söisimme emme söisi			
söisitte ette söisi			
söisivät eivät söisi			

Optativ.

Präsens.		Perfect.	
(syö'ös)	(ällös syökö)	—	—
syököön	älköön syökö	olkoon syönyt	—
—	—	—	—
—	—	—	—
syökööt	älkööt syökö	olkoot syöneet	—

Imperativ.		Particip.	
—	—	Präj:	syövä - syömättä oleva
syö'	älä syö		(syömätön)
—	—	Perf.	syönyt - syömättä ollut
syökäämme	älkäämme syökö		
syökää	älkää syökö		

Infinitiv.

I. Part.	syödä	olla	} syömättä
Transf.	syödäksi	ollaksi	
II. Ineff.	syödessä	ollessa	
Infr.	syöden	ollen	
III. Genet.	syömän	oleman	
	u. s. w.		
IV. Nom.	syöminen	oleminen	
Gen.	syömisen	olemisen	
	u. s. w.		
V. Adeff.	(syömäisillä)	(olemaisilla)	

Passivum (Stamm syötä).

Ind.	Präj.	syödään	ei syödä
"	Imp.	syötiin	ei syöty
"	Perf.	on syöty	ei ole
"	Plusquamperf.	oli syöty	ei oltu syöty
Potent.	Präj.	syötäneen	ei syötäne
"	Perf.	lienee syöty	ei lienee syöty
Cond.	Präj.	syötäisin	ei syötäisi
"	Perf.	olisi syöty	ei olisi syöty
Dpt.	Präj.	syötäköön	älköön syötäkö
"	Perf.	(olkoon syöty	älköön olko syöty)
	Imper.	(syötäköön)	
Infinit.	II. Ineff.	syötäessä	syömättä oltaessa
"	III. Gen.	syötämän	oltaman syömättä
Partic.	Präj.	syötävä	oltava syömättä
"	Perf.	syöty	oltu syömättä

II. Klasse

sidon (Stamm sito) ich binde; en sido ich binde nicht.

Activum.

Indicativ.

Präsens.		Imperfect.	
sidon	en sido	sidoin	en sitonut
sidot	et sido	sidoit	et sitonut
sitoo	ei sido	sitoi	ei sitonut
sidomme	emme sido	sidoimme	emme sitoneet.
sidotte	ette sido	sidoitte	ette sitoneett
sitovat	eivät sido	sitoiivat	eivät sitoneet
Perfect.		Plusquamperfect.	
olen	sitonut en ole sitonut	olin	sitonut en ollut sitonut
	u. s. w.		u. s. w.

Potential.

Präsens.		Perfect.	
sitonen	en sitone	lienen	sitonut en liene sitonut
sitonet	et sitone		u. s. w.
sitonee	ei sitone		
sitonemme	emme sitone		
sitonette			
sitonevat			

Conditional.

Präsens.		Perfect.	
sitoisin	en sitoisi	olisin	sitonut en olisi sitonut
sitoisit	et sitoisi		u. s. w.
sitoisi	ei sitoisi		
sitoisimme	emme sitoisi		
sitoisivat	eivät sitoisi		

Optativ.

Präsens.		Perfect.	
(sito'os	ällös sitoko)	—	—
sitokoon	älköön sitoko	olkoon	sitonut —
—	—	—	—
'sitokoot	älkөөт sitoko	olkoot	sitoneet —
Imperativ.		Particip.	
sido	älä sido	Präf.	sitova sitomatta oleva (sitomaton)
—	—	Perfect.	sitonut sitomatta ollut
sitokaamme	älkäämme sitoko		
sitokaa	älkiää sitoko		

Infinitiv.

I. Part.	sitoa		olla	} sitomatta
Transf.	sitoaksi		ollaksi	
II. Ineff.	sitoessa		ollessa	
Instr.	sitoen		ollen	
III. Gen.	sitoman		oleman	
		u. f. w.		
IV. Nom.	sitominen		oleminen	
Gen.	sitomisen		olemisen	
		u. f. w.		
V. Adess.	sitomaisilla		olemaisilla	

Passivum (Stamm sidotta).

Ind.	Präs.	sidotaan	ei sidota
"	Imp.	sidottiin	ei sidottu
"	Perf.	on sidottu	ei ole sidottu
"	Partperf.	oli sidottu	ei oltu (ollut) sidottu
Potent.	Präs.	sidottaneen	ei sidottane
"	Perf.	lienee sidottu	ei liene sidottu
Cond.	Präs.	sidottaisiin	ei sidottaisi
"	Perf.	olisi sidottu	ei olisi sidottu
Dpt.	Präs.	sidottakoon	älkөөn sidottako
"	Perf.	olkoon sidottu	(älkөөn olko sidottu)
Imp.		(sidottakaan)	
Inf.	II. Ineff.	sidottaessa	sitomatta oltaessa
"	III. Gen.	sidottaman	oltaman sitomatta
Part.	Präs.	sidottava	oltava sitomatta
"	Perf.	sidottu	oltu sitomatta.

III. Classe.

Activum.

annan (Stamm anta) ich gebe, en anna ich gebe nicht.

Indicativ.

	Präsens.		Imperfect.
annan	en anna	annoin	en antanut
annat	et anna	annoit	et antanut
antaa	ei anna	antoi	ei antanut
annamme	emme anna	annoimme	emme antaneet
annatte	ette anna	annoitte	ette antaneet
antavat	eivät anna.	antoivat	eivät antaneet.

Perfect.

Plusquamperfect.

olen antanut, en ole antanut   olin antanut   en ollut antanut
u. f. w.

	Präsens.	Potential.	Perfect.
antaneen	en antane	lienen antanut	en liene antanut
antanel	et antane		u. s. w.
antanee	ei antane		
antanemme	emme antane		
antanette	ette antane		
antanevat	eivät antane.		

	Präsens.	Conditional.	Perfect.
antaisin	en antaisi	olisin antanut	en olisi antanut
antaisit	et antaisi		u. s. w.
antaisi	ei antaisi		
antaisimme	emme antaisi		
antaisitte	ette antaisi		
antaisivat	eivät antaisi.		

	Präsens.	Optativ.	Perfect.
(antaos)	(ällös antako)	—	—
antakoon	älkөөn antako	olkoon antanut	—
—	—	—	—
antakoot	älkөөt antako	olkoot antaneet	—

	Imperativ.	Particip.
—	—	Präs. antava antamatta oleva (antamaton)
anna	älä anna	Perf. antanut antamatta ollut
—	—	—
antakaamme	älkөөmme anta-	
	ko	
antakaa	älkөө antako	
—	—	

	Infinitiv.	
I. Part. antaa	olla	} antamatta
Transf. antaaksi	ollaksi	
II. Ineff. antaessa	ollessa	
Instr. antaen	ollen	
III. Gen. antaman	oleman	
	u. s. w.	
IV. Nom. antaminen	oleminen	
Gen. antamisen	olemisen	
	u. s. w.	
V. Adeff. antamaisilla	olemaisilla	

Passivum (Stamm annetta).

Ind.	Präf.	annetaan	ei annetta
"	Imp.	annettiin	ei annettu
"	Perf.	on annettu	ei ole annettu
"	Superf.	oli annettu	ei oltu (ollut annettu)
Potent.	Präf.	annettaneen	ei annettane
"	Perf.	liennee annettu	ei liene annettu
Cond.	Präf.	annettaisiin	ei annettaisi
"	Perf.	olisi annettu	ei olisi annettu
Opt.	Präf.	annettakoon	älkөөn annettako
"	Perf.	olko annettu	(älkөөn olko annettu)
Imper.	(annettakaan)		
Infim.	II. Genf.	annettaessa	antamatta oltaessa
"	III. Gen.	annettaman	oltaman antamatta
Part.	Präf.	annettava	oltava antamatta
"	Perf.	annettu	oltu antamatta.

IV. Classe.

Activum.

pyrin (Stamm pyrki) ich strebe, en pyri ich strebe nicht.

Indicativ.

	Präsens.		Imperfect.
pyrin	en pyri	pyrin	en pyrkinyt
pyrit	et pyri	pyrit	et pyrkinyt
pyrkii	ei pyri	pyrki	ei pyrkinyt
pyrimme	emme pyri	pyrimme	emme pyrkinheet
pyritte	ette pyri	pyritte	ette pyrkinheet
pyrkivät	eivät pyri	pyrkivät	eivät pyrkinheet.

Perfect.

Plusquamperfect.

olen pyrkinyt	en ole pyrkinyt	olin pyrkinyt	ne ollut pyrkinyt
u. s. w.		u. s. w.	

Potential.

	Präsens.		Perfect.
pyrkinen	en pyrkinen	lienen pyrkinyt,	en liene pyrkinyt
pyrkinet	et pyrkinen		
pyrkinen	ei pyrkinen		u. s. w.
pyrkinemme	emme pyrkinen		
pyrkinette	ette pyrkinen		
pyrkinivät	eivät pyrkinen.		

Conditional.

	Präsens.	Perfect.
pyrkisin	en pyrkisi	olisin pyrkinyt, en olisi pyr-
pyrkisit	et pyrkisi	kinyt
pyrkisi	ei pyrkisi	u. j. w.
pyrkisimme	emme pyrkisi	
pyrkisitte	ette pyrkisi	
pyrkisivät	eivät pyrkisi.	

	Präsens.	Optativ.	Perfect.
(pyrkiös) §	(ällös pyrkikö)	—	—
pyrkiköön	älköön pyrkikö	olkoon pyrkinyt	—
pyrkikööt	älkööt pyrkikö	olkoot pyrkineet	—

	Imperativ.	Particip.
—	—	Präs. pyrkivä pyrkymättä oleva
pyri	äla pyri	(pyrkimätön)
pyrkikäämme	älkäämme pyr-	Perf. pyrkinyt pyrkimättä ollut
pyrkikää	älkää pyrkikö	

Passivum (Stamm pyrittä).

3 nd .	Präs.	pyritään	ei pyritä
"	Imperf.	pyrittiin	ei pyritty
"	Perf.	on pyritty	ei ole pyritty
"	Superf.	oli pyritty	ei oltu (ollut) pyritty
Potent.	Präs.	pyrittäneen	ei pyrittäne
"	Perf.	lienee pyritty	ei liene pyritty
Cond.	Präs.	pyrittäisiin	ei pyrittäisi
"	Perf.	olisi pyritty	ei olisi pyritty
Opt.	Präs.	pyrittäköön	älköön pyrittäkö
"	Perf.	olkoon pyritty	(älköön olko pyritty)
Imper.	(pyrittäkään)		
3 rd Inf.	II. 3 rd Inf.	pyrittäessä	pyrkimättä oltaessa
"	III. Gen.	pyrittämän	oltaman pyrkimättä
Part.	Präs.	pyrittävä	oltava pyrkimättä
"	Perf.	pyritty	oltu pyrkimättä

V. Classe.

Activum.

luen (Stamm luke) ich lese, en lue ich lese nicht.

Indicativ.

	Präsens.		Imperfect.
luen	en lue	luin	en lukenut
luet	et lue	luit	et lukenut
lukee	ei lue	luki	ei lukenut
luemme	emme lue	luimme	emme lukeneet
luette	ette lue	luitte	ette lukeneet
lukevat	eivät lue	lukivat	eivät lukeneet

Perfect.

Plusquamperfect.

olen lukenut	en ole lukenut	olin lukenut	en ollut lukenut
u. s. w.		u. s. w.	

Potential.

	Präsens.		Perfect.
lukenen	en lukene	lienen lukenut	en liene lukenut
lukenet	et lukene	u. s. w.	
lukenee	ei lukene		
lukenemme	emme lukene		
lukenette	ette lukene		
lukenevat	eivät lukene		

Conditional.

	Präsens.		Perfect.
lukisin	en lukisi	olisin lukenut	en olisi lukenut
lukisit	et lukisi	u. s. w.	
lukisi	ei lukisi		
lukisimme	emme lukisi		
lukisitte	ette lukisi		
lukisivat	eivät lukisi		

Optativ.

	Präsens.		Perfect.
—	—	—	—
(lukeos	ällös lukeko)	—	—
lukekoon	älkөөn lukeko	olkoon lukenut	—
—	—	—	—
—	—	—	—
lukekoot	älkөөt lukeko	olkoot lukeneet	—

	Imperativ.		Particip.
lue älä lue	—	—	Präs. lukeva lukematta oleva (lukematon)
lukekaamme lukekaa	—	—	Perf. lukenut, lukematta ollut.
	älkäämme lukeko älkää lukeko		

Infinitiv.

I. Part.	lukea	olla	} lukematta
Transf.	lukeaksi	ollaksi	
II. Snejf.	lukeissa	ollessa	
Instr.	lukein	ollen	
III. Gen.	lukeman	oleman u. s. w.	
IV. Nom.	lukeminen	oleminen	} lukematta
Gen.	lukemisen	olemisen u. s. w.	
V. Adess.	lukemaisilla	olemaisilla	

Passivum (Stamm luetta).

Ind.	Präs.	luetaan	ei lueta
"	Imp.	luettiin	ei luettu
"	Perf.	on luettu	ei ole luettu
"	Imperf.	oli luettu	ei oltu (ollut) luettu
Potent.	Präs.	luettaneen	ei luettane
"	Perf.	lienee luettu	ei liene luettu
Cond.	Präs.	luettaisiin	ei luettaisi
"	Perf.	olisi luettu	ei olisi luettu
Dpt.	Präs.	luettakoon	älkөөn luettako
"	Perf.	olkoon luettu	(älkөөn olko luettu)
Imper.		(luettakaan)	
Inj.	II. Snejf.	luettaessa	lukematta oltaessa
	III. Gen.	luettaman	oltaman lukematta
Partic.	Präs.	luettava	oltava lukematta
"	Perf.	luettu	oltu lukematta.

VI. Classe.

Activum.

lupaan (Stamm lupa'a) ich verspreche,
en lupaa ich verspreche nicht.

Indicativ.

	Präsens.		Imperfect.
lupaan	en lupaa	lupasin	en luvannut
lupaat	et lupaa	lupasit	et luvannut
lupaa	ei lupaa	lupasi	ei luvannut
lupaamme	emme lupaa	lupasimme	emme luvanneet
lupaatte	ette lupaa	lupasitte	ette luvanneet
lupaavat	eivät lupaa,	lupasivat	eivät luvanneet.

	Perfect.		Plusquamperfect.
olen	luvannut	en ole	luvannut
	u. s. w.	olin	luvannut
		en ollut	luvannut

	Potential.	
	Präsens.	Perfect.
luvannen	en luvanne	lienen luvannut
luvannet	et luvanne	en liene luvannut
luvanne	ei luvanne	u. s. w.
luvannemme	emme luvanne	
luvannette	ette luvanne	
luvannevat	eivät luvanne	

	Conditional.	
	Präsens.	Perfect.
lupaisin	en lupaisi	olisin luvannut
lupaisit	et lupaisi	en olisi luvannut
lupaisi	ei lupaisi	u. s. w.
lupaisimme	emme lupaisi	
lupaisitte	ette lupaisi	
lupaisivat	eivät lupaisi	

	Optativ.		
—	—	—	—
(luvatkos	ällös luvatko)	—	—
lumatkoon	älkөөn lumatko	olkoon luvannut	—
—	—	—	—
—	—	—	—
lumatkoot	älkөөt lumatko	olkoot luvanneet	—

	Imperativ.	Particip.
—	—	Präf. lupaava lupaamatta oleva
lupaa'	älä lupaa	(lupaamaton)
—	—	Perf. luvannut
lumatkaamme	älkäämme	lupaamatta ollut
	lumatko	
lumatkaa	älkää lumatko	
—	—	

	Infinitiv.		
I. Part.	luvata	olla	} lupaamatta
Transf.	luvataksi	ollaksi	
II. Ineff.	lumatessa	ollessa	
Infr.	lumatén	ollen	
III. Gen.	lupaaman	oleman	
	u. s. w.		
IV. Nom.	lupaaminen	oleminen	
Gen.	lupaamisen	olemisen	
	u. s. w.		
V. Adff.	lupaamaisilla	olemaisilla	

Passivum (Stamm luvatta).

3nd.	Präs.	luvataan	ei luvata
"	Imperf.	luvattiin	ei luvattu
"	Perf.	on luvattu	ei ole luvattu
"	Imperf.	oli luvattu	ei oltu (ollut) luvattu
Potent.	Präs.	luvattaneen	ei luvattane
"	Perf.	lienee luvattu	ei liene luvattu
Cond.	Präs.	luvattaisiin	ei luvattaisi
"	Perf.	olisi luvattu	ei olisi luvattu
Opt.	Präs.	luvattakoon	älkөөn luvattako
"	Perf.	olkoon luvattu	(älkөөn olko luvattu)
Imper.		(luvattakaan)	
Inf.	II. Ineff.	luvattaessa	lupaamatta oltaessa
"	III. Gen.	luvattaman	oltaman lupaamatta
Part.	Präs.	luvattava	oltava lupaamatta
Part.	Perf.	luvattu	oltu lupaamatta.

LIX. Lektion.

1. Regeln.

Ausruffätze werden im Finnischen entweder als Fragesätze oder als conditionale Sätze gegeben, vor welchen auch Interjectionen angewendet werden können, z. B. *kuinka kaunis on hänen laulunsa!* wie schön ist ihr (sein) Gesang! *voi, kuinka kaunis tuo tyttö on!* o, wie schön ist dieses Mädchen! *jospa vaan tulisit* wenn du doch kommen würdest! *voi, jos ilta joutuisi!* ach, wenn es Abend würde! Wenn der Ausruffatz durch einen conditionalen Satz gegeben wird, enthält er einen Wunsch. Zur Bezeichnung eines solchen Wunsches kann auch der Optativ angewendet werden, z. B. *eläköön vapaus!* es lebe die Freiheit! *eläköön Suomi!* es lebe Finnland!

Nach Interjectionen wird oft der Partitiv angewendet, z. B. *voi teitä, te ulkokullatut, wehe auch, Scheinheilige; ohoh sellaista herraa, o, ein solcher Herr; hyi teitä pfui* 2c.

In Bezug auf die Wortfolge ist zu bemerken, daß dieselbe oft auf dem mehr oder minder größeren Gewichte beruht, welches man den einzelnen Wörtern beilegt. Das erste Wort im Satze hat gewöhnlich den stärksten Ton, weshalb auch solche Worte an die Spitze treten, welche von Verstärkungs- oder Anhängepartikeln begleitet sind, z. B. *minä itse sen sanoin* ich selbst sagte es; *sen minä itse sanoin* das sagte ich selbst; *sanoinhan minä sen* gewiß sagte ich es. Das Verbum finitum beginnt nicht gerne eine Periode, wenn es nicht ein Anhängewort hat. Nur das verneinende Verb und die Imperative machen hievon eine Ausnahme, z. B. *en minä sinua usko* ich glaube dir nicht; *anna meille meidän syntimme anteeksi* vergib uns unsere Schuld.

Eine zweckmäßige Anordnung der Satztheile dient zur Vermeidung von Zweideutigkeit. Man übersetzt z. B. den Satz: „dieses Haus kaufte der Hausherr von seinem Bruder“ mit „isäntä osti tämän talon veljeltänsä“ und nicht „tämän talon isäntä osti veljeltänsä“, weil dies auch bedeuten könnte „der Hausherr dieses Hauses kaufte von seinem Bruder“.

Die Wortfolge ist in folgenden Fällen bestimmt: 1. Das Attribut und die genetive Bestimmung stehen vor ihren Hauptworten; 2. das verneinende Verbum geht dem verneinten Verbum voraus, z. B. pienen Rymättylän vanha kirkkoherra kuoli 98 vuoden vanhana der alte Pfarrer des kleinen Rimito starb im Alter von 98 Jahren; Jumalan pelko on viisauden alku; älkäämme siis unhoittako Jumalaa, ellemme tahdo, että Hänkin unhoittaa meidät, Gottesfurcht ist der Weisheit Anfang, vergessen wir demnach nicht Gott, wenn wir nicht wollen, daß er uns vergift; älä itke ilman syytä, älä vaivata valita, weine nicht ohne Ursache, klage nicht, ohne daß dir etwas fehlt.

2. Wörter.

Alhainen herablassend	kivinen feinig
henkinen geistlich, heilig	hopeainen aus Silber
ilkeä böse, gemein	kultainen aus Gold
ihana schön	arvokas werthvoll
kuiva trocken	jalo edel
ijällinen bejahrt	korea hübsch
kunniallinen ehrlich	kostea feucht
märkä naß	makea süß
ohut dünn	pehmeä weich
aamupäivä Vormittag	iltapäivä Nachmittag
toissapäivänä vorgestern	ylihuomenna übermorgen.

Die Monatsnamen:

tammikuu Jänner	helmikuu Februar
maaliskuu März	huhtikuu April
toukokuu Mai	kesäkuu Juni
heinäkuu Juli	elokuu August
syyskuu September	lokakuu October
marraskuu November	joulukuu December. *)

3. Uebungen.

a) Vuonna 1157 tulivat Ruotsalaiset tänne ja rakensivat Turun linnan (Schloß) Eilen olin koko päivän metsässä, mutta tänäpäivänä en viivy koko päivää. Hyvän ihmisen sydän on rauhallinen. Koiran uskollisuus on suuri. Ihmisiä kävelee maantiellä.

*) Die Monatsnamen werden auch sehr häufig mit großen Anfangsbuchstaben geschrieben.

Nousetko varhain (zeitlich) aamulla? Nousen. Päivällä minä työskentelen (arbeite), mutta illalla minä lähdän metsästä kotiin. Alä kävelle jäällä, sillä jää on heikkoa. Tie kirkolle on huonoa. Hän on ollut viikon kipeänä. Ketä haette? Me haemme herra Riuttasta, joko eilen on tullut rautatiellä. Wiipurin kaupungista. Suutari P. talo on palanut viimeisenä yönä. Turun kaupunki on palanut useat kerrat. Ilma on tänäpänä paljoa lämpimämpi. Viime perjantaina oli kuusi astetta (Grade) lämmin. Tuorstaina oli kahta astetta kylmempi. Kaikkein kylmin päivä oli viime viikolla, jolloin oli kaksikymmentä astetta kylmä. Pöytä on kaksi jalkaa korkea. Ihminen ei ole parempi tai huonompi sentähden, että hän on rikas tai köyhä. Köyhin on usein ahkerin. Vanhempi setäni pojista tulee papiksi. Vanhimmalta ystävästäni olen saanut monta kirjaa, jotka ovat minulle kaikkia muita hahjoja rakkaammat. Kenen tekemä on kirja, jota luet? Se on hyvän ystäväni kirjoittama mutta veljeni tuomentama. Tiedätkö, kenen perustama (Gründung) Tukholma on? Tukholma on Birger Jarlin*) perustama. Romulus, joka oli Romin ensimmäinen kuningas, oli paimenten kasvattama. Älä jätä mitään huomiseksi tekemättä, mitä tänäpänä voit tehdä. Isä eli äitiä vanhemmaksi (der Vater erreichte ein höheres Alter als die Mutter). En ole nähnyt iloisempaa ihmistä kuin tämä on. Tavallisesti (gewöhnlich) sanotaan, että vuodessa on kolmesataa kuusikymmentä viisi päivää, mutta näihin kolmeensataan kuuteenkymmeneen viiteen päivään tulee vielä viisi tuntia, kahdeksanviidettä (neljäkymmentä kahdeksan) minuttia ja kahdeksanviidettä sekuntia.

b) Er starb zu Wien (Vienissä) im Jahre 1849. Heute habe ich den ganzen Tag gearbeitet; morgen werde ich in den Wald gehen und Vögel schießen. Es lebe Oesterreich! (Itävalta.) Wie schön ist der Gesang dieses Vogels! O, wie schön sind diese Wälder! Wenn doch mein ältester Bruder kommen würde! Ach, wenn es Nacht würde! Es lebe das Vaterland! Wehe euch trägen Knechten! Mein Bruder selbst sagte, daß der Mann gestorben sei. Dieser Herr ist herablassend. Dieser steinige Acker ist schlecht. Siehst du diese bösen Menschen? Ich habe werthvolle Ringe aus Silber und Gold. Der edle König starb. Es hat geregnet, und die Erde ist noch feucht. Geben Sie mir diese süßen Feigen (viikuna). Meine Schwester starb vorgestern Vormittags. Ich werde übermorgen in die Stadt kommen. Wen suchst deine Schwester? Sie sucht den Kaufmann, welcher gestern mit der Eisenbahn aus Wien gekommen ist.

4. Gespräche.

A. Tuossa seisoo höyrylaiva.

B. Menemmekö kohta laivalle?

*) Birger Jarl und Thorkel Knutson unterwarfen große Theile Finnlands der schwedischen Herrschaft.

A. Emme, sillä laiva lähtee vastaparin tunnin perästä. Sill' aikaa menemme majataloon (in's Wirthshaus) eli hotelliin syömään päivällistä.

A. Kuulkaa, neiti! Saisinko pullon olutta (eine Flasche Bier)?

B. Paikalla (gleich) herraseni?

A. Mitä maksaa päivällinen ynnä (nebst) olut?

B. Jahka (jofort) kysyn emännältä.

A. Mitä siitä tulee?

B. Päivällinen 2 markkaa hengeltä (henki Person) ja olut 50 penniä.

A. Vie terveisiä emännälle ja sano, että hänen hintansa ovat liian korkeat.

A. Mitä siitä luette?

B. Kurkistan (ich gucke) vaan aikatauluun (Fahrplan), nähdäkseni, kuinka pitkältä on ensimmäiseen pysäyspaikkaan.

A. Nyt syöksevät (stürmen) ihmiset ulos.

B. No (nun) sitte mekin (kin Anhängepartikel, hier = auch), että saamme hyvät sijat (Plätze) vaunussa (im Waggon).

C. Matkustajat (die Passagiere) tekevät niin hyvin ja näyttävät esiin (vorzeigen) pilettinsä!

A. Mikä herra tuo on univormussa (in Uniform)?

B. Se on yksi konduktööreistä, jotka hoitavat (schützen) juna (Bahnzug).

A. Semmoinenko se kuljettaa lokomotiiviakin eli höyryhepoa?

B. Ei, sitä sanotaan lokomotiiviinkuljettajaksi (Locomotivführer).

A. Kyllä höyryllä lokomotiivissa kuitenkin on hyvin suuri voima (Kraft).

B. Jaksaaahan (vermag) se vetää (ziehen) monta kymmentä täyttä vaunua.

A. Kuinka nopeasti (schnell) juna menee?

B. Kolme neljä penikulmaa tunnissa.

A. Se on hyvää vauhtia (schnelt). Mutta jos osuu tulemaan jotakin (wenn etwas zufällig kommt) pyöräin (pyörä Rad) alle, jos rautarata (die Bahnstrecke) ei ole puhdas, kuinka silloin käy?

B. Silloin juna hyppää (hüpft) kiskoilta (kisko Schiene) ja menee metsiin.

A. Waarallistahan (gefährlich) se on.

B. Hyvin mahdollista.

A. Minua peljättää (ich werde fürchten).

B. Ei ole mitään vaaraa. Sentähden on ratavahdit (Bahnwächter), joiden täytyy katsoa, että rata on selvä (klar).

- A. Mutta kuinka voivat lokomotiivinkuljettaja ja koneenkäyttäjä (Majshiniisti) sen tietää?
 B. Ratavahti nostaa valkoisen lipun (Fahne) kun kaikki on kunnossa, ja punaisen, kun jotakin estettä (Sinderniß) löytyy.

LX. Lektion.

Vermischte Beispiele zu allen Lektionen.

a) Emmekö jättäneet vaunua sinne? Niin, sen teimme. Minä tahtoisin jo olla kotona. Siellä näkyy kirkkokin. Sen tornista nähtäneen hyvin kauas. Minä menen alas salonkiin, olkaa täällä ylhäällä ja katselkaa luonnon kauneutta. Minä olen niin likinäköinen. Mikä se kaukana niin humisee? Se on Imatran *) kosken humina. Kun tulemme lähemmäksi, saat kuulla, kuinka kovasti se kohisee. Me olemme tulleet rannalle. Mitä se on? Suuri vene eli proomu, jossa ihmiset, hevoset ja kaikki viedään veden yli. Miksi ei tähän siltaa rakenneta? Joki on niin leveä ja siinä käy niin väkevä virta, ett'ei silta voi seisoa.

Wörter.

salonkiin in den Salon
 kauneus Schönheit
 likinäköinen kurzichtig
 humisee es tost
 humina, humu Getöse
 koski Wasserfall

kohisee es braust
 kovasti stark
 proomu Brahm (Fahrzeug)
 väkevä stark, heftig
 virta Strom, Strömung.

b) Kun talonpoikainen kansa lauvantaisin kylpee saunois-
 sansa,**) istuvat ne aivan alastomina tukeille ja kiville ympäri
 seiniä ja pyyhkivät itseänsä siinä. Mihin nyt matkustamme?
 Wiipuriiin päin pitkin Saimaan kanavaa***). Tässä on sulkulaitos.
 Elton-järvi, joka on Europan-Venäjän (des europ. Rußland) run-
 saimpia suolajärviä, on kolme saksanpeninkulmaa (deutsche Meilen)
 pitkä, kaksi peninkulmaa leveä ja ainoastansa kolme jalkaa syvä.
 Sen pinta-ala nousee siis kuuteen neliöpeninkulmaan eli kahteen-
 sataan yhdeksäänkymmeneen neljään neliövirstaan. Venäjän Itä-
 meren laivastoon (zu Rußland's Ostseeflotte) kuuluu muun muassa
 kaksikymmentä kaksi pansarilaivaa, kymmenen monitoria (Mo-
 nitors) kaksikymmentä seitsemän kryssäriä (Kreuzer), kaksikym-

*) Imatran koski: der Imatra-Wasserfall, durch welchen der viel-
 besungene Saimasee in den Ladoga ausmündet.

***) Das Baden ist eine finnische Nationalsitte, und fast jeder Bauer hat
 neben seinem Haus eine besondere Badestube.

****) Der Saimacanal zwischen Willmanstrand und Wiborg ward auf Kosten
 des Landes selbst 1814 begonnen und im Herbst 1856 dem Verkehr übergeben.

mentä yksi kanunavenhettä (Kanonenboote), kaksikymmentä avisolaivaa, yhdeksänkymmentä seitsemän torpedovenhettä (Torpedoboote) ynnä suuri joukko pienempiä höyrylaivoja. Kulta on hopeata noin viittätoista kertaa kalliimpi ja vettä yhdeksäntoista kertaa raskaampi. Joka neljäs vuosi sisältää kolmesataa kuusikymmentä kuusi päivää. Mozart, eräs Saksanmaan mainioimpia säveltäjiä (Tonsetzer) oli syntynyt Tammikuun seitse mänenäkolmatta päivänä vuonna tuhat seitsemänsataa viisikymmentä kuusi. Milloinka hän kuoli? Hän kuoli Joulukuun neljäntenä päivänä tuhat seitsemänsataa yhdeksänkymmentä yksi, ja oli siis kuollessansa seitsemännellä neljättä ikävuodellansa. Hän ei ollut vielä täyttänyt kuutta vuotta, kun hän antoi ensimmäisen konserttinsa. Montako asukasta on Suomessa? Suomessa on kaksi miljoonaa ja kaksisataa tuhatta asukasta. Bartholomæus Diaz purjehti vuonna tuhat neljäsataa kahdeksankymmentä seitsemän Hyväntoivon niemen ympäri, ja Kolumbus löysi Amerikan Loka-kuun kahdentenatoista päivänä vuonna tuhat neljäsataa yhdeksänkymmentä kaksi. Laiva oli satamasta juuri lähtemäisillensä, kun sota julistettiin (erklärt wurde). Tänäpäna on vuosipäivä Viaporin (Sveaborg) linnan antautumisesta (Capitulation).

Wörter.

Talonpoikainen kansa Bauernvolf	ikävuosi Lebensjahr
aivan alastomina ganz unbekleidet	vuosipäivä Jahrestag
tukki Stoc, Klotz	pyyhkivät sie trocken
sulku Schluße	suolajärvi Salzsee
sukulaitos Schlofenwert	neliöpeninkulma Quadratmeile
runsas reichhaltig	pansarilaiva Panzerchiff
pinta-ala Areal	noin ungefähr
neliövirsta Quadratwerft	sisältää enthält
avisolaiva Avisoschiff	niemi Cap
raskas schwer	linna Schloß, Festung.

e) Se tapahtui Toukokuun kolmantena päivänä v. tuhat kahdeksansataa kahdeksan. Englantilaiset lähettävät laivastonsa Pohjan- ja Suomenlahteen. Vesi tässä lähteessä on kylmempää kuin tuossa joessa. Tännä verka on kapeampaa kuin tuo, vaan ei huokeampaa. Mihin aikaan lähette kaupungista? Minä lähden kello kolme (lta). Mitä kello nyt on? Kello on minutin yli kahden (kaksi). Mitä kuuluu? Ei niin mitään. Mikä laiva se on? Se on Dagmar, yksi niitä, joka kulkee Tukholman ja Pietarin väliä. Kuka sitä laivaa kuljettaa? En tiedä, kuka sitä tänä vuonna kuljettaa. Kenen kanssa sinä tulit Viipurista? Minä tulin vanhan ystäväni kanssa. Ketä te haette? En ketään. Missä sinä olit? En missään. Elävistä olennoista on ihminen jaloin. Sellaisia ihmisiä nimitetään (nennt man) ylpeiksi (hochfahrend), ja sellaiset

eivät suinkaan Jumalan valtakuntaa peri, sillä Jumala on ylpeitä vastaan, mutta nöyrille antaa. Hän armonsa, sanoo Raamattu. Mitä sinä arvelet ylpeistä ihmisistä? Minä pidän heitä hyvin vähässä arvossa enkä antaudu koskaan heidän seuraansa. Rikkaat ja ylpeät ovat usein tyhmiä ja ahneita, sillä rikkaus, ylpeys, ahneus ja tyhmyys tavallisesti ovat seura-kumppaneita (Begleiter). Ahne ihminen voi nähdä lähimmäisensä vaikka kuolevan nälkään ja viluun.

Wörter.

Tapahtui geschah	en antaudu koskaan heidän seuraansa ich gebe mich nie in ihre Gesellschaft
Pohjanlahti der böttinische Meerbusen	tyhmyys Dummheit
Suomenlahti der finnische Meerbusen	Englantilainen Engländer
lähde Quelle	nöyrä demüthig
armo Gnade	Raamattu Bibel
arvelen ich meine	arvo Werth
seura Gesellschaft	vähä, vähäinen gering
ahne begierig, geizig, gierig	ylpeys Hoffart.

d) Saadaksensa tietoja poika käy koulua. Lämpömittari (termometri) osoittaa neljä astetta lämmintä; sen lisäksi tuulee ja sataa. Mitä ilmapuntari (barometri) osoittaa? Minulla istellä (ni) ei ole barometriä, mutta herrat, jotka olivat meillä, sanoivat barometerin tänä aamuna osoittaneen epävakaista säätä. Kun talvella välistä tuiskuaa ja pyryttää on ilma paljoa kylmempi. Kuinka monta astetta kylmä voipi ilma äällät pohjan perillä välistä olla? Ani harvoin termometri etelä. Suomessa alenee neljäänkymmeneen asteen; jolloin myös elohopea jäätyy ja sitä voi takoa ja leikata niinkuin lyijyä. Mutta eikö voi olla kylmenpää pakkaista kuin neljänkymmenen asteen pakkainen on; kuinka silloin voi tietää pakkaisen astemäärän? Kylmenpää kylmyysastetta kuin neljäkymmentä tosin ei voi mitata sellaisella termometerillä, jossa on elohopeata, mutta elohopean sijasta käytetään silloin alkoholia eli väkiviinaa. Terveen ihmisen ruumiinlämpö on kolmekymmentä seitsemän astetta. Eläimiä, kasveja ja kiviä, jakautuu (zerfallen) luonnonhistoriakin kolmeen osaan: eläintieteesen (Zoologie), kasvitieteesen (Botanik) ja kivennäistieteesen (Mineralogie). Kallihin kaikista metalleista on kulta, mutta yleisin ja hyödyllisin on rauta, sillä sitä tarvitsemme joka päivä, mutta kultaa emme tarvitse joka vuosikaan. Platina on näöltänsä hopean kaltaista (feinere Messing) ja sitä tavataan puhtaana kullan seassa. Mistä platinaa saadaan? Sitä saadaan etelä-Amerikasta ja Uralivuoristakin. Se on melkein raskainta kaikista tunnetuista

metalleista. Siihen aikaan sanoi Jesus opetus lapsillensa. Hän tuli sopivaan aikaan.

Wörter.

Tieto Kenntnis	sopivaan aikaan zu passender Zeit
ilmapuntari } barometri } Barometer	lisäksi dazu
etelä-Suomi Südschwedenland	epävakainen unsicher
jäätyy gefriert	ani harvoin höchst selten
leikata schneiden	alenee sinkt
pakkainen Kälte	takoa schmieden
käytetään wird angewendet	lyijy Blei
ruumiinlämpö Körperwärme	astemäärä Gradzahl
luonnonhistoria Naturgeschichte	väkiviina Weingeist
etelä-Amerika Südamerika.	yleisin allgemeinst
	Uralivuori Ural

e) Lukkari jäi kirkkoon. Poika jätti kirjansa kouluun, pöydälle. Unhotin lasisilmät ravintolaan Jätin rahani taloon, kun eivät mahtuneet kukkaraan. (Die Verba jään ich bleibe, jätän ich lasse zurück, unhotan ich vergeße, mahtun ich habe Platz, werden immer mit Platz. und Platz. construirt.) Minä ja veljeni menimme häntä vastaan. Me ja ystävämme toivomme, että sinä ja veljesi pian tulette meille Kuka tuo ylpeä ja tyhmä mies on, joka aina puhuu itsestänsä ja toistänsä? Etkö häntä tunne? Minä itse en tunne häntä, mutta tuttavani (mein Bekannter) tuntee hänen. Muutamilla ihmisillä on hyvin paha luonto. Ei kukaan tässä maailmassa voi olla täydellinen, eikä minkään taudin syytä voi kukaan täydellisesti tietää. Eilen kävin tapaa-massa sinua, mutta en tavannut sinua kotona; missä sinä olit? Missä sinä olit viime perjantaina? En missään. Silloin luulin sinun tulevan minua tervehtimään, mutta kuulin sinun menneen Turkuun. Mitä siellä teit? En mitään. Tottahan jotakin teit. Etkö ollut muualla kuin Turussa? Minä olin myös tervehtimässä ystäväni, joka sanottiin olevan kipeä. Me emme ole tavanneet toisiamme moneen vuoteen. Me olemme aina rakastaneet toisiamme. Työ on miesten toimitettava. Sitten on heidän kirkkoon meneminen (mentävä). Suomalaiset olivat pakanoita, kun Ruotsalaiset toivat kristinuskon tähän maahan. Poro on pohjan köyhille asukkaille hyvin hyödyllinen eläin. Se on kaunis eläin. Sen silmät ovat vilkkaat, jalat pitkät ja häntä lyhykäinen. Peura tulee helposti kesyksi.

Wörter.

Lasisilmät Brillen	poro zahmes Renthier
kukkaro Börse	häntä Schweif
tottahan gewiß	peura wildes Renthier

ravintola Wirthshaus
täydellinen voffkommen
pakanoinen Seide

vilkka lebhaft
lyhykäinen kurz;
kesy zähm.

f) Tilanhaltijat Venäjänmaasa ovat parhaastansa aatelis-
miehiä. Rauta, vaski, hopea ja kulta ovat metalleja. Rauta on
kovaa. Kun jää on sulanut, maa on viheriä ja metsän puut
saavat lehtiä, silloin on kesä. Varpuset, jotka ovat lintuja, lau-
lavat koko kesän. Kirkkoherralla on neljä poikaa ja kaksi tytärtä.
Talo on palanut viimeis (enä) yönä. Jalon kansalaisen Elias
Lönnrotin nimi ei Suomessa milloinkaan kuole. Kauniille ja
valtavalle Imatran koskelle tulvaa joka kesä katselijoita.
Poika tuli iloisena koulusta, koska opettaja oli kiittänyt
häntä. Seppä myi hevosen, jonka hän talvella oli ostanut.
Elias Lönnrot,*) vaikka oli syntynyt köyhistä vanhemmista,
saattoi isänmaallensa Suomelle ikuista kunniaa. Herra, joka jo
kauan koulunopettajana oli asunut kaupungissa, muutti maalle.
Poikana minä hänen jo tunsin (Zumperf. von tunnen). Nyt hän
on tullut ahkeraksi ja ymmärtäväiseksi. Eilen illalla kirjoitin
Turkuun ystävälleni, jolla on kirjakauppa. Onko kauppiaalla
monta renkiä? On; hänellä on neljä renkiä. Kaikki seinät ovat
täynnä hyllyjä ja hyllyt täynnä kirjoja. Kerran kirjahylly kaatui,
kirjat lattialle. Eikö kirjakaupassa muuta ole kuin kirjoja? On;
siellä on paljo muutakin myytävänä paitsi kirjoja, niinkuin:
paperia, kyniä, mustetta eli läkkiä, valokuvia, kauniita tauluja,
veistokuvia ynnä muita taidekaluja, joita kotimaiset ja ulkoma-
alaiset taiteilijat ovat valmistaneet. Köyhän huoneessa ei ole
paljo: pari pöytää, kolme tai neljä tuolia, kaksi sänkyä; siinä
kaikki. Rikkaat ihmiset eivät tyydy vähään, sillä heidän saleissa
tavallisesti riippuu kauniita, kalliita tauluja; lattioita peittävät
turkkilaiset matot.

Wörter.

tilanhaltija Grundbesitzer
sulanut geschmolzen
saattoi verschaffte
hylly Schrank
paperi Papier
läkki Tinte
veistokuva Sculptur
eivät tyydy begnüen sich nicht
peittävät sie bedecken
matto Matte

aatelismies Adtiger
kansalainen Landsmann
kirjakauppa Buchhandel
täysi voll on täysi oder täynnä
ist voll
valokuva Photographie
taidekalu Kunstarbeit
riippuu hängen
turkkilainen türfisch

*) Sehr lesenswerth ist: Elias Lönnrot Elämäkerrallisia piirteitä
kirjoittanut Aug. Ahlqvist.

Lesestück I.

Ilman hallitsija näkyy olleen ensimmäinen ja aikansa ainoa, Suomalaisten palvelema Jumala. Jumala olikin silloin hänen omituisensa nimenään. Sen alkuperäinen merkitys tarkoittaa jumun eli jyrinän kotoa s. o. taivasta. Sillä nimellä oli vielä Bjarnein palvelema olento mainittu. Koska sitten myöhempinä aikoina ruvettiin ajattelemaan eri hallitsijoita olevan muillakin elementeillä, tuli myös heille Jumala nimeksi, joten se sana sai yleisemmän merkityksen. Nyt pantiin ilman jumalalle nimi Ukko. Se oli kunnianimi, joka osoitti että häntä pidettiin. Yli-Jumalana, kaikista jumalista vanhimpana, etevimpänä. Samaa tarkoittivat myös „Taatto taivahinen“ ja „ilman Isä“ jolla tavoin häntä toisinaan mainittin. Vielä kuului hänestä joskus nimet Pitkänen, koska pitkänen eli salama oli hänen aseensa, ja Pauanne, koska jyrinä eli paukkuminen oli hänen äänenään. Virolaisilla nimitettiin häntä usein Vanhaksi Isäksi tai Taaraksi.

Itse nimestä Ukko jo näkyy että ilman Jumalaa arveltiin vanhaksi mieheksi; mutta hänen ulkomuodostaan ei ole runoissa mainittu. Pukunapa oli hänellä sinertävät sukat, kirjavat kengät, sekä tulinen paita. Vesikaarta eli ukonkaarta hän käytty joutsena, jolla ampui vaskiset vasamat, teränenäiset nuolet, rautaiset rakehet. Miekkansa, salama, oli tuliteräinen, säkeneväinen ja pidettiin tulisessa tupessa. Jolloinkulloin Ukko kultaista kurikkaakin käytti. Kauhistuttava oli hänen äänensä, koska hän jyrinässä puheli pilvien läpi. Niin suuresti pelkäsivät sitä ihmiset etteivät tohtineet vihollistensa hirvitykseksikään pyytää Ukkoa jyrisemään. Asuntonsa oli ukolla yhdeksännen taivaan päällä, pilvien keskellä, itse taivaan navan kohdalla. Tie sinne kävi tähtien välitse. Mehiläinen, kerran sinne mennessään, lensi ensipäivänä kuun kulmille, toisena otavan olkapäille, kolmantena seitsentähtisen selille. Sieltä sitten oli vaan palanen matkaa pyhän Jumalan perille. Siinä seisoj Ukko, vahvoilla hartioidaan kannattaen ilman kantta. Ei hän kuitenkaan siinä toimessa ollut yhä kiini; sillä taivaalle oli muutenkin pantu lujat pielet tueksi. Nähtiin siishänen toisinaan käyskelevän pilven äärtä myöten, taivaan rajaa pitkin. Toisin kerroin hän taas ajoin toimituksilleen kirjavassa reessä.

Ilman Jumalana Ukko hoiti ja hallitsi kaikkia ilmassa olevia ilmiöitä. Hän synnytti voimallansa pilvet, taivaalle ja johti niiden kulkua. Niitä yhteen sysäämällä, lomituksin loukahuttamalla piroitti hän niistä milloin sadetta, milloin lunta, milloin rakeitakin. Tällä tavalla hän voimallisesti vaikutti kaikkiin ihmisten ulkotöihin, varsinkin maanviljelykseen, jonka menestyminen kokonaan on säiden soveljaisuuden nojassa. Ukkoa rukoiltiin että antaisi oraille nouseville, touvoille tohiseville me-

nestykseksi vuotaa taivaasta simaista eli metistä sadetta. Toisin kerroin taas pyydettiin häneltä poutaa ja kuivattavaa tuulta, koska heinät olivat niitettävät tai elo leikattava. Niin-ikään oli metsämiehelle Ukon apu välttämätön, vaikka kyllä löytyi erinäiset metsän haltiat. Ukkohan yksin voi antaa uutta lunta, hienoa vitiä, jotta pyytäjän sukset pääsisivät liukkaasti kulkemaan maita ja soita myöten. Toisinaan taas pyydettiin häneltä utua, ettei metsän elävät huomaisi lähelle hiipivää metsämiestä. Kalastajakin, vesille lähteissään, anoi Ukolta tuulta. Samoin myös kaikki rukoilivat häntä; sillä maata myöten kulkija tarvitsi lunta ja aaltojen kyntäjä myötäistä tuulta. Viimein oli Ukko karjanhoidossakin tärkeänä auttajana. Talvella, niinkauvan kuin karja navetoissa pidettiin, se oli yksistään Ukon suojan alla. Ja myös kesällä, vaikka silloin metsän Jumalat olivat sen varsinaisina hoitajina, otti Ukko siitä toimesta paljon osaa.

Vielä suojeli Ukko ihmisten sekä karjan terveyttä ja paranteli kaikkinaisia tauteja. Erittäinkin oli hän lapsensynnyttäjäin apuna. Yläällä Ukon luona seisoivat amme täynnä tehollisimpia lääkkeitä ja voiteita. Niitä rukoiltiin häntä piroittamaan maahan metisenä sateena. Taikka pyydettiin että hän muuttaisi medeksi löylyn saunassa, johon aina vietiin sairait parannettaviksi; sillä hänen piti sammuttaa kivun polttava tuska. Haavat paranteli ukko sillä keinoin että painoi paksun peukalonsa reijän eteen ja esti veren juoksun.

Tautien luultiin olevan pahoja olentoja, joita pahansuovat ihmiset noitien avulla noitivat toisten ihmisten kiusaksi. Sentähden anottiin myös, tauteja parannettaessa, että Ukko miekallaan ja nuolillaan kurittaisi, rankaisisi näitä pahoja olentoja ynnä heidän nostajiaan. „Tuo mulle tulinen miekka, säkeneväinen säilä, jolla kaataisin maalliset kateet ja voittaisin vedelliset velhot!“ näin rukoili ahdistuksessa oleva. Samaten Ukko, kun häntä rukoiltiin, ampui kuoliaksi muitakin pahante-kijöitä, varkaita ja murhamiehiä, taikka esti heidän pakoansa raju-ilmoilla, vastaantulevilla kovilla myrskyillä. Joskus myös sadatettiin Ukon nimen kautta tauteja vihollisen päälle.

Aivan luonnollista oli myös että Sota-Jumalana palveltiin tätä samaa väkevää, tuli-aseilla varustettua Ukkoa. Tappeluun lähtijä anoi itselleen hänen säkenöivää miekkaansa, joka joukolle piti, satalukujakin vastaan kesti. Niinikään hän myös pyysi turvakseen Ukon tulista turkkia, ettei pää pahoin menisi raudan kirkkahan kisassa. Sota-Jumalana oli Ukolla erinäinen nimi, Turisas jota ei Suomalaiset muissa tiloissa näy käyttäneen hänestä. Virolaisilla oli Sota-Jumala myös nimeltä Turis tuttu, mutta tavallisesti käytettiinkin hänestä kuitenkin Ukko-jumalan yleinen nimi Taara. Wiipurin seuduilla, Äyräpään

kihlakunnassa, kuuluu olevan Tyrjänvuori, joka oli ukolle sota-jumalana pyhitetty. Siellä kuultiin hänen aina, kun sota lähene- maata, lyövän päristelevän suurta rumpuaan ja niinmuodoin ennustelevan mitä tulossa oli.

Moninaiset olivat, niinkuin tästä näkyy, Ukon varsinaiset toimet; mutta eipä hänen vaikutuksensa niissäkään rajoissa pysynyt. Tottumus siihen, että hän niin monessa tilassa auttoi, ja luottamus Ylijumalan suurempaan voimaan tekivät, että ihmiset usein kutsuivat häntä avukseen semmoisiinkin töihin, jotka oikeastaan olivat hänen toimi-alastansa ulkona. Hänen puoleensa käännettiin missä tuskassa hyvänsä, koska muiden Jumalien apu oli riittämättömäksi nähty, „Kun ei tuosta kyllin liene“, rukoili häden alainen, „niin huokaan ylemmäksi itse taivahan Ukolle!“

(Koskinen, suom. hist.)

Zumerfung. Ero Salmelainen hat eine sehr interessante Sammlung von Volksfagen und Märchen herausgegeben. („Suomen kansan satuja ja tarinoita“. Helsingfors 1854—62.)

Ueber finnische Mythologie siehe: Castrén nordiska resor och forskningar. Band III. und IV. Föreläsning i finsk mythol. och öfver altaiska Folken samt samojed. och tatar. sagor.

Wörter zum Vefejtiik.

Alkuperäinen (-se)	ursprünglich	kulku	Lauf
jyrinä, jumu	Getöse	lomitus (-kse)	Zwischenraum
eri	verschieden	loukkahutan (-tta)	ich stoße gegen
yleinen (-se)	allgemein	vaikutan (-tta)	ich wirke, greife
joskus	bisweilen	ein, vermag	
ulkomuoto	äußere Gestalt, Aus-	varsinkin	besonders
sehen		sää	Witterung
puku	Bekleidung	noja	Stütze, Vertrauen
kirjava	bunt	elo	Saat
vesikaari, ukonkaari	Regenbogen	hieno	fein
erineinen (se)	verschieden	jotta so	daß
joutsu (-se)	Vogel	utu	Dunst, Dampf, Staubregen
vasama, nuoli (-le)	Pfeil	navetta	Viehstall
terä	Schneide, Klinge	hoito	Pflege
kurikka	Reute	voide (-te)	Salbe
kauhistutan (-tta)	ich schreie	sammutan (-tta)	ich löse
napa	Mittelpunkt	painan	ich drücke
mehiläinen (-se)	Biene	reikä (-reijän)	Loch
luja	fest, stark	noidin (-ti)	ich zaubere
tuki	(ke) Stütze	säilä	Säbel
ilmiö	Offenbarung	velho	Zauberer

raju heftig, gewaltjam	piroitán (-tta) ich spritze
luonnollinen (-se) natiivlich	menestyn es gelingt mir, ich habe
kisa Spiel, Tanz	Erfolg
kihlakunta District	tohisen ich saufe
rumpu Trommel	kuivatan (-tta) ich trockne
moninainen (-se) mannigfaltig	välttämätön (-ttömä) unaus-
päristelen ich lasse knarren, dröhnen	weichlich
tottumus (-kse) Gewohnheit	viti feiner Schnee
luottamus (-kse) Zuversicht	liukkaasti schnell
oikeastaan mit Recht, richtig	anon ich begehre
toimiala Wirkungsbereich	varsinainen (-se) wirklich, eigent-
semmoinen solch	lich
merkytis (-kse) Bezeichnung	tenhollinen kräftig, wirkend
olento Wesen	löyly Bad, Dampfbad
joten wonach, wodurch	tuska Noth, Angst
etevä vortrefflich	peukalo Daumen
salama Blitz	pahansuova der Uebles wünscht
sinertävä bläulich	ynnä zugleich, nebst
tulinen (-se) feurig	kade (-tee) Neid, Mißgunst
osoitan (-tta) ich zeige, gebe an	ahdistus (-kse) Bedrückung
vaskinen (-se) aus Kupfer	sadatan (-tta) ich versuche, ich
miekka Schwert	verwünsche
säkeneväinen (se) strahlend	tuttu bekannt
jolloinkulloin bisweilen	pyhitän (-ttä) ich heilige
hivistys Entsetzen	ennustelen ich kündige an, ich sage
kulma Ecke, Winkel	vorher
hartia Schulter	hallitsija Herrscher
pieli (-le) Pfeiler, Pfosten	nimi Name
ääri (-re) Rante, Rand	sukka Strumpf
johdan (-ta) ich führe, lootsje	tila Lage
ysyään (-ätä) ich stoße	

Lesestück II.

Katoliseen aikaan ei ollut kuin ainoastansa joku ainoa koulou Suomessa. Katolinen kirkko on kuitenkin pannut alkuun koulut, tieteet ja taiteet, niinkuin maalaustaiteen, kuvanveistotaiteen, rakennustaiteen ja musikin, erittäin kirkkomusikin. Se teki paljon muutakin hyvää: se laittoi sairashuoneita, jakoi almuja ja ruokki monta köyhää; rakennutti ensimmäiset tiet, ensimmät sillat, ja niin on katolisen kirkon toimi, monine puutoksineen, kuitenkin vaikuttanut paljo hyvää aikoinaan. Paitsi Turun katedralikoulua ja jonkinlaista oppilaitosta Viipurissa, oli tavallisesti kullakin luostarilla koulunsa, ja niistä näkyy Rauman luostarikoulu olleen korkeampaa laatua.

Katolisena aikana oli Suomessa seitsemän luostaria.

Muoin oli, näet, monen hurskaan erakon tapana paeta erämaihin rukoilemaan yksinäisyydessä. Toiset taas rakensivat erityisiä huoneita, joita nimitettiin luostareiksi, ja näissä monta henkeä asui yhdessä.

Tällaisia luostareita oli Turussa kaksi, Viipurissa kaksi, Raumalla yksi ja Naantalissa yksi. Seitsemäs oli Ahvenanmaalla, joka kuitenkin ei tullut valmiiksi.

Kuuluisin näistä luostareista oli Naantalin nunnaluostari, jonka piispa Maunu Tavast rakensi vuonna tuhat neljäsataa neljäkymmentä kolme. Se tuli myös pian Suomen rikkaimmaksi luostariksi.

Wörter.

Katoliseen aikaan in der ka-	Ahvenanmaa Åland
tholischen Zeit	ei tullut valmiiksi es wurde
katolinen kirkko die katholische	nicht fertig
Kirche	Naantali Nadental
tiede Wissenschaft	piispa Bischof
maalaustaide Malerei	pian bald
erittäin besonders	taide Kunst
rakennustaide Baukunst	musikki Musik
kuvanveistotaide Sculptur	laittoi richtete ein
kirkkomusikki Kirchenmusik	köyhä arm
sairashuone Siedehaus	rakennutti ließ bauen
jakoi almuja vertheilte Almosen	toimi Fürjorge
ruokki ernährte	moni viel
köyhyys Armuth	vaikuttanut gewirft
silta Brücke	oppilaitos Lehranstalt
puute, puutos Fehler, Gebrechen	luostari Kloster
monine puutoksineen bei (trotz)	muinoin ehemals
ihrer vielen Gebrechen	tapa Sitte
katedrali Kathedrale	yksinäisyys Einsamkeit
tavallisesti gewöhnlich	henki Person
laatu Beschaffenheit	tällainen solch
näet nämlich	kuuluisin berühmtest
erämaa Wüste, Einöde	nunna Nonne
taas wieder	Maunu Magnus
yhdessä zusammen	

Lesestück III.

Tuhlarilla on usein hyvä sydän ja välisti juomarillakin, mutta se, joka antautuu urkkijaksi, ansaitsee rehellisten ihmisten ylenkatseen. Kenenkään tietämättä urkkija tunkeutuu lähimäisensä oloihin ja käyttää niitä vääntelemällä ja kääntelemällä

omaksi hyödyksensä, näkemättä muuta keinoa rehellisellä tavalla itse pysyä pystyssä.

Semmoisia ei ole, Jumalan kiitos, meidän maassa monta.

Urkkiija on kieleltänsä kaksikielinen kuin käärme ja mieleltänsä kavala kuin kettu.

Wörter.

tuhlari Verschwender	usein oft
välisi zuweilen	urkkija Spion
antautuu urkkijaksi	er gibt sich zum Spion her
ylenkatsse Verachtung	rehellinen ehrlich
kenenkään tietämättä	ohne daß es Jemand weiß
tunkeutuu dringt ein	oloihin in die Verhältnisse
lähimmäinen	der Nächste
käyttää	er benützt, bedient sich
vääntelemällä ja kääntelemällä	dadurch, daß er wendet und dreht
omaksi hyödyksensä	zu seinem eigenen Vortheile
keino Mittel, Ausweg	pysyä bestehen
Jumalan kiitos	Gott sei gelobt
kaksikielinen zweisprachig	käärme Schlange
kavala falsch.	

Lesestück IV.

- A. Suomessa on kultaa ruvettu etsimään Ivalojoesta (Nominativ Ivalojoki), jossa sitä on sannan seassa kultamurusina.
- B. Kuinka sitä sinne lienee ilmautunut?
- A. Ivalojoki saa alkunsa, niinkuin usein tapahtuu, vuori-seudusta sen märkyyden kautta, joka sinne laskentuu ilmasta, sekä siitä jäästä ja lumesta, joka vuorenrotkoihin kokoutuu ja sulaa.
- B. Varsin oikein.
- A. Vuosisatojen, kentiesi vuosituhansien kuluessa on vesi vähitellen vienyt muassansa vuorista pieniä kullann murusia, jotka sittemmin ovat laskeutuneet joen pohjaan, sannan sekaan.
- B. Onko montakin vuotta siitä, kun kultaa ruvettiin etsimään Ivalossa?
- A. Ei. Samaan aikaan, jolloin niin monta ihmistä lähti Kaliforniaan etsimään kultaa kaukaisissa maissa, alkoi Suomessa huhuja kuulua Lapinmaan kullasta. Mutta vasta kesällä vuonna tuhat kahdeksansataa seitsemänkymmentä kokountui kullankaivajia Ivalojoen rannoille.
- B. Sielläpä hauska olisi olla kesän aikaan.
- A. Eipä niinkään; matkustajaa vaivaavat päivällä sääsket ja auringon paahde, öillä (in den Nächten) kylmyys.

B. Onko kultaa Ivalossa saatu niin runsaasti, että se on palkinnut vaivan?

A. Onpa juuri senverran, mutta ei juuri paljoa enemmän. Vuonna tuhat kahdeksansataa seitsemänkymmentä huuhdettiin kaikkiaan neljäkymmentä neljä naulaa kultaa, eli kuudenkymmenen tuhannen Suomen markan arvosta.

Wörter.

Etsiä juchen (Znf. I. Part.)	vuosisatojen, vuosituhansien ku-
ruveta beginnen (Znf. I. Part.)	luessa im Verlaufe eines Jahr-
kultamurusina Goldforn	hundreds, Jahrtausends
ilmautunut entdeft	kaukaisissa maissa in fernen
alku Anfang	Ländern
tapahtuu es fommt vor	alkoi huhuja kuulua begann
vuoriseutu Berggegend	man, Gerüchte zu hören
märkyys Feuchtigfeit	vasta erst
laskeutuu senft sich nieder	juuri gerade
Lapinmaa Lappland	hauska angenehm
vuorenrotkoihin in den Berg-	vaivaavat plagen
riigen, -flüften	sääsket Mücken
kokoutuu es sammelt sich	paahde Hitze
sulaa es schmilzt	runsaasti reichlich
varsin oikein ganz richtig	huuhdettiin wurd man
kentiesi vielleidyt	kaikkiaan in Allem
vähitellen nach und nach	arvo Werth.

Sprichwörter.

Ilta aamua viisaampi. Vahingosta viisaaksi tullaan. Viisaan suu on sydämmessä. Hyvän ihmisen sydän on rauhallinen. Ei vahinko tule kello kaulassa. Ei hepo (= hevonen) häitä kiitä (das Pferd lobt nicht die Hochzeit, es hat nämlich dann viel zu laufen). Ihmisen tulee rakastaa isänmaatansa. Kussa kipu (schmerzt) siinä käsi; siinä silmä, kussa armas (die Geliebte). Kuu kiurusta (von der Lerche, d. i. von der Zeit an, da die Lerche sich zeigt) kesään. Sanasta miestä, sarvesta (sarvi Horn) härkää (härkä Ochse), (hiezu ist zu denken: pidetään häit man fest). Valehella (= valheella on lyhyet jäljet (valhe Lüge, lyhyt kurz, jälki Spur). Milloin laiska työn tekee: talvella ei tarkene, kesällä ei kerkiä (im Winter kann er nicht vor Kälte, im Sommer kann er nicht fertig werden, d. i. weil es zu viel Arbeit gibt), syksyllä on suuret tuulet, keväällä vettä paljo. Äänettä (ohne Stimme, d. h. schweigend) hullukin (on) viisas. Lyö tahi pese sikaa, sika (Schwein) vinkuu (winzelt) sikana. Tänäpänä kultaa, huomenna multa. Kuuset paukkuen (frachend) palavat, hullut kulkevat

kehuen. Lämmin (on) paita liinainenkin (ein leinenes Hemd), oman äidin ompelema (genäht); vilu (falt) vaippa (Reid) villainenkin (wollen), vaimon vierahan tekemä. Sitä kuusta (on) kuuleminen, jonka juurella asunto. Lentävä lintu jotakin saa, istuva ei mitään. Ei tekevältä työ loppu (dem Arbeitenden fehlt es nicht an Arbeit). Ei kannettu (getragen) vesi kaivossa kestä (hält sich nicht). Hyvä kylä jättäminen, koti paha muistaminen. Tyhmän sydän aina suussa. Ei ole kaikkia puhumista, mitä kuulee.*)

Nach Beendigung dieses Leitfadens schreite der Lernende sofort an die Lectüre finnischer Werke; es ist am besten, mit Uebersetzungen deutscher Schriften zu beginnen, z. B. Homo sum, Romaani kirjoittanut Georg Ebers. Saksan kielestä suomentanut Kuusikko (auch von englischen, französischen, italienischen, russischen Schriftstellern existiren gute finnische Uebersetzungen) und erst dann zu finnischen Originalen überzugehen. Wenn keinerlei Gelegenheit zu mündlicher Uebung vorhanden ist, muß Alles laut gelesen werden, um das Ohr wenigstens einigermaßen an den Klang der Sprache zu gewöhnen.

Der finnische Wortschatz ist im Großen und Ganzen echt national; durch die langjährige Herrschaft der Schweden ward die Sprache ein wenig umgemodelt und manches Eigenthümliche verwischt; man entlehnte nach und nach eine Anzahl Wörter aus dem Schwedischen; bei fortschreitender Cultur vermehrten sich die Fremdwörter, erlitten aber den Sprachgesetzen zufolge solche Veränderungen, daß sie oft nicht zu erkennen sind. Ein finnisches Wort kann nur mit einem Consonanten beginnen; bei der Entlehnung von Wörtern aus anderen Sprachen entfallen demnach alle Anfangsconsonanten bis auf den letzten, z. B. Strand, schwedisch strand, finnisch ranta; manchmal fällt von zwei Consonanten der letzte weg: z. B. groß, schwedisch stor, finnisch suuri.

---

*) Lönnrot's suomen kausan sanalaskuja (Helsingfors 1842) enthält über 7000 volksthümliche, theilweise höchst originelle Sprichwörter.

Nothwörterbuch für Reise und Conversation.

A. Finnisch-deutsch.

Vorbemerkung. Die Nomina sind im Nominativ, die Verba in der 3. Pers. Sing. Präsens angeführt; Zahlwörter, Präpositionen und Conjunctionen siehe in den betreffenden Abschnitten der Grammatik.

A.

Aalto die Welle, Woge	aivo Gehirn
aaltoilee wogen	ajaa fahren
aami Ohm (Maß für flüssige Dinge)	ajaja Kutscher
aamiainen Frühstück	ajankulu Zeitvertreib
aamu Morgen	ajattelee denken
aamupäivä Vormittag	ajatus Gedanke
aamurukous Morgengebet	ajelee fahren, rennen
aamurusko Morgenröthe	ajomies Fuhrmann
aarre Schatz	ajoneuvo Fuhrwerk
aasi Esel	ajuri Miethkutscher
aava offen	akka alte Frau, Mütterchen
ahdas enge	akseli Achsel
ahkera fleißig	alamainen unterthänig
ahkeruus Fleiß	alas nieder, herunter; menee alas hinuntergehen; alas . . . . myöten hinunter, herunter
aika Zeit	alasmeno Untergang
aikainen zeitlich	alaspäin nach unten zu
aikaisin zeitlich adv.	alaston, alasti nackt
aikoo beabsichtigen	alempi niederer, unterer
aimollinen vorzüglich	alentaa niederer machen, heruntersetzen
aina immer	alentuu, alenee sinken
aina — — asti bis zu	alin, alimmainen niederst, unterst
ainakin wenigstens	alipuoli niederer, unterer Theil
aine Absicht	aliupsieri Unterofficier
ainoa einzig	alkaa beginnen
ainoastaan nur, bloß	alku Anfang
airo Ruder	alttari Altar
aisti Sinn	aluelainen Untergebener
aita Zaun	alus Fahrzeug
aitta Vorrathshaus	ammatti Beschäftigung, Handwerk
aivan ganz und gar	ammentaa schöpfen
aivastaa niesen	

ammoo brüllen
 ampiainen Wespe
 ampuja Schütze
 ampuma Schuß
 ampuu schießen
 angerias Hal
 ankara hart, streng
 ankka Ente
 ankkuri Anfer
 annos Portion
 anoo begehren
 ansaitsee verdienen
 antaa geben, lassen
 antopäivä Datum
 apteekki Apotheke
 apu Hilfe
 arina Klippe
 arka bange, mißlich
 arkipäivä, arki Wochentag
 arkivaatteet Werktagskleider
 arkki Bogen
 arkku Kiste
 armo Gnade
 armollinen gnädig
 arpa Loos
 arpajaiset Lotterie
 arpi Narbe
 arvaa vermuthen
 arvelee meinen, vermuthen
 arvo Werth
 arvoinen werth
 arvoitus Vermuthung
 arvosana Zeugniß
 ase Waffe
 asema Station
 asettaa stellen, setzen
 asettuu sich stellen
 asia Sache, Angelegenheit
 askare Geschäft
 asti bis, bis zu
 astia Gefäß, Geschirr
 astioitsee einlegen
 astuu treten, steigen
 asuinhuone Wohnzimmer
 asujan Bewohner
 asunto Wohnung

asuu wohnen
 atria Mahlszeit
 atrioitsee speisen
 aukaisee öffnen
 auki auf, offen; leikkaa a. auf-
 schneiden; lyö a. aufschlagen;
 murtaa a. aufbrechen
 aura Pflug
 aurinko Sonne; auringonpaiste
 Sonnenschein
 a—n polte Sonnenhitze
 autio öde
 auttaa helfen
 autuas seelig
 avaa öffnen
 avain Schlüssel
 avara weit
 avoin offen
 avojaloin barfüßig
 avopäin, avopäinen mit ent-
 blößtem Kopfe
 avullinen hilffreich.

E.

Edistyminen Fortschritt
 ehkä vielleicht
 ehtoo Abend
 ehtoolinen Abendessen
 eilen ehestern
 eilispäivä der gestrige Tag
 eksymys, eksys Irrthum; menee
 eksyksiin sich verirren
 eksyy sich verirren
 eli oder
 elo Leben, Same
 elokuu August
 elukka Creatur
 eläin Thier
 eläintiede Zoologie
 elämä Leben
 elää leben
 emännöitsee wirthschaften
 emäntä Hausfrau, Wirthin
 ei . . . eikä weder — noch
 ei ollenkaan keineswegs
 ei kukaan Niemand

ei mikään Nichts
 ei mitään Nichts
 ei missään nirgends
 ei suinkaan keineswegs
 enempi, enemmän mehr, weitere
 enemmiten mehrentheils
 enentää vermehren, vergrößern
 enin, enimmin meist
 enimmiten meistentheils
 enkeli Engel
 ennen pitkää in kurzem
 ennenkuin bevor
 ennättää einholen
 eno Mutterbruder
 ensimmäinen der Erste
 ensin erst
 enää mehr
 epäjärjestys Unordnung
 epäkohtelijas unartig
 epäselvä undeutlich
 epätietoinen unsicher
 epätotuus Unwahrheit
 erhetys Mißgriff
 erhettyy mißgreifen, irren
 erilainen ungleich
 erinomainen außerordentlich
 ero Unterschied, Ungleichheit
 erottaa unterscheiden
 erämaa Wüste, Einöde
 esille heraus, hervor
 esine Gegenstand, Ding
 esittää vorstellen, präsentiren
 esivaate Schürze
 esivalta Obrigkeit
 eteen vor
 etelä Süden
 eteläinen südlich
 ettika Eßig
 etsii suchen
 etujalka Vorderfuß
 eväs Reisefoß, Zehrpfennig.

G.

Grammatikka Grammatik
 gummi Gummi
 gurkku Gurke.

H.

Haalea lau, blaß
 haapa Espe
 haara Ast
 haava Wunde
 haavoittaa verwunden
 haisee riechen
 haittaa schaden, hindern
 hajottaa streuen
 haju Geruch, hyväh. Wohlgeruch
 haka Viehweide
 hakanen Hafen
 hakee suchen
 hakkaa hauen, hacken
 hakkelus Haeckerling
 halaa umarmen
 halkaisee spalten
 halki entzwei
 halot Brennholz
 halkopino Holzhaufen
 halla Frost, Kälte
 hallitsee herrschen, regieren
 hallitsija Herrscher, Regent
 hallitus Regierung, Leitung
 halpa billig
 haluaa wünschen
 hame Unterrock
 hamppu Hanf
 hanhi Gans
 hanki Schaar
 hankkii schaffen, bereiten
 hanko Gabel
 hansikka Handschuh
 hapan sauer, h. maito saure Milch
 harakka Ester
 harava Rechen
 haravoitsee rechen, hacken
 harja (hevosen) Mähne
 harjoittaa üben
 harjoitus Übung
 harmaa grau
 harva dünn
 harvoin selten
 hattu Hut
 hatuntekijä Hutmacher
 hauki Hecht

haukka Habicht	hikoilee schwitzen
haukkaa beißen (ab)	hiljaa stille
haukottelee gähnen	hinta Preis
haukunta Schall	hiokivi Schleiffstein
hauli Hagel	hioo schleifen
hauta Grab	hirmuinen schrecklich
hautaa begraben	hiukset Kopfsaar
hautaus Begräbniß	hoikka schmal
hautausmaa Begräbnißplatz	hoitaa pflegen
havaitsee merken, gewahr werden	hoito Pflege
hedelmä Frucht	holli das Halten der Pferde auf Stationen
hedelmällinen fruchtbar	hollihevonon Stationspferd
hedelmätön unfruchtbar	hollimies Stationsbediensteter
heikko schwach	hopea Silber
heinä, heinät Heu	hopeinen von Silber
heinäkuu Juli	horjuu wackeln
heitto Wurf	housut Hosen, Beinkleider
heittää werfen	huhtikuu April
helle Hitze	huilu Flöte
helluntaı Pfiingsten	huippu Spitze, Gipfel
helmi Perle	huivi Tuch
helmikuu Februar	hukuttaa ertränken
heloittaa strahlen, scheinen	hullu dumm
hengittää athmen	humisee sausen, brausen
henki Athem, Luft, Person	hunaja Honig
henkilö Person	huokea leicht
herra Herr	huokeus Leichtigkeit
herraskartano Herrenhof	huolenpito Sorge, Fürsorge
herrasväki Herrschaft	huoleton sorglos, unbekümmert
herttainen süß, angenehm	huomaa merken, gewahr werden
herättää wecken	huomaamatta unvermerkt
herää aufwachen	huomenna morgen
heti sofort	huomispäivä morgige Tag
hetkinen Augenblick	huone Zimmer, Haus
hevonon Pferd	huonekalu Möbel
hevosenkenkä Hufeisen	huoneus Haus, Gebäude
hidas träg, langsam	huono schlecht
hiekkä Sand	hupainen lustig
hieno fein	hupsu dumm
hiha Aermel	huudahtaa ausrufen
hiittää auf Schneeschlittschuhen laufen	huutaa rufen
hiili Kohle	huvi Vergnüen
hiipii schleichen	huvittaa vergnüen
hiiri Maus	hylkää übergeben
hiki Schweiß	hyttynen Mücke

hyvin gut, sehr
hyvyys Güte
hyvä gut, hyvä tahto Wohlwollen,
hyvä työ Wohlthat, hyvä herra!
mein Herr! kuka hyvänsä wer
es auch sei, missä hyvänsä wo
es auch sei

hyvästi! Adieu!
hyvästi-jättö Abschied
hyry miethen
hyödyllinen nützlich
hyönteinen Insect
hyöty niitgen
hyötymansikka Erdbeere
häijy garstig
hämärä Abenddämmerung
hännystakki Frack
häntä Schwanz
häpeä Scham
häpeää schämen
härkä Dchs
höyhen Feder
höylä Hobel
höylää hobeln
höyry Dampf
höyrylaiva Dampfschiff
höyryvene Dampfboot
höyryää dampfen.

I.

Ies Sodj
ihana schön, herrlich
ihme Wunder
ihmeellinen wunderbar
ihmettellee sich verwundern
ihminen Mensch
ihmiset Menschen, Leute
ihmisellinen menschlich
ikkuna Fenster
ikä Alter, Lebenszeit
illallinen Abendmahlszeit
ilma Luft, Wetter
ilmapallo Luftballon
ilmapyssy Windbüchse
ilmoitus Annonce
iloitsee sich freuen

ilta Abend
iltainen Abendessen
imettäjä Amme
insinööri Ingenieur
iso groß
iso-isä Großvater
iso-äiti Großmutter
istuin Sitz
istuttaa pflanzen
istuu sitzen, sich setzen
istäti Base
isä Vater
isäkummi Gevatter
isän-isä Großvater
isäntä Wirth, Hausherr
itkee weinen
itse selbst
itä Osten
itäinen östlich
itätuuli Ostwind.

J.

Ja und
jahti Jagd
jakaa theilen
jakkara Schemel
jalka Fuß
jalo edel großartig
jano Durst; minun on jano ich
bin durstig
jauho Pulver
jauhot Mehl
jo schon
johdattaa leiten, anführen
johtaa leiten
johto Leitung
joka päivä alle Tage
joka paikassa überall
jokapäiväinen täglich
joki Fluß
jolloinkulloin dann und wann
joltinen ziemlich
jos vaan wenn nur
josko wenn
joskus dann und wann
joulu Weihnachten

jouluilta Weihnachtsabend
 joulujuhla Weihnachtsfest
 joulukuu December
 joululahja Weihnachtsgeſchent
 joutsen Schwan
 juhannus Johannistag
 juhla Feſt
 Jumala Gott; J. antakoon Gott
 gebe; J. kiitos Gott ſei gelobt
 J-n haltuun A dieu
 jumalanpalvelus Gottesdienſt
 jumalatan gottlos
 juna Zug (Bahn=)
 juo trinken
 juoksee ſpringen, laufen
 juoma Getränk
 juomalasi Trinkglas
 juomanpanimo Brauerei
 juomaraha Trinkgeld
 juomatehdas Brauerei
 juuri Wurzel
 juusto Käſe
 juutalainen Jude
 jyriſee donnern
 jyryä Walze
 jyväſtää wälzen
 jyvät Getreide, Korn
 jälki Spur, Geleiſe
 jälkimäinen der Spätere
 jälleen wieder
 jänis Haſe
 järjestys Ordnung
 järjestysluku Ordnungszahl
 järjestää ordnen
 järki Vernunft
 järvi See; j.-vesi Seewasser
 jäsen Glied, Mitglied
 jättää laſſen, übergeben
 jää Eis; on jäässä iſt gefroren
 jää bleiben, verbleiben
 jäähyväiset Abſchied, Abſchieds=
 beſuch
 jäätyy zufrieren.

K.

Kaarti Garde
 kaarttilainen Gardiſt

kaasu Gas
 kadunkulma Straßenecke
 kahdeksan acht
 kahila Binſe
 kahtia entzwei
 kahveli Gabel
 kahvi Kaffee
 kahvikuppi Kaffeetaſſe
 kahvipannu Kaffeepfanne
 kaikellinen Allerlei
 kaiketi, kai gewiß, ſicher
 kaikki all, k. tyyni alles zu=
 ſammen
 kaikiällä überall
 kaiku Widerſchall
 kaino ſchüchtern
 kaira Bohrer
 kaivaa graben
 kaivo Brunnen
 kakluuni Ofen
 kala Fiſch
 kalamies Fiſcher
 kalanluu Fiſchgräte
 kalastaa fiſchen
 kalastaja Fiſcher
 kalja Dünnbier
 kallio Klippe
 kallis theuer
 kamari Kammer
 kampa Kamm
 kampaä kämnen
 kanava Canal
 kangas Gewebe
 kankea ſteif
 kanssapuhe Geſpräch
 kapelli Capelle
 kapteeni Capitän
 karhu Bär
 karitsa lahm
 karkea grob
 kartano Hof, Eigenthum
 karvas bitter
 kasarmi Caſerne
 kastelee bewäſſern
 kasvaa wachſen
 kasvi Buchs

kasvitiede Botanik	kelloseppä Uhrmacher
katoaa verschwinden	kelpaa taugen
katovuosi Mißjahr	keltainen gelb
katse Blick	kelvollinen tauglich
katsellee betrachten	kelvoton untauglich
kattaa pöytää den Tisch decken	kenkä Schuh
katto Dach	kenraali General
katu Gasse	keppi Stoc
katumus Neue	keppihevonen Steckenpferd
katuu bereuen	kerjäläinen Bettler
katuvierusta Trottoir	kerjää betteln
kauan lange	kerma Rahm, Sahne
kauha Kochlöffel	kernaasti gerne
kaula Hals	kernaaimin am liebsten
kaulahuvi Halsstuch	kerran einmal
kaulus Kragen	kertomus Bericht
kauneus Schönheit	kertoo berichten, multipliciren
kaunis schön	kerää sammeln
kauniisti Adv.	keskiviiko Mittwoch
kaunistaa schmücken	keskus Mitte, Mittelpunkt
kaunistus Zierde, Schmuck	keskustelee überlegen
kaupaksi zum Verkauf	kestikievari Wirthshaus
kauppa Handel, Kauf	kesy zahm
tekee k. handeln	kesytön wild
kauppamies Handelsmann, Kauf-	kesä Sommer
mann	k.-n helle Sommerhitze
kaupunki Stadt	kesäkuu Juni
kaupunkilainen Städte	ketju Kette
kaura Hafer	kettu Fuchs
kavio Huf	keveys Leichtigkeit
kehlo Butte	keveä leicht
kehno schlecht	keveästi Adv.
kehottaa auffordern	kevät Frühjahr
kehrää spinnen	kiehuu kochen
kehto Wiege	kiehuu kochen
keisari Kaiser	kieli Sprache
keisarinna Kaiserin	kielioppi Sprachlehre
keittäjä Koch	kielto Verbot
keittää kochen	kieltää verbieten
keksii finden, erfinden, entdecken	kiilto Glanz
keksintö Erfindung, Entdeckung	kiiltonahka Glanzleder
kekäle Brand	kiiltovoide Schuhwische
kellari Keller	kiiltää glänzen
kellarin ovi Kellertüre	kiitollinen dankbar
kello Uhr	kiitollisuus Dankbarkeit
kellonvitjat Uhrkette	kiittää danken

kinkku Schinken	koira Hund
kipeä frant	koiras Hahn
kipu Krankheit	koittaa dämmern, Tag werden
kirja Buch	koivikko Birkenwald
kirjahylly Büchersthrant	koivu Birke
kirjain Buchstabe	koivuhalot Birkenholz
kirjakauppa Buchhandel	koju Stütte
kirjansitoja Buchbinder	kokoaa sammeln
kirjantekijä Verfasser	kokoelma Sammlung
kirjapaino Buchdruckerei	kokoon zusammen; kutsuu ko-
kirjasto Bibliothek	koon zusammenrufen
kirje Brief	kokous Zusammenkunft
kirjoittaa schreiben	kokoutuu sich versammeln
kirjoittaja Schreiber	kolmannes Drittel
kirjoitus Schrift, Stil	kolmikulainen dreieckig, dreifantig
kirjoituskalut Schreibzeug	kolmio Triangel
kirjoituspöytä Schreibtisch	koltti Jäckchen, Unterröckchen
kirjoitustaito Schreibkunst	komea stattlich, prachtvoll
kirkas klar, blank	komennus Commando
kirkko Kirche	komentaa commandiren
kirkkoherra Pastor	kompassi Compas
kirkkomaa Kirchhof	komppania Compagnie
kirsikka Kirsche	konduhtori Conducteur
kirvelee schmerzen	kone Maschine
kirves Art	koneenkäyttäjä Maschinist
kirvesvarsi Artstiel	konfehti Confect
kisko Schiene	konsti Kunst
kissa Katze	konstikas fiinstitich
kiuru Lerche	konttoori Contor
kiusaa verjuchen	kopeekka Kopeke
kiusaus Versuchung	koppa Korb
kivi Stein	korea hübsch
kiviheitto Steinwurf	koristaa schmücken
kivipaino Steindruckerei	koriste Zierde, Schmuck
kivulloinen fränklich	korjaa repariren
kivääri Gewehr	korkea hoch
koete Probe, Versuch	korkeus Höhe
koettaa verjuchen, probiren	korkki Kork
kohisee brausen, sausen	korko Interesse
kohta Stelle, Punkt	korkolasku Interessenrechnung
kohtaa treffen	korttieri Quartier
kohtalo Schicksal, Los	korva Ohr
kohtelijaisuus Artigkeit	korvansärky Ohrenschmerz
kohtelijas artig	korvapuusti Ohrfeige
kohtu Weiberjache	korvarengas, -kellukka Ohrring,
koipi Bein, Fuß	Ohrgehänge

koskee angehen	kunniotus Hochachtung
koski Wasserfall	kunto Ordnung
kostea feucht, naß	kuohuu schäumen, schwellen
kotelo Futteral	kuolee sterben
kotieläin Haushier	kuolema Tod
kotiintulo Rückkehr	kuolettaa tödten
kotka Adler	kuono Maul, Schnauze
kotomainen einheimisch	kupari Kupfer
koukku Hafen	kurkku Gurte
koukkuinen frumm	kutsumaton, ungerufen, unge-
koulu Schule	beten, ungeheissen
kouluhuone Schulzimmer	kutsuu rufen, befehlen
koulukartano Schulhaus	kuu Mond, Monat
koulupoika Schulnabe	kuukausi Monat
koulutyttö Schulmädchen	kuulee hören
koura Faust, Hand	kuulijaisuus Gehorsam
kouri Karausche	kuultelee hören auf, lauschen
kova hart, scharf; kova onni	kuulustaa verhören
Unglücksfall, Unglück	kuuma heiß
kovasin Schleifstein	kuume Fieber
krihveli Griffel	kuumuus Hitze
kruunu Krone	kuunvalo Mondschein
kuiskaa flüstern	kuuraa scheuern, putzen
kuiva trocken, dürr	kuuro taub
kuivaa trocknen	kuusenhavut Fichtenreis
kukkaro Beutel, Börse	kuusi Fichte
kukko Hahn; kukko laulaa der	kuusisto Fichtenwald
Hahn fräht	kuutamo Mondschein
kukoistaa blühen	kuva Bild, Abbildung
kulma Ecke, Winkel, Rand	kuvaa abbilden
kulmikas fantig	kuvakirja Bilderbuch
kulta Gold	kuvernööri Gouverneur
kultainen von Gold	kuvertti Couvert
kultaraha Goldmünze	kylki Seite
kultaseppä Goldschmied	kylkiluu Rippe
kuluu 3. B. aika kuluu die Zeit	kylläinen satt
vergeht	kylmettyy sich verfühlen
kumartaa hüden	kylmyys Kühle, Kälte
kummastuu sich verwundern	kylmä fühl, kalt
kummi Gevatter	kylpee baden
kumppani Kamerad	kylpy Bad
kumpu Gipfel	kylvettää baden lassen
kuningas König	kylvää säen
kuningatar Königin	kylvösiemen Aussaat
kunnia Ehre	kylä Dorf
kunnioittaa ehren	kyläläinen Dorfbewohner

kynnys Schwelle, Thürschwelle
 kynsi Nagel, Klaue
 kynttilä Licht
 kynttiläjalka Leuchter
 kyntää pflügen
 kynä Feder
 kynäveitsi Federmesser
 kypsä reif, gefocht, gebraten
 kypsymätön unreif
 kysymys Frage
 kysyy fragen
 kyyhkynen Taube
 kyynel Thräne
 kyynärpää Ellenbogen
 kyynäsvarsi Unterarm
 kyynärä Elle
 kyytihevonen Post-, Miettpferd
 kyökki Küche
 kyökkipiika Küchenmagd
 kyökinliesi Küchenherd
 kädensija Handhabe
 käherä Haarlocke
 käheä heijer
 käki Kufuf; käki kukkuu der
 Kufuf ruft
 käpälä Tatz
 kärki Spitze
 kärppä Hermelin
 kärpänen Fliege
 kärsii leiden, dulden
 kärsivällinen geduldig
 kärsivällisyys Geduld
 kärsä Rüssel, Schnauze
 käsi Hand
 käsiala Stiel
 käsittää begreifen
 käsityö Handarbeit
 käsityölläinen Handwerker
 käskee befehlen
 käsky Befehl
 kävelee gehen, wandern, spazieren
 kävely Wanderung, Spaziergang
 käynti Besuch
 käyttää anwenden, brauchen, be-
 nützen
 käännös Uebersetzung

kääntää übersetzen
 käärmä Schlange
 köyhyys Armut
 köyhä arm
 köysi Strick, Seil.

L.

Laaduton unbescheiden
 laaka Platte, Teller
 laakea flach, platt
 laakso Thal
 laatu Beschaffenheit, Art
 lahja Geschenk, Gabe
 lahjoittaa schenken
 lahtari Metzger
 laiha mager
 laina Darlehen
 laine Woge, Welle
 laiska faul, träge
 laiskuus Faulheit
 laiva Schiff
 lakki Mütze
 laku Flagge
 lammas Schaf
 lammaspaiisti Schafbraten
 lampi Sumpf, Morast
 lamppu Lampe
 lanka Garn, Zwirn
 lankku Planke
 lanttu Kohlrübe
 lapio Spaten, Schaufel
 lapioitsee schaufeln
 lapsenpiika Kindsmädchen
 lapsi Kind
 lapsuus Kindheit
 lasi Glas
 lasisilmät Brillen
 laskee rechnen
 lasku Rechnung
 laskuoppi Arithmetik
 laskusana Zahlwort
 lastu Span
 lata die Ackerwalze
 lataa den Acker walzen
 latoo setzen (Druckerei)

lattia Diele	liika Ueberſchuß
laulaa ſingen	liikanimi Zuname
laulaja Sänger	liike Bewegung
laulajatar Sängerin	liikkuu ſich bewegen
laulu Geſang	liikkuva beweglich
laupias barmherzig	liikkunto Bewegung
lause Satz, Meinung	liikuttaa bewegen
lauvantai Sonnabend	liima Leim
lehmus Linde	liina Leinwand
lehmä Kuh	liinavaatteet Leinenzeug
lehti Blatt (Laub)	lika Schmutz
lehtokatu Boulevard	likainen unrein
lehtokuja Allee	likempi näher
leija Drache (von Papier)	likin nachſt
leijona Löwe	likinäköinen kurzſichtig
leikkaa ſchneiden, ernten	likistaa preſſen, klemmen
leikki Spiel	linja Linie
leikkii ſpielen	linna Schloß, Feſtung
leikkipuhe Scherz	linnoitta befeſtigen
puhuu leikkia ſcherzen	linnoitus Feſtung
leikkuu Eimerntung	lintu Vogel
leikkuuvaki Schnitter	lisaa vermehren, zulegen
leipohuone Bäckerei	lisaantyy ſich vermehren, zuwachſen
leipoja, } Bäcker	lohi Lachs
leipuri }	loistaa leuchten, ſcheinen
leipoo baden	loisto Glanz, Schein
leipä Brot	loka Schmutz
leipakori Brotkorb	lokakuu October
leivonen Lerche	loma } Zwischenraum,
leninki Kleidung	} Zwischenzeit
lento Flug	lopettaa ſchließen, abſchließen
lentaa fliegen	loppu Schluß, Ende
lepo Ruhe	loppuu aufhören, beendigt werden
lepopaiva Ruhetag	luettelee aufrechnen
leppa Erſe	luettelo Verzeichniß
lepaa ruhen, liegen	luistelee Schlittſchuhlaufen
leveys Breite	luistin Schlittſchuh
leveä breit	lukee leſen, rechnen
levittaa ausbreiten	lukija Leſer
liekki Flamme	lukkari Kuſter
liemi Brühe, Suppe	lukko Schloß
liesi Herd	luku } Leſung, Capitel, Rechnung,
liha Fleiſch	} Anzahl, Zahl
lihaliemi Bouillon	laskee lukua rechnen
lihava fett	lukukirja Leſebuch
liiallinen uberfluffig, übertrieben	lumi Schnee; sataa lunta es ſchneit

lumipallo Schneeball
 luo schöpfen
 luoja Schöpfer
 luominen Schöpfung
 luonakäynti Visite
 luonnonlahja Naturgabe
 luonto Natur
 luotettava verlässlich
 luottaa sich verlassen
 lupa Erlaubniß
 lupaa erlauben
 lupa-aika Urlaub
 lupaus Versprechen
 lusikka Löffel
 luu Bein
 luulee | vermuthen, glauben,
           | meinen
 luuranko Skelett
 luutnantti Lieutenant
 luvunlasku Rechnung
 lyhde Garbe
 lyhyt kurz
 lyhyys Kürze
 lyijy Blei
 lyijyskynä Bleistift
 lypsää melken
 lysti lustig
 lystihuone Lusthaus
 lyö schlagen
 lyömä, lyönti Schlag
 lähde Quelle
 läheinen nahelegend
 lähettää senden
 lähtee | sich begeben, abreisen,
           | gehen, fahren
 lähtee matkalle die Reise antreten
 läkki Blech
 läkhisepä Klempner
 läkkitolppo Tintenfaß
 lämmittää wärmen
 lämpö Wärme
 lämpöinen warm
 lämpömittari Thermometer
 länsi Westen
 läntinen westlich
 lääke, läkitys Medicin

lääkitsee curiren
 lääkäri Arzt
 lörpöttää plaudern
 löytyy sich vorfinden
 löytää finden, entdecken.

M.

Maa Erde, Land
 maata myöten zu Land
 maakartano Landbesitz
 maakauppias Landhändler
 maakunta Landschaft
 maalaa malen
 maalainen Landbewohner
 maalari Maler
 maaliskuu März
 maallinen irdisch, weltlich
 maamies Landmann
 maanantai Montag
 maanmies Landsmann
 maanmittari Landmesser
 maanpallo Erdicholle
 maantie Landstraße
 maantiede Geographie
 maanviljelijä Ackermann
 maanviljelys Ackerbau
 maarain Himbeere
 made MaTraupe
 maha Magen, Bauch
 mahdollinen möglich
 mahdoton unmöglich
 mahtava mächtig
 mailma Welt
 mailmallinen weltlich
 maisema Landschaft
 maito Milch
 maja Hütte
 majatalo Wirthshaus
 majistraatti Magistrat
 makaa liegen, schlafen
 makasiini Magazin
 makea süß
 makeiset Lectereien
 makkara Wurst
 maksaa bezahlen
 makso Bezahlung

maku Geschmack	metsästää jagen
malli Modell, Muster	metalli Metall
malmi Erz	miekka Schwert
malttaa sich besinnen	mielipuoli wahnsinnig
mansetti Manchette	mies Mann
mansikka Erdbeere	minuutti Minute
manteli Mandel	mitta Maß
marja Beere	mittaa messen
marjahillo Eingemachtes (Früchte)	mittumaari Johannistag
markka Mark	monna Kugel
markkinat Markt	muhvi Muff
marssi Marsch	muistelee sich erinnern
marssii marschiren	muna Ei
masto Mast	munanruskuainen Eigelb
mateleee kriechen	munanvalkuainen Eiweiß
matka } Reise, Weg	muoto Form, Aussehen
matkaillee reisen	murha Mord
matkailija Reisender	murtaa brechen
matkalaukku Reisetasche	murto Bruch
matkarahat Reisetasche	musikki Musik
matkatoveri Reisekamerad	musta schwarz
matkustaa reisen	mustikka Heidelbeeren
mato Wurm	muu anderer, übrig
matto Matte	muukalainen Fremdling
mehiläinen Biene	muuntaa verändern, verwandeln
mehu Saft	muuraa mauern
mekanikus Mechaniker	muurari Maurer
merenranta Meeresstrand	muuri Mauer
meri Meer	muutos Veränderung
merikaupunki Seestadt	muuttaa } umtauschen, umziehen, ändern
merimies Seemann	mykkä stumm
merkillinen merkwürdig	mylly Mühle
merkitsee bezeichnen, bedeuten	mylläri Müller
merkki Zeichen	myrkkyy Gift
messinki Messing	myrkyllinen giftig
messu Messe	myrsky Sturm
messuaa die Messe lesen	myy, myö verkaufen
mestari Meister	myyjä Verkäufer
metso Auerhahn	myyminen, myynti Verkauf
metsä Wald	mädännyt verfaut
metsäinen waldig	mäki Hügel
metsämies Jäger	männikkö } Kiefernwald
metsän - eläin Wild	mäntymetsä }
metsästys Jagd	mänty Kiefer
metsästäjä Jäger	märkyys Feuchtigkeit

märkä feucht
 määtä verfault
 mätänee verfaulen
 mätäs Erdhöcker, Hügel
 määrä Anzahl, Betrag
 määrä - aika Termin
 määrää bestimmen.

N

Naama Angesicht
 naapuri Nachbar
 naaras Weibchen
 nahka Fell, Haut
 nahkuri Gärtner
 nai sich verheiraten
 nainen Frau
 nainut }
 naitu } verheiratet
 nakkuttaa klopfen, knacken
 namuset Bonbon
 napakaira Bohrer
 napinreikä Knopfloch
 nappi Knopf
 nauraa lachen
 nauris Rübe
 nauru Gelächter
 nauttii }
 nautitsee } genießen
 neiti Jungfrau, Fräulein
 nelijalkainen vierfüßig
 nelikulmainen vierkantig
 nelinen Galopp
 neljännes Viertel
 nenä Nase
 nenäliina Taschentuch
 neula Nadel
 neuloo nähen
 neuvo Rath
 neuvoo rathen
 nielee verschlucken
 niemi Vorgebirge
 niini Bast
 niitty Wiese
 nikkari Tischler
 nimi Namen; on nimi, on
 nimeltä heißen

nimipäivä Namenstag
 nimittää benennen
 nisu Weizen
 nitoo binden, heften
 nojatuoli Lehnsstuhl
 nokka Schnabel
 nokkonen Nessel
 nolla Null
 nopea schnell, geschwind
 nuija Stab
 nukki Puppe
 nukkuu schlafen
 nuohoja Schornsteinfeger (noki)
 Ruß
 nuori jung
 nuoriso Jugend
 nuorukainen Jüngling
 nuoruus Jugend
 nuotti Note, Melodie
 nurkka Winkel
 nuttu Noth
 nykyinen jetzig
 nyrkki die geballte Faust
 nyökkää nicken
 nyöri Schnur
 nähtävä sichtbar
 näkee sehen
 näkymätön unsichtbar
 näkyvä sichtbar
 näkyy scheinen
 näkö Aussehen
 näköala Aussicht
 näköinen ähnlich
 nälkä Hunger minun on n., olen
 nälässäni ich habe Hunger
 nälkäinen hungerig
 näätä Marder
 näävelit Schnurrbart
 nöyryys Ergebenheit
 nöyrä ergeben, willig.

O

Odottaa warten
 odotus Erwartung
 odotussali Wartejaal
 ohjas Zügel

ohra Korn	oppi Lehre
ohut dünn, leicht	oppiii lernen
oikaisee richten	oppikirja Lehrbuch
oikea recht, richtig; o puoli rechte	oppilaitos Lehranstalt
Seite; o. käsi rechte Hand	oppilas Schüler
oikeinko wirklich?	oppipoika Lehrjunge
oivallinen vortrefflich	orava Eichhorn
oja Deich	ori Hengst
oksa Zweig	orja Sklave
olento Wesen	orjantappura Dorn
oleskelee sich irgendwo aufhalten	orjantappuran-kukka wilde Rose
olka, olkapää Achsel, Schulter	osa Theil; osaksi theils
olkavarsi Oberarm	osaa können, treffen
olki Stroh	osaamaton unfundig
olkihattu Strohhut	osittaa theisen, eintheisen
olut Bier; panee olutta Bier	osottaa zeigen
brauen	ostaa kaufen
oluttehdas Bierbrauerei	ostaja Käufer
oma eigen	osto Kauf
omaa besitzen	ottaa nehmén,
omaisuus Eigenthum	ottaa pois fortnehmén, abnehmén,
omatunto Bewußtsein	ausziehen
omena Apfel	ottaja Abnehmer, Kunde
omenapuu Apfelbaum	outo unbekannt, ungewöhnlich
omistaja Besitzer	ovi Thüre.
ompelee nähen	
ompelija Näherin	P.
onki Angelhaken	Paahtaa rösten, braten
onkii angeln	paalu Pfahl
onkimato Angelwurm	paha schlecht, übel
onnellinen glücklich	pahastuu übel nehmén
onneton unglücklich	pahentaa verischlechtern, verderben
onnettomuus Unglück	pahentuu verdorben werden
onni Glück, Schicksal	paikka Stelle, Platz
hyvä o. Glück	paimen Hirte
paha } o. Unglück	paimentaa weiden
kova } o. Unglück	painaa wiegen, drucken
toivottaa onnea gratuliren	painava gewichtig
onnistuu glücken	painetti Bajonnet
onnittelee Glück wünschen	painin Presse
opettaa lehren, unterweisen	paino Druck, Druckerei
opettaja Lehrer	paiste Schein
opettajatar Lehrerin	paisti Braten
opettavainen lehreisch	paistinpannu Bratpfanne
opetus Unterweisung	paita Hemd
opiskelee studiren	paja Werkstätte
	paju Weide

paketti Packet	paranee } wieder frisch, gesund
pakka Ballen	parantuu } werden
pakkaa pacen	parantaa verbessern, heilen
pakko Zwang	pari Paar
pako Flucht; menee oder lähtee	parka beflagenswerth
pakoon sich auf die Flucht be-	parkuu heulen
geben; pääsee pakoon entfliehen	parta Bart; ajaa oder ajelee
können	partaa barbiren
pakottaa zwingen	partaveitsi Barbiermesser
paksu dick, dicht	parvi Schwarm, Haufen
pala, palanen Bissen, Stück	pastori Pastor
palaa brennen	pata Kochtopf
palajaa oder palaa zurückkehren,	pataljoona Bataillon
zurückkommen	patas Pfeiler
palaus Rückkehr	pauhu Gepolter
palausmatka Heimreise, Heimweg	pauhaa polstern
palelee frieren	paukaus Knall, Klatsch
paleltuu erfrieren	pehmeä weich
paljas bloß, nackt	peili Spiegel
paljain jaloin barfußig	peite, peitto Decke, Bedeckung
paljain päin mit entblößtem Kopfe	peittää decken, bedecken
paljastaa entblößen	pelaa spielen
paljo, paljon viel	pelastaa retten, erlösen
paljous Menge	peli Spiel
palkinto Belohnung	peljästyä erschrecken
palkitsee erzeigen	pelko Furcht
palkka Lohn	pelkuri bange, feig
palkaa entlohnen	pelkää fürchten
palkollinen Diener	pellava Flachs
palkolliset Dienstleute	pelto Acker
palli Ball	peltokalu Ackergeräth
palo Brand	peltomies Ackerbauer
palvelee dienen	penikulma Meile
palvelus Dienst	penkki Bank
palvelusväki Dienstleute	pensas Busch
paneet setzen, stellen	pentu } das Junge
p. päällensä sich ankleiden	penikka } das Junge
p. olutta Bier brauen	pere, perhe Familie
p kirjaan buchen	perii erben
pannu Pfanne	perjantai Freitag
paperi Papier	perkaa reinigen
paperinen aus Papier	peruna Kartoffel
pappi Priester, Pfarrer	perusluku Grundzahl
pappila Pfarrhaus	perustus Grund
papu Bohne	perämies Steuermann
paraati Parade	peränpito Steuerung

(pitää perää) steuern	pilkkaa verhöhönen
peräsin Steuerruder	pilkku Fleck, Punkt, Comma
peseo waschen, scheuern	pillaa verschütten
pesepönttö Waschuber	pilvi Wolke
pesinkaaapi Waschcommode	pilvinen wolfig
pesinkannu Waschanne	pimeys Dunkelheit
peto, petoeläin wildes Thier,	pimeä dunkel
Raubthier	pingottaa spannen
petos Betrügerei	pino Holzhaufen
pettää betriigen	pinta Oberfläche, Außereres
peukalo Daumen	piplia Bibel
peura Kenthier	pippuri Pfeffer
piehtaroitsee sich wälzen	pisara Tropfen
pieksää peitschen, schlagen	pitkä lang
pieksu Schnürschuh	pitkällinen langwierig
pieni klein; p. raha Kleingeld	pitsieri Pestschaft
piennar Afferrain	pituus Länge
piha Hofraum	pitäjäs Kirchspiel
pihdit Zange	pohja Norden
pihka Harz	pohjainen } nördlich
pihlaja Sperberbaum	pohjoinen }
piika Magd	pohjatuuli Nordwind
piilipuu Weidenbaum	poika Sohn, Knabe, Bursche
piilo Versteck; menee piiloon sich	poikkikatu Quergasse
verstecken	poimii pflücken
piilottaa verstecken	poimu Falle, Bruch
piimä saure Milch	pojanpoika Enkel
piinaa peinigen, plagen	poliisi Polizei
piippu Pfeife	polkee treten
piironki Bureau	polku Fußsteig
piiru Strich, Linie	polo Flöte
piirustaa zeichnen	polstari Polster
piirustus Zeichnung	polte Hitze
piisaa speisen	polttaa brennen p. tupakkaa
piisi Speise	Tabakrauchen
piiska Peitsche	polvi Knie
piispa Bischof	polyteknikumi Polytechnicum
pikainen hastig	polyteknillinen polytechnisch
piki Pech	poraa schreien, weinen, 2. bohren,
pikku, pikkuinen klein	sprenge
pikkulinnut kleine Vögel	poro Kenthier (zahmes)
pila Spott	porras Treppensstufe
pilaa verderben, verispotten	portaas Treppe
piilautuu verdorben, verispottet	porsas Ferkel
werden	porstua Vorstube, Hausflur
pilette Billet	portti Thor

porttikäytävä	Einfahrt	puoliyö	Mitternacht
porvari	Bürger	puolustaa	vertheidigen
poski	Wange	puoti	Baden
posliini	Porzellan	puotipalvelija	Radendiener
posti	Post	purje	Segel
postikonttoori	Postamt	purjealus	} Segelfahrzeug
postikortti	Postkarte	purjelaiva	
postijärjestys	Postordnung	purjehtii	segeln
postietu-anti	Postvorschuß	purjeveno	Segelboot
postimakso	} Porto	puro	Bach
postiraha			
postinhoitaja	Postverwalter	pursto	Schwanz
postiosoitus	Postanweisung	puskee	mit den Hörnern stoßen
potkaisee	ausschlagen	pussi	Beutel, Sack
prakki	Frach	puteli	Bouteille
prinsessa	Prinzessin	putina	Holzflasche
prinssi	Prinz	putoo	fallen
professori	Professor	putous	Fall
profeetta	Prophet	puu	Baum
provasti	Propst	puuhkio	Muff
puhaltaa	blasen	puuhuoneus	Holzhaus
puhdas	rein	puukko	Schneidmesser
puhdistaa	reinigen	puulusikka	Holzlöffel
puhe	Gespräch	puunhakkaaja	Holzshauer
pubelee	ein Gespräch führen	puuro	Brei, gekochte Grütze
puhtaus	Reinheit	puustavi	Buchstabe
puhuu	sprechen	puusti	Stoß, Schlag
puisto	Park	puutarha	Garten
pujottaa	treten auf oder durch . .	puutarhuri	Gärtner
pukee	ankleiden	puute	puutos Mangel
pukenmatta	unbefleidet	puuttuu	betäubt werden, das Gesicht verlieren
pukki	Bock	puuvilla	Baumwolle
puku	Anzug	pyhä	heilig; pyhä Raamattu die heilige Schrift
pullo	Flasche	pyhäpäivä	Feiertag
pulveri	Pulver	pyhävaatteet	Festgewand
pumppu	Pumpe	pyry	pyryilma Schneegestöber
pumppuaa	pumpen	pyssy	Büchse
pumpuli	Baumwolle	pyssymies	Schütze
punainen	roth	pysty	} aufrechtstehend
punaväri	rothe Farbe	pystynäinen	
punehdus	Röthe	pysyy	bleiben
punehtuu	erröthen	pysäyspaikka	Station
punnitsee	wägen	pytinki	Bau
puola	puolukka	pyy	Hafelhahn
puoli	halb	pyyhe	Handtuch
puolipäivä	Mittag		

pyyntö Begehren, Bitte	raitis gesund, frisch
pyytää begehren, bitten, fangen	rakas Lieb, geliebt
pyytämättä ungebeten	rakastaa lieben
pyytö Fang	rakennus Bau
pyökki Buche	rakennusmestari Baumeister
pyörtymys Ohnmacht	rakentaa bauen
pyörtyy in D. fallen	rakkaus Liebe
pyörä Rad	rangaistus Strafe
päivä Tag; p. koittaa der Tag	rankaisee strafen
graut	ranta Strand
päiväkirja Tagebuch	rappu, raput Treppe
päivänpäiste Sonnenschein	rapu Krebs
paivallinen Mittag	rapuaika Krebszeit
pää Kopf, Ende	raskas schwer
pääkaupunki Hauptstadt	rastas Drossel
päällekirjoitus Aufschrift	rata Bahn
päällikkö Chef	ratsastaa reiten
päällinen Ueberzug	ratsastaja Reiter
päällisnahka Oberleder	ratsu Reitpferd
päällyskenkä Oberschuh	ratsumies Cavalierist
päällystä Umschlag, Couvert	rattaanpyörä Karrenrad
päämies Hauptmann	rattaat Karren
päänsärky } Kopfschmerz	ratti Trichter
päänkipu }	raudeittaa beschlagen (mit Eisen)
pääosa Haupttheil	rauha Friede, Ruhe
pääsiäinen Ostern	rauta Eisen
päättää schließen, beschließen	rautainen aus Eisen
päätös Schluß, Ausgang	rautatie Eisenbahn
pöksyt Hosen	rautatien-rakentaja Eisenbahn-
pöllö Gule	bauer
pöydänjalka Tischfuß	rautu Forelle
pöytä Tisch; kattaa pöytää den	rävinto Nahrung
Tisch decken	ravistaa schütteln
pöytävaate Tischtuch.	ravitsee nähren, füttern

R.

Raamattu Bibel Schrift,
 raastupa Rathhaus
 rae Hagel; sataa oder tulee rakeita
 hageln
 raha, rahat Geld pienet rahat
 Kleingeld, Scheidemünze
 rahakukkaro Börse
 raippa Ruthe
 raita Streif
 raitainen gestreift

reaalikoulu Realschule
 rehellinen redlich, ehrlich
 rehellisyys Redlichkeit
 rehu Viehfutter
 rengas Ring
 renki Knecht
 repii reisen
 reuna Rand, Kante
 rientää eilen
 riepu Lappen
 riepu Halfter
 riippuu hängen

riisuu entkleiden, ausspannen
 rikas reich
 rikkaruoho Unkraut
 rikkaus Reichthum
 rikki entzwei
 rikkoo sondern, brechen, ver-
 brechen
 rikos Verbrechen
 rinta Brust
 ripustaa auffhängen
 risti Kreuz
 ristin ristin kreuz und quer
 rohkea muthig
 rohkeus Muth
 rosvo Räuber
 ruhtinas Fürst
 ruhtinatar Fürstin
 ruis, rukiit Roggen
 ruisku Spritze
 ruiskuaa spritzen
 ruiskukannu Gießtanne
 rukki Spinnrocken
 rukoilee bitten, stehen
 rukous Bitte
 rulla Rolle
 rullaa rollen
 rummunlyöjä Trommelschläger
 rummultaa trommeln
 rumpu Trommel
 runo Gesang, Gedicht
 runoilija Dichter
 ruoho Gras
 ruoka Essen, Speise; menee ruo-
 alle zu Tische gehen; panee oder
 antaa ruokaa das Essen auf-
 tragen
 ruokalusikka Eßlöffel
 ruokaluvut Tischgebet
 ruokasali Speiseaal
 ruori Ruder
 ruoska Peitsche, Geißel
 ruoste Rost
 ruostuu rostien
 ruoto Fischgräte
 rupeaa beginnen, vornehmen
 rupi Grind

rupla Rubel
 rusina Rosine
 ruskea braun, rothbraun
 rustiainen Amphibie
 ruukku Topf
 ruukkumaakari Töpfer
 ruumiillinen körperlich
 ruumis Körper
 ruuni braun
 ruusu Rose
 ruutana Karausche
 ruuti Schießpulver
 ruuvaa schrauben
 ruuvi Schraube
 ryppy, rytty falten, runzeln
 rysä Fischreuse
 ryykkyrauta Platteisen
 ryykkää plätten
 ryyppy Schluck
 ryyti Kraut
 ryömii kriechen
 ryöväri Räuber
 räätäli Schneider.

S.

Sa = sinä
 saa erhalten, bekommen
 saalis Fang
 saapas Stiefel
 saari Insel
 saarna Predigt
 saarnaa predigen
 saarnaaja Prediger
 saastainen unrein
 saattaa führen, begleiten, bringen,
 können
 sade Regen
 saha Säge
 sahaa jagen
 saippua Seife
 sairas krank
 sairastaa krank liegen
 sairastuu krank werden
 sairaus Krankheit
 salakka Weißfisch

salama Blitz	sekoittamaton unvermischt
salamoitsee bliigen	sekunti Secunde
sali Saal	selittää erklären
sallii erlauben, lassen	selitys Erklärung
samanlainen } gleich, von	selkeä klar, deutlich
samann köinen } gleichem Aus-	selko Klarheit
	sehen
sametti Sammt	selkä Rücken
sammakko Frosch	selkähevonen Reitpferd
sammal Moos	selvä klar
sammuttaa löschen	senaatti Senat
sammuu erlöschen	seppäle Kranz
sana Wort	seppä Schmied
sanakirja Wörterbuch	servetti Serviette
sanaluettelo Wörterliste	seteli Zettel
sananlasku Sprichwort	setä Vaterbruder
sananlennätin Telegraph	seula Sieb
sanasto Wörterammlung	seuloo sieben
sankari Held	seura Gesellschaft
sanko Eimer	seurahuone Gesellschaftshaus
sanoma Nachricht	seutu Gegend, Nähe
sanomalehti Zeitung	sido Band
sanoo sagen	sidoin Garbe
santa Sand	sielikko Frauenjacke
sapeli Säbel	sieni Schwamm
sarvi Horn	sieppaa greifen
sataa regnen; s. vettä regnen;	sierain Hasenloch
s. lunta schneien; s. rakeita	sietää zulassen
hageln	siilaa feihen
satakieki Nachtigall	siili Seiher
satama Hafen	siipi Flügel
sateenvarjo Regenschirm	siirappi Syrup
sato Jahreswuchs, Ertrag	sika Schwein
satula Sattel	sikolätti Schweinefoben
satulamaakari Sattler	sikuri Cichorie
sauna Badstube	sileä glatt
sauva Staab	silittää glätten
savenvalaja Töpfer	silkki Seide
savi Topf, Lehm	silli Häring
savu Rauch	silminnähtävä augenscheinlich
savustaa rauchen	silmu- Dehr, Wasche
seili Segel	silmä Auge
seinä Wand	silmäneula Nähnel
seinäkello Wanduhr	silmänräpäys Augenblid
seisoo stehen	silmäys Blic
sekoittaa mischen, trüben	silta Brücke
	sima Meth

simppu Kropffisch	sota Krieg
sinappi Senf	sotajoukko Heer
sinetin Petschaft	sotamies Soldat
sinetti Siegel	sotaväki Militär
sininen blau	sotii friegen
sinisilmäinen blauäugig	sotilas 1 Krieger
sippu Trichter, Düte	soturi 1 Kriegsmann
sipuli Zwiebel	soutaa rudern
siireeni spanischer Flieder	soutaja Ruderer
sirkilä Zirkel	studentti Student
sirppi Sichel	suhisee zischen, sausen
sisusta das Innere, Futter	suitset Zaun
sisar, sisko Schwester	sukeltaa tauchen
sisälmykset Eingeweide	sukka Strumpf
sisäpuoli innere Seite	suku Geschlecht
sisältää enthalten	sukunimi Geschlechtsname
sisäänkirjoittaa einschreiben	sukulainen Verwandter
sitkeä zähe	sulkee sperren, dämmen
sitoo binden	sulku Damm, Schleuse
sitruuna Citrone	sulkulaitos Schleusenwerf
siunaa segnen	sulkuportti Schleusenthor
siunaus Segen	summa Summe
sivistys Bildung	sumppu Sumpf, Fischbehälter
sivistynyt gebildet	sumu Nebel
sivistymätön ungebildet	sunnuntai Sonntag
sivistää bilden	suojailee schützen, beschützen
sivuovi Seitenthüre	suola Salz
sohva Sopha	suolaa salzen
sohvapöytä Sophatisch	suolainen salzig
soi lauten, klingen	suolakala Salzfiisch
soitanto Musik, Klang	suolakko Salzfaß
soittaa spielen, lauten	suolaton ungesalzen
soitto Spiel, Musik, Geläute	suolavesi Salzlake
soittokello Glocke	suoli Darm
sokea blind	svomentaa in's Finnische über-
sokeri Zucker	setzen
sokkoset Blindekuh	suoni Ader, Sehne
solki Schnalle	suora gerade, aufrecht
solmustelee wirken, fricken	suorsa Ente
sonni Stier	suree sorgen
sopii passen	surkea beklagenswerth
sopimaton unpassend	surkuttelee beklagen, bedauern
sormi Finger	suru Sorge
sormus Ring	surullinen besorgt, betrübt
sorvaa drehkeln	susi Wolf
sorvari Drechsler	suu Mund, Mündung

antaa suuta fiiffen
 suudelmaa } Ruß
 suunanto }
 suullinen mündlich
 suuri groß
 suuriruhtinas Großfürst
 suuriruhtinaanmaa Großfürsten-
 thum
 suuruus Größe
 suutari Schuster
 suutelee fiiffen
 suuttumus Aerger
 suuttuu sich ärgern
 suvi Sommer
 sydän Herz
 syhy juden
 syksy Herbst
 syleilee umarmen
 syli Kloster
 synnynmaa Vaterland
 synti Sünde
 syntiä tekee sündigen
 syntinen Sünder
 syntymä } Geburt
 syntyminen }
 syntymäpäivä Geburtstag
 sytyttää zünden
 syvä tief
 syy Ursache, Schuld
 syyllinen schuldig
 syys = syksy Herbst
 syyskuu September
 syö essen, verzehren
 syöksee stürzen
 syöpäläiset Ungeziefer
 syötti Weide
 syöttää weiden, füttern
 syöttö Fütterung
 syötävä eßbar
 sä = sinä
 säily Verwahrung
 säilyttää verwahren
 säkki Sack
 sängynjalka Bettfuß
 sänky Bett
 särki Rothfeder

särky Schmerz
 säteilee strahlen
 sävel Ton, Stimme
 säveltö Melodie
 sää Bitterung
 säälii Mitteleiden haben, schonen
 säännöllinen regelmäßig
 sääntö Regel
 sääri Schienbein
 säästää sparen, schonen.

T.

Taaja dich, dich
 taale Rahm, Sahne
 tahkoinen kantig
 tahkokivi Schleifstein
 tahraa beschmutzen
 tahto Wille, Wunsch
 tahtoo wollen, wünschen
 taide Kunst
 taidollinen kunstgemäß
 taikina Teig
 taimi Pflanze, Schößling
 taipuvainen biegsam, geneigt
 taitaa können
 taitamaton unfundig
 taitava fundig
 taito Kenntniß, Einsicht
 taittaa brechen, biegen
 taittuu brechen, mangeln, abgehen
 taituri Künstler
 taivaallinen himmlisch
 taivaankaari Regenbogen
 taivas Himmel
 taivuttaa beugen
 takajalka Hinterfuß
 takanpiippu Schornstein
 takanhiha Rockärmel
 takka Herd, Ofen
 takki Rock
 takoo schmieden
 tali Talg
 tallaa treten
 talli Stall
 talo Hof, Haus

talollinen } Bauer	tavallinen gewöhnlich
talonpoika } Bauer	tavallisesti Adverb
talonpoikainen bäuerisch	tavara Waare, Eigenthum
talopojan -poika Bauernsohn	tavaramytty Waarenpacdet
talous Haushalt	tavaton ungewöhnlich
taloutta pitää haushalten	tavu Silbe (tavaa buchstabiren)
talousaskare Haushaltungsgeschäft	tee Thee
talreikki Teller	teeri Birkhahn
taluttaa leiten, führen	tehdas Fabrik, Werkstätte
talvi Winter	tekee machen, verfassen
talvipakkanen Winterfalte	tekee työtä arbeiten
tami Damenpiel	tekemätön ungethan
tamma Stute	tekijä Verfertiger, Verfasser
tammikuu Jänner	teko Werk
tanssi Tanz	telegrafi Telegraph
tanssii tanzen	teltti Zelt
tapa Gewohnheit, Gebrauch	temppele Tempel
tapaa treffen, finden	teos Werk, Arbeit
tapautuu geschehen	termiina Termin
tapaturma Unglück	termomeeteri Thermometer
tapaturmaa unversehens	terva Theer
tapetti Teppich, Tapete	tervaa theeren
tappaa tödten	terve frisch, gesund
tappelu Schlägerei	terve tultua willkommen
taputtaa klopfen	tervehdys } Gruß
tarkasti Adv. genau	terveinen }
tarkka genau	tervehtii grüßen
tarkkaamaton unaufmerksam	terveys Gesundheit
tarkkavainen aufmerksam	terä Schärfe
tarkkavaisesti Adv.	teräs Stahl
tarkkavaisuus Aufmerksamkeit	terävä scharf
tarpeeksi hinlänglich	testamentti Testament
tarpeellinen nöthig	teurastaa schlachten
tarpeeton unnöthig	teurastaja Schlächter
tarttuu haften, eingreifen, anstecken	tie Weg, Bahn
tarttuvainen ansteckend	tiede Wissenschaft
tarve Bedarf	tiensuu Gegend
tarvitsee bedürfen	tieto Wissen, Kenntniß
tarvitsevainen bedürftig	antaa tieto unterrichten
tasainen gleich, eben	tietysti selbstverständlich
tasapaino Gleichgewicht	tietämätön unwissend, unbekannt
tasku Tasche	tietää wissen, kennen
tasoiittaa ebnet	tikeä dicht, dick
taukoo aufhören	tiikeri Tiger
taulu Tafel	tiili Ziegel
tauti Krankheit	tiinu Wanne, Zuber

tiistai Dienstag	totteleminen Gehorsam
tikapuut Leiter	tottelevainen gehorsam
tikku stöcken	tottumaton ungewöhnlich
tila Raum, Lage	tottumus Gewohnheit
timpermanni Zimmermann	tottumut gewohnt
tina Zinn	tottuu sich gewöhnen
tippa Tropfen	totuttaa gewöhnen
tippuu tropfen	totuus Wahrheit
todellakin wirklich (Adv.)	toukokuu Mai
todellinen wirklich	trotoari Trottoir
todistaa beweisen, bezeugen	tsaari Zar
todistaja Zeuge	tuhka Asche
todistus Zeugniß, Beweis	tuhlaa verschwenden
tohtori Doctor	tuisku Schneegestöber
tohveli Pantoffel	tuiskuaa stöbern
toimittaa bewirken, ausführen	tulee kommen
toisennäköinen anders aussehend	tulee minun ich soll
toisin in anderer Weise	tuli Feuer
toistamiseen von Neuem	tulipalo Brand
toissa päivänä vorgestern	tulkitsee dolmettschen
toivo Hoffnung, Wunsch	tulkki Dolmettsch
toivomus Wunsch	tulo Ankunft
toivoo hoffen, wünschen	tulomатka Rückweg
toivottaa onnea Glück wünschen,	tulppa Pfropf
gratuliren	tumma dunkel
tomu Staub	tumman-punainen dunkelroth
tomuaa, tomuttaa stauben, ab-	tunkee drängen, dringen
stauben	tunne Gefühl, Empfindung
torat Scheltworte	tunnistaa erkennen
tori Markt	tunnustaa bekennen
torni Thurm	tuntee kenen, erkennen
torninkello Thurmuhre	tuntematon unbekannt
torttu Torte	tunti Stunde
toruu schelten	tunto Mitwissen
torvi Röhre, Trompete	tunto oma Gewissen, Bewußtsein
tosi wahr, Wahrheit	tuo holen
tosiaan } wirklich	tuohi Birkenrinde
tosiaankin } wirklich	tuoksu Duft
tosin gewiß	tuoli Stuhl
totinen zuverlässig	tuomari Strafrichter
totta Wahrheit	tuomio Urtheil
totta tosiaan wahrlich	tuomioistuin Gericht, Tribunal
tottako wirklich?	tuomitsee verurtheilen
tottelee gehorchen	tuorstai Donnerstag
tottelematon ungehorsam	tuosa Doze
tottelemattomuus Ungehorsam	tupa Stube

tupakka Tabak
 tuppaa stopfen
 tупpo Stöpsel
 turha unnützig, unnötig
 turhaan vergebens
 turkki Pelz
 turkkuri Kürschner
 turva Schutz, Zusucht
 tusina Duzend
 tuska Angst (Seelen)schmerz
 tuskin knapp, mit Mühe
 tutkii prüfen, forschen
 tutkinto Prüfung
 tuttava, tuttu bekannt, Kunde
 tuudittaa wiegen, einschläfern
 tuulee blazen
 tuuli Wind; t. käy der Wind weht
 tuulimylly Windmühle
 tuuma Plan, Absicht
 tuumii, tuumaille überlegen
 tuutii wiegen
 tyhjä leer
 tyhmä einfältig
 tykki Kanone
 tylsä stumpf
 tynnyri Donne
 tyttö Mädchen
 tyttökoulu Mädchenschule
 tytär Tochter
 tyven Stille, Ruhe
 tyydyttävä genug, hinreichend
 tyydyttää befriedigen
 tyyny Kissen
 tyytymätön mißvergnügt
 työ Arbeit, Werk
 työase } Werkzeug
 työkalu }
 työmies } Arbeiter
 työntekijä }
 työnteko Beschäftigung
 työväki Arbeitsleute
 työskentelee beschäftigt sein
 tähkä Mehre
 tähti Stern
 takki Deck
 tänäpäpä heute

tärisee zittern
 tärkeä wichtig
 tärkkelys Stärke
 tärkkää }
 tärkkelöitsee } stärken
 tärppää zugreifen, haschen
 täti Tante
 täydellinen vollkommen
 täysi voll; on täysi ist voll
 täyttyy voll werden
 täyttää füllen
 täytyy müssen
 tölkki Büchse
 tölppä plump.

U.

Uhallinen vortrefflich
 ui schwimmen
 uija Schwimmer
 uima das Schwimmen
 uimahuone Schwimmhaus
 uittaa schwimmen lassen
 ukko Greis
 ukko }
 ukkonen } Donner
 u. käy es donnert
 ukkoisilma Donnerwetter
 ukontuli Blitz
 ulkomaan Ausland
 ulkomaalla in der Fremde
 ulkomaalainen Ausländer
 ulkomainen ausländisch
 ulkomuoto Aussehen
 ulkopuoli Außenseite
 ullakko Heuboden
 ulontaa ausstrecken
 ulos aus; menee u. ausgehen;
 ottaa u. ausnehmen; ajaa u.
 ausfahren
 uloshuutaa ausrufen
 ulosmeno }
 ulosmentävä } Ausgang
 ulospuhunta Aussprache
 ulottuu sich erstrecken (bis)
 ulvoo heulen
 umppu Knospe

uneksii träumen
 unelma Traum
 unha Schnupfen
 unhottaa vergeffen
 unhotus Vergeffenheit
 uni Schlaf, Traum; on unissaan
 schläfrig sein; minun on uni
 ich bin schläfrig; näkee unta
 träumen
 uninen schläfrig
 univormu Uniform
 upattaa ertränken, versenken
 uppoo versinken, ertrinken
 upsieri Officier
 urhea tapfer, muttig
 urho Held
 urhollinen tapfer
 urhollisuus Tapferkeit
 urkuri Organist
 urut Orgel
 useasti } oft
 usein }
 uskaltaa wagen, sich verlassen
 usko Glaube
 uskollinen gläubig
 uskomaton ungläubig
 uskonto Religion
 uskoo glauben
 uskoton uuteu, ungläubig
 utelijas neugierig
 uudistaa erneuern
 uuni Ofen
 uuri Uhr
 uurimaakari Uhrmacher
 uupuu erliegen, ermüden
 uusi neu; u. vuosi Neujahr
 uuden vuoden päivä Neujahrstag
 uttera fleißig, emsig
 uutuus Neuheit
 uuvuttaa ermüden.

V.

Vaahto Schaum
 vaahtoa schäumen
 vaalea blaß, licht
 vaara Gefahr

vaarallinen gefährlich
 vaate Tuch, Stoff, Kleid
 vaatehtii bekleiden
 vaatettaa kleiden
 vaatteet Kleider
 vaeltaa wandern
 vaha Wachs
 vahingoittaa schaden
 vahingollinen schädlich
 vahinko Schaden
 vahva stark, haltbar
 vaihettaa } tauschen, wechseln
 vaihtaa }
 vaihto Tausch, Wechsel
 vaikenee schweigen
 vaikuttaa wirken
 vaikutus Wirkung
 vaimo Frau
 vainu Bitterung
 vaiti still
 vaitiolo Stillschweigen
 vaiva Mühe, Beschwerde
 vaivaa beschwerlich fallen
 vajoo sinken
 vajottaa senken, versenken
 vakaa } sicher, ernstlich
 vakainen }
 vako Furchen
 vakuuttaa versichern; vakuutettu
 kirje recommandirter Brief
 valaa gießen
 valaisee leuchten, beleuchten
 valaskala Wallfisch
 vale oder valhe Lüge
 valehtelee lügen
 valikoitsee auswählen, ausmerzen
 valinta Wahl
 valistaa erklären
 valitsee wählen
 valittaa klagen
 valitus Klage
 valjastaa vorspannen
 valkaisee bleichen
 valkea Feuer
 valkoinen weiß
 vallan ganz

vallitsee herrschen	vastustaa widersehen
valmis fertig	vasu Korb
valmistaa fertigen	vati Faß
valo Licht, Schein	vasta Magen, Bauch
valoisa licht, lichtreich	vattu Himbeere
valta Macht	vauhti Fahrt
valtaistuin Thron	vaunu Wagen
valtakunta Reich	vaunuhevonen Wagenpferd
valta-maantie Reichsstraße	vaunumaakari Wagner
valtio Staat	vedenjohto Wasserleitung
valtiopäivät Landtag	vedenkalvo } Wasserfläche,
valve das Wachen; on valveilla	vedenpinto } Wasserpiegel
wach sein	vedentulva } Ueber-
valvoo wachen	vedenpaisumus } schwemmung
vanha alt	vehnä Weizen
vanhemmat Eltern	vehnäleipä Weizenbrot
vanhuus Alterthum	veikko, veikkonen Bruder, Freund
vapaa frei	veistomies Zimmermann
vapahtaa befreien	veistää } zimmern, schnitzeln
vapahtaja Erlöser	veistelee }
vapaus Freiheit	veisu Lied
vapriikki Fabrik	veitsi Messer
varas Dieb	velallinen schuldig
varastaa stehlen	veli Bruder; veljet ja sisaret
varhain zeitlich	Geschwister
varhainen früh	velka Schuld; on velkaa oder
varis Krähe	velassa schuldig sein
varjelee schützen	velvollinen schuldig, pflichtig
varjo Schatten	velvollisuus Schuldigkeit, Pflicht
varkaus Diebstahl	vene Boot
varma sicher, gewiß	veri Blut
varoittaa warnen	verinen blutig
varovainen vorsichtig	verka Tuch
varomaton unvorsichtig	verkatehdas Tuchfabrik
varpunen Finke	verkko Netz
varsa Füllen	vesi Wasser
varsinainen eigentlich	vesilasi Wasserglas
vartija Wache, Wächter	vesimatka Seeweg
vartioitsee wachen, bewachen	vesipisara Wassertropfen
varvas Zehe	vesisade Regen
vasara Hammer	vetinen wässerig
vasikka Kalb	veto Ziehung
vaski Kupfer	vetää ziehen
vastaa antworten	viaton unschuldig
vastaanottaa empfangen	viattomuus Unschuld
vastaus Antwort	vieras fremd

vieraissakäynti	Visite	villavaate	Wollstoff
vieri	Seite	villi	wild
vierii	rollen	vilu	Kühle, Kälte; minun on vilu
vierittää	wälzen	ich	friere
viha	Zorn, Haß	vilustuu	sich verfühlen
vihainen	bösartig	virka	Dienst, Amt
vihamies	Feind	virka huone	Amtszimmer
vihannekset	Grünzeug	virkamies	Bediensteter, Beamter
vihanta	grün	virkapuku	Uniform
vihastuu	zürnen	virkestää	erfrischen, beleben
viheltää	peifen	virkaa	wirken, 2. äußern, sprechen
viheriäinen	grün	virsi	Psalm
viheriävarpunen	Zeisig	virsikirja	Psalmbuch
viheriöitsee	grünen	virsta	Werst
vihollinen	Feind	virta	Strom
viikate	Sense	virvoittaa	erfrischen, erquicken
viikko	Woche	visertää	zweisichern
viikuna	Feige	viskaa	werfen
viila	Feile	vissi	gewiß, sicher
viilaa	Feilen	visu	genau
viileä	fühlt	vitja, vitjat	Kette
viilpiimä	ungerahmte Milch	viulu	Violine
viilu	Scheibe	vohla	Zicklein
viimmeinen	setzt	voi	Butter
viina	Wein	voi können,	vermögen
viinamarja	Weinbeere	voileipä	Butterbrot
viini	Wein, Branntwein	voima	Stärke, Macht
viinipullo	Weinflasche	voimakas	kräftig, stark
viinirypäle	Weintraube	voimallinen	stark, mächtig
viisas	klug, weise	voimaton	kräftlos
viisautus	Klugheit, Weisheit	voimistaa	stärken
viitta	Ueberrock	voimistelee	turnen
viittaa	winken	voimistelu	Turnkunst
viiva	Linie, Strich	voittaa	siegen, besiegen
vikuri	stutzig	voitto	Gewinnst, Sieg
vilja	Saat	voura	Pacht
viljakato	Mißwuchs	vouraa	pachten
viljelee	anbauen	vuodattaa	ausgießen
viljelijä	Anbauer	vuode	Bett, Lager; tekee vuo-
viljelys	Anbau	detta	Bett machen
villa	Wolle	vuohi	Ziege
villainen	aus Wolle	vuori	Berg
villakoira	Pudel	vuorinen	bergig
villakangas	Wollzeug	vuorokausi	24 Stunden
villapaita	Wollhemd	vuosi	Jahr
villava	wollig	vuosittain	jährlich

vuositulo Jahreswuchs
 vuota Haut
 vyö Gürtel, Gurt
 vyöttää umgürten
 vähenee } sich vermindern
 vähentyy }
 vähentää vermindern
 väikkyy schweben, wackeln
 väkevä stark
 väki Stärke, Leute
 väkivalta Obergewalt
 väli Zwischenraum, Abstand
 väljä weit, geräumig
 välkyy blinken, glänzen
 välttämätön unausweichlich
 välttävä vermeidlich
 välttää vermeiden
 vänrikki Fähnrich
 väri Farbe
 värillinen farbig
 väritön farblos
 värjäri Färber
 värjää färben
 värsy Bers
 väskynä Zwetschke
 västi Weste
 väsymys Ermüdung
 väsynyt müde
 väsyttää ermüden
 vääntää wenden, drehen
 väärin unrecht, falsch
 vääristää krümmen
 vääritys Unrecht, Unrichtigkeit
 väärä krumm, falsch, unrecht,
 unrichtig.

Y.

Yhdennäköinen von gleichem Aus-
 sehen
 yhdistää vereinen
 yhdistys Verein
 yht'aikaa auf einmal
 yhteen zusammen
 yhteensä in Summe
 yhteinen gemeinsam
 yhteys Verbindung

yhtä gleich
 yhtäläinen von gleicher Beschaffen-
 heit
 ykkönen Einheit
 yksinkertainen einzeln
 yksinäinen einsam
 yksityinen einzeln, privat
 yksityiskoulu Privatschule
 yleinen allgemein
 ylellinen } übertrieben
 } unmaßig
 ylen zu, zu sehr
 ylenkatsoo verachten
 ylenee } steigen, sich erhöhen
 ylentyy }
 ylentää erhöhen
 ylevä hoch, erhöht
 ylhäinen hoch, vornehm
 ylihuomenna überwogen
 ylikerta Obergeschoß
 yliopisto Universität
 yliopistolainen } Student
 ylioppilas }
 ylipuoli obere Seite
 ylistää preijen, loben
 ylösmeno Ausgang
 ylösnouseminen Auferstehung
 ylösnousu Aufstieg
 ymmärrys Verstand
 ymmärtämätön unverständlich, un-
 begreiflich
 ymmärtäväinen verständig
 ymmärtää verstehen
 ympyräinen rund
 ympyrä Kreis
 ympärillä oleva umliegend
 ympäristö Umgebung
 ympäröitsen umgeben
 yrtti Pflanze, Kraut
 yskii husten
 yskä Husten
 ystävyys Freundschaft
 ystävä Freund
 ystävällinen freundlich
 yö Nacht; yöllä bei Nacht
 yöhalla Nachtfrost

Ä.

Äes Egge
äestää eggen
äidillinen mütterlich
äidinäiti Großmutter
äiditön mutterlos
äiti Mutter
äitikummi Gebatterin
äkillinen plötzlich
äksieraa exerciren
äksy stutzig
ärsyttää reizen
äyräs Abhang, Rand

ääneton lautlos
ääni Laut, Stimme; korkealla
äänellä mit lauter Stimme
ääntää aussprechen, stimmen
ääretön unendlich
ääri Rand, Kante, Ende
äärimmäinen äußerst.

Ö.

Öisin bei Nacht
öljy Del
översti Oberst

B. Deutsch-finnisch.

A.

Al angerias	Ankunft tulo
Alar kotka	anspannen valjastaa
Abbild kuva	Antlig kasvot
abbilden kuvata	Antwort vastaus
Abend ilta	antworten vastata
Abenddämmerung hämärä	Anzahl luku, määrä
Abendgebet iltarukous	Apfel omena
abholen noutaa	Apfelbaum omenapuu
abreisen lähteä matkaan	Apothek apteekki
Abschied jäähyväiset, hyvästi- jättö	April huhtikuu
Achse akseli	Arbeit työ, työnteko
Achsel olka, olkapää	arbeiten tehdä työtä
Acker pelto	Arbeiter työntekijä
Ackerbauer peltomies	Arbeitsleute työväki
Ackergeräth peltokalua	Arbeitslohn työpalkka
ackern kyntää	ärger suuttuttaa
adieu hyvästi, Jumalan haltuun	Arm käsivarsi
Achre tähkä	arm köyhä
Alle lehtokuja	Armuth köyhyys
allein yksin	Armee sotajoukko
aller, alle, alles kaikki	Armseffel nojatuoli
allerlei kaikellinen	Arzt lääkäri
allgemein ylläinen	Astche tuhka
alt vanha	Ast oksa
Altar altari	Auerhahn metso
Alter ikä	aufftehen nousta
Alterthum vanhuus	Auge silmä
Altern, die, vanhemmat	Augenblid silmänräpäys, het- kinen
Ameise muurahainen	Augenkrankheit silmäkipu
Amme imettäjä	augenscheinlich silminnähtävä
Amphibie rustiainen	August elokuu
Amnt virka	ausbreiten levittää
Anfang alku	ausführen viedä ulos
anfangen alkaa	Ausgabe meno, menos
Angel onki, ongenkoukku	ausgießen vuodattaa
angeln onkia	Ausgang ulosmeno; (Schluß) loppu, päätös
Anser ankkuri	ausgehen käydä oder mennä ulos

Ausland ulkoma
 ausländisch ulkomaalainen
 ausrichten toimittaa
 ausrufen huudahtaa, (ulos) huutaa
 Aussehen ulkomuoto, näkö
 Aussicht näköala
 auswählen valita ulos, valikoita
 auszeichnen merkitä
 Art kiväs.

B.

Bach puro
 Bache poski
 baden leipoa
 Bad kylpy
 baden kylpeä, kylvettää
 Badestube sauna
 Bahn rata, tie
 Bai lahti
 Bajonnet painetti
 bange pelkuri
 bangen peljäätä
 Bär karhu
 barmherzig laupias
 Barisch (Fisch) ahven
 Bart parta
 Base täti
 Bataillon pataljoona
 Bau rakennus
 bauen rakentaa
 Baumeister rakentaja, rakennusmestari
 Bauch maha, vatsa
 Bauer talonpoika, talollinen
 Bauernvolf talonpoikainen kansa
 Baum puu
 Baumrinde puunkuori
 Baumwolle puuvilla, pumpuli
 Bedarf tarve
 bedürfen tarvita
 Befehl käsky
 befehlen käskää
 Befehlshaber päällikkö
 begeben sich lähteä, mennä
 beginnen alkaa

begrahen haudata
 begreifen käsittää, ymmärtää
 Bein luu
 Beinkleider housut, pöksyt
 bekannt tuttu
 bekleiden pukea, vaattettaa
 Belohnung palkinto
 bereiten valmistaa, muokata
 bereuen katua
 Berg vuori, (Felsen) kallio
 bergig vuorinen
 Bericht kertomus
 berichten kertoa
 beschädigen haittaa, vahingoittaa
 bescheiden hyvänluontoinen
 bestellen tilata
 bestimmen määrätä
 besuchen käydä luona, käydä jossakin
 beten rukoilee
 Betrag määrä
 betriegen pettää
 Betrügerei petos
 Bett sänky (das schwedische säng)
 betteln kerjää
 Bettler kerjäläinen
 beugen kumartaa
 betrachten katsella
 bezahlen maksaa
 Bezahlung maksu
 Bibel piipia, raamattu
 Bibliothek kirjasto
 Biene mehiläinen
 Bier olut, juoma
 Brauerei oluttehdas, juomanpanimo
 Bild kuva
 Bilderbuch kuvakirjo
 Bildung sivistys
 Billet pilettili
 billig halpa
 binden sitoo
 Bischof piispa
 Birke koivu
 Birkenwald koivisto, koivumetsä
 bitten pyytää

bitter karvas
 blaß vaalea
 Blatt lehti
 blau sininen
 Blaubeere mustikka
 blauäugig sinisilmäinen
 Blech läkki
 Blechschmied läkkiseppä
 Blei lyijy
 Bleifeder lyijyskynä
 bleiben jäädä
 Blind katse, silmäys
 blind sokea
 Blitz salama, leimaus
 bligen salamoida
 blühen kukoistaa
 Blume kukka
 Blut veri
 blutig verinen
 Bock pukki
 Bogen jousi, kaari
 Bohne papu
 Boot vene
 Börse kukkaro, pörssi
 Borste harjas
 böse vihainen
 Botanik botaniikka, kasvioppi
 botanisch botanillinen, kasvio-
 pillinen
 Botschaft sana, sanoma
 Bouillon lihaliemi
 Boulette putelli, pullo
 Brand palo, tulipalo
 Brantwein viina
 Braten paisti
 braten paistaa
 braun ruuni (schwedisch brun),
 ruskea
 brechen rikkoa, murtaa
 Brei puuro
 breit leveä
 Breite leveys
 brennen polttaa
 Brenneri polttimo
 Brett lauta
 Brief kirje

Brille lasisilmät
 Brot leipä
 Brotkorb leipäkori
 Bruch rikos, (bei einem Knochen)
 murto
 Brücke silta
 Bruder veli
 Brühle liemi
 Brunnen kaivo
 Brust rinto
 Buch kirja
 Buchbinder kirjansitoja
 Buche pyökki
 Buchdruck kirjapaino
 Buchhandel kirjakauppa
 Buchhändler kirjakaupias
 Buchstabe kirjain puustavi
 Büchse pyssy
 Bude puoti
 Budendiener puotipalvelija
 bunt kirjava
 Bürger porvari
 Burg linna
 Bürste harja
 Busch pensas
 Butter voi
 Butterstücke voileipä

©.

Chef päällikkö
 Cichorie sikuri
 Citrone sitruuna.

Ɖ.

Dach katto
 Dame rouva (Spiel) tami, napu-
 peli
 Dämmerung hämärä
 Dampf höyry
 Dampfboot höyryvene
 dampfen höyrytä
 Dampfschiff höyrylaiva
 Dank kiitos
 danken kiittää
 dankbar kiitollinen

Dankbarkeit kiitollisuus	durstig janoinen (ich bin durstig
Dankagung kiitos	minun on jano)
Darm suoli	Dutzend tusina.
Datum päivä, antopäivä	
Daumen peukalo	Ⓔ
Degen miekka	Edel jalo
Demuth nöyryys	Ehre kunnia
demüthig nöyrä	ehren kunnioittaa
denken ajatella	Eide tammi
Dichter runoilija	eigen oma
Dieb varas	Eigenthum omaisuus (Grund und
Diebstahl varkaus	Boden) kartano
Diele lattia	Eigenthümer omistaja
dienen palvelee	eigentlich varsinainen
Diener palvelija	eilen rientää
Dienst palvelus	einbinden sitoa*), nitoa*)
Dienstleute palvelusväki	Eingeweide sisälmykset
Ding asia	Eis jää
Dienstag tiistai	Eisen rauta
Doctor tohtori	eisern rautainen
Dolmetscher tulkki	Eisenbahn rautatie
Donner ukkonen (es donnert u.	Eiweiß munanvalkuainen (Ei
käy, u. jyrisee)	muna, Eidotter munanruskuai-
Donnerstag tuorstai (schwedisch)	nen)
torsdag)	Ellbogen kynärpää
Dorf kylä	Ellen kyynärä
Dorfbewohner kyläläinen	Efter harakka
Dorn orjantappura	Ende pää, loppu
Draht lanka	eng ahdas
dreheln sorvata	Engel enkeli
Drehstiel sorvari (schwedisch svar-	Engel pojanpoika
fvare)	Ente sorsa
drehen puida	erben peria
drohen uhata	Erdapfel peruna, potaatti
drucken painaa	Erdbeere mansikka
Duft haju	Erde maa
dumm tyhmä	Erdkugel maanpallo
dunkel pimeä (Farbe) tumma	erinnern muistuttaa (sich
Dunkelheit pimeys	muistaa, *) muistella*)
dunkelroth tummanpunainen	erklären selittää
diinn ohut	Erle leppä
dürr kuiva	Ernte leikkuu
Durst jano	erschaffen luoda

*) Anmerkung. Im deutschfinnischen Theile sind die finnischen Verba im Infinitiv I. Part. gegeben; die 3. Person Präs. Sing. würde lauten: sitoo.

erstaunen ihmetellä, kummastella
 Esel aasi
 essen syödä
 eßbar syötävä
 Eßig etikka (schwedisj) ättika)
 Eule pöllö.

F.

Fabrik tehdas, vapriikki
 Facel soihtu
 Fahne lippu
 Fall putous
 fallen pudota
 Familie pere
 fangen pyytää, saada
 Farbe väri (schwedisj) färg)
 färben värjätä
 Färber värjäri
 Faß vati
 Februar helmikuu
 Feder kynä
 Feind vihollinen
 Fenster ikkuna
 fertig valmis
 fett lihava
 Feuer valkea
 Fichte kuusi
 Fieber kuume
 finden löytää
 Finger sormi
 Fisch kala
 fischen kalastaa
 Fischer kalastaja, kalamies
 Fischgräte ruoto, kalanluu
 Fleisch liha
 fliegen lentää
 fliege kärpänen
 fließen juosta, vuotaa
 Fluß joki
 Föhre mänty
 Frack prakki, hännystakki
 Frage kysymys
 fragen kysyä
 Frau rouva
 frei vapaa
 Freiheit vapaus

Frühling kevät
 Frühstück aamiainen
 Fuchs kettu
 führen viedä
 Fuhrmann ajuri, ajomies
 Füllen varsa
 Furcht pelko
 fürchten peljätä
 Fürst ruhtinas
 Fuß jalka (zu Fuß jalkaisin)
 Futter sisusta, vuori (Nahrung)
 rehu.

G.

Gabe lahja
 Gabel kahveli, hanko
 ganz koko, kokonainen
 Gärbier nahkuri
 Garten puutarha
 Gärtner puutarhuri
 Gasse katu
 Gast vieras
 Gasthaus majatalo, kestikievari
 (schwedisj) gästgifveri)
 geben antaa
 Gebet rukous
 Gedächtniß muisto
 Geduld kärsivällisyys
 Gefahr vaara
 gefährlich vaarallinen
 Gefühl tunto
 Gegend seutu
 gehen käydä, kävellä, mennä
 gehorchen totella
 gehorsam kuulijainen, tottelevai-
 nen
 Gehorsam kuulijaisuus
 gelb keltainen
 Geld raha, rahat
 gemeinsam yhteinen
 Geographie maantiede, geografia
 Gesang laulu
 Geschmack maku
 Gespräch puhelu, kanssapuhe
 Gewalt väkivalta
 Gewicht paino
 gewinnen voittaa

Gewissen omatunto	Hafen satama
gießen kaataa	Hafer kaura
Gift myrkky	Hagel rae, hauli
Glas lasi	hageln sataa, rakeita
Glasjdranf lasikaappi	Hahn kukko
glauben uskoa (vermuthen) luulla	halb puoli
Glaube usko	Hals kaula
gleich näköinen	Halstuch kaulahuivi, kaulaliina
gleichen olla näköinen	halten pitää
Gleichgewicht tasapaino	Hammel pässi
Glied jäsen	Hammer vasara
Glocke kello	Hand käsi (vergl. ung. kéz)
Glück onni, hyvä onni	Handel kauppa
glücken onnistua	handeln tehdä kauppaa
glücklich onnellinen	Handelsmann kauppamies
Gnade armo	Handschuh hansikka
gnädig armollinen	Handwerk käsityö
Gold kulta	Handwerker käsityöläinen
Goldmünze kultaseppä	Hanf hamppu
Gott Jumala	hängen riippua (auf) ripustaa
Gottesdienst jumalanpalvelus	Häring silli
Grab hauta	hart kova
graben kaivaa	Hasejänis
Grad aste	Haus huoneus, huone
Grammatik kielioppi, grammatik-	Haushalt huonekunta
ka	Hausherr isäntä
Gras ruoho	(Hauswirth, Hausfrau) emäntä
grau harmaa	Haut vuota, nahka
grausam, grimmig julma, hirveä	heben nostaa
Grenze raja	Heidelbeere mustikka
grob karkea	Heiland vapahtaja
groß suuri (schwedisch) stor iso	heilig pyhä
Großmutter isoäiti, äidinäiti	die h. Schrift Pyhä Raamattu
Großvater isänisä, äidäinisä	Heimat isänmaa
grün viheriäinen, vihanta	heiß kuuma
Grund perustus, pohja	heißen olla nimi, olla nimeltä
Gruß tervehdys, terveiset	wie heißt du? mikä sinun,
grüßen tervehtiä, sanoa terveisiä	nimesi on, mikä olet ni-
Gurke gurkku, kurkku	meltässi?
Gurt vyö	heizen lämmitää
gut hyvä	Held urho
Güte hyvyys.	Heim paita
	Henne kana
	Herbst syksy
	Herbsttag syys- oder syksypäivä
	Hermelin kärppä

H.

Haar karva, kiukset (Kopf-)	Herbsttag syys- oder syksypäivä
haben olla (ich) habe minulla on)	Hermelin kärppä

Herr herra (schwedisch)
 herrschen hallita
 Herrscher hallitsija
 Herz sydän
 Heu heinät, heinä
 Heuernte heinänteko
 Hilfe apu
 Hilfe gewähren auttaa
 hilfreich avullinen
 Himbeere maarain
 Himmel taivas
 Himmelskörper taivaan-kappale
 himmlisch taivaallinen
 Hirn aivo, aivot
 Hirte paimen
 Hitze kuumuus
 hoch korkea
 Hof talo
 Höhe korkeus
 Holz puut, halot
 Honig hunaja, mesi
 Hopfen humala (schwed. humle)
 hübsch kaunis
 Huf kavio
 Hund koira
 Hunger nälkä
 hungrig nälkäinen, nälissänsä,
 ich habe Hunger minun on
 nälkä, minä olen nälissäni
 hüpfen hypätä
 Husten yskä
 husten yskiä
 Hut hattu (schwed. hatt)
 Hutmacher hattum aakari (schwed.
 hattmakare), hatuntekijä

J.

Jacke jakku
 jagen jahdata, metsästää
 Jagd metsästys, jahti
 Jäger metsämies, metsästäjä
 Jahr vuosi
 jährlich vuotuinen
 Ingenieur insinööri
 irdisch maallinen
 Jugend nuoruus

jung nuori
 Jungfrau neitsy, neiti
 Juni kesäkuu; Juli heinäkuu

K.

Kachelofen kakluuni
 Kaffee kahvi
 Kaffeehaus kahvihuone
 Kaffectasse kahvikuppi
 Kaiser keisari
 Kaiserin keisarinna
 Kalb vasikka
 kalt kylmä
 Kamm kampa
 kämmen kammata
 Kammer kamari
 Kanal kanava
 Kanne kannu
 Kanone kanuuna, tykki
 Kante reuna, syrjä
 Kapelle kappeli
 Kapitel luku
 Kapitän katteini, auch kapteini
 Karte kartta
 Käse juusto
 Kattun karttuuni
 Katze kissa
 Kauf osto
 kaufen ostaa
 Keller kellari
 fennen tuntea
 Kern sydän, siemen
 Kerze kynttilä
 Kessel kattila
 Kind lapsi
 Kindheit lapsuus
 Kindsmädchen lapsenpiika
 Kirche kirkko
 Kirchhof kirkkotarha
 Kirchturm kirkontorni
 Kissen polstari
 klagen valittaa
 Klang ääni
 klar selvä
 Klau kynsi
 kleiden pukea, vaatettaa

kleider vaatteet	Krone kruunu
kleidung leninki	Küche kyökki
klein pieni	Kugel luoti, kuula
kletern kavuta	Kuh lehmä
klippe kallio	kühl kylmä
klopfen taputtaa	Kühle kylmyys
klug viisas	Kunst taide, konsti (schwed. konst)
klugheit viisaus	künstlerisch konstikas
knabe poika	Kupfer kupari, vaski
knie polvi	Kurz lyhyt
knochen luu	Kuß muisku, suudelma
knopf nappi	küssen suudella, antaa suuta
knopfloch napinreikä	Kutschje ajaja, kutsi
knospe umppu	
kochen kiehua; keittää	L.
kochin keittäjä	lachen nauraa
kohle hiili	Lachs lohi
kohl kaali	Lack lakka
kommen tulla	Lade laatikko
könig kuningas	Land maa
können taitaa, osata (vermögen)	Landbewohner maalainen
voida, saattaa	Landschaft maisema, maakunta
Kopf pää	Landweg maantie
Kopfschmerz päänskipu	lang pitkä
Korb kori	Länge pituus
Kork korkki	lassen antaa, sallia
Korn ohra	Laub lehti
Körper ruumis, kappale	leben elää (vergleiche ungarisch)
förperlich ruumiillinen	élni)
kosten maksaa	Leben elämä, elo
Kraft voima	Leder nahka
kräftig voimakas	leer tyhjä
Kragen kaulus	legen panna
krank kipeä, sairas	lehren opettaa
Krankheit tauti, sairaus	Lehrer opettaja
kränklich kivulloinen	Leiche ruumis, kuollut
krank werden sairastua	leicht keveä, huokea
Kranz seppäle	lesen lukea
Krebs rapu	Leser lukija
Krebse fangen ravustaa	leuchten valaista
Kreide liitu	Leuchter kynttiläjalka
Kreuz risti	Leute die väki, ihmiset
kriechen ryömiä, madella	Licht valo, kynttilä
Krieg sota	licht vaalea, 3. B. lichtgelb vaalean-
Krieger sotilas, soturi	keltainen
Kriegsheer sotajoukko	Liebe rakkaus

lieben rakastaa
 liegen maata, olla
 Lieutenant luutnantti
 Linde lehmus
 link vasen
 lippen kuiskata
 Lob kiitos
 loben kiittää
 Lofe kutri, käherä
 Löffel lusikka
 Lohn palkka
 lösen päästää oder ottaa auki
 oder irti
 Löwe leijona
 Luft ilma, henki
 Luftballon ilmapallo
 Luftbüchse ilmapyssy
 lügen valhetella
 lustig lystimäinen

M.

machen tehdä
 Macht voima, valta
 Madame matami
 Mädchen tyttö
 Magazin makasiini
 Magen vatsa, maha
 mager laiha
 Magistrat majistraatti
 Mahlzeit ateria
 Mai toukokuu*)
 Mandel manteli
 Mangel puute
 Mann mies
 Manschette mansetti
 Mark markka
 Markk markkinat
 Marsch marssi
 marschiren marsia
 März maaliskuu*)
 Maß mitta
 Maschine kone
 Maschinist koneenkäyttäjä

Maß masta
 Matrose merimies
 Matte matto
 Mauer muuri
 mauern muurata
 Maurer muurari
 Maus hiiri
 Meer meri
 Mehl jauhot, jauho
 Meise penikulma
 Meister mestari
 Mensch ihminen
 menschlich ihmisellinen
 merkwürdig merkillinen
 messen mitata
 Messer veitsi
 Metall metalli
 Milch maito
 Mittag puolipäivä
 Mitternacht puoliyö
 Mittwoch keskiviikko
 möglich mahdollinen
 Monat kuukausi
 Mond kuu
 Montag maanantai
 (schwed. mandag)
 Moos sammal
 Morgen aamu
 Morgengebet aamurukous
 Morgenröthe aamurusko
 Mühle mylly
 Mund suu
 Münze raha, myntti
 (schwed. mynt)
 Musik musiikki, soitanto
 Myster mynsteri
 Muth rohkeus
 muthig rohkea
 Mutter äiti
 Mütze lakki.

N.

Nachbar naapuri
 Nacht yö

*) Die Monatsnamen werden auch häufig mit großen Anfangsbuchstaben geschrieben.

Nachtfrost yöhalla
 nackt alaston, alasti, oleva
 Nadel neula
 Nagel kynsi,
 (zum Befestigen) naula
 Name nimi
 Nase nenä
 naß märkä
 Natur luonto
 Naturgabe luonnonlahja
 natürlich luonnollinen
 nennen nimittää
 Netz verkko
 neu uusi
 Nord pohja
 nördlich pohjainen
 November marraskuu
 Nutzen hyöty
 nützlich hyödyllinen.

Ö.

Oberst översti (schwed. öfverste)
 Ochse härkä
 October lokakuu
 Öl ölly
 Ofen uuni (schwed. ugn)
 offen avoin, auki
 öffnen avata, aukaista
 Officier upsieri
 Ohr korva
 Ohrgehänge korvarengas
 Ohrenschmerz korvansärky
 Onkel setä, eno (Mutterbruder)
 Organist urkuri
 Orgel urut
 Ort paikka
 Ost itä
 östlich itäinen
 Ostern pääsiäinen.

P.

Paar pari
 Papier paperi

Parade paraati
 Park puisto
 passen sopia
 passend sopiva
 Pastor pastori, kirkkoherra *)
 Perle helmi
 Person henkilö, henki
 Petschaft sinetin, pitsieri
 Pfeffer pippuri
 Peife piippu
 Pferd hevonen
 Pfingsten helluntai
 Pflanze taimi
 pflanzen istuttaa
 Pflicht velvollisuus
 Polizei poliisi
 Polster polstari
 Portion annos
 Porto postiraha, postimaksu
 Porzellan posliini
 Post posti
 Postamt postikonttoori
 predigen saarnata
 Prediger saarnaaja
 Predigt saarna
 Preis hinta
 pressen pusertaa, puristaa
 Priester pappi
 Prinz prinssi
 Prinzessin prinsessa
 Probe näyte, koete
 prüfen koettaa, tutkia
 Prüfung koetus, tutkinto
 Psalm virsi
 Pulver pulveri, jauho
 Pumpe pumppu
 pumpen pumputa
 Punkt piste
 Putz kaunistus.

Q.

Qualm savu
 Quartier korttieri

*) Die Finnen bekennen sich (mit Ausnahme derer in Wiborg und Kuopio) zur evang.-luth. Kirche.

Quaste luuta, vasta
 Quecksilber elohopea
 Quelle lähde.

R.

Rabe korppi, kaarne
 Rad pyörä
 Rath neuvo
 Rathhaus raastupa, raatihuone
 Ratte rotta
 Rauch savu
 rauchen savustaa
 (Tabak) polttaa
 Raum tila, sija
 rechnen laskea lukua, lukea,
 laskea
 Regen sade, vesisade
 regnen sataa, sataa vettä
 Reich valtakunta
 reich rikas
 Reichthum rikkaus
 rein puhdas
 reinigen puhdistaa
 Reise matka, matkustus
 reisen matkata, matkustaa
 Reisender matkustaja, matkusta-
 vainen
 reisen repiä
 reiten ratsastaa
 Reiter ritari
 Reitpferd ratsu, ratsuhevonen,
 selkähevonen
 Religion uskonto
 Rest rästi, jäännös
 retten pelastaa
 Neue katumus
 Richter tuomari
 riechen haista
 Riemen hihna
 Rinde kuori
 Ring rengas, (Fingerring sormus)
 Rock takki, nuttu
 Roggen ruis
 Rohr torvi
 Rolle rulla

rollen kieritä, vierrä, rullata,
 kierittää
 Rose ruusu
 Rosine rusina
 Ross hevonen
 Roß ruoste
 Roth punainen
 Röthe punaväri
 Rübe nauris
 Rubel rupla
 Rücken selkä
 Rückkehr palaus, takaisin-tulo
 Ruder peräsin, ruori
 Ruderer soutaja
 rudern soutaa
 Ruf huuto
 rufen huutaa
 Ruhe lepo, rauha
 ruhen levätä
 Ruhetag lepopäivä
 ruhig levollinen
 Ruhm kunnia
 rühren (sich) liikkua
 rund ympyriäinen
 Runzel ryppy
 Ruß noki.

S.

Säbel sapeli
 Sache asia
 sachte hiljaa
 Sack säkki
 säen kylvää
 Saft neste, mehu
 Sage satu
 Säge saha
 jägen sahata
 Salon, Saal sali, salonki
 Salz suola
 salzen suolata
 Samen vilja
 sammeln koota, kerätä
 Sammlung kokous, kokoelma
 Samstag lauantai (schwed. lördag)
 Sammt sametti
 Sand hiekka, santa

Sang, Gesang laulu	Schirm (Parapluie) sateenvarjo
Sänger laulaja	Schlachten teurastaa
Sängerin laulajatar*)	Schlächter teurastaja
Sattel satula	Schlaf uni
Sattler satulamaakari (schwed. sadelmakare)	Schlafen maata, mukkua
satt kylläinen, ravittu	Schläfrig uninen (ich bin schläfrig on unissaan auch minun on uni)
sauber sievä, puhdas	Schlag lyömä, lyönti
sauer hapan	Schlagen lyö
Säule pilari	Schlange käärme
saufen suhista, humista	Schlecht huono
Schade vahinko	Schleichen hiipiä
Schaden haittaa, vahingoittaa	Schleifen hioa
Schaf lammas	Schleifflein hiokivi
Schafbraten lammaspaisti	Schleufe sulku
Schaffleisch lampaanliha	Schleusenthor sulkuportti
Schafst varsi	Schleusenwerf sulkolaitos
Schale kuppi	Schließen lopettaa, lakata (zumachen) sulkea
Schall ääni	Schließlich lopuksi
Scham häpeä	Schlimm huono
scharf terävä	Schlitten reki
Schatten varjo	Schlittschuh luistin
Schauen katsoa	Schlittschuhlaufen luistella, liukuella
Schaum vaahto	Schloß linna, (zum Sperren) lukko
Schäumen vaahtoa	Schlucken niellä
Scheere sakset	Schuß loppu
Scheibe kiivu, viilu	Schüffel avain
Schein loiste, valo	Schmalbier sahti, kalja
scheinen valaista loistaa, näkyä	Schmauchen polttaa
Scheitel päänlaki	Schmeden maistaa
Schelten torua	Schmelzen sulaa, sulattaa
Schenke senkki	Schmerz särky, kolotus
Schenken lahjoittaa (Geschenk lahja)	Schmerzen särkeä, kolottaa
Schenkel reisi	Schmied seppä
Scherz pila, leikkipuhe	Schmiede paja
Scheuern puhdistaa	Schmieden takoa
Schicken lähettää	Schmiere voide, rasva
Schicklich taitava, taidollinen	
Schicklichkeit taito, taitavuus	
Schießen ampua	
Schiff laiva	

*) Die Endung tar, tär bezeichnet weibliches Geschlecht. Diese Endung entspricht gewöhnlich der Endung nen (für männliches Geschlecht); wird aber auch ohne einer entsprechenden Masculinform angetroffen. Beispiele: kuningatlar Königin, jumalatar Götting, ilmatar Lustgötting, runotar Gesangs-götting zc. zc.

schmieren voidella. rasvoa	ichuldig velallinen, velassa oder
Schmuck koriste, kaunistus	velkaa oleva (verpflichtet) vel-
schmieken koristaa, kaunistaa	vollinen, (sch. an etwas) syyll-
Schmutz lika, loka	linen
schmutzig likainen	Schulter olka
Schnabel nokka	Schuppe suomu
Schnalle solki	Schürze esivaate
Schnee lumi	Schuß ampuma
Schneeball lumipallo	Schuster suutari
schneiden leikata	Schutz suoja
Schneider räätäli (schwed. skräd-	Schütz ampuja, pyssymies
dare)	schützen suojella, varjella
schneien sataa lunta	schwach heikko
Schnitt leikkuu	Schwalbe pääskynen
Schmitter leikkuuväki	Schwamm sieni
Schnupfen nuha	Schwanz häntä
Schnur nyöri	schwarz musta
Schnurrbart näävelit, viikset	schwachen jutella, lörpöttää
schön ihana, kaunis	Schweif häntä
Schönheit kauneus, ihanuus	schweigen olla vaiti oder ääneti
schonen säästää, sääliä	Schwein sika
Schoß povi	Schweiß hiki
schöpfen ajaa, ammentaa	Schwelle kynnyks
Schöpfer luoja	schwer raskas, painava
Schöpfung luominen (erschaffen	Schwere paino
luoda), luonto	schwer sein painaa, olla raskas
Schöps passi	Schwert miekka
Schornstein takanpiippu	Schwester sisar*)
Schornsteinfeger sutari (schwed.	schwimmen uida
sotare), nuohooja	Schwimmer uija, uimari
Schraube ruuvi	schwingen heiluttaa
schrauben ruuvata	Secunde sekunti
schreiben kirjoittaa	See järvi, (Meer) meri
Schreiber kirjoittaja	Seecapitan merikatteini
Schreibkunst kirjoitustaito	Seefarte merikarta
Schreibtiisch kirjoituspöytä	Seemann merimies
schreien porata	Seestadt merikaupunki
Schreiner nikkari (schwed.	Seewasser järvivesi
snickare)	Segel purje, seili
Schrift kirja, kirjoitus	Segelfahrzeug purjealus od. -laiva
Schuh kenkä	segeln purjehtia
Schule koulu	segnen siunata
Schuld velka	Segnung siunaus

*) „Geschwister“ überseht man mit: veljet ja sisaret.

sehen nähdä; sehen auf katsoa, katsella; sehen aus -näyttää	Spindel hämähäkki
Seide silkki	spinnen kehrätä
Seife saippua	Spinnroden rukki
Seil köysi	Spitz huippu, kärki, pitsi
senden lähettää	Sprache kieli
Senje viikate	Sprachlehre kielioppi
Sessel tuoli	sprechen puhua
Sieb seula	Spruchwort sananlasku
siech kipeä	springen juosta
Siegel sinetti	Spritz ruisku
Silber hopea; aus Silber ho- peasta, hopeinen	spritzen ruiskuttaa
Silbermünze hopearaha	Sprung juoksu, hyppäys
singen laulaa	Staat valtio
sinken vajata, uppoa	Stab sauva
Sinn mieli	Stadt kaupunki (Hauptstadt pää- kaupunki)
Sirup siirappi	Städter kaupunkilainen
Sitte tapa	Stahl teräs
Sitz istuin	Stall talli
sitzen istua	Stamm runko
Skelett luuranko	Stapel tapuli
Sopha sohva	stark väkevä, voimallinen
Sohn poika	Station asema, pysäyspaikka
Soldat sotamies	sehen seisoa
Sommer kesä	sehen varastaa
Sommerhitze kesänhelle oder kuumuus	steigen astua, yletä, nousta
Sonne aurinko	Stein kivi
Sonnenschein auringon oder päivän paiste	Steinhaus kivihuoneus oder -huone
Sonntag sunnuntai (schwed. söndag)	Steinfirche kivikirkko
Sorge suru	stellen asettaa, panna (st. sich asettua)
Sorte laji	sterben kuolla
sparen säästää	Stern tähti
spazieren kävellä	steuern pitää, perää, ohjata
Speck silava, läski	Steuermann perämies
Speichel sylki	Stiefel saapas
Speise ruoka	stille hiljainen
speisen syödä, atrioita	Stimme ääni
Sperling varpunen	Stirne otsa
sperren sulkea	Stoß sauva, keppi (schwed. käpp)
Spiegel peili	Stoff kangas
Spiel peli, pelaus, soitto	Stör (Fisch) sampi
spielen pelata, soittaa	stoßen sysätä, lykätä, loukata
	Strafe rangaistus
	strafen rangaista

Strand ranta	Tasse kuppi (schwedisck kopp)
Straße tie (Landstraße maantie)	Tate käpälä
Streit riita	taub kuuro
streng kova	Taube kyyhkynen
Strick köysi	tauchen sukeltaa
Stroh olki	Taufe kaste, kastaminen
Strohhut olkihattu	taufen kastaa
Strom virta	taugen kelvata
Strömting silakka	tauglich kelvollinen
Strumpf sukka	taujchen vaihtaa
Strüß kappale	Teig taikina
Student studentti, ylioppilas	Telegraf telegrafi, sananlennätin
studiren opiskella	Teller talrekki (schwed. tallrik)
Stuhl tuoli	Tempel temppeli
stumm mykkä	Testament testamentti
Stunde tunti	Thal laakso
Sturm myrsky	Thau kaste
stürzen kaataa, kaatua	Thee tee
Stute tamma	Theil osa
suchen hakea, etsiä	theilen osittaa
Süd etelä	Thermometer termomeeteri oder
südtlich eteläinen	lämpömittari
Sumpf suo	theuer kallis
Sünde synti	Thier eläin
Sünder syntinen	Thon savi
sündigen tehdä syntiä	Thor portti
Suppe soppa, liemi	thöricht hupsu, hullu
süß makea.	Thräne kyynel
	thun tehdä
	thunlich mahdollinen
	Thüre ovi
	Thurm torni (schwedisck torn)
	Thurmuhrtorninkello
	tief syvä
	Tiger tiikeri
	Vinke läkki
	Vintensaß läkkitolppo
	Visch pöytä
	Vischgebet ruokaluku, pöytäru-
	kous
	Vischfuß pöydänjalka
	Tochter tytär
	Tod kuolema
	todt kuollut
	töden tappaa, kuolettaa
	Ton ääni, sävel

T.

Tabak tupakka
Tabletten taulu
Tag päivä; T. u. Nacht 24
Stunden vuorokausi
Tagebuch päiväkirja
tagen, es tagt, wird Tag päivä
koittaa
täglich joka päivä
Talent luonnonlahja
Tambour rummunlyöjä
Tanne mänty
Tanz tanssi
tanzten tanssia
Tapete tapetti
Tapfer urhoollinen
Tasche laukku, tasku

Topf ruukku	Ufer ranta
Töpfer ruukkumaakari (schwed. krukmakare), savenvalaja	Uhr kello
Torf turve	Uhrfette kellonvitjat
träge laiska	Uhrmacher kelloseppä
tragen kantaa	Uhrschlag kellonlyömä
Tranf juoma	Uhrtafelje kellootasku
Traum unennäkö, unelma	umarmen syleillä
träumen nähdä unta, uneksia	Umfang ympäryys
trennen rikkoa, särkeä	Umgang kerta, kertamus
treu uskollinen	umgeben ympäröitä
Treue uskollisuus	Umgebung ympäristö
trinken juoda	Umkehr palaus
Trinkgeld juomaraha	umkehren palata
Trinkglas juomalasi	Umfreis ympäryys
trocken kuiva	umliegend läheinen, ympärillä oleva
Trommel rumpu	Umschlag (Brief-) kuvertti
trommeln rummuttaa	unartig epäkohtelias
Trommelschläger rummunlyöjä	unaufmerksam tarkkaamaton
Tropfen pisara	unbekannt outo tuntematon
trösten lohduttaa	unberufen kutsumaton, kutsu-
Trottoir trotoari, katuvierusta	matta
Tuch verka	unbescheiden pahalaaduton
Tugend hyve	unbiegjam taipumaton
Tunfe kasti	undaufbar kiitämätön
tunfen kastaa	undeutlich epäselvä
turnen voimistella	uneben epätasainen
Turnkunst voimistelu.	unfähig kelvoton
	unfügjam tottelematon
	ungekleidet pukematta, pukeu-
	maton
	ungewiß epävarma, epätietoinen
	Ungewitter myrsky
	ungewöhnlidh outo, tavaton
	ungewohnt tottumaton
	ungleich erinäköinen, erilainen,
	eri, toisennäköinen
	Unglück onnettomuus
	unglücklich onneton
	Uniform univormu, virkapuku
	Universität yliopisto
	Unkraut rikkaruoho
	unkundig taitamaton, osaamaton
	unnöthig turha, tarpeeton
	Unordnung epäjärjestys
	unpassend sopimaton

21.

leben harjoittaa	ungewiß epävarma, epätietoinen
überflüßig liikanainen	Ungewitter myrsky
übergeben jättää, hyljätä	ungewöhnlidh outo, tavaton
überlegen keskustella, tuumailla	ungewohnt tottumaton
überrest rästi, jäännös	ungleich erinäköinen, erilainen,
Überschrift yli-oder päällekirjoitus	eri, toisennäköinen
Überschwemmung vedentulva,	Unglück onnettomuus
vedenpaisumus, tulvailu	unglücklich onneton
übersetzen kääntää; 3. B. in's	Uniform univormu, virkapuku
Finnische übersetzen kääntää	Universität yliopisto
suomeksi, suomentaa	Unkraut rikkaruoho
übersteigen astua oder mennä	unkundig taitamaton, osaamaton
oder nousta ylitse	unnöthig turha, tarpeeton
übrig jäljellä oleva	Unordnung epäjärjestys
Übung harjoitus	unpassend sopimaton

unrecht väärä, väärin
 Unrecht vääryys
 unrein saastainen, likainen
 unrichtig väärä
 Unschuld viattomuus
 unschuldig viaton
 unverständlich ymmärtämätön, taitamaton
 unvorsichtig varomaton
 Unwahrheit valhe, epätotuus
 unwissend taitamaton
 unzeitig kypsimätön
 unzufrieden tyytymätön
 Urache syy
 Urtheil tuomio.

V.

Vater isä
 Vaterland isänmaa
 verändern muuttaa
 verbieten kieltää
 Verbot kielto
 verbreiten levittää
 verdienen ansaita
 Verdruß kiusa, harmi
 Verein yhdistys
 verzeihen antaa anteeksi
 Verzeihung anteeksiantamus
 verziereen koristaa, kaunistaa
 Verzierung koriste, kaunistus
 Vieh karja
 Violine viulu
 Vogel lintu
 voll täysi
 Vorgebirge niemi
 vorzüglich aimollinen

W.

Waare tavara
 Waarenlager makasiini
 Wache vahti, vartija
 wachen vahtia, vartioita
 Wachholder kataja
 Wachtmeister vahtimestari
 wachsen kasvaa
 Wade pohje

Waffe ase
 Wage vaaka
 wagen uskaltaa
 Wagen vaunu, vaunut
 wählen valita
 wahnjinnig mielipuoli
 wahr tosi
 Wahrheit totuus, tosi
 Wald metsä
 waldreich metsäinen
 Wall valli
 wälzen vierittää, kierittää; wälzen sich kieriellä, piehtaroida
 Wand seinä
 Wanduhr seinäkello
 warm lämmin
 warnen varoittaa
 warten hoitaa, holhoa
 waschen pestä
 Waschkanne pesinkannu
 Waschschrank pesinkaappi
 Wasser vesi (vergleiche ungarisch viz)
 Wasserfläche veden kalvo oder pinta
 Wasserglas vesilasi
 Wasserleitung vedenjohto
 wässern kastella
 weben kutoa (kangasta)
 wechseln vaihettaa
 Weg tie
 Weib nainen
 weich pehmeä
 Weihnacht joulu (schwed. jul)
 Weihnachtsabend joululta jouluatto
 Weihnachtsfest joulujuhla
 Wein viini
 Weinbeere viinimarja
 Weinsauce viinipullo
 Weintraube viinirypäle
 Weinen itkeä
 weiß valkea, valkoinen
 Weizen vehnä, nisu
 Weizenbrot vehnäleipä, nisukakku

welfen lakastua
 Welle aalto
 Welt mailma
 wenden kääntää
 werfen heittää
 Werk teos, työ, teko
 Werkzeug kalu, työkalu
 Werth arvo
 werth arwoinen
 Weipe ampiainen
 West länsi
 westlich länsi-, läntinen
 Wetter ilma, sää
 wichtig tärkeä, painava
 Wiege kehto, tuutu
 wiegen tuutia, tuudittaa, (Gewicht haben) painaa
 Wiese niitty
 wild raivokas, tuima, kesytön
 Wild peto, petoeläin, metsäeläin
 Wille tahto
 willkommen tervetullut, terve tultua
 willig kernas, mieluisa
 Wind tuuli
 Windmühle tuulimylly
 Winkel kulma
 winfen viitata
 Winter talvi
 Winterfäste talvipakkanen
 wirklich todellinen, oikea
 wirken vaikuttaa
 Wirkung vaikutus
 Wirth isäntä
 Wirthin emäntä
 Wirthshaus ravintola
 wissen tietää
 Wissenschaft tiede
 Woche viikko
 wohl hyvästi, hyvin
 wohlmeinend hyväntahtoinen
 Wohlthat hyvä työ
 Wohlwollen hyvä tahto, hyvän-tahtoisuus
 wohnen asua
 Wohnung asunto

Wohnzimmer asuinhuone
 Wolf susi
 Wolke pilvi
 Wolle villat, villa
 Wollgarn villalanka
 wollig villava, villainen
 Wort sana
 Wörterbuch sanakirja
 Wörterverzeichnis sanasto, sanaluettelo
 Wuchs kasvu
 Wunde haava (verwunden, verletzen) haavoittaa
 Wunsch tahto, toivomus
 wünschen toivoa, tahtoa
 Wurf heitto
 Wurm mato
 Wurst makkara
 Wurzel juuri
 Wüste erämaa

B.

Zagen peljätä
 jaghaft pelkuri
 zähe sitkeä
 Zahl luku
 zahlen maksaa
 zählen lukea
 Zahlung maksu
 zahm kesy
 Zahn hammas
 Zange pihdit
 Zank riita
 zart ohut
 Zaun aita
 Zaun ohjas
 Zehe varvas
 Zeichen merkki
 zeichnen piirustaa
 zeisig viheriävarpunen
 Zeit aika
 zeitlich aikainen, varhainen
 Zeitung sanomalehti
 Zeitvertreib ajankulu
 Zelt teltti

Zeuge todistaja	Zinn tina
Zeugniß todistus	Zorn viha, suuttumus
Ziege vuohi	Zucker sokeri (schwed. socker)
Ziegel tiili	zufrieden tyytyväinen
ziehen vetää	Zug (Eisenbahn-) juna
Ziffer numero	Zuname sukunimi
Zimmer huone	Zunge kieli
Zimmermann timpermanni	Zwang pakko
(schwed. timmerman), veistomies	zwingen pakottaa
Zimmet kaneli	Zwirn lanka

Bei der Verfassung dieses Werkes hat der Autor die besten Schriften über Finnland und finnische Sprache zu Rathe gezogen und wären besonders zu nennen:

- Ahlman Ferd. Svensk-Finsk och Finsk-Svensk ordbok.
 Ahlqvist Aug. Valittuja Suomen kansan sanan-laskuja. — Tutkimuksia, arvosteluja ja muistutuksia Suomen kirjallisuuden ja kielitieteen alalta.
 Castrén M. A. Nordiska Resor och Forskningar.
 Dupont J. grammaire finnoise.
 Eurén finsk språklära.
 Jahnsson A. W. Finska språkets satslära.
 Kockström V. R. Lärobok i Finska språket.
 (Lönnrot E.) Suomalainen ja Ruotsalainen Sanakirja.
 Renvall finsk språklära.
 Rothsten F. W. lexicon latino-fennicum.
 Selonius G. Lärobok i Finska språket.
 Suomi. Kirjoituksia isän-maallisista aineista. Toimittanut Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

A. HARTLEBEN'S
Bibliothek der Sprachenkunde.

Für den Selbstunterricht.

In eleganten Leinwandbänden à Band 1 fl. 10 kr. = 2 Mark.

Jeder Band hat mindestens 12 Bogen Octavformat Inhalt.

Französisch.

Von Louis Schmidt-Beauchez.
Zweite Aufl. Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Englisch.

Von R. Clairbrook.
Dritte Aufl. Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Italienisch.

Von Laurenz Fernasari Edlen von Verce.
Zweite Aufl. Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Russisch.

Von B. Manassewitsch.
Zweite Aufl. Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Spanisch.

Von José Miguel Ávalos de Lima und
Dr. Phil. F. Booch-Árkossy.
Zweite Aufl. Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Ungarisch.

Von Ferdinand Görg.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Neugriechisch.

Von Carl Wied.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Altgriechisch.

Von E. W. Schreiber.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Serbo-Kroatisch.

Von Emil Muza.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Volapük.

Von Julius Lott.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Holländisch.

Von D. Haek.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Türkisch.

Von Carl Wied.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Neupersisch.

Von A. Seidel.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Slovakisch.

Von Gustav Marshall.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Polnisch.

Von B. Manassewitsch.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Chinesisch.

Von C. Kainz.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 Mark.

Böhmisch.

Von Prof. Carl Kunz.
Zweite Aufl. Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Bulgarisch.

Von Fr. Vymazal.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Portugiesisch.

Von Dr. phil. F. Booch-Árkossy.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Rumänisch.

Von Th. Wechsler.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Japanisch.

Von A. Seidel.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Dänisch.

Von J. C. Poestion.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Hebräisch.

Von B. Manassewitsch.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Lateinisch.

Von Dr. H. Verner.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Schwedisch.

Von J. C. Poestion.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Deutsch.

Von C. Wied.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Arabisch.

Von B. Manassewitsch.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Französisch

für Post- und Telegraphen-Beamte.
Von Rudolf v. Zülow.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Norwegisch.

Von J. C. Poestion.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Finnisch.

Von M. Wellewil.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Slovenisch.

Von C. J. Pečnik.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 M.

Suaheli.

Von A. Seidel.
Geb. 1 fl. 10 kr. = 2 Mark.

Yuom. kieli. 3.

Wellewill

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 0601

